

II. ULUSLARARASI GÜLHANE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

Yaşlı Sağlığında Bütüncül Yaklaşımlar

13-14 Nisan 2026

Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Ankara

SÖZEL BİLDİRİLER/ ORAL PRESENTATIONS

- S1** YAŞLILARDA DÜŞME RİSK FAKTÖRLERİNE YÖNELİK ICF KONTROL LİSTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ
DEVELOPMENT OF ICF CHECKLIST FOR FALL RISK FACTORS IN OLDER ADULTS
Yasin EKİNCİ, Ömer Faruk YAŞAROĞLU
- S2** KUŞAKLARARASI ÖĞRENMEDE TERSİNE MENTORLUK MODELİ: TEKNOLOJİ ÖĞRETİMİ BAĞLAMINDA KARMA YÖNTEM ANALİZİ
INTERGENERATIONAL LEARNING AND REVERSE MENTORING MODEL: A MIXED- METHODS ANALYSIS IN THE CONTEXT OF TECHNOLOGY EDUCATION
Öykü KILIÇ, Ayten DOĞAN KESKİN
- S3** YAŞLILIKTA İYİ OLUŞUN ÇOK BOYUTLU YAPISI: YAŞAM SEVİNCİ, PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİLER
THE MULTIDIMENSIONAL NATURE OF WELL-BEING IN OLDER ADULTS: RELATIONSHIPS BETWEEN JOY OF LIFE, PSYCHOLOGICAL WELL-BEING, AND LIFE SATISFACTION
Zöhre Yazar POYRAZ, Hakan Oğuz ARI
- S4** PRESBİVESTİBÜLOPATİ: GERİATRİK ODYOLOJİDE TANISAL YAKLAŞIMLAR VE DÜŞME RİSKİ İLİŞKİSİ
PRESBYVESTIBULOPATHY: DIAGNOSTIC APPROACHES AND ITS RELATIONSHIP WITH FALL RISK IN GERIATRIC AUDIOLOGY
Rumeysa Nur AKBAŞ
- S5** ATEŞLİ SİLAH YARALANMASI SONRASI GELİŞEN ŞİDDETLİ AFAZİDE ALTERNATİF VE DESTEKLEYİCİ İLETİŞİM SİSTEMİ (ADİS) UYGULAMASI: BİR OLGU SUNUMU
THE APPLICATION OF THE ALTERNATIVE AND AUGMENTATIVE COMMUNICATION SYSTEM (AACS) IN SEVERE APHASIA FOLLOWING A GUNSHOT WOUND: A CASE REPORT
Ebru TETİK, Ayşen KÖSE
- S6** İNMELİ HASTALARDA İLETİŞİM BOZUKLUKLARI: KLİNİK GÖRÜNÜMLER, ETKİLERİ VE ÇOK DİSİPLİNLİ YAKLAŞIM STRATEJİLERİ
COMMUNICATION DISORDERS IN PATIENTS WITH STROKE: CLINICAL PRESENTATIONS, IMPACTS, AND MULTIDISCIPLINARY APPROACH STRATEGIES
Ebru TETİK, Ayşen KÖSE
- S7** YAŞLI HASTALARA BAKIM VERENLERDE BAKIM YÜKÜYLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER VE MÜDAHALELER
FACTORS AND INTERVENTIONS ASSOCIATED WITH CAREGIVER BURDEN IN CAREGIVERS OF ELDERLY PATIENTS
Seda KILINÇ, Ayşe Sinem TAŞ
- S8** HASTANE ORTAMINDA YAŞLI HASTA DÜŞMELERİ: NASIL ÖNLEYEBİLİRİZ?
FALLS IN ELDERLY PATIENTS IN HOSPITAL SETTINGS: HOW CAN WE PREVENT THEM?
Seda KILINÇ, Ayşe Sinem TAŞ
- S9** SAĞLIKLI YAŞLANMA İLE İLGİLİ BESLENME MODELLERİ: GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE KANITLAR
DIETARY MODELS RELATED TO HEALTHY AGING: CURRENT APPROACHES AND EVIDENCE
Beyza KALDIRIM, Özge MENGİ ÇELİK
- S10** YAŞLILARDA GIDA GÜVENCESİ VE ÇOK BOYUTLU SAĞLIK SONUÇLARI
FOOD SECURITY AND MULTIDIMENSIONAL HEALTH OUTCOMES IN OLDER ADULTS
Beyza KALDIRIM, Zehra DOĞAN, Özge MENGİ ÇELİK

- S11** ROMATOİD ARTRİT TEDAVİSİNDE DASH DİYETİ: POTANSİYEL BİR BESLENME YAKLAŞIMI
THE DASH DIET FOR RHEUMATOID ARTHRITIS TREATMENT: A POTENTIAL NUTRITIONAL APPROACH
Gökçen ÖZÜPEK, İkbâl Süheyla ALTAY, Zeynep Begüm Kalyoncu ATASOY
- S12** YAŞLANAN NÜFUS BAĞLAMINDA YAŞLI BAKIM HİZMETLERİNİN GELECEĞİ: TÜRKİYE İÇİN KARŞILAŞTIRMALI BİR PROJEKSİYON ÇALIŞMASI
FUTURE OF ELDERLY CARE SERVICES IN THE CONTEXT OF AN AGING POPULATION: A COMPARATIVE PROJECTION STUDY FOR TURKEY
Sinem YILDIZ, Çağlar MIZRAK, Zöhre Yazar POYRAZ
- S13** YAŞLI BİREYLERİN SAĞLIĞI VE KUŞAKLAR ARASI PROGRAMLAR: BİBLİYOMETRİK ANALİZ YAKLAŞIMI
HEALTH OF OLDER ADULTS AND INTERGENERATIONAL PROGRAMS: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS APPROACH
Serap SALİMOĞLU
- S14** YAŞLI BİREYLERDE DİYETLE BESİN ÖGESİ ALIMI İLE MALNÜTRİSYON, SARKOPENİ RİSKİ VE KIRILGANLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ
THE RELATIONSHIP BETWEEN DIETARY NUTRIENT INTAKE AND MALNUTRITION, SARCOPENIA RISK, AND FRAILITY IN OLDER ADULTS
Şule Gülse KARALAR, Melda KANGALGİL
- S15** YAŞLI BİREYLERDE C VİTAMİNİN KEMİK METABOLİZMASI VE KEMİK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ: BİR DERLEME
EFFECTS OF VITAMIN C ON BONE METABOLISM AND BONE HEALTH IN OLDER ADULTS: A REVIEW
Şükran İpek YABUZ, Sine YILMAZ, Pınar GÖBEL
- S16** E-SAĞLIK OKURYAZARLIĞI ALANINDA YAŞLI BİREYLERDE DİJİTAL MÜDAHALELERİNİN PLATFORM TÜRÜ VE DAVRANIŞ DEĞİŞİKLİĞİ İLİŞKİSİNİN İKİNCİL VERİ ANALİZİ
SECONDARY DATA ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PLATFORM TYPE AND BEHAVIOR CHANGE IN DIGITAL INTERVENTIONS FOR OLDER ADULTS IN THE FIELD OF EHEALTH LITERACY
Serap SALİMOĞLU
- S17** YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ VİDEO ÜRETİMİNİN AFAZİ REHABİLİTASYONUNDA KULLANIMI: BİR OLGU SUNUMU
THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE-ASSISTED VIDEO GENERATION IN APHASIA REHABILITATION: A CASE PRESENTATION
Şevket ÖZDEMİR
- S18** FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON KLİNİĞİNDE İZLENEN HASTALARDA İDRAR YOLU ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN KAPSAMLI GERİATRİK HASTA YAKLAŞIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ
EVALUATION OF COMPREHENSIVE GERIATRIC PATIENT APPROACH THROUGH URINARY TRACT SAMPLES IN PATIENTS FOLLOWED IN A PHYSICAL THERAPY AND REHABILITATION CLINIC
Berna ERAYMAN, Rifat BÜLBÜL, Burak EZER
- S19** ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DUYUSAL PROFİL İLE UYKU HİJYENİ ARASINDA İLİŞKİ VAR MIDIR?
IS THERE A RELATIONSHIP BETWEEN SENSORY PROFILE AND SLEEP HYGIENE IN UNIVERSITY STUDENTS?
Büşra Kaplan KILIÇ

- S20** ENBORTH-TR MÜDAHALESİNİN BEL VE/VEYA BOYUN AĞRISIYAŞAYAN BİREYLERDE AĞRI, KİNEZYOFİ, OKUPASYONEL PERFORMANS VEMEMNUNİYET ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ: RANDOMİZEKONTROLLÜ ÇALIŞMA
THE EFFECT OF ENBORTH-TR INTERVENTION ON PAIN, KINESIOPHOBIA, AND OCCUPATIONAL PERFORMANCE IN LOW BACK AND/OR NECK PAIN: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL
Turan Emre ÖZDEMİR, Özgür KAYA, Berkan TORPİL
- S21** ALT EKSTREMİTE KIRIĞI CERRAHİSİ SONRASI 65 YAŞ VE ÜZERİ HASTALARDA POSTOPERATİF DERİN VEN TROMBOZU: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ
POSTOPERATIVE DEEP VEIN THROMBOSIS IN PATIENTS AGED 65 YEARS AND OLDER AFTER LOWER EXTREMITY FRACTURE SURGERY: A COMPARATIVE ANALYSIS
Tayfun ÖZDEM
- S22** MENOPOZ DÖNEMİ SEMPTOM YÖNETİMDE TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF YÖNTEMLER
COMPLEMENTARY AND ALTERNATIVE METHODS FOR MANAGING MENOPAUSE SYMPTOMS
Gizem AYDEMİR, Sümeyra DAMSARSAN, Ebru İnan KIRMIZIGÜL, Nazan KARAHAN
- S23** HUZUREVİ VE YAŞLI BAKIM EVLERİNDE KALAN YAŞLI BİREYLERE UYGULANAN PSİKOSOSYAL HEMŞİRELİK MÜDAHALELERİ: SİSTEMATİK DERLEME
PSYCHOSOCIAL NURSING INTERVENTIONS FOR ELDERLY INDIVIDUALS RESIDING IN NURSING HOMES AND ELDERLY CARE HOMES: A SYSTEMATIC REVIEW
Sedef DOĞAN, Arzu AYDOĞAN
- S24** İŞİTME KAYIPLI YAŞLI BİREYLERDE KONUŞMA, UZAMSAL ALGI, İŞİTME KALİTESİ İLE YORGUNLUK ARASINDAKİ İLİŞKİ
THE RELATIONSHIP BETWEEN SPEECH, SPATIAL PERCEPTION, QUALITY OF HEARING, AND FATIGUE IN ELDERLY INDIVIDUALS WITH HEARING LOSS
Rumeysa Nur AKBAŞ, Anı Parabakan POLAT, Öykü Özbaş KES, Gamze Nas ÖZÜTEMİZ, Eda Çakmak AKTAN, Evren HIZAL
- S25** MENOPOZUN GENİTOÜRİNER SENDROMU VE CİNSEL YAŞAMA ETKİSİ
THE GENITOURINARY SYNDROME OF MENOPAUSE AND ITS IMPACT ON SEXUAL LIFE
Ebru İnan KIRMIZIGÜL, Gizem AYDEMİR, Sümeyra DAMSARSAN, Nazan KARAHAN
- S26** ANKİLOZAN SPONDİLİT HASTALARINDA DİYET İNFLAMATUAR İNDEKSİ İLE HASTALIK AKTİVİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ
RELATIONSHIP BETWEEN DIETARY INFLAMMATORY INDEX AND DISEASE ACTIVITY IN PATIENTS WITH ANKYLOSING SPONDYLITIS
Nazlı Bengü İter KÖKSAL, Kübra Tel ADIGÜZEL, Duygu TECER
- S27** VESTİBÜLER KAYIP VE BİLİŞSEL GERİLEME ARASINDAKİ İLİŞKİ: GÜNCEL LİTERATÜR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
THE RELATIONSHIP BETWEEN VESTIBULAR LOSS AND COGNITIVE DECLINE: A REVIEW OF CURRENT LITERATURE
Ayşe Nur BALABAN
- S28** 65 YAŞ ÜSTÜ BİREYLERDE DİJİTAL SAĞLIK OKURYAZARLIĞI, SAĞLIK ANKSİYETESİ, ORTOREKTİK EĞİLİMLER VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ
INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN DIGITAL HEALTH LITERACY, HEALTH ANXIETY, ORTHORECTIC TENDENCIES, AND QUALITY OF LIFE IN INDIVIDUALS OVER 65 YEARS OF AGE
Kadriye TOPRAK, Sevilay Nur TUĞRUL, Doğa HORASAN

- S29** YAŞLANAN TOPLUMLARDA YETERSİZ BESLENME VE DEMANS MORTALİTESİ: KARDİYOMETABOLİK DUYARLILIK İLE GECİKMELİ PANEL ANALİZİ
UNDERNUTRITION AND DEMENTIA MORTALITY IN AGING SOCIETIES: A LAGGED PANEL ANALYSIS WITH CARDIOMETABOLIC SENSITIVITY
Aybuke COŞKUN, Muhammed Enes KARTAL, Burcu USLU
- S30** ERGOTERAPİ VE SANAL GERÇEKLİK MÜDAHALELERİNİN SEREBRAL PALSİLİ BİR OLGUDA EL FONKSİYONLARI VE DENGİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
THE EFFECTS OF OCCUPATIONAL THERAPY AND VIRTUAL REALITY INTERVENTIONS ON HAND FUNCTION AND BALANCE IN A CASE WITH CEREBRAL PALSY
Betül KIYIKCI, Tuana HARMAN, Berkan TORPİL
- S31** GERİATRİK ODYOLOJİDE İŞİTME CİHAZI STİGMASININ PSİKOSOSYAL VE DAVRANIŞSAL ETKİLERİ: SİSTEMATİK DERLEME
THE IMPACT OF HEARING AID-RELATED STIGMA ON PSYCHOSOCIAL AND BEHAVIORAL OUTCOMES IN OLDER ADULTS: A SYSTEMATIC REVIEW
Betül USTRALI, Cemre KARAKOL, Melike GÜVENÇ, Öykü Özbaş KES, Ecem Kartal ÖZCAN
- S32** GERİATRİK TRAVMA CERRAHİSİNDE AMELİYAT ÖNCESİ HAZIRLIK SAFHASI: CERRAHİ GECİKME NEDENLERİ
PREOPERATIVE PREPARATION PHASE IN GERIATRIC TRAUMA SURGERY: CAUSES OF SURGICAL DELAY
Erdal EREN, Süleyman Talha DEĞER
- S33** TÜRKİYE'DE AKTİF YAŞLANMA VE YAŞLI REFAHI: SOSYAL KATILIM VE TOPLUMSAL HAZIRLIK SÜREÇLERİNİN ANALİZİ
ACTIVE AGING AND ELDERLY WELFARE IN TÜRKİYE: AN ANALYSIS OF SOCIAL PARTICIPATION AND COMMUNITY PREPARATION PROCESSES
Sümeyye ŞİMŞEK
- S34** GERİATRİK AKUT PANKREATİTTE ERKEN RİSK SINIFLAMASI: CONUT SKORUNUN YOĞUN BAKIM YATIŞI VE MORTALİTEYİ ÖNGÖRMEDEKİ ROLÜ
EARLY RISK STRATIFICATION IN GERIATRIC ACUTE PANCREATITIS: THE ROLE OF THE CONUT SCORE IN PREDICTING INTENSIVE CARE UNIT ADMISSION AND MORTALITY
Fatma ERSEVEN, Ali TOPRAK
- S35** ENDOMETRİAL KANSERİN RİSK FAKTÖRLERİ VE EPİDEMİYOLOJİK DEĞİŞİMİN YAŞ VE METABOLİK FAKTÖRLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ
ANALYSIS OF RISK FACTORS AND EPIDEMIOLOGICAL CHANGES IN ENDOMETRIAL CANCER IN THE CONTEXT OF AGE AND METABOLIC FACTORS
Yasemin SEZGİN
- S36** KUŞAKLAR ARASI SÜRDÜRÜLEBİLİR FARKLILIKLAR: BESLENME DAVRANIŞLARI VE GIDA OKURYAZARLIĞI
INTERGENERATIONAL DIFFERENCES IN SUSTAINABILITY: EATING BEHAVIORS AND FOOD LITERACY
Aybuke SARIOĞLU, Gözde Dumlu BİLGİN, Asu Aslıhan TAŞKIN, Ceren SEZMEN, Rumeysa Ceren TEKTAŞ, İrem Kaya CEBİOĞLU
- S37** YAŞLI CERRAHİ HASTALARDA ERAS TEMELLİ BÜTÜNCÜL HEMŞİRELİK BAKIMININ İYİLEŞME SÜRECİNE ETKİSİ
THE EFFECT OF ERAS-BASED HOLISTIC NURSING CARE ON THE RECOVERY PROCESS IN ELDERLY SURGICAL PATIENTS
Sona PASHAEI, Belçim Ede SARIKAYA

- S38** YAŞLI YETİŞKİNLERDE DİYET MODİFİKASYONLARI: ARALIKLI ORUÇ UYGULAMALARININ KLİNİK POTANSİYELİ VE SINIRLARI
DIETARY MODIFICATIONS IN OLDER ADULTS: CLINICAL POTENTIAL AND LIMITATIONS OF INTERMITTENT FASTING
İrem DOĞAN, Fatma KILIÇ
- S39** CERRAHİ BAKIMDA BÜTÜNCÜL HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI: YAŞLILARDA ENFEKSİYONUN ÖNLENMESİ VE İYİLEŞME SONUÇLARINA ETKİSİ
HOLISTIC NURSING APPROACH IN SURGICAL CARE: EFFECTS ON INFECTION PREVENTION AND RECOVERY OUTCOMES IN OLDER ADULTS
Sona PASHAEI
- S40** GÖRÜNMEZ TEHLİKELERİN İZİNDE: HUZUREVLERİNDE MİMARİ STANDARTLAR VE DÜŞME RİSKİ
IN PURSUIT OF INVISIBLE DANGERS: ARCHITECTURAL STANDARDS AND FALL RISK IN NURSING HOMES
İkbal Feyza ÖZTÜRK, Ayşe GÖKTAŞ
- S41** KRONİK HASTALIĞI OLAN YAŞLI BİREYLERDE BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ VE SOSYAL KATILIM
COPING STRATEGIES AND SOCIAL PARTICIPATION IN OLDER ADULTS WITH CHRONIC CONDITIONS
Esma Özkan, Amine Zeynep Çelik, Melike Tüncal, Esra Zeynep Özlü, Fatma Nur Demiralp, İclal Çelik, Ayşenur Uslu, Zeynep Şen, Muhammet Mustafa Göydeniz, Ceren Erol, Esma Çevik
- S42** TİP 2 DİYABETLİ BİREYLERDE YEME FARKINDALIĞI, YAŞAM KALİTESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BESLENME DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
EVALUATION OF MINDFUL EATING, QUALITY OF LIFE, AND SUSTAINABLE NUTRITIONAL BEHAVIORS IN INDIVIDUALS WITH TYPE 2 DIABETES
Neslihan Arslan, Emine Merve Ekici
- S43** DİJİTAL ÇAĞDA YAŞLI SAĞLIĞINDA YENİ BİR PARADİGMA: ERGOTERAPİ ODAKLI SOSYAL REÇETELEMİ VE TEKNOLOJİ DESTEKLİ YAŞAM BİÇİMİ DÜZENLEME SENTEZİ
A NEW PARADIGM IN ELDERLY HEALTH IN THE DIGITAL AGE: A SYNTHESIS OF OCCUPATIONAL THERAPY-FOCUSED SOCIAL PRESCRIBING AND TECHNOLOGY-SUPPORTED LIFESTYLE REDESIGN
İkbal Feyza Öztürk, Esma Özkan
- S44** DİSFAJİLİ YAŞLI HASTALARDA PROTEİN HİDROLİZATLARININ BESLENME YÖNETİMİNDEKİ ROLÜ: KLİNİK VE DENEYSEL UYGULAMALAR
THE ROLE OF PROTEIN HYDROLYSATES IN NUTRITIONAL MANAGEMENT OF ELDERLY PATIENTS WITH DYSPHAGIA: CLINICAL AND EXPERIMENTAL APPLICATIONS
Hasibe Özer, Nalan Yazıcıoğlu
- S45** 65 YAŞ VE ÜZERİ SERVİSTE YATAN PSİKİYATRİ HASTALARININ KLİNİK ÖZELLİKLERİ VE HASTANEDE YATIŞ SÜRESİNİN BAĞIMSIZ YORDAYICILARI
CLINICAL CHARACTERISTICS AND INDEPENDENT PREDICTORS OF LENGTH OF HOSPITAL STAY AMONG PSYCHIATRIC INPATIENTS AGED 65 YEARS AND OLDER
Elif Küçük, Feride Uysal
- S46** İLERİ YAŞTA İYİ OLUŞUN KORUYUCU BİR TAMPONU OLARAK DAYANIKLILIK
RESILIENCE AS A BUFFER FOR WELL-BEING IN LATER LIFE
Elif Saraç, Esra Yıldız

- S47 GENÇ ERİŞKİNLERDE EMPATİ DÜZEYİ İLE YAŞLILARA YÖNELİK TUTUM ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
THE EFFECTS OF THORACIC EXERCISES ADDED TO MYOFUNCTIONAL REHABILITATION ON PAIN, FUNCTION, AND SPINAL CHARACTERISTICS IN PATIENTS WITH TEMPOROMANDIBULAR JOINT DYSFUNCTION
Merve Keskin, Burçin Akan, Ersen Bilgili, İlknur Veli, Derya Özer Kaya
- S49 POLİKLİNİĞE BAŞVURAN 65 YAŞ ÜSTÜ HASTALARDA İDRAR YOLU ENFEKSİYONLARININ KLİNİK VE MİKROBİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ**
CLINICAL AND MICROBIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF URINARY TRACT INFECTIONS IN OUTPATIENTS AGED ≥65 YEARS
Dilek Asiltürk, Zeynep Oktay, Halime Araz
- S50 TÜRKİYE'DEKİ YAŞLI POPÜLASYONDA OSTEOPOROTİK VERTEBRAL KIRIKLARIN TEDAVİSİ: 151 HASTALIK KİFOPLASTİ DENEYİMİ**
TREATMENT OF OSTEOPOROTIC VERTEBRAL FRACTURES IN TURKEY'S ELDERLY: A KYPHOPLASTY EXPERIENCE OF 151 PATIENTS
Engin Fidancı
- S51 İLERİ YAŞ HASTALARDA HEMODİYALİZ SONUÇLARI: TEK MERKEZ DENEYİMİ**
HEMODIALYSIS OUTCOMES IN ELDERLY PATIENTS: A SINGLE-CENTER EXPERIENCE
Mesut Buğra Hatipoğlu, Buse Hacıoğlu, Mesudiye Bulut
- S52 KRONİK KAS-İSKELET SİSTEMİ AĞRISI OLAN YAŞLI BİREYLERDE AĞRI FELAKETLEŞTİRME DÜZEYİNİN DÜŞME KORKUSU VE YAŞAM KALİTESİ İLE İLİŞKİSİ**
RELATIONSHIP BETWEEN PAIN CATASTROPHIZING, FEAR OF FALLING, AND QUALITY OF LIFE IN OLDER ADULTS WITH CHRONIC MUSCULOSKELETAL PAIN
Elif Aygün Polat, Yusuf Polat
- S53 EKRANDA REKABETÇİ OLAN VE OLMAYAN VİDEO OYUNLARI OYNAYAN YETİŞKİNLERİN BESLENME DURUMUNUN BESİNSEL FAKTÖRLER VE ULTRA İŞLENMİŞ BESİN TÜKETİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**
EVALUATION OF NUTRITIONAL STATUS OF COMPETITIVE AND NON-COMPETITIVE ADULT VIDEO GAME PLAYERS IN TERMS OF NUTRITIONAL FACTORS AND ULTRA-PROCESSED FOOD CONSUMPTION
Nebahat Özbek, Ayşe Emir, Elif Kuyumcu, Zeynep Begüm Kalyoncu Atasoy
- S54 ACİL SERVİSTE REFAKATÇİSİZ YAŞLI HASTALARIN YÖNETİMİNE YÖNELİK BÜTÜNCÜL HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ**
AN EXAMINATION OF HOLISTIC NURSING APPROACHES TO THE MANAGEMENT OF ELDERLY PATIENTS WITHOUT A CARER IN THE ACCIDENT AND EMERGENCY DEPARTMENT
Reber Ağırman, Sevil Pamuk Cebeci, Reber Ağırman, Sevil Pamuk Cebeci
- S55 KARDİYOVASKÜLER HASTALIĞI OLAN YAŞLI BİREYLERDE SAĞLIKLI YAŞLANMA, DEPRESYON VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTHY AGING, DEPRESSION AND QUALITY OF LIFE IN OLDER ADULTS WITH CARDIOVASCULAR DISEASE
Hatice Ünlüsoy, Berkan Torpil
- S56 SAĞLIK HUKUKU VE YAŞLI SAĞLIĞI KESİŞİMİNDE ETİK: BÜTÜNCÜL BİR DEĞERLENDİRME**
ETHICS AT THE INTERSECTION OF HEALTH LAW AND ELDERLY HEALTH: A HOLISTIC EVALUATION
Ecem ERDEM

- S57** **HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KANITA DAYALI PERİFERİK VENÖZ KATETER YÖNETİMİNE İLİŞKİN BİLGİ VE MESLEKİ ÖZ-YETERLİLİK DÜZEYLERİ**
NURSING STUDENTS' KNOWLEDGE OF EVIDENCE-BASED PERIPHERAL INTRAVENOUS CATHETER MANAGEMENT AND PROFESSIONAL SELF-EFFICACY
Eslem Nur Yücel, Kübra Şengör, Ayşegül Savcı, Burcu Yüksel Kuru
- S58** **YAŞLI BİREYLERDE SPİRİTÜEL İYİ OLUŞ İLE BAŞARILI YAŞLANMA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**
EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN SPIRITUAL WELL-BEING AND SUCCESSFUL AGING IN OLDER ADULTS
Didem Sarımehtmet, Bahar Candaş Altınbaş
- S59** **YETİŞKİN KADIN BİREYLERDE PREMENSTRÜEL SENDROM YAŞAM KALİTESİ İLE AKDENİZ DİYETİ UYUMU, YAŞAM DOYUMU VE PSİKOLOJİK GIDA BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**
EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PREMENSTRUAL SYNDROME QUALITY OF LIFE, MEDITERRANEAN DIET ADHERENCE, LIFE SATISFACTION, AND PSYCHOLOGICAL FOOD ADDICTION IN ADULT WOMEN
Fatma Elif Eroğlu
- S60** **YAŞLI BİREYLER İÇİN MENÜ PLANLAMASINDA ANTİOKSİDAN KAPASİTE VE DİYET KALİTESİ: BİR HUZUREVİ ÖRNEĞİ**
ANTIOXIDANT CAPACITY AND DIET QUALITY IN MENU PLANNING FOR OLDER ADULTS: A NURSING HOME EXAMPLE
Nagihan Kırçalı Haznedar, Arife Macit
- S61** **GERİATRİK BİREYLERDE BİLİŞSEL İLETİŞİM, SES VE YUTMA BOZUKLUKLARINA YÖNELİK TÜRKÇE WEB İÇERİKLERİ**
TURKISH WEB CONTENT ON COGNITIVE COMMUNICATION, VOICE, AND SWALLOWING DISORDERS IN GERIATRIC INDIVIDUALS
Özgür Bozdağ, Melek Köse, Merve Gök, Mümüne Merve Parlak
- S62** **BİRİNCİ BASAMAKTA FİZYOTERAPİ DANIŞMANLIĞI ALAN YAŞLI BİREYLERDE KLİNİK ÖZELLİKLER VE KONTROL UYUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ: KETEM DENEYİMİ**
EVALUATION OF CLINICAL CHARACTERISTICS AND FOLLOW-UP ADHERENCE IN OLDER ADULTS RECEIVING PHYSIOTHERAPY COUNSELING IN PRIMARY CARE: A KETEM EXPERIENCE
Fatih TÜRKMEN
- S63** **KOMBİNE CABG VE KAPAK CERRAHİSİNDE YAŞIN ERKEN DÖNEM MORTALİTE VE POSTOPERATİF ATRİYAL FİBRİLASYON ÜZERİNE ETKİSİ: TEK MERKEZ DENEYİMİ**
THE EFFECT OF AGE ON EARLY MORTALITY AND POSTOPERATIVE ATRIAL FIBRILLATION IN COMBINED CABG AND VALVE SURGERY: A SINGLE-CENTER EXPERIENCE
İşıl Taşöz Özdaş
- S64** **GERİATRİK HASTALARDA KARACİĞER TRANSPLANTASYONU SONRASI HEMŞİRELİK BAKIMINDA KANITA DAYALI YAKLAŞIMLAR**
EVIDENCE-BASED APPROACHES TO NURSING CARE AFTER LIVER TRANSPLANTATION IN GERIATRIC PATIENTS
Eslem Nur Yücel, Kübra Şengör

- S65** GERİATRİK HASTALARDA BASI YARALANMALARININ İYİLEŞME SÜRECİNDE MİKRONUTRİENT DESTEKLERİ: ARJİNİN, ÇİNKO VE C VİTAMİNİNİN ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
EVALUATION OF THE EFFECTS OF MICRONUTRIENT SUPPLEMENTATION (ARGININE, ZINC, AND VİTAMİN C) ON THE HEALING PROCESS OF PRESSURE INJURIES IN GERIATRIC PATIENTS
Esra BAKANGİL, Oğuzcan NAZLIM, Oğuzhan Ekrem YORGANCI
- S66** CABG UYGULANAN YAŞLI HASTALARDA POSTOPERATİF ATRİYAL FİBRİLASYON: ZAMANLAMA, RİSK FAKTÖRLERİ VE KLİNİK SONUÇLAR
TOPERATIVE ATRIAL FIBRILLATION IN ELDERLY PATIENTS UNDERGOING CABG: TIMING, RISK FACTORS, AND CLINICAL OUTCOMES
Işıl Taşöz ÖZDAŞ
- S67** GERİATRİK BİREYLERİN EMOSYONEL PROZODİ ÜRETİM PERFORMANSLARININ İNCELENMESİ: PRELİMİNER SONUÇLAR
AN EXAMINATION OF EMOTIONAL PROSODY PRODUCTION PERFORMANCE IN OLDER ADULTS: PRELIMINARY RESULTS
Mete Orçun BAYRAKDAR, Mümüne Merve PARLAK, Cansu YILDIRIM
- S68** GERİATRİK BİREYLERDE GÖRÜLEN YUTMA BOZUKLUĞU TÜRLERİ VE BU BOZUKLUKLARIN ALTINDA YATAN NEDENLERİN İNCELENMESİ
TYPES OF SWALLOWING DISORDERS OBSERVED IN GERIATRIC INDIVIDUALS AND AN EXAMINATION OF THE UNDERLYING CAUSES OF THESE DISORDERS
Melek KÖSE, Merve GÖK, Mümüne Merve PARLAK
- S69** GERİATRİK BİREYLERDE TEKNOLOJİ TABANLI BİLİŞSEL İLETİŞİM UYGULAMALARININ KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ
A COMPARATIVE REVIEW OF TECHNOLOGY-BASED COGNITIVE COMMUNICATION APPLICATIONS IN GERIATRIC INDIVIDUALS
Hilal AĞÇA, Ümran AKKOYUN, Mete Orçun BAYRAKDAR, Mümüne Merve PARLAK
- S70** ALZHEİMER HASTALIĞI OLAN BİREYLERİN ANLATI BECERİLERİNİN İNCELENMESİ: PRELİMİNER SONUÇLAR
EXAMINING THE NARRATIVE SKILLS OF INDIVIDUALS WITH ALZHEIMER'S DISEASE: PRELIMINARY RESULTS
Mümüne Merve PARLAK, Mete Orçun BAYRAKDAR, Özlem Bizpınar MUNİS, Cansu YILDIRIM, Merve Sapmaz ATALAR
- S71** GERİATRİK BİREYLERDE DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ
A REVIEW OF GRADUATE THESES IN THE FIELD OF SPEECH AND LANGUAGE THERAPY IN GERIATRIC POPULATIONS
Ümran AKKOYUN, Hilal AĞÇA, Mete Orçun BAYRAKDAR, Mümüne Merve PARLAK
- S72** YETİŞKİNLERDE YAŞAM KALİTESİ İLE YAŞLILIK DÖNEMİ KORKUSU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: ANKARA İLİ ÖRNEĞİ
AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY OF LIFE AND FEAR OF OLD AGE IN ADULTS: THE CASE OF ANKARA PROVINCE
Elif Sena KAMBUR, Türkan YILDIRIM
- S73** YAŞLI BİREYLERDE EGZERSİZ DAVRANIŞININ SAĞLIK İNANÇ MODELİ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA
UNDERSTANDING EXERCISE BEHAVIOR IN OLDER ADULTS: A QUALITATIVE STUDY BASED ON THE HEALTH BELIEF MODEL
Eminenur TURHAL, Zeynep Büşra COŞAR-YILMAZ

- S74** **AİLE HEKİMİNE GÜVENİNİN SAĞLIK HİZMETİ TALEP ERTELEME DAVRANIŞINA ETKİSİ**
THE EFFECT OF TRUST IN FAMILY PHYSICIANS ON HEALTH SERVICE DEMAND DELAY BEHAVIOR
Hamza BEGEN, Rukiye KUTLUBAY, Özlem ÖZER, Okan ÖZKAN
- S75** **İLERİ EVRE HASTALIK SÜRECİNDE YAŞLILARDA VE YAKINLARINDA SÜRECİ KABULÜN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÜZERİNDEKİ ROLÜ**
THE ROLE OF ACCEPTANCE OF THE PROCESS IN PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AMONG OLDER ADULTS AND THEIR RELATIVES DURING ADVANCED ILLNESS
Funda ELDEMİR
- S76** **YERİNDE YAŞLANMA VE SAĞLIK: KÜRESEL ARAŞTIRMA EĞİLİMLERİ, ÇEVİRİMİÇİ GÖRÜNÜRLÜK VE POLİTİKA ETKİSİ**
AGING IN PLACE AND HEALTH: GLOBAL RESEARCH TRENDS, ONLINE VISIBILITY, AND POLICY IMPACT
Elif Sena KAMBUR
- S77** **KIRSAL KESİMDE YAŞLI BİREYLERİN DİJİTAL SAĞLIK HİZMETLERİNİ KULLANMA DENEYİMLERİ: ŞEFAATLİ ÖRNEĞİ**
EXPERIENCES OF ELDERLY INDIVIDUALS IN RURAL AREAS IN USING DIGITAL HEALTH SERVICES: THE CASE OF ŞEFAATLİ
Gizem ARITÜRK, Mehmet Fatih KANOĞLU, Salih Ferhat TOYĞUN
- S78** **YAŞLI NÖROLOJİ HASTALARINA BAKIM VERENLERİN KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER VE SAĞLIK SİSTEMİ DENEYİMLERİ**
THE HEALTHCARE SYSTEM EXPERIENCES OF CAREGIVERS FOR NEUROLOGY PATIENTS
Salih Ferhat TOYĞUN, Mehmet Fatih KANOĞLU, Gizem ARITÜRK
- S79** **AKTİF VE SAĞLIKLI YAŞLANMA PERSPEKTİFİNDE İLERİ YAŞ TURİZMİ**
SENIOR TOURISM FROM THE PERSPECTIVE OF ACTIVE AND HEALTHY AGEING
Haticenur TURAN, Hakan Oğuz ARI
- S80** **TÜRKİYE'DE YAŞLI SAĞLIĞI YÖNETİMİNDE TOPLUM TEMELLİ VE KURUMSAL BAKIM MODELLERİNİN ARALIK 2024 VERİLERİ İŞİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ**
EVALUATION OF COMMUNITY-BASED AND INSTITUTIONAL CARE MODELS IN ELDERLY HEALTH MANAGEMENT IN TURKEY IN LIGHT OF DECEMBER 2024 DATA
Asiye GÖKÇE
- S81** **TÜRKİYE'DE BÜYÜK EBEVEYNLERİN ROLÜ VE KUŞAKLARARASI DAYANIŞMA**
THE ROLE OF GRANDPARENTS AND INTERGENERATIONAL SOLIDARITY IN TURKEY
Özge ŞAHİN, Aybüke Yurteri TIRYAKI
- S82** **HUZUREVİ VE YAŞLI BAKIM HİZMETLERİ ALANINDAKİ LİSANSÜSTÜ TEZLERE YÖNELİK BİBLİYOMETRİK ANALİZ**
A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GRADUATE THESES IN THE FIELD OF NURSING HOME AND AGED CARE SERVICES
Berna Nur YILDIZ
- S83** **DİJİTAL YAŞLI BAKIMINDA GÖRÜNMEYEN EŞİTSİZLİKLER: AKILLI TEKNOLOJİLER GERÇEKTEN KAPSAYICI MI?**
INVISIBLE INEQUALITIES IN DIGITAL ELDERLY CARE: ARE SMART TECHNOLOGIES TRULY INCLUSIVE?
Fulya Şenay AVCI

- S84** **SİĞARA KULLANIMININ GERİATRİK POPÜLASYONDA SES YORGUNLUĞU ÜZERİNDEKİ ROLÜ**
THE ROLE OF SMOKING ON VOCAL FATIGUE IN THE GERIATRIC POPULATION
Rumeysa PEŞMAN, Tuğba YILMAZ, Asya Fatma MEN
- S85** **TÜRKİYE'DE MADDE BAĞIMLILIĞI SORUNU VE YAŞLI NÜFUS AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**
SUBSTANCE USE DISORDER IN TÜRKİYE AND ITS EVALUATION IN TERMS OF THE ELDERLY POPULATION
Kamil ATEŞ
- S86** **YAŞLI BİREYLERDE YALNIZ YAŞAMA: KÜRESEL EĞİLİMLER, TÜRKİYE'DEKİ DÖNÜŞÜM VE SOSYAL POLİTİKA ÇIKARIMLARI**
LIVING ALONE IN OLDER INDIVIDUALS: GLOBAL TRENDS, TRANSFORMATION IN TURKEY, AND SOCIAL POLICY IMPLICATIONS
Kamil ATEŞ, Emrah APAK
- S87** **AFET VE ACİL DURUMLARDA YAŞLILARA YÖNELİK SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI**
SOCIAL WORK PRACTICES FOR THE ELDERLY IN DISASTERS AND EMERGENCIES
Gamze YÜKSEL
- S88** **YAŞLI BİR HASTADA FEOKROMOSİTOMA TANISINDA BİYOMARKERLERİN ROLÜ: OLGU SUNUMU VE LİTERATÜR DERLEMESİ**
DIAGNOSIS OF PHEOCHROMOCYTOMA BY BIOCHEMISTRY BIOMARKERS IN AN ELDERLY PATIENT: A CASE REPORT AND LITERATURE REVIEW
Brunilda MEZANİ, Anila MİTRE

YAŞLILARDA DÜŞME RİSK FAKTÖRLERİNE YÖNELİK ICF KONTROL LİSTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Yasin EKİNCİ¹, Ömer Faruk YAŞAROĞLU²¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara, Ortez ve Protez Bölümü² Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Amaç: Düşme geriatrik popülasyonda acil servis başvuruları arasında en sık görülen nedenlerdendir. Bu başvurular sonucu bireylerin büyük bir kısmının hastaneye yatışı yapılmaktadır. Çalışmanın amacı geriatrik popülasyonda düşme risk faktörlerini değerlendirmede uluslararası standardize bir yöntem geliştirmektir.

Yöntem: Çalışma ICF konusunda deneyimli iki akademisyen tarafında yapıldı. Yaşlılarda düşmenin risk faktörleri için Montero-Odasso ve ark. tarafından 2022 yılında yayınlanan düşme kılavuzu kullanıldı. Bu kılavuzda yer alan her bir risk faktörü, iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak ICF kategorileri ile eşleştirildi. Bu sonuçlar üzerinden güvenilirlik analizi yapıldı. Analizlerin ardından araştırmacılar eşleştirme sonuçlarını birlikte değerlendirip kontrol listesi nihai halini aldı. Güvenilirlik için Cohen'in kappa katsayısı kullanıldı.

Bulgular: ICF kodlarına ilişkin kappa katsayısı 0,76(önemli derecede uyuma) bulundu($p<0,05$). Düşme risk faktörlerini yansıtan ICF kodları b235, b770, b730, e1201, s7502, b2401, b210, b240, d5, b110, b114, b420, b6202, b410, b760, b152, e1101, e1201, e150, e155, e310, e580 bulundu.

Sonuç: Çalışmamızda yaşlılarda düşme risk faktörleri ICF ile ilişkilendirilerek standardize bir kontrol listesi geliştirildi. Cohen'in kappa katsayısı sonucuna bakıldığında araştırmacılar arasında önemli seviyede uyum olduğu ve ilişkilendirmenin güvenilir olduğu görüldü. Belirlenen ICF kategorileri, düşmenin multifaktöriyel yapısını yansıtmaktadır. Özellikle denge ve vestibüler fonksiyonlar (b235), kas gücü (b730), hareket kontrolü (b760, b770), görme (b210), bilişsel ve mental fonksiyonlar (b110, b114, b152), kardiyovasküler fonksiyonlar (b410, b420) ve üriner fonksiyonlar (b6202) gibi alanların yer alması, düşmenin fizyolojik ve fonksiyonel boyutlarını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak geliştirilen kontrol listesi, geriatrik popülasyonda düşme riskinin bütüncül ve uluslararası standardize bir sistem üzerinden değerlendirilmesine katkı sağlayabilir. Bu yaklaşımın klinik uygulamada multidisipliner değerlendirmeyi kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: ICF, düşme, geriatri, yaşlı

DEVELOPMENT OF ICF CHECKLIST FOR FALL RISK FACTORS IN OLDER ADULTS

Purpose: Falls are among the most common causes of emergency department visits in the geriatric population. Preventing falls is important. The aim of this study is to develop an internationally standardized method for assessing fall risk factors in the geriatric population.

Methods: The study was conducted by two academics with expertise in the ICF. The fall guidelines published by Montero-Odasso et al. in 2022 were used for the risk factors for falls in the elderly. Each risk factor included in these guidelines was independently matched to ICF categories by the two researchers. Reliability analysis was performed based on these results. Following the analysis, the researchers jointly evaluated the matching results, and the checklist was finalized. Cohen's kappa coefficient was used for reliability.

Results: The kappa coefficient for ICF codes was found to be 0.76 (substantial agreement) ($p<0.05$). The ICF codes reflecting fall risk factors were b235, b770, b730, e1201, s7502, b2401, b210, b240, d5, b110, b114, b420, b6202, b410, b760, b152, e1101, e150, e155, e310, and e580.

Conclusion: In our study, a standardized checklist was developed by associating fall risk factors in older adults with the ICF. Looking at Cohen's kappa coefficient result, it was seen that there was a significant level of agreement among researchers and that the association was reliable. The specified ICF categories reflect the multifactorial nature of falls. In particular, the inclusion of areas such as balance and vestibular functions (b235), muscle strength (b730), movement control (b760, b770), vision (b210), cognitive and mental functions (b110, b114, b152), cardiovascular functions (b410, b420), and urinary functions (b6202) highlight the physiological and functional dimensions of falls.

In conclusion, the developed checklist can contribute to the comprehensive and internationally standardized assessment of fall risk in the geriatric population. This approach is expected to facilitate multidisciplinary assessment in clinical practice.

Keywords: ICF, falls, geriatrics, elderly

KUŞAKLARARASI ÖĞRENMEDE TERSİNE MENTORLUK MODELİ: TEKNOLOJİ ÖĞRETİMİ BAĞLAMINDA KARMA YÖNTEM ANALİZİ**Öykü KILIÇ¹, Ayten DOĞAN KESKİN¹**¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı, "Tersine Mentorluk" kavramını incelemek, bu kavram gayesiyle ortaya çıkan eğitim programı Cyber-Seniors hakkında bilgi vermek ve bu program hakkında yapılan yorumların incelenmesini içermektedir.

Yöntem: Bu çalışma Açıklayıcı Sıralı Karma Tasarım kullanılarak tasarlanmıştır. Nicel aşamada, bağımlı değişken, NRC Duygu Sözlüğü'ne göre hesaplanan duygusal yoğunluk puanı (0-3) olmuştur. Daha sonra, bu eğilimlerin altında yatan anlamlar nitel içerik analizi yoluyla açıklanmıştır. Nitel aşama, nicel bulgulardan ortaya çıkan duygusal eğilimleri açıklamak ve yorumların ardındaki anlamları ortaya çıkarmak için yapılandırılmıştır. Araştırmada, teknoloji ve yaşlılar arasında oluşan uçurumu engellemeye çalışan öğretici programların yayınladığı video/belgeselin fragman videosuna gelen yorumlar veri setini oluşturacaktır. Cyber-Seniors Trailer adlı iki adet video kullanılmıştır. Mevcut yorumların duygusal yoğunluğu analiz edilmek üzere NRC Duygu Sözlüğü'ne göre hesaplanmıştır.

Bulgular: Veri setindeki 35 yorum için 8 temel duygu kategorisinin ortalama, standart sapma ve toplam yoğunlukları hesaplanmıştır. En yüksek ortalama puanlar sırasıyla sevinç (2.2), beklenti (1.17) ve sürprize (1.06); en düşük ortalama puan korku (0), tiksinti (0.03), öfke (0.08), üzüntü (0.22), güven (0.94) şeklindedir. Bu bulgular, katılımcıların yorumlarında pozitif duyguların baskın olduğunu ve olumsuz duyguların ise çok az yer aldığı saptanmıştır.

Sonuç: Nicel aşamadan elde edilen bulgular sonucunda "sevinç" gibi olumlu duyguların negatife oranla daha yüksek etki bıraktığı saptanmıştır. Bu sonuçlar aracılığıyla pozitif duygusal etkinin yüksek başarı sağladığı belirlenmiştir. Yaşlı yetişkinlerin teknoloji ile etkileşiminin insanlar tarafından motivasyonel çıktılar sergilediği kanıtlanmıştır. Araştırmada en yüksek duygu yoğunluğu "sevinç" (m = 2.2) kategorisinde kümelenmiştir. Bunu "beklenti" (m = 1.17) ve "şaşırtma" (m = 1.06) takip etmektedir. Belirlenen programın insanlarda geleceğe dair umutlu bir beklenti oluşturduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuçlar aracılığıyla yaşlılara karşı olan ayrımcılığın giderek azaldığı, pozitif bir yaklaşımın doğduğu sonucu elde edilmiştir. Negatif duyguların (öfke, korku ve tiksinti) yok denecek kadar az olması programın olumlu bir girişim olduğunu teyit etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tersine mentorluk, Yaşlılık, Teknoloji

INTERGENERATIONAL LEARNING AND REVERSE MENTORING MODEL: A MIXED- METHODS ANALYSIS IN THE CONTEXT OF TECHNOLOGY EDUCATION

Purpose: This study aims to examine the concept of "Reverse Mentoring," provide information about the Cyber-Seniors educational program established with this objective, and analyze the comments made regarding this program.

Methods: This study was designed using an Explanatory Sequential Mixed Design. In the quantitative phase, the dependent variable was the emotional intensity score (0–3) calculated according to the NRC Emotion Lexicon. Subsequently, the meanings underlying these trends were explained through qualitative content analysis. The qualitative phase was structured to clarify the emotional trends emerging from the quantitative findings and to reveal the meanings behind the comments. The dataset consists of comments on the trailer videos of a documentary/program aimed at bridging the gap between technology and the elderly. Two videos titled "Cyber-Seniors Trailer" were utilized. The emotional intensity of the available comments was calculated based on the NRC Emotion Lexicon for analysis.

Results: The mean, standard deviation, and total intensities for eight basic emotion categories were calculated for the 35 comments in the dataset. The highest mean scores were observed in joy (2.2), anticipation (1.17), and surprise (1.06), respectively. The lowest mean scores were fear (0), disgust (0.03), anger (0.08), sadness (0.22), and trust (0.94). These findings indicate that positive emotions are predominant in the participants' comments, while negative emotions are minimally represented.

Conclusion: Findings from the quantitative phase determined that positive emotions, such as "joy," leave a significantly higher impact compared to negative ones. Based on these results, it was concluded that high positive emotional impact correlates with success. It has been evidenced that the interaction of older adults with technology generates motivational outcomes among the public. The near-absence of negative emotions (anger, fear, and disgust) confirms that the program is perceived as positive initiative.

Keywords: Reverse mentoring, Old age, Technology

YAŞLILIKTA İYİ OLUŞUN ÇOK BOYUTLU YAPISI: YAŞAM SEVİNCİ, PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİLER**Zöhre Yazar POYRAZ¹, Hakan Oğuz ARI²**¹ Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi² Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Yaşlılık döneminde iyi oluş, psikolojik ve öznel değerlendirmeleri içeren çok boyutlu bir yapıdır. Bu çalışma, 55 yaş ve üzeri bireylerde yaşam sevinci ve psikolojik iyi oluş ile yaşam doyumu arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: İlişkisel tarama modelindeki bu araştırma, kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiş 55 yaş ve üzeri 389 birey (207 erkek, 182 kadın) ile yürütülmüştür. Araştırmaya, bilişsel yeterliliğe sahip ve gönüllü katılım sağlayan bireyler dahil edilmiştir. Veriler; Kişisel Bilgi Formu, Yaşlılıkta Yaşam Sevinci Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu çarpıklık ve basıklık değerleri ile değerlendirilip parametrik testler uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının iç tutarlılığını belirlemek amacıyla Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde Pearson Korelasyon analizi; psikolojik iyi oluş ve yaşam sevinci alt boyutlarının yaşam doyumunu ne derecede yordadığını tespit etmek için ise Çoklu Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Ölçeklerin Cronbach Alfa katsayılarının 0,745 ile 0,913 arasında değişerek yüksek düzeyde güvenilir olduğu saptanmıştır. Korelasyon sonuçlarına göre, psikolojik iyi oluş ile yaşam doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ($r=0,580$, $p < 0,01$) vardır. Yaşam sevinci alt boyutlarından "umudunu kaybetme" ve "psikolojik çöküş" yaşam doyumuyla negatif; "toplumsal", "ailevi", "kurumsal destek" ve "uyum sağlama" pozitif yönde ilişkilidir. Çoklu doğrusal regresyon modelinin anlamlı olduğu ($F=35,372$, $p < 0,001$) ve değişkenlerin yaşam doyumundaki varyansın %38,3'ünü açıkladığı görülmüştür. Yaşam doyumunu pozitif yönde yordayan en güçlü değişkenler psikolojik iyi oluş ($\beta=0,436$), toplumsal destek ($\beta=0,166$) ve kurumsal destektir ($\beta=0,150$).

Sonuç: Sonuçlar, yaşlılıkta yaşam doyumunun sağlanmasında bireysel psikolojik iyi oluş kadar, toplumsal ve kurumsal destek mekanizmalarının da kritik bir role sahip olduğunu kanıtlamıştır. Yaşlıların toplumdan ve kurumlardan gördükleri desteğin artması yaşam doyumlarını belirgin şekilde yükseltmektedir. Bu bulguların, yaşlı bireylerin iyi oluş düzeylerini artırmaya yönelik müdahalelerin ve sosyal politikaların tasarlanmasına katkı sağlaması ve ilgili literatüre özgün veriler sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Yaşam Sevinci, Psikolojik İyi Oluş, Yaşam Doyumu

THE MULTIDIMENSIONAL NATURE OF WELL-BEING IN OLDER ADULTS: RELATIONSHIPS BETWEEN JOY OF LIFE, PSYCHOLOGICAL WELL-BEING, AND LIFE SATISFACTION

Purpose: Well-being in old age is a multidimensional construct that includes psychological and subjective evaluations. This study aims to examine the relationships between joy of life, psychological well-being, and life satisfaction in individuals aged 55 and over.

Methods: This relational study was conducted with 389 individuals aged 55 and over (207 males, 182 females) selected through convenience sampling. Individuals with cognitive competence who voluntarily participated were included. Data were collected using a Personal Information Form, the Joy of Life in Old Age Scale, the Psychological Well-Being Scale, and the Life Satisfaction Scale. Data normality was assessed using skewness and kurtosis values, and parametric tests were applied. Cronbach's Alpha coefficient was calculated to determine internal consistency. Pearson correlation analysis was used to examine relationships between variables, and multiple linear regression was used to determine the extent to which psychological well-being and subdimensions of joy of life predict life satisfaction ($p < 0,05$).

Results: Cronbach's Alpha coefficients ranged between 0.745 and 0.913, indicating high reliability. A positive and significant relationship was found between psychological well-being and life satisfaction ($r=0.580$, $p < 0,01$). Among the subdimensions of joy of life, "loss of hope" and "psychological collapse" were negatively related, while "social," "familial," "institutional support," and "adaptation" were positively related to life satisfaction. The regression model was significant ($F=35,372$, $p < 0,001$) and explained 38.3% of the variance. The strongest predictors were psychological well-being ($\beta=0,436$), social support ($\beta=0,166$), and institutional support ($\beta=0,150$).

Conclusion: The results show that life satisfaction in old age depends not only on psychological well-being but also on social and institutional support. Increased support from society and institutions significantly enhances life satisfaction. These findings may contribute to interventions and social policies and provide original contributions to the literature.

Keywords: Older Adults, Joy of Life, Psychological Well-Being, Life Satisfaction

PRESBİVESTİBÜLOPATİ: GERİATRİK ODYOLOJİDE TANISAL YAKLAŞIMLAR VE DÜŞME RİSKİ İLİŞKİSİ**Rumeysa Nur AKBAŞ**

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi / Odyoloji Bölümü

Amaç: Dünya genelinde hızla artan yaşlı nüfusuyla birlikte, geriatric popülasyonda denge bozuklukları ve buna bağlı gelişen komplikasyonlar önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir.

Yöntem: Presbivestibulopati (PVP), 60 yaş ve üzeri bireylerde görülen; denge, yürüme bozukluğu, kronik baş dönmesi ve tekrarlayan düşmelerle karakterize kronik vestibüler bir sendromdur. PVP tanısı, yaşlılığa bağlı gelişen hafif dereceli iki taraflı vestibüler hipofonksiyonun objektif vestibüler testlerle saptanmasına dayanır. Barany Society Sınıflandırma Komitesi tarafından yayımlanan uzlaşım kriterlerine göre PVP; video-head impulse testi (vHIT) ile her iki tarafta 0,6-0,8 arası vestibulo-oküler refleks (VOR) kazancı, rotasyonel koltuk testinde sinüs biçimli uyarana karşı 0,1-0,3 arası kazanç veya kalorik testte her bir taraftaki yavaş faz hızları toplamının 6-25°/sn arasında olmasıyla tanımlanmaktadır. Özellikle vHIT kullanımı, yaşlı bireylerde VOR yetersizliğine işaret eden düzeltici göz hareketlerinin belirlenmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Düşük VOR kazancının, daha büyük amplitüdü ve kısa latanslı açık düzeltici göz hareketleriyle ilişkili olduğu gösterilmiştir. Düşme riski açısından bakıldığında, vestibüler fonksiyon kaybının postüral kontrolü ve hareket örüntüleri üzerindeki olumsuz etkileri, yaşın ilerlemesiyle birlikte belirginleşmektedir. Patolojik vestibüler test sonuçları veya vestibüler asimetri varlığı, yaşlı bireylerde düşme riskini anlamlı ölçüde artırmaktadır. Vestibüler kayıp yalnızca postüral denge bozukluğu ile sınırlı kalmayıp, bireyin uzamsal farkındalığını da etkileyerek oryantasyon kaybına ve düşmelere zemin hazırlar. Bu durum, yaşlıların yaşam kalitesinde ciddi düşüşe ve sağlık sistemleri üzerinde önemli bir ekonomik yüke yol açmaktadır.

Sonuç: Sonuç olarak, geriatric odyolojik değerlendirme protokollerine PVP taramasının dahil edilmesi, düşme riskinin erken dönemde öngörülmesini sağlayarak, kişiye özel rehabilitasyon stratejilerinin hayata geçirilmesinde kritik bir basamak teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Presbivestibulopati, geriatric odyoloji, düşme riski

PRESBYVESTIBULOPATHY: DIAGNOSTIC APPROACHES AND ITS RELATIONSHIP WITH FALL RISK IN GERIATRIC AUDIOLOGY

Purpose: In parallel with the rapidly increasing global elderly population, balance disorders and their associated complications in the geriatric population have emerged as a significant public health concern.

Methods: Presbyvestibulopathy (PVP) is a chronic vestibular syndrome observed in individuals aged 60 and older, characterized by instability, gait disturbances, chronic dizziness, and recurrent falls. The diagnosis of PVP is based on the objective detection of mild bilateral vestibular hypofunction associated with aging. According to the consensus criteria published by the Barany Society Classification Committee, PVP is defined by a vestibulo-ocular reflex (VOR) gain between 0.6 and 0.8 on both sides in the video-head impulse test (vHIT), a gain between 0.1 and 0.3 in response to sinusoidal stimulation in the rotational chair test, or a total sum of slow-phase velocities between 6 and 25°/sec for each side in the caloric test. Specifically, the use of vHIT plays a critical role in identifying compensatory saccades that indicate VOR deficiency in elderly individuals. It has been demonstrated that low VOR gain is associated with overt compensatory saccades characterized by larger amplitudes and shorter latencies. From the perspective of fall risk, the negative impact of vestibular function loss on postural control and locomotor patterns becomes more pronounced with advancing age. The presence of pathological vestibular test results or vestibular asymmetry significantly increases the risk of falls in the elderly. Vestibular loss is not limited to postural instability; it also impairs the individual's spatial awareness, predisposing them to disorientation and falls. This situation leads to a serious decline in the quality of life for the elderly and imposes a substantial economic burden on healthcare systems.

Conclusion: Consequently, incorporating PVP screening into geriatric audiological assessment protocols constitutes a critical step in predicting fall risk at an early stage and implementing personalized rehabilitation strategies.

Keywords: Presbyvestibulopathy, geriatric audiology, fall risk

ATEŞLİ SİLAH YARALANMASI SONRASI GELİŞEN ŞİDDETLİ AFAZİDE ALTERNATİF VE DESTEKLEYİCİ İLETİŞİM SİSTEMİ (ADİS) UYGULAMASI: BİR OLGU SUNUMU**Ebru TETİK¹, Ayşen KÖSE²**¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi² Hacettepe Üniversitesi

Amaç: Ateşli silah yaralanmaları (ASY), beyinde yaygın hasara yol açarak dil ve konuşma bozukluklarına neden olabilen travmatik olaylardır. Bu tür travmatik beyin hasarı sonrası görülen sözel iletişimin sınırlı kaldığı durumlarda Alternatif ve Destekleyici İletişim Sistemleri (ADİS), bireyin sosyal katılımını ve bağımsızlığını artırmak için kritik bir müdahale seçeneğidir. Bu çalışmanın amacı, ASY sonrası şiddetli afazi gelişen bir olgunun ADİS değerlendirme ve müdahale sürecini sunmaktır.

44 yaşında, ortaokul mezunu ve eski mesleği şoförlük olan erkek hasta, 2016 yılında gerçekleşen ASY sonucu kafa içi yaralanma tanısı almıştır. Radyolojik bulgulara sol hemisferde (frontal, temporal, parietal) parçalı kompleks kırıklar ve beyin parankiminde multipl metalik yabancı cisme ait dansiteler izlenmiştir. Olguya uygun ADİS yöntemini belirlemek amacıyla olgunun dil ve bilişsel becerileri, duyuşal-motor becerileri ve iletişim ihtiyaçları değerlendirilmiştir. Dil değerlendirmesi için yapılan Afazi Dil Değerlendirmesi testinde (ADD) olgunun toplam puanı 188/292 bulunmuş; yazma becerilerinin (0/40) önemli ölçüde bozulmuş olduğu, buna karşın işitsel anlama (56/66), adlandırma (36/44) alt alanlarının ve okuma becerilerinden sözcük-resim eşleme (10/10) becerilerinin görece korunduğu görülmüştür. Mini Mental Durum Testi puanı 18/30'dur. Hastanın en önemli iletişim ihtiyaçları arasında aile içi iletişimi güçlendirmek ve banka/market gibi ortamlarda bağımsız iletişim kurabilmek yer almaktadır. Bu doğrultuda, korunmuş sözcük-resim eşleme becerileri temel alınarak çok modlu bir ADİS uygulanmıştır. İlk aşamada günlük yaşam aktivitelerini içeren gerçek görsellerle hazırlanmış bir iletişim defteri kullanılmış, üçüncü seanstan itibaren ise tablet/telefon tabanlı "Let Me Talk" uygulamasına geçilmiştir. Uygulama, hastanın bireysel ihtiyaçlarına göre çeşitli kategoriler eklenerek özelleştirilmiştir.

Sonuç: Vakanın motivasyonunun yüksek olması ve seanslardaki dikkat süresinin uzunluğu, ADİS kullanımına uyumunu kolaylaştırmıştır. Özellikle karmaşık cümle kurma ve yazılı iletişimde zorlanan şiddetli afazili bireylerde, kişiselleştirilmiş ADİS stratejilerinin "partnere bağımlı" iletişimden "bağımsız" iletişime geçişte anahtar rol oynayabileceği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afazi, Alternatif ve Destekleyici İletişim Sistemleri, Ateşli Silah Yaralanması, İletişim Bağımsızlığı

THE APPLICATION OF THE ALTERNATIVE AND AUGMENTATIVE COMMUNICATION SYSTEM (AACS) IN SEVERE APHASIA FOLLOWING A GUNSHOT WOUND: A CASE REPORT

Purpose: Firearm injuries (FI) are traumatic events that can cause widespread brain damage, leading to language and speech disorders. In cases where verbal communication remains limited following traumatic brain injury, Alternative and Augmentative Communication Systems (AACS) represent a critical intervention option for enhancing the individual's social participation and independence. This study aims to present the AACS assessment and intervention process for a patient who developed severe aphasia following a firearm injury. A 44-year-old male patient, a middle school graduate and former driver, was diagnosed with an intracranial injury following an ASY incident in 2016. Radiological findings revealed comminuted complex fractures in the left hemisphere (frontal, temporal, parietal) and multiple metallic foreign body densities in the brain parenchyma. To determine the appropriate AID method, language-cognitive, sensory-motor skills, and communication needs were assessed. The Aphasia Language Assessment Test (ADD) score was 188/292; writing (0/40) was significantly impaired, while auditory comprehension (56/66), naming (36/44), and word-picture matching (10/10) were relatively preserved. The Mini-Mental State Examination score is 18/30. The patient's most important communication needs include strengthening communication within the family and being able to communicate independently in settings such as banks and grocery stores. Accordingly, a multimodal ADIS program was implemented based on established word-picture matching skills. In the initial phase, a communication notebook featuring real-life images of daily activities was used; starting from the third session, the transition was made to the tablet/phone-based "Let Me Talk" application. The application was customized by adding various categories tailored to the patient's individual needs.

Conclusion: The patient's high motivation and attention span during sessions facilitated adaptation to ADIS. It was observed that personalized ADIS strategies could play a key role in transitioning from "partner-dependent" to "independent" communication, particularly for individuals with severe aphasia who struggle with sentence formation and written communication.

Keywords: Aphasia, Alternative and Augmentative Communication Systems, Gunshot wounds, Communication Independence

İNME Lİ HASTALARDA İLETİŞİM BOZUKLUKLARI: KLİNİK GÖRÜNÜMLER, ETKİLERİ VE ÇOK DİSİPLİNLİ YAKLAŞIM STRATEJİLERİ**Ebru TETİK¹, Ayşen KÖSE²**¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi² Hacettepe Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi

Amaç: İnme sonrası hayatta kalma oranlarının artmasıyla birlikte, hastaların büyük çoğunluğu rehabilitasyona ihtiyaç duymaktadır. İnme bireylerin yaklaşık %88'i akut dönemde değişen şiddetlerde iletişim bozukluğu yaşamaktadır. Bu durum yalnızca hastanın iletişim durumunu değil; özerklik, sosyal katılım ve karar verme süreçlerini de etkiler. Bu bildirinin amacı, inme sonrası iletişim bozukluklarını tanımlamak ve çok disiplinli ekip için etkili iletişim stratejileri sunmaktır.

Yöntem: İnme sonrası en sık gözlemlenen iletişim sorunları afazi ve dizartri'dir. Afazi; beynin dil merkezlerindeki hasara bağlı olarak konuşma, yazma ve anlamayı etkileyebilen, inme hastalarının %21 ila %38'ini etkileyen çok modlu bir dil bozukluğudur. Dizartri ise özellikle konuşmanın anlaşılabilirliğinin bozulmasıyla karakterize nöromusküler kaynaklı bir motor konuşma bozukluğudur. Konuşma apraksisi, kas gücü normal olmasına rağmen konuşma hareketlerinin sıralanıp motor olarak planlanmasındaki bozukluktur. Sıklıkla afazi ile birlikte görülür. Sağ hemisfer hasarları ise hastanın iletişimde sıra alma, bağlamı yorumlama ve duyguları anlama gibi daha pragmatik sosyal becerilerini etkilemektedir. İletişim bozukluklarının etkisi klinik şiddetten bağımsız olarak yaşam kalitesini ciddi şekilde düşürebilir. Dil ve konuşma terapistleri süreci yönlendirse de diğer sağlık profesyonellerinin aktif rolü gereklidir. "Afazi dostu" materyaller, kısa ve açık ifadeler ile görsel destekler kullanılmalıdır. Gerekliğinde alternatif ve destekleyici iletişim sistemlerinden yararlanılmalıdır. Kısa cümleler kullanmak, hastaya zaman tanımak, jest ve yazılı ipuçlarıyla desteklemek, göz teması kurmak ve dikkat dağıtıcıları azaltmak temel yaklaşımlardır.

Sonuç: Hastanın iletişim tercihleri belirlenmeli ve buna uygun iletişim kurulmalıdır. İnme sonrası gelişen iletişim bozuklukları çok boyutludur. Bu süreçte benimsenen bireye özgü, multidisipliner ve bütüncül yaklaşımlar, iyileşme sürecinin temelini oluşturur.

Anahtar Kelimeler: afazi, apraksi, iletişim, dizartri, inme

COMMUNICATION DISORDERS IN PATIENTS WITH STROKE: CLINICAL PRESENTATIONS, IMPACTS, AND MULTIDISCIPLINARY APPROACH STRATEGIES

Purpose: With the increase in post-stroke survival rates, the vast majority of patients require rehabilitation. Approximately 88% of stroke survivors experience communication disorders of varying severity during the acute phase. This situation affects not only the patient's communication abilities but also their autonomy, social participation, and decision-making processes.

Methods: The purpose of this report is to identify post-stroke communication disorders and provide effective communication strategies for a multidisciplinary team. The most commonly observed communication problems following a stroke are aphasia and dysarthria. Aphasia is a multimodal language disorder caused by damage to the brain's language centers that can affect speech, writing, and comprehension; it affects 21% to 38% of stroke patients. Dysarthria, on the other hand, is a neuromuscular motor speech disorder characterized primarily by impaired speech intelligibility. Speech apraxia is a disorder involving the sequencing and motor planning of speech movements, despite normal muscle strength. It frequently co-occurs with aphasia. Damage to the right hemisphere, meanwhile, affects the patient's more pragmatic social skills, such as taking turns in communication, interpreting context, and understanding emotions. The impact of communication disorders can significantly reduce quality of life, regardless of clinical severity. While speech-language pathologists lead the process, the active involvement of other healthcare professionals is essential. "Aphasia-friendly" materials, short and clear phrases, and visual aids should be used. When necessary, alternative and augmentative communication systems should be utilized. Using short sentences, giving the patient time, providing support through gestures and written cues, maintaining eye contact, and minimizing distractions are fundamental approaches. The patient's communication preferences should be identified, and communication should be tailored accordingly.

Conclusion: Communication disorders that develop following a stroke are multifaceted. Individualized, multidisciplinary, and holistic approaches adopted to improve the quality of life for both patients and caregivers form the foundation of the recovery process.

Keywords: Aphasia, apraxia, communication, dysarthria, stroke

YAŞLI HASTALARA BAKIM VERENLERDE BAKIM YÜKÜYLE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER VE MÜDAHALELER

Seda KILINÇ¹, Ayşe Sinem TAŞ²¹ Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı² Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bakım verme sorumluluğu, bakım verilen yaşlı aile üyesinin sağlığını en üst seviyeye çıkarmak için verilen bakım işi olarak görülmektedir. Yaşlı bir hastaya verilen bakım; bazen anlamlı bir sevgi ve kendilerini yararlı hissetme bazen de bir yük olarak bakım verenlerce ifade edilmektedir.

Yöntem: Kronik hastalığı olan yatağa bağımlı yaşlı hastalarda bakım yükü tüm dünyada önemli bir sorun olarak kabul edilmektedir. Yaşlı bireylere bakma görevi genellikle orta yaşlı kadınlara aittir. Bakım verenin yaşının ileri olması ve haftalık bakma süresi artışıyla bakım yükü artmaktadır. Yaşlılara eş veya çocuğu gibi aile bireylerinin daha fazla baktığı; eşlerin ve ek hastalığı olan bakım verenlerin yükünün daha fazla olduğu saptanmıştır. Yaşam sonu dönemdeki yaşlı hastaların durumlarındaki kötüleşmeler stres kaynağı olup, bu hastaların fiziksel ve bilişsel işlevlerindeki azalmalar da bakım verenlerin umutsuzluk yaşamalarına yol açmaktadır. Çalışmalarda bakım verenlerin yaşam kalitesi yaşlı bireylerin yaşam kalitesiyle ilişkili bulunmuştur. Bakım verenlerin yaşam kalitelerindeki kötüleşmeyle bakım yükleri de ilişkilendirilmiştir. Algılanan sosyal destek yaşlı bakım verenlerde bakım yükünü etkilemektedir. Aile üyelerine bakım verenlerin kardeş, eş veya akrabalarından gereken desteği görememeleri kendilerini depresif hissettirmektedir.

Sonuç: Yaşlıların da yer aldığı palyatif bakımda bakım verenlerin streslerini ve bakım yüklerini azaltmak için bakıma yönelik girişimlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bakıma ait görevler, hastalara verilen bakım takipleri ile gün içerisindeki iş yüklerinin azaltılmasına yönelik bakım verenler kendilerine yardım edilerek desteklenmeli; sosyal destek ihtiyaçları karşılanmalıdır. Bakım vermeye ait bakım yükünün azaltılmasında uzun süreli ruh sağlığı hizmetlerinden faydalanılmalı, eğitim faaliyetleri, araştırma, hizmet ve yönetim uygulamaları yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı hasta, bakım verici, bakım yükü

FACTORS AND INTERVENTIONS ASSOCIATED WITH CAREGIVER BURDEN IN CAREGIVERS OF ELDERLY PATIENTS

Purpose: Caregiving is seen as the responsibility of providing care to maximize the health of the elderly family member being cared for. Care given to an elderly patient is sometimes expressed by caregivers as meaningful affection and a feeling of usefulness, and sometimes as a burden.

Methods: The burden of care for bedridden elderly patients with chronic illnesses is considered a significant problem worldwide. The task of caring for elderly individuals usually falls to middle-aged women. The caregiving burden increases with the caregiver's advanced age and the length of weekly care. It has been found that family members, such as spouses or children, provide more care for the elderly; and that the burden is greater for spouses and caregivers with additional illnesses. Worsening conditions in elderly patients at the end of life are a source of stress, and the decline in their physical and cognitive functions leads to feelings of hopelessness in caregivers. Studies have found a correlation between the quality of life of caregivers and the quality of life of elderly individuals. The deterioration in the quality of life of caregivers has also been linked to their caregiving burden. Perceived social support affects the caregiving burden for caregivers of the elderly. The inability of caregivers to receive necessary support from siblings, spouses, or relatives can lead to feelings of depression.

Conclusion: In palliative care, which also includes the elderly, interventions are needed to reduce the stress and burden on caregivers. Caregivers should be supported in reducing their workload through caregiving tasks, patient monitoring, and daily tasks; their social support needs should be met. Long-term mental health services should be utilized, and educational activities, research, service, and management practices should be implemented to reduce the burden on caregivers.

Keywords: elderly patient, caregiver, care burden

HASTANE ORTAMINDA YAŞLI HASTA DÜŞMELERİ: NASIL ÖNLEYEBİLİRİZ?

Seda KILINÇ¹, Ayşe Sinem TAŞ²¹ Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı² Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Hasta düşmeleri, sağlık hizmet sunumunda hasta güvenliğinin sağlanamamasına, bakım hizmet kalitesinde düşmeye, morbidite ve mortalite artışına, sağlık personeline olan güven kaybına yol açtığı için önemli bir sorun olarak kabul edilmektedir. Hastanın değerlendirmesindeki eksiklikler, iletişimin ve çevre güvenliğinin yetersiz oluşu düşme nedenleridir.

Yöntem: Yaşlanmayla birlikte bireylerin vücutlarında gerçekleşen organ ve sistemlere ait fonksiyonel azalmalar, zihinsel değişiklikler yaşlıları düşmelere yatkın hale getirmektedir. Geriatrik sendromlardan da biri olan düşmelere bağlı yaşlı hastalarda yaralanmalar, kırıklar meydana gelmekte; yatış süreleri uzamakta, bakım maliyetleri artmakta ve bazılarında düşmeler ölümle sonuçlanmaktadır. Yapılan çalışmalarda, hastanede düşme yaşayan hastalar daha çok 65 yaş ve üzerinde olan hastalardır. Yaşlı hastaların hastanedeki düşmelerinin incelendiği çalışmada; hastanede yatış öyküsü olan ve yüksek risk grubundaki hastaların daha çok düştüğü saptanmıştır. Hasta düşmeleri, çoğunlukla hasta odalarında ve tuvaletlerinde gerçekleşmektedir. Çalışmalarda, hastanedeki düşme nedenleri %90'nın üzerinde hasta kaynaklıdır. Hastanede düşme oranları hemşirelik bakımının kalitesi olarak görülmektedir. Düşme riski yönetilirken multidisipliner ekip anlayışı benimsenmeli, düşme riski yüksek hastalara hareketlerinde sağlık personelleri destek olmalıdır.

Sonuç: Hasta ve yakınlarının düşmeye ilişkin standart ve koruyucu önlemler hakkında broşürlerle eğitilmesi, panolarda düşme hakkında farkındalık kazandırılması, acil durum hemşire çağrı sistemlerinin sürekli çalışır hale getirilmesi, düşme önleyici teknolojik araçlardan bakımda yararlanılması, yüksek risklilerin hemşirelere yakın odalara alınması ve refakatçilerin bulundurulması hastanede düşme riskinin en aza indirilmesinde önemlidir. Hastaların oda içerisinde sık kullandığı eşyalara kolay ulaşması sağlanmalıdır. Kurumlarda düşmelere yönelik hasta güvenliği ve bakım kalitesiyle ilgili stratejiler değerlendirilmeli, çalışmalar yürütülmeli ve hastane içi düşmelerin kök nedenleri belirlenerek çözümler üretilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı hasta, düşmeler, hemşirelik bakımı

FALLS IN ELDERLY PATIENTS IN HOSPITAL SETTINGS: HOW CAN WE PREVENT THEM?

Purpose: Patient falls are considered a significant problem in healthcare delivery because they lead to a failure to ensure patient safety, a decrease in the quality of care, increased morbidity and mortality, and a loss of trust in healthcare personnel.

Methods: Deficiencies in patient assessment, inadequate communication, and insufficient environmental safety are among the causes of falls. With aging, functional declines in organs and systems, along with mental changes, make the elderly more prone to falls. Falls, a form of geriatric syndrome, cause injuries and fractures in elderly patients; they prolong hospital stays, increase care costs, and in some cases, result in death. Studies show that patients experiencing falls in hospitals are mostly 65 years and older. A study examining falls in elderly patients in hospitals found that patients with a history of hospitalization and those in high-risk groups experienced more falls. Patient falls mostly occur in patient rooms and restrooms. Studies indicate that over 90% of hospital falls are patient-related. Hospital fall rates are seen as an indicator of the quality of nursing care. A multidisciplinary team approach should be adopted when managing fall risk, and healthcare personnel should support high-risk patients in their movements.

Conclusion: Educating patients and their relatives about fall-related standards and preventative measures through brochures, raising awareness about falls through notice boards, ensuring that emergency nurse call systems are continuously operational, utilizing fall prevention technology in care, placing high-risk patients in rooms close to nurses, and having companions present are all important in minimizing the risk of falls in hospitals. Patients should be provided with easy access to frequently used items in their rooms. Strategies related to patient safety and quality of care regarding falls should be evaluated and studies conducted in institutions, and the root causes of falls within hospitals should be identified and solutions developed.

Keywords: Elderly patient, falls, nursing care

SAĞLIKLI YAŞLANMA İLE İLGİLİ BESLENME MODELLERİ: GÜNCEL YAKLAŞIMLAR VE KANITLAR

Beyza KALDIRIM¹, Özge MENGİ ÇELİK¹¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik

Amaç: Yaşlanma süreci, hücre onarım mekanizmalarının azalması, telomer kısalması ve sistemik, kronik, düşük dereceli iltihaplanma (inflammaging) ile karakterize edilen biyolojik bir dönemdir ve beslenme, bu karmaşık süreçleri düzenlemede ve sağlıklı yaşlanmayı desteklemede belirleyici bir rol oynar. Bu çalışma, sağlıklı yaşlanma ile Akdeniz Diyeti (MedDiet), Nörodejeneratif Gecikme için Akdeniz-DASH Müdahalesi (MIND), Hipertansiyonu Durdurmak için Diyet Yaklaşımları (DASH), Mavi Bölgeler beslenme alışkanlıkları, kalori kısıtlaması ve aralıklı açlık gibi beslenme modelleri arasındaki ilişkiyi ve bunların altında yatan biyolojik mekanizmaları incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Sağlıklı yaşlanmanın altın standardı olarak kabul edilen MedDiet, yüksek polifenol ve omega-3 içeriği sayesinde DNA onarımını destekler, telomer uzunluğunu korur ve sistemik iltihabı bastırır. Bütünsel bir yaklaşım olarak, yaşlılarda fonksiyonel ve bilişsel kapasitenin korunmasında bağımsız ve güçlü bir faktördür. MedDiet ve DASH'ın birleşiminden geliştirilen MIND diyeti, beyindeki amiloid plak ve tau yumak oluşumunu azaltarak nörodejeneratif süreçlerin birikmesini önleyebilirken, başlangıçta hipertansiyonu kontrol etmek için tasarlanan DASH diyeti, orta yaştan itibaren uygulandığında kronik hastalıkların önlenmesine ve ileri yaşlarda fonksiyonel kapasitenin korunmasına katkıda bulunur. Mavi Bölgelerde gözlemlenen bitki bazlı ve düşük hayvansal protein içeren beslenme alışkanlıkları, çevresel faktörlerin (ekspozom) epigenetik modülasyonu yoluyla yaşlanma sürecini yavaşlatır. Kalori kısıtlaması ve aralıklı açlık, otofaji mekanizmalarını ve SIRT-1 gibi hücrel gençleştirme yollarını aktive ederek fiziksel yaşam kalitesini iyileştirebilir.

Sonuç: Sağlıklı yaşlanmayı teşvik etmek için, tek tek besin maddelerine odaklanmak yerine, MedDiet, MIND ve DASH gibi bütünsel ve sürdürülebilir beslenme yaklaşımlarının yaşam boyu benimsenmesine önem verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı Yaşlanma, Akdeniz Diyeti (MedDiet), MIND Diyeti, DASH Diyeti, Enflamatuvar Yaşlanma

DIETARY MODELS RELATED TO HEALTHY AGING: CURRENT APPROACHES AND EVIDENCE

Purpose: The aging process is a biological period characterized by decreased cellular repair mechanisms, telomere shortening, and systemic, chronic, low-grade inflammation (inflammaging), and nutrition plays a decisive role in modulating these complex processes and supporting healthy aging. This study aims to examine the relationship between healthy aging and dietary models, including the Mediterranean Diet (MedDiet), Mediterranean-DASH Intervention for Neurodegenerative Delay (MIND), Dietary Approaches to Stop Hypertension (DASH), Blue Zones eating patterns, caloric restriction, and intermittent fasting, along with their underlying biological mechanisms.

Methods: Considering the gold standard for healthy aging, the MedDiet supports DNA repair, preserves telomere length, and suppresses systemic inflammation due to its high polyphenol and omega-3 content, and as a holistic approach, it is an independent and powerful factor in maintaining functional and cognitive capacity in older adults. The MIND diet, developed as a combination of the MedDiet and DASH, may prevent the accumulation of neurodegenerative processes by reducing amyloid plaque and tau tangle formation in the brain, while the DASH diet, originally designed to control hypertension, contributes to the prevention of chronic diseases and the preservation of functional capacity in later life when adopted from midlife onwards. Plant-based and low animal protein dietary habits observed in Blue Zones slow the aging process through epigenetic modulation of environmental factors (the exposome), and caloric restriction and intermittent fasting can improve physical quality of life by activating autophagy mechanisms and cellular rejuvenation pathways, such as SIRT-1.

Conclusion: To promote healthy aging, emphasis should be placed on the lifelong adoption of holistic and sustainable dietary approaches, such as MedDiet, MIND, and DASH, rather than focusing on individual nutrients.

Keywords: Healthy Aging, Mediterranean Diet (MedDiet), MIND Diet, DASH Diet, Inflammaging

YAŞLILARDA GIDA GÜVENCESİ VE ÇOK BOYUTLU SAĞLIK SONUÇLARI

Beyza KALDIRIM¹, Zehra DOĞAN¹, Özge MENGİ ÇELİK¹¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik

Amaç: Yeterli, güvenli ve besleyici gıdaya sürekli erişim olarak tanımlanan gıda güvencesi, bireylerin sağlıklı ve aktif bir yaşam sürdürmelerini sağlayan temel bir halk sağlığı bileşenidir ve yaşlılar arasında sağlığın kritik bir belirleyicisi olarak kabul edilir.

Yöntem: Yaşlanma ile ilişkili fizyolojik, metabolik ve fonksiyonel değişiklikler, artan kronik hastalık yükü ve sosyoekonomik kırılganlıklar ile birleştiğinde, yaşlı bireylerin beslenme durumunu ve gıdaya erişimini olumsuz etkileyebilir. Gıda güvencesizliği, yetersiz gıda alımıyla sınırlı değildir; zayıflamış bağışıklık fonksiyonu, kas kütlesi ve fiziksel performans kaybı, kronik hastalıkların ilerlemesi ve bilişsel fonksiyonlarda azalma ile ilişkilidir ve çok boyutlu sağlık etkilerini yansıtır. Ayrıca, gıda güvencesizliği psikososyal refahı olumsuz etkileyerek sosyal izolasyonun artmasına, bağımsız yaşama becerilerinin azalmasına ve yaşam kalitesinin düşmesine yol açabilir. Sosyoekonomik dezavantajlar, sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikler ve sınırlı sosyal destek sistemleri, yaşlılar arasında gıda güvencesizliğinin temel belirleyicileridir. Ayrıca, gıda güvencesizliği, beslenme kalitesinin düşmesine ve dengesiz beslenme alışkanlıklarının gelişmesine katkıda bulunarak sağlık sonuçlarını kötüleştirebilir. Bu nedenle, yaşlılarda gıda güvencesini sağlamak, işlevsel bağımsızlığı korumak ve sağlık sonuçlarını iyileştirmek için çok önemlidir. Etkili stratejiler, beslenme durumunun bütünsel bir değerlendirmesini, risk altındaki bireylerin erken teşhisini ve beslenme, sağlık hizmetleri ve sosyal destek hizmetlerini entegre eden çok disiplinli müdahale yaklaşımlarının geliştirilmesini gerektirir. Bu tür önlemler sayesinde, yaşlıların hem fiziksel hem de psikososyal sağlık göstergeleri optimize edilerek yaşam kaliteleri sürdürülebilir ve iyileştirilebilir.

Sonuç: Politika yapıcılar ve sağlık profesyonelleri, yaşlılar arasında gıda güvencesini iyileştirmek ve toplum temelli destek mekanizmalarını güçlendirmek için stratejilere öncelik vermelidir.

Anahtar Kelimeler: Gıda Güvencesi, Yaşlı Yetişkinler, Çok Boyutlu Sağlık, İşlevsel Bağımsızlık, Yaşam Kalitesi

FOOD SECURITY AND MULTIDIMENSIONAL HEALTH OUTCOMES IN OLDER ADULTS

Purpose: Food security, defined as continuous access to sufficient, safe, and nutritious food, is a fundamental public health component that enables individuals to maintain a healthy and active life, and it is considered a critical determinant of health among older adults.

Methods: Physiological, metabolic, and functional changes associated with aging, combined with increasing chronic disease burden and socioeconomic vulnerabilities, can negatively affect the nutritional status and food access of older individuals. Food insecurity is not limited to inadequate food intake; it is associated with weakened immune function, loss of muscle mass and physical performance, progression of chronic diseases, and decline in cognitive function, reflecting its multidimensional health impacts. Furthermore, food insecurity can adversely affect psychosocial well-being, leading to increased social isolation, reduced independent living skills, and lower quality of life. Socioeconomic disadvantages, inequalities in access to healthcare, and limited social support systems are key determinants of food insecurity among older adults. Additionally, food insecurity can exacerbate health outcomes by contributing to poor diet quality and the development of unbalanced eating patterns. Therefore, ensuring food security in older adults is critical for preserving functional independence and improving health outcomes. Effective strategies require a holistic assessment of nutritional status, early identification of at-risk individuals, and the development of multidisciplinary intervention approaches that integrate nutrition, healthcare, and social support services. Through such measures, both physical and psychosocial health indicators of older adults can be optimized, sustaining and enhancing their quality of life.

Conclusion: Policy makers and healthcare professionals should prioritize strategies to improve food security among older adults and strengthen community-based support mechanisms.

Keywords: Food Security, Older Adults, Multidimensional Health, Functional Independence, Quality of Life

ROMATOİD ARTRİT TEDAVİSİNDE DASH DİYETİ: POTANSİYEL BİR BESLENME YAKLAŞIMI

Gökçen ÖZÜPEK¹, İkbâl Süheyla ALTAY², Zeynep Begüm Kalyoncu ATASOY³¹ İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü/Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı² İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/Beslenme ve Diyetetik Bölümü³ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi/Toplu Beslenme Sistemleri Anabilim Dalı

Amaç: Romatoid artrit (RA), ilerleyici eklem hasarı, kıkırdak ve kemik yıkımıyla karakterize, kronik, immün aracılı, inflamatuvar bir hastalıktır. RA'da, hastaları tamamen iyileştiren bir tedavi seçeneği henüz mevcut değildir. Ancak, diyet müdahalelerinin inflamasyon ve oksidatif stres üzerinde düzenleyici etki göstererek, RA tedavisine katkı sağlayabileceği rapor edilmektedir. Meyve, sebze, tam tahıllar ve az yağlı süt ürünlerinden zengin bir beslenme modeli olan "Dietary Approaches to Stop Hypertension (DASH)" diyetinin, inflamatuvar belirtilerle ters yönde ilişkili olduğu bildirilmektedir. Ancak, bu diyet modelinin, RA tedavisindeki rolüne ilişkin bilimsel kanıtlar sınırlıdır. Bu derlemede, DASH diyetinin RA tedavisindeki potansiyel rolünün değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, geleneksel derleme niteliğinde hazırlanmıştır. "Romatoid artrit", "inflamasyon", "diyet müdahalesi", "DASH diyeti", ve "beslenme" anahtar kelimeleri kullanılarak, Pubmed, ScienceDirect, SpringerLink ve Google Akademik veri tabanlarında literatür taraması yapılmıştır. Konuya ilişkin özgün makaleler, klinik çalışmalar ve derleme yazıları incelenmiş ve sentezlenmiştir.

Bulgular: Antioksidan ve anti-inflamatuvar bileşenlerden zengin olduğu bildirilen DASH beslenme modeli, akut faz reaktanı C-reaktif protein (CRP) düzeylerinin daha düşük olması ile ilişkilendirilmiştir. DASH diyetinde özellikle önerilen meyve, sebze, tam tahıl, balık ve sert kabuklu yemiş tüketiminin, CRP konsantrasyonları ile negatif korelasyon gösterdiğine ilişkin bilimsel kanıtlar mevcuttur. Ancak, bu diyet modelinin RA hastalarında hastalık aktivitesi, fonksiyonel kapasite ve yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini doğrudan yansıtan klinik araştırmalar oldukça sınırlıdır.

Sonuç: DASH diyeti, antioksidan ve anti-inflamatuvar özellikleri sayesinde inflamasyonu modüle ederek, RA yönetiminde destekleyici bir beslenme yaklaşımı olabilir. Bu diyet modelinin, hastalık aktivitesi ve hasta odaklı sonuçlar üzerindeki etkilerinin aydınlatılması için, iyi tasarlanmış klinik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

*Bu araştırma yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Antioksidanlar, Diyet tedavisi, İnflamasyon, Romatoid artrit

*Bu araştırma yazarın doktora tezinden üretilmiştir

THE DASH DIET FOR RHEUMATOID ARTHRITIS TREATMENT: A POTENTIAL NUTRITIONAL APPROACH

Purpose: Rheumatoid arthritis (RA) is a chronic, immune-mediated inflammatory disease characterized by progressive joint damage, cartilage, and bone destruction. There is currently no treatment option that completely cures RA patients. However, dietary interventions have been reported to contribute to the management of RA by modulating inflammation and oxidative stress. "The Dietary Approaches to Stop Hypertension (DASH)" diet, characterized by a high intake of fruits, vegetables, whole grains, and low-fat dairy products, has been reported to be inversely associated with inflammatory markers. Nevertheless, evidence regarding the potential role of this dietary model in the management of RA remains limited. This review aimed to evaluate the potential role of the DASH diet in RA treatment.

Methods: This study was conducted as a narrative review. A literature search was performed in the PubMed, ScienceDirect, SpringerLink, and Google Scholar databases using the keywords "rheumatoid arthritis", "inflammation", "dietary intervention", "DASH diet", and "nutrition." Relevant original articles, clinical trials, and review articles were analyzed and synthesized.

Results: The DASH diet, rich in antioxidant and anti-inflammatory components, has been associated with lower levels of the acute-phase reactant C-reactive protein (CRP). Evidence suggests that the consumption of fruits, vegetables, whole grains, fish, and nuts, which are key components of the DASH diet, is negatively correlated with CRP concentrations. However, clinical trials directly evaluating the effects of the DASH diet on RA disease activity, functional status, and quality of life remain scarce.

Conclusion: The DASH diet, owing to its antioxidant and anti-inflammatory properties, may play a supportive role in RA management by modulating inflammation. Further well-designed clinical trials are warranted to determine the effects of this dietary model on disease activity and outcomes relevant to patients.

*This research is derived from the author's doctoral thesis.

Keywords: Antioxidants, Diet therapy, Inflammation, Rheumatoid Arthritis

YAŞLANAN NÜFUS BAĞLAMINDA YAŞLI BAKIM HİZMETLERİNİN GELECEĞİ: TÜRKİYE İÇİN KARŞILAŞTIRMALI BİR PROJEKSİYON ÇALIŞMASI**Sinem YILDIZ¹, Çağlar MIZRAK², Zöhre Yazar POYRAZ³**¹ Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi² Sosyal Güvenlik Kurumu³ Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doktora Öğrencisi

Amaç: Küresel ölçekte yaşlanan nüfus yapısı, sağlık ve sosyal bakım sistemlerinin sürdürülebilirliğini tehdit eden önemli bir demografik dönüşüm sürecine işaret etmektedir. Türkiye’de artan yaşlı bağımlılık oranı, yaşlı bakım hizmetlerine yönelik insan kaynağı ve kurumsal kapasite planlamasını stratejik bir öncelik haline getirmektedir. Bu çalışma, uluslararası karşılaştırmalar temelinde Türkiye’nin gelecekteki yaşlı bakım ihtiyacını öngörmeyi ve politika yapıcılar için veri temelli bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu araştırma, ikincil verilere dayalı, karşılaştırmalı ve projeksiyon temelli nicel bir orijinal çalışmadır. Çalışmada, OECD, WHO ve TÜİK veri tabanlarından elde edilen 2000–2023 dönemine ait yaşlı nüfus oranları, uzun dönem bakım yatak sayıları ve yaşlı bakım personeli verileri kullanılmıştır. Projeksiyon sürecinde, oran temelli modelleme yaklaşımı benimsenmiştir. Bu kapsamda, Almanya ve Japonya’nın gelişmiş yaşlı bakım sistemleri referans alınırken, Türkiye ile benzer yaşlı bağımlılık oranına sahip Hollanda karşılaştırma ülkesi olarak seçilmiştir. Referans ülkelerdeki “1000 yaşlı başına düşen profesyonel bakım personeli” ve “1000 yaşlı başına düşen bakım yatağı” katsayıları, Türkiye’nin 2030 ve 2050 yılı yaşlı nüfus projeksiyonlarına uygulanarak gelecekteki ihtiyaç düzeyi tahmin edilmiştir.

Bulgular: Elde edilen bulgular, Türkiye’nin mevcut yaşlı bakım altyapısının, öngörülen demografik değişim karşısında yetersiz kalma riski taşıdığını göstermektedir.

Projeksiyon sonuçları, 2030 ve özellikle 2050 yılı itibarıyla yaşlı nüfustaki artışa paralel olarak bakım hizmetlerine olan talebin önemli ölçüde artacağını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, mevcut kapasitenin korunması durumunda dahi Türkiye’nin bakım personeli ve kurumsal bakım yatak sayısını önemli ölçüde artırması gerektiği öngörülmektedir.

Sonuç: Türkiye’de yaşlı bakım hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için uzun vadeli ve veri temelli planlamalara ihtiyaç bulunmaktadır. Elde edilen bulgular, yaşlı bakımına yönelik insan kaynağı yetiştirme kapasitesinin artırılması, ilgili yükseköğretim programlarının yaygınlaştırılması ve kurumsal bakım altyapısının güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın Türkiye için çok ülkeli karşılaştırmalı projeksiyon modeli sunarak literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlanan nüfus, uzun dönem bakım, sağlık insan gücü

FUTURE OF ELDERLY CARE SERVICES IN THE CONTEXT OF AN AGING POPULATION: A COMPARATIVE PROJECTION STUDY FOR TURKEY

Purpose: The global trend of population aging represents a significant demographic transformation that threatens the sustainability of health and social care systems. In Turkey, the increasing old-age dependency ratio has made the planning of human resources and institutional capacity for elderly care services a strategic priority. This study aims to project Turkey’s future elderly care needs based on international comparisons and to provide a data-driven framework for policymakers.

Methods: This study is comparative and projection-based quantitative original research based on secondary data. Data on the proportion of the elderly population, long-term care bed capacity, and elderly care workforce for the period 2000–2023 were obtained from OECD, WHO, and TURKSTAT databases. A ratio-based modeling approach was adopted for the projection process. In this context, Germany and Japan, known for their advanced elderly care systems, were taken as reference countries, while the Netherlands—having a similar old-age dependency ratio to Turkey—was selected as the comparison country. The coefficients of “professional care staff per 1,000 elderly individuals” and “care beds per 1,000 elderly individuals” in the reference countries were applied to Turkey’s projected elderly population for the years 2030 and 2050 to estimate future needs.

Results: The findings indicate that Turkey’s current elderly care infrastructure is at risk of becoming insufficient in the face of the projected demographic changes.

Projection results reveal that, particularly by 2030 and more prominently by 2050, the demand for care services will increase significantly in parallel with the growth of the elderly population. Accordingly, even if the current capacity is maintained, Turkey is expected to require a substantial increase in both the number of care personnel and institutional care beds.

Conclusion: Ensuring sustainable elderly care in Turkey requires long-term data driven planning expanded workforce training strengthened education programs and improved intuitional capacity contributing to literature a model.

Keywords: Aging population, long-term care, health workforce

YAŞLI BİREYLERİN SAĞLIĞI VE KUŞAKLAR ARASI PROGRAMLAR: BİBLİYOMETRİK ANALİZ YAKLAŞIMI

Serap SALİMOĞLU

Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Amaç: Dünya genelinde yaşlanan nüfusun artışı, yaşlı bireylerin sağlık gereksinimlerine yönelik yenilikçi ve sürdürülebilir yaklaşımların önemini artırmıştır. Kuşaklar arası programlar hem sağlık çıktıları hem de toplumsal bütünleşme açısından dikkat çeken müdahale alanı haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı; yaşlı bireylerin sağlığı ve kuşaklar arası programların kesişiminde yürütülen araştırmaların küresel eğilimlerini ve tematik dağılımını bibliyometrik yöntemle ortaya koymaktır.

Yöntem: Çalışmada Web of Science veri tabanı kullanılmıştır. TS = (("older adult*" OR "elderly" OR "geriatric*") AND health AND ("intergenerational program*" OR "intergenerational intervention*")) ile yapılan sorgu sonucunda elde edilen yayınlar İngilizce dil ve makale yayın tipi filtrelemesinden geçirilmiştir. 1995–2026 yılları arasında yayımlanmış 128 makale veri setine dahil edilmiştir. Makalelerin bibliyometrik analizi için VOSviewer ve Bibliometrix R programı kullanılmıştır.

Bulgular: Yayın yıllarına göre dağılım incelendiğinde, çalışmaların özellikle 2020 sonrası dönemde yoğunlaştığı, en yüksek yayın sayısının 2025 yılında 18 olduğu görülmektedir. Yazar düzeyinde Yoshinori Fujiwara 10 makale ve 376 atıf ile en yüksek bilimsel etkiye sahip araştırmacı olarak öne çıkmıştır. Kurumsal düzeyde ise Tokyo Metropolitan Institute of Gerontology 8 makale ve 376 atıf ile ilk sırada yer almıştır. Amerika Birleşik Devletleri, 58 makale ve 918 atıf ile en üretken ülke olarak bulunmuştur. Anahtar kelime analizi bulgularına göre sorgu temalarının dışında sağlığın geliştirilmesi, fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşlanma anahtar kelimelerinin ön plana çıktığı görülmektedir.

Sonuç: Yaşlı sağlığı ve kuşaklar arası programlara ilişkin bilimsel üretimin son 5 yılda hızla arttığı görülmektedir. Çalışmaların, kuşaklararası programlar aracılığıyla sağlığın geliştirilmesi ve sağlıklı yaşlanma ekseninde koruyucu ve destekleyici müdahalelere yöneldiği görülmektedir. Yaşlı bireylere yönelik kuşaklar arası programların yalnızca sosyal etkileşimi artıran uygulamalar olarak değil, sağlığın geliştirilmesi ve sağlıklı yaşlanmanın desteklenmesinde stratejik bir müdahale alanı olarak sağlık uygulamalarına entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yaşlı bireyler, sağlık, kuşaklar arası programlar, bibliyometrik analiz

HEALTH OF OLDER ADULTS AND INTERGENERATIONAL PROGRAMS: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS APPROACH

Purpose: The global growth of the ageing population has increased the need for innovative and sustainable approaches to older adults' health. Intergenerational programs have become an important intervention area due to their potential contributions to both health outcomes and social integration. This study aimed to identify the global trends and thematic distribution of research at the intersection of older adults' health and intergenerational programs using a bibliometric approach.

Methods: The Web of Science database was used in this study. Publications retrieved using the search query TS = (("older adult*" OR "elderly" OR "geriatric*") AND health AND ("intergenerational program*" OR "intergenerational intervention*")) were filtered by English language and article document type. A total of 128 articles published between 1995 and 2026 were included in the dataset. VOSviewer and the Bibliometrix R package were used for the bibliometric analysis of the articles.

Results: An examination of the distribution by publication year showed that studies became particularly concentrated in the post-2020 period, with the highest number of publications recorded in 2025 (n = 18). At the author level, Yoshinori Fujiwara stood out as the researcher with the greatest scientific impact, with 10 articles and 376 citations. At the institutional level, the Tokyo Metropolitan Institute of Gerontology ranked first, with 8 articles and 376 citations. The United States was identified as the most productive country, with 58 articles and 918 citations. According to the keyword analysis, beyond the main query themes, the most prominent keywords were health promotion, physical activity, and healthy ageing.

Conclusion: Scientific output on older adults' health and intergenerational programs has increased rapidly in recent years. The literature highlights these programs as strategic interventions that not only enhance social interaction but also promote health and support healthy ageing through preventive and supportive approaches.

Keywords: older adults, health, intergenerational programs, bibliometric analysis

YAŞLI BİREYLERDE DİYETLE BESİN ÖGESİ ALIMI İLE MALNÜTRİSYON, SARKOPENİ RİSKİ VE KIRILGANLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ**Şule Gülse KARALAR, Melda KANGALGİL**

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik / Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Malnütrisyon, sarkopeni ve kırılabilirlik, yaşlı bireylerde yaygın görülen ve olumsuz sağlık sonuçları ile ilişkili klinik durumlardır. Toplumda yaşayan yaşlı bireylerde malnütrisyon, sarkopeni ve kırılabilirlik gibi beslenme bozukluklarının besin alımı ile ilişkisini inceleyen veriler sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı, birinci basamak sağlık merkezlerine başvuran yaşlı bireylerde diyetle besin ögesi alımı ile malnütrisyon, sarkopeni riski ve kırılabilirlik arasındaki ilişkinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Bu kesitsel araştırmaya farklı aile sağlığı merkezlerine başvuran yaşlı bireyler dahil edilmiştir. Bireylerin beslenme durumu Mini Nütrisyonel Değerlendirme-Kısa Form, sarkopeni riski SARC-F anketi ve kırılabilirlik durumu Klinik Kırılabilirlik Skalası ile değerlendirilmiştir. Bireylerin besin alımı 24 saatlik geriye dönük besin tüketim hatırlatma yöntemi ile belirlenmiştir. Malnütrisyon, sarkopeni riski ve kırılabilirlik ile ilişkili faktörlerin belirlenmesinde regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya 65-88 yaşları arasında 351 yaşlı birey dahil edilmiş olup katılımcıların %25.9'u malnütrisyon riski/malnütrisyon, %30.8'i sarkopeni riski ve %14.8'i kırılabilir olarak sınıflandırılmıştır. Diyet ile enerji ve protein alım miktarlarının malnütrisyon riski bulunan ve kırılabilirliği olan bireylerde daha düşük olduğu belirlenmiştir. Çok değişkenli regresyon analizine göre malnütrisyon beden kütle indeksi, kullanılan ilaç sayısı ve kırılabilirlik ile ilişkili bulunmuştur. Sarkopeni riskinin yaş, cinsiyet, beden kütle indeksi ve kırılabilirlik ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Kırılabilirliğin ise yaş, kullanılan ilaç sayısı, diyet posası alımı, malnütrisyon ve sarkopeni riski ile anlamlı şekilde ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Birinci basamak sağlık hizmetlerinde yaşlı bireylerin beslenme durumu, kırılabilirlik ve sarkopeni risklerinin düzenli olarak değerlendirilmesi, bu beslenme bozukluklarının erken dönemde belirlenmesi ve etkin şekilde yönetilmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında uygulanacak bireyselleştirilmiş beslenme müdahaleleri, bu sendromların önlenmesi ve yönetiminde önemli bir rol oynayabilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Malnütrisyon, Sarkopeni, Kırılabilirlik, Diyet

THE RELATIONSHIP BETWEEN DIETARY NUTRIENT INTAKE AND MALNUTRITION, SARCOPENIA RISK, AND FRAILTY IN OLDER ADULTS

Purpose: Malnutrition, sarcopenia, and frailty are common clinical conditions among older adults and are associated with adverse health outcomes. However, data examining the relationship between dietary intake and these nutritional disorders in community-dwelling older adults remain limited. The aim of this study is to evaluate the association between dietary nutrient intake and the malnutrition, sarcopenia risk, and frailty in older adults attending primary healthcare centers.

Methods: This cross-sectional study included older adults who applied to different primary healthcare centers. Nutritional status was assessed using the Mini Nutritional Assessment-Short Form, sarcopenia risk was evaluated with the SARC-F questionnaire, and frailty status was determined using the Clinical Frailty Scale. Dietary intake was assessed as a 24-hour dietary recall method. Regression analysis was performed to identify factors associated with malnutrition, sarcopenia risk, and frailty.

Results: A total of 351 older adults aged 65–88 years were included in the study. Of these participants, 25.9% were classified as being at risk of malnutrition/malnourished, 30.8% as being at risk of sarcopenia, and 14.8% as frail. Dietary energy and protein intakes were lower among individuals at risk of malnutrition and those who were frail. Multivariate regression analysis revealed that malnutrition was associated with body mass index, the number of medications used, and frailty. Sarcopenia risk was found to be associated with age, sex, body mass index, and frailty. Frailty was significantly associated with age, the number of medications used, dietary fiber intake, malnutrition, and sarcopenia risk.

Conclusion: Regular assessment of nutritional status, frailty, and sarcopenia risk among older adults in primary healthcare settings is crucial for the early identification and effective management of these nutritional disorders. Furthermore, personalized nutritional interventions implemented within primary care can significantly contribute to the prevention and management of these conditions.

Keywords: Aging, Malnutrition, Sarcopenia, Frailty, Diet

YAŞLI BİREYLERDE C VİTAMİNİN KEMİK METABOLİZMASI VE KEMİK SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİLERİ: BİR DERLEME

Şükran İpek YABUZ¹, Sine YILMAZ², Pınar GÖBEL³¹ Afyonkarahisar İl Sağlık Müdürlüğü, Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı² Ankara Medipol Üniversitesi³ Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Amaç: C vitamini, güçlü antioksidan özellikleri ve kollajen sentezindeki temel rolü nedeniyle kemik metabolizmasının düzenlenmesinde kritik öneme sahip esansiyel bir mikro besindir. Yaşlı bireylerde artan oksidatif stres, azalan kollajen üretimi, yetersiz beslenme ve kronik hastalık yükü kemik kaybını hızlandırarak osteoporoz ve kırık riskini artırmaktadır. Bu bağlamda, C vitamininin kemik sağlığı üzerindeki etkileri giderek daha fazla araştırma konusu olmaktadır. Bu derlemenin amacı, yaşlı bireylerde C vitamininin kemik metabolizması, kemik mineral yoğunluğu ve kırık iyileşmesi üzerindeki etkilerini güncel bilimsel kanıtlar ışığında kapsamlı olarak değerlendirmektir.

Yöntem: Bu doğrultuda, ilgili ulusal ve uluslararası literatür sistematik olmayan bir yaklaşımla taranarak mevcut bulgular bütüncül bir perspektifle ele alınmıştır.

Bulgular: Elde edilen veriler, C vitamininin osteoblast aktivitesini desteklediğini, kollajen sentezini artırarak kemik matriks bütünlüğünü güçlendirdiğini ve kemik mineral yoğunluğunun korunmasına katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Ayrıca, yeterli C vitamini alımının kırık iyileşme sürecini hızlandırabileceği ve bazı epidemiyolojik çalışmalarda kırık riskini azaltabileceği bildirilmiştir. Bununla birlikte, mevcut çalışmalar arasında metodolojik farklılıklar ve sonuçlarda heterojenite dikkat çekmektedir.

Sonuç: C vitamini yaşlı bireylerde kemik sağlığının korunmasında potansiyel bir destekleyici faktör olarak öne çıkmaktadır. Ancak bu ilişkinin klinik uygulamalara güçlü şekilde yansıtılabilmesi için iyi tasarlanmış, geniş örneklemli randomize kontrollü çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: C vitamini, kemik metabolizması, osteoporoz, yaşlı

EFFECTS OF VITAMIN C ON BONE METABOLISM AND BONE HEALTH IN OLDER ADULTS: A REVIEW

Purpose: Vitamin C is an essential micronutrient that plays a critical role in the regulation of bone metabolism due to its potent antioxidant properties and its fundamental involvement in collagen synthesis. In older adults, increased oxidative stress, reduced collagen production, inadequate nutrition, and a higher burden of chronic diseases accelerate bone loss, thereby increasing the risk of osteoporosis and fractures.

Methods: In this context, the effects of vitamin C on bone health have increasingly become a subject of scientific interest.

The aim of this review is to comprehensively evaluate the effects of vitamin C on bone metabolism, bone mineral density, and fracture healing in older individuals in light of current scientific evidence. For this purpose, relevant national and international literature was reviewed using a non-systematic approach, and the available findings were assessed from a holistic perspective.

Results: The findings indicate that vitamin C supports osteoblast activity, enhances collagen synthesis, strengthens bone matrix integrity, and may contribute to the preservation of bone mineral density. Furthermore, adequate vitamin C intake has been reported to accelerate fracture healing and, in some epidemiological studies, to reduce fracture risk. However, methodological differences among studies and heterogeneity in the results should be taken into consideration.

Conclusion: Vitamin C emerges as a potential supportive factor in maintaining bone health in older adults. Nevertheless, well-designed, large-scale randomized controlled trials are needed to translate these findings into strong clinical recommendations.

Keywords: Vitamin C, bone metabolism, osteoporosis, older adults

E-SAĞLIK OKURYAZARLIĞI ALANINDA YAŞLI BİREYLERDE DİJİTAL MÜDAHALELERİNİN PLATFORM TÜRÜ VE DAVRANIŞ DEĞİŞİKLİĞİ İLİŞKİSİNİN İKİNCİL VERİ ANALİZİ**Serap SALİMOĞLU**

Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Amaç: Yaşlı bireylerde e-sağlık okuryazarlığını geliştirmeye yönelik dijital müdahaleler giderek artmaktadır. Bu müdahalelerin hangi dijital platformlarda yoğunlaştığı ve davranış değişikliği bileşenlerinin platform türlerine göre nasıl farklılaştığı net biçimde ortaya konmuş değildir. Bu çalışma, Web of Science veri tabanında taranan e-sağlık okuryazarlığı alanındaki makalelerin ikincil verileri kullanılarak yaşlı bireylere yönelik dijital müdahaleleri sistematik olarak haritalamayı ve platform türü ile davranış değişikliği odaklılık arasındaki ilişkiyi test etmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada Web of Science veri tabanında taranan e-sağlık okuryazarlığı alanındaki 811 makale; çalışma tasarımı, dijital platform türü, hedef grup, tema ve müdahale tipolojisi boyutlarında sistematik olarak kodlanmıştır ve ikincil veri analizi yapılmıştır. Yaşlı birey alt örnekleminde müdahale içeren çalışmalar filtrelenmiştir. Platform türü ile davranış değişikliği bileşeni içermesi durumu arasındaki ilişki ki-kare testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Yaşlı bireylerde grupta e-sağlık okuryazarlığı odaklı 165 müdahale çalışması tespit edilmiş olup en sık kullanılan platformlar web tabanlı sistemler (%35,8) ve mobil uygulamalar (%28,5) olarak belirlenmiştir. Mobil müdahalelerde davranış değişikliği bileşeni içermesi oranı (%57,4), web tabanlı müdahalelere (%28,8) kıyasla istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=8,834$; $p=0,003$). İzlem süresi raporlama oranı %18,8 ve kontrol grubu kullanımı ise %25,5 düzeyinde kalmıştır.

Sonuç: E-sağlık okuryazarlığı müdahalelerinin mobil platformlar üzerinden, web tabanlı platformlara kıyasla davranış değişikliğiyle sonuçlandığı görülmektedir. Bu durum mobil teknolojinin anlık geri bildirim, hatırlatıcı ve kişiselleştirme olanaklarıyla açıklanabilir. Ancak düşük izlem ve kontrol grubu oranları, alandaki kanıt kalitesine ilişkin kritik bir boşluğa işaret etmektedir. Gelecek araştırmaların yaşlı bireylerde mobil davranış değişikliği müdahalelerini randomize kontrollü desenlerle test etmesi ve sosyal medya gibi az araştırılmış platform türlerini keşfetmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: e-sağlık okuryazarlığı, dijital müdahale, yaşlı bireyler, davranış değişikliği, içerik analizi

SECONDARY DATA ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PLATFORM TYPE AND BEHAVIOR CHANGE IN DIGITAL INTERVENTIONS FOR OLDER ADULTS IN THE FIELD OF EHEALTH LITERACY

Purpose: Digital interventions designed to improve eHealth literacy among older adults are increasing. However, it has not yet been clearly established which digital platforms these interventions are concentrated on and how behavior change components differ according to platform type. This study aimed to map digital interventions targeting older adults using secondary data from articles indexed in the Web of Science database and to test the relationship between platform type and behavior change orientation.

Methods: In this study, 811 articles indexed in the Web of Science database in the field of eHealth literacy were systematically coded according to study design, digital platform type, target group, theme, and intervention typology, and secondary data analysis was conducted. Within the older adult subsample, studies including an intervention were filtered. The relationship between platform type and inclusion of a behavior change component was analyzed using the chi-square test.

Results: A total of 165 intervention studies focusing on eHealth literacy among older adults were identified, and the most frequently used platforms were web-based systems (35.8%) and mobile applications (28.5%). The proportion of interventions including a behavior change component was significantly higher in mobile interventions (57.4%) than in web-based interventions (28.8%) ($\chi^2=8.834$; $p=0.003$). The rate of follow-up reporting remained at 18.8%, while the use of a control group remained at 25.5%.

Conclusion: eHealth literacy interventions delivered through mobile platforms appear to result in behavior change more frequently than those delivered through web-based platforms. This may be explained by the capacity of mobile technologies to provide real-time feedback, reminders, and personalization. However, the low rates of follow-up and control group use indicate a critical gap in evidence quality. Future research should test mobile behavior change interventions among older adults using randomized controlled designs and explore underexamined platform types such as social media.

Keywords: eHealth literacy, digital intervention, older adults, behavior change, content analysis

YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ VİDEO ÜRETİMİNİN AFAZİ REHABİLİTASYONUNDA KULLANIMI: BİR OLGU SUNUMU

Şevket ÖZDEMİR

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi

Amaç: Yakın zamanda yapay zekâ (YZ) kullanılarak oluşturulmuş görsellerin adlandırma performansında kullanılabileceğini belirten bir çalışmanın devamında, YZ tabanlı video üretim araçlarının afazi müdahalesi sürecinde kişiselleştirilmiş ve işlevsel uyaranlar sunma potansiyeline sahip olabileceği düşünülmektedir. Bu olgu sunumunda, YZ ile üretilen videoların afazi müdahalesi sürecinde kullanılabilirliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya başlamadan önce olgunun yakınından bilgilendirilmiş gönüllü onam alınmıştır. Çalışmaya 12 yıl eğitim almış, inme sonrası 12. ayında olan, 57 yaşında, afazisi olan kadın bir olgu dahil edilmiştir. Olgunun Afazide Dil Değerlendirme Aracı toplam puanı 190 olarak saptanmış (Konuşma akıcılığını değerlendirme: 20 puan, işitsel anlama: 49 puan, tekrarlama: 3 puan, adlandırma: 28 puan, okuma: 46 puan, dilbilgisinin değerlendirilmesi: 2 puan, söz eylemlerin değerlendirilmesi: 12 puan, yazmayı değerlendirme: 30 puan); medikal rapor ve klinik gözlemlerle birlikte anomik afazi tanısı doğrulanmıştır. Olgunun inme öncesindeki mesleki geçmişiyle uyumlu olarak "kıyafet-aksesuar" kategorisinden uyaranlar (kazak, elbise, gömlek, pantolon, çanta, ayakkabı, ceket) ile kullanılabilecek eylemlere (giymek, ütülemek, asmak, iliklemek) yönelik promptlar hazırlanmıştır. Videoların üretiminde Google'ın Veo 3 aracı kullanılmıştır. Her biri sekiz saniye süren videolar adlandırma becerilerinin desteklenmesinde kullanılmıştır. Uygulama sürecinde herhangi bir teknik veya klinik sorunla karşılaşmamıştır. Olgu yakınının geri bildirimleri doğrultusunda, videoların ev ödevi süreçlerinde işlevsel olduğu ifade edilmiştir.

Bu çalışma, YZ ile oluşturulan videoların afazi rehabilitasyonunda kişiselleştirilmiş materyal ihtiyacını karşılamada etkili bir seçenek olabileceğini göstermiştir. Bulgular, YZ desteğinin özellikle ev ödevi uyumunu ve materyal erişilebilirliğini artırabileceğine işaret etmektedir. Tek olgu ile sınırlı olan bu çalışmanın sonuçlarının genellenebilmesi için daha fazla sayıda katılımcı ile yürütülecek çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: afazi rehabilitasyonu, metinden video üretimi, Google Veo 3

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE-ASSISTED VIDEO GENERATION IN APHASIA REHABILITATION: A CASE PRESENTATION

Purpose: Following a recent study indicating AI-generated images could be used to evaluate naming performance, it is anticipated AI-based video generation tools may have the potential to provide personalized and functional stimuli during aphasia intervention process. The purpose of this case presentation is to examine the feasibility of using AI-generated videos in aphasia intervention process. Informed consent was obtained from case's family member prior to the commencement of the study. A 57-year-old woman with aphasia, who completed 12 years of education with post onset time of 12 months following a stroke, was included in the study. The case's total score on Aphasia Language Assessment Tool was 190 (Spontaneous language and speech: 20 points, auditory comprehension: 49 points, repetition: 3 points, naming: 28 points, reading: 46 points, grammar: 2 points, speech acts: 12 points, writing: 30 points); the diagnosis of anomik aphasia was confirmed along with the medical report and clinical observations. Consistent with case's pre-morbid occupational history, prompts were prepared for actions (to wear, to iron, to hang, to button) that could be performed with stimuli from the "clothing-accessory" category (sweater, dress, shirt, pants, bag, shoes, jacket). Google's Veo 3 tool was used to generate the videos. Each video, lasting eight seconds, was used to support naming skills. No technical or clinical issues were encountered during the implementation process. Based on the feedback of the case's family member, the videos were reported to be functional during homework sessions. This study has demonstrated that AI-generated videos may be an effective option for meeting the need for personalized materials in aphasia rehabilitation. The findings suggest AI support may particularly enhance homework compliance and material accessibility. Given that this study is limited to a single case, further research involving a greater number of participants is needed to generalize these findings.

Keywords: aphasia rehabilitation, text-to-video generation, Google Veo 3

FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON KLİNİĞİNDE İZLENEN HASTALARDA İDRAR YOLU ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN KAPSAMLI GERİATRİK HASTA YAKLAŞIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ**Berna ERAYMAN¹, Rifat BÜLBÜL², Burak EZER²**¹ SBÜ Konya Beyhekim E.A. Hastanesi; Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıbbi mikrobiyoloji; Tıp Tarihi ve Etik² SBÜ Konya Beyhekim E.A. Hastanesi

Amaç: Ürosepsis, idrar yolu enfeksiyonlarının hematogen yayılım ile sistemik enflamatuvar yanıtı neden olarak çoklu organ disfonksiyonu ile seyredebilmesi nedeniyle yaşamı tehdit eden bir durumdur. Yaşlı bireylerde bağışıklık sistemi değişiklikleri, kronik komorbiditelerin fazlalığı ve fonksiyonel rezervin düşüklüğü, hem idrar yolu enfeksiyonlarının gelişimini kolaylaştırır, hem de sepsise progresyon riskini artırır.

Bu çalışmanın amacı, farklı sebeplerle hastanede tedavi gören 65 yaş ve üstü hastalarda ürosepsis riskine dikkat çekmek; bu hastalarda idrar yolu enfeksiyonları erken tanısının önemini vurgulamaktır.

Yöntem: Bu çalışma retrospektif kesitsel çalışma olarak yürütülmüştür. 2025/5499 sayı ile etik kurul onayı alınmıştır. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Konya Beyhekim Eğitim Araştırma Hastanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon kliniğinde 1/12/2022 ve 31/12/ 2024 tarihleri arasında tedavi gören 65 yaş ve üzeri hastalarda idrar yolu kültür sonuçları çalışmaya dahil edilmiştir.

Bulgular: Toplam 552 hastanın idrar kültür sonuçlarında, 140 kadın, 61 erkek olmak üzere 201 hastada üreme saptanmıştır. Üreme oranı %36.4 olarak tespit edilmiştir. Bu hastaların %92.1'inde hemipleji, hipertansiyon, diyabet, serebrovasküler hastalık, mesane nöromusküler disfonksiyonu, polinöropati, parapleji gibi diğer kronik hastalık tanıları mevcuttur.

Sonuç: Fizik tedavi ve rehabilitasyon kliniğinde değerlendirilen yaşlı hastalar ürosepsis riski taşırlar. Özellikle parapleji, hemipleji, Parkinson hastalığı gibi hareket sınırlılığına sebep olan nörolojik hastalığı veya uzun süreli mesane kateterizasyonu olan 65 yaş ve üzeri bireylerde asemptomatik bakteriüri ve idrar yolu enfeksiyonları sık görülür. Bu durum fark edilmez veya tedavi edilmezse kolayca ürosepsise dönüşebilir. Bu nedenle, fizik tedavi ve rehabilitasyon kliniğinde, kas-iskelet sistemi odaklı şikayetlerin yanı sıra, komorbiditeye bağlı olarak sistemik enfeksiyon riskleri, özellikle idrar yolu enfeksiyonlarının tespiti için kapsamlı bir değerlendirme, izlem ve laboratuvar taraması yapılması büyük önem taşır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı Hasta, Üriner Sistem Enfeksiyonu, Kapsamlı Yaklaşım

EVALUATION OF COMPREHENSIVE GERIATRIC PATIENT APPROACH THROUGH URINARY TRACT SAMPLES IN PATIENTS FOLLOWED IN A PHYSICAL THERAPY AND REHABILITATION CLINIC

Purpose: Urinary sepsis is a life-threatening condition due to its potential to cause systemic inflammatory responses and multi-organ dysfunction through hematogenous spread of urinary tract infections (UTIs). In elderly individuals, changes in the immune system, the presence of chronic comorbidities, and reduced functional reserves not only facilitate the development of UTIs but also increase the risk of progression to sepsis. The aim of this study is to highlight the risk of urinary sepsis in patients aged 65 and older hospitalized for various reasons, emphasizing the importance of early diagnosis of urinary tract infections in these patients.

Methods: This study was conducted as a retrospective cross-sectional study. Ethical approval was obtained with the number 2025/5499. Urinary culture results of patients aged 65 and older treated at the Physical Therapy and Rehabilitation Clinic of Health Sciences University Konya Beyhekim Training and Research Hospital between 1st December 2022 and 31st December 2024 were included in the study.

Results: Of the 552 patients, 201 (140 women, 61 men) had positive growth in their urine cultures, representing a growth rate of 36.4%. Among these patients, 92.1% had other chronic conditions such as hemiplegia, hypertension, diabetes, cerebrovascular disease, neuro-muscular bladder dysfunction, polyneuropathy, and paraplegia.

Conclusion: Elderly patients evaluated in the Physical Therapy and Rehabilitation Clinic are at risk for urinary sepsis. Particularly, individuals aged 65 and older with neurological disorders that cause mobility restrictions, such as paraplegia, hemiplegia, and Parkinson's disease, or those with long-term bladder catheterization, frequently experience asymptomatic bacteriuria and urinary tract infections. If unnoticed or untreated, these conditions can easily progress to urinary sepsis. Therefore, in the Physical Therapy and Rehabilitation clinic, alongside musculoskeletal-focused complaints, comprehensive evaluation, follow-up, and laboratory screening for systemic infection risks, especially urinary tract infections, due to comorbidities is of utmost importance.

Keywords: Geriatric Patient, Urinary Tract Infection, Comprehensive approach

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DUYUSAL PROFİL İLE UYKU HİJYENİ ARASINDA İLİŞKİ VAR MIDIR?

Büşra Kaplan KILIÇ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Amaç: Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde duyuşal profil özellikleri ile uyku hijyeni arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Çalışma, gönüllü üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilmiş olup, toplam 104 kadın (%81,25) ve 24 erkek (%18,75), yaş ortalaması 20,21+/-1,98 olan toplam 128 lisans öğrencisi katıldı. Katılımcıların duyuşal profil yanıtları için Adölesan/Yetişkin Duyusal Profili, uyku hijyeni yanıtları için Uyku Hijyeni İndeksi kullanıldı. Elde edilen verilerin analizi için Pearson Korelasyon Testi uygulandı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi olarak $p<0,05$ kabul edildi.

Bulgular: Çalışma bulguları, uyku hijyeni ile duyuşal hassasiyet arasında güçlü ve pozitif bir korelasyon ($r=0,601$, $p<0,001$); uyku hijyeni ile duyuşal kaçınma arasında orta derecede pozitif korelasyon ($r=0,445$, $p<0,001$); ve uyku hijyeni ile zayıf kayıt arasında zayıf pozitif korelasyon ($r=0,385$, $p=0,002$) olduğunu gösterdi. Bununla birlikte, uyku hijyeni ile duyuşal arayış arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadı ($r=0,091$, $p=0,473$).

Sonuç: Bu çalışma, duyuşal hassasiyet ve duyuşal kaçınma profillerine sahip üniversite öğrencilerinin uyku hijyeni açısından risk altında olabileceğini göstermektedir. Bu bireylerin, duyuşal uyarılara karşı düşük nörolojik eşik seviyeleri nedeniyle çevresel uyarılara aşırı duyarlılık gösterebilecekleri ve bunun da sağlıklı uyku hijyeni davranışlarını sürdürmelerini zorlaştırabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla, üniversite öğrencilerinde uyku hijyenine yönelik geliştirilen değerlendirme ve müdahalelerde bireylerin duyuşal profil özelliklerini dikkate almak önemlidir.

Anahtar Kelimeler: duyuşal işleme, uyku hijyeni, üniversite öğrencisi

IS THERE A RELATIONSHIP BETWEEN SENSORY PROFILE AND SLEEP HYGIENE IN UNIVERSITY STUDENTS?

Purpose: The aim of this study is to examine the relationship between sensory profile characteristics and sleep hygiene among university students.

Methods: The study was conducted with volunteer university students, involving a total of 128 undergraduate students: 104 female (81.25%) and 24 male (18.75%), with a mean age of 20.21+/-1.98. The Adolescent/Adult Sensory Profile was used for participants' sensory profile responses, and the Sleep Hygiene Index was used for sleep hygiene responses. The Pearson Correlation Test was applied to analyze the obtained data. A p-value of <0.05 was considered statistically significant.

Results: The study findings revealed a strong positive correlation between sleep hygiene and sensory sensitivity ($r=0.601$, $p<0.001$); a moderate positive correlation between sleep hygiene and sensory avoiding ($r=0.445$, $p<0.001$); and a weak positive correlation between sleep hygiene and low registration ($r=0.385$, $p=0.002$). However, no statistically significant relationship was found between sleep hygiene and sensory seeking ($r=0.091$, $p=0.473$).

Conclusion: This study suggests that university students with sensory sensitivity and sensory avoiding profiles may be at risk regarding sleep hygiene. It is hypothesized that these individuals may exhibit hypersensitivity to environmental stimuli due to low neurological threshold levels for sensory stimuli, which may make it difficult for them to maintain healthy sleep hygiene behaviors. Therefore, when developing assessments and interventions related to sleep hygiene for university students, it is important to consider individuals' sensory profile characteristics.

Keywords: sensory processing, sleep hygiene, university student

ENBORTH-TR MÜDAHALESİNİN BEL VE/VEYA BOYUN AĞRISIYAŞAYAN BİREYLERDE AĞRI, KİNEZYOFOBİ, OKUPASYONEL PERFORMANS VEMEMNUNİYET ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ: RANDOMİZEKONTROLLÜ ÇALIŞMA**Turan Emre ÖZDEMİR¹, Özgür KAYA², Berkan TORPİL³**¹ Hacettepe Üniversitesi, Ergoterapi² Liv Hospital Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji³ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Amaç: Bel ve boyun ağrısı, bireylerin günlük yaşam aktivitelerini ve okupasyonel performansını olumsuz etkileyen yaygın kas-iskelet sistemi sorunlarından birisidir.

Yöntem: Ağrı düzeyleri Görsel Analog Skala, kinezyofobi düzeyleri Tampa Kinezyofobi Ölçeği ve okupasyonel performans ile memnuniyet düzeyleri ise Kanada Aktivite Performans Ölçümü kullanılarak değerlendirildi. 136 katılımcıyla (kontrol grubunda 69, çalışma grubunda 67) tamamlanan çalışmada, her iki gruba da 4 hafta boyunca, haftada 3 seans, her biri 45 dakika süren, kişi merkezli bir müdahale uygulandı. Çalışma grubuna ek olarak ENBORTH-TR müdahalesini de uygulandı. ENBORTH-TR; temel ağrı eğitimi, ergonomik ve çevresel düzenlemeler ile psikososyal faktörler ve uyku yönetimini içeren bölümlerden oluşmaktadır. Çalışmadaki tüm müdahaleler telerehabilitasyon yöntemleri kullanılarak gerçekleştirildi. Veriler normal dağılım gösterdiğinden, grup-zaman etkileşimlerini analiz etmek için Mix-Model ANOVA kullanıldı.

Bulgular: Çalışma grubu tüm değişkenlerde kontrol grubuna göre anlamlı iyileşme göstermiştir ($p<0,05$). Özellikle aktivite, dinlenme ve uyku sırasındaki ağrı şiddetinin yanı sıra kinezyofobi skorlarında da önemli azalmalar gözlemlendi. Gruplar arası analizlerde etki büyüklükleri (η^2) incelendiğinde, ENBORTH-TR'nin okupasyonel performans ve memnuniyet üzerinde yüksek ($\eta^2=0,196$ 0,303), ağrı düzeyi ve kinezyofobi üzerinde ise orta düzeyde ($\eta^2=0,061$ 0,136) etkiye sahip olduğu tespit edildi.

Sonuç: ENBORTH-TR'nin çok bileşenli yapısı sayesinde hem fiziksel hem psikososyal alanlarda etkili olduğunu göstermektedir. Ergonomik ve eğitim temelli yaklaşımın okupasyonel performans üzerindeki güçlü etkisi dikkat çekmektedir. Ayrıca müdahalenin telerehabilitasyon yoluyla sunulması kronik ağrı yönetiminde sürdürülebilirliği sağlamak açısından kritik bir rol oynayabilir. ENBORTH-TR'nin, bel ve/veya boyun ağrılı bireylerde ağrı ve kinezyofobi azaltmada ve okupasyonel performans ile memnuniyeti artırmada etkili bir yöntem olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Boyun, Bel, Okupasyonel performans, Telerehabilitasyon

THE EFFECT OF ENBORTH-TR INTERVENTION ON PAIN, KINESIOPHOBIA, AND OCCUPATIONAL PERFORMANCE IN LOW BACK AND/OR NECK PAIN: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Purpose: Low back and neck pain (BNP) are common musculoskeletal issues that negatively impact individuals' daily activities and occupational performance. This study aims to evaluate the effectiveness of the ENBORTH-TR intervention, developed for BNP and applied using telerehabilitation method, on pain, kinesiophobia, occupational performance and satisfaction.

Methods: Pain levels were assessed using the Visual Analog Scale, kinesiophobia levels using the Tampa Scale for Kinesiophobia, and occupational performance and satisfaction levels using the Canadian Occupational Performance Measure. The study, completed with 136 participants (69 in the control group and 67 in the study group), involved both groups receiving a client-centered intervention for 4 weeks, with 3 sessions per week, each lasting 45 minutes. The study group additionally received the ENBORTH-TR intervention. ENBORTH-TR consists of modules covering basic pain education, ergonomic and environmental adjustments, psychosocial factors, and sleep management. All interventions in the study were conducted using telerehabilitation methods. Since the data were normally distributed, Mix-Model ANOVA was used to analyze group-time interactions.

Results: Following the intervention, the study group showed statistically significant improvement in all parameters compared to the control group ($p<0.05$). Specifically, significant reductions were observed in pain intensity during activity, rest, and sleep, as well as in kinesiophobia scores. When effect sizes (η^2) were examined in between-group analyses, it was found that ENBORTH-TR had a high effect ($\eta^2=0.196$ 0.303) on occupational performance and satisfaction, and a moderate effect ($\eta^2=0.061$ 0.136) on pain level and kinesiophobia.

Discussion: The multi-component structure of ENBORTH-TR demonstrates its effectiveness in both physical and psychosocial areas. The strong impact of the ergonomic and education-based approach on occupational performance is noteworthy. Furthermore, telerehabilitation may enhance sustainability in chronic pain management.

Conclusion: In conclusion, we believe that ENBORTH-TR is an effective method for reducing pain and kinesiophobia and for improving occupational performance and satisfaction in individuals with BNP.

Keywords: Pain, Neck, Back, Occupational performance, Telerehabilitation

ALT EKSTREMİTE KIRIĞI CERRAHİSİ SONRASI 65 YAŞ VE ÜZERİ HASTALARDA POSTOPERATİF DERİN VEN TROMBOZU: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ**Tayfun ÖZDEM**

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kalp ve Damar Cerrahisi

Amaç: Derin ven trombozu (DVT), alt ekstremitte kırıkları sonrası gelişebilen ve ciddi morbidite ile mortaliteye yol açabilen önemli bir postoperatif komplikasyondur. Ortopedik cerrahi uygulanan hastalarda immobilizasyon, cerrahi travma ve hiperkoagülabilitate tromboz gelişimine katkıda bulunur. DVT, pulmoner emboli gibi yaşamı tehdit eden komplikasyonlara ilerleyebilmesi nedeniyle klinik açıdan önemlidir. İleri yaş venöz tromboembolizm ile ilişkili olmakla birlikte, DVT gelişimindeki rolü klinik ve perioperatif faktörlerle birlikte değerlendirilmelidir. Bu çalışmada, alt ekstremitte kırığı nedeniyle opere edilen hastalarda yaş ile postoperatif DVT gelişimi arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Yöntem: Bu retrospektif, tek merkezli çalışmaya, Ocak 2021–Aralık 2025 tarihleri arasında alt ekstremitte kırığı nedeniyle cerrahi tedavi uygulanan 2309 erişkin hasta dahil edildi. DVT şüphesi olan hastalar duplex ultrasonografi ile değerlendirildi. Tüm hastalara perioperatif dönemde düşük molekül ağırlıklı heparin ile tromboprolaksi uygulandı. Hastalar =65 yaş olarak iki gruba ayrıldı. Değerlendirilen parametreler yaş, cinsiyet, ultrasonografi uygulanma durumu ve DVT varlığı idi. DVT insidansı ki-kare testi ile karşılaştırıldı.

Bulgular: Toplam 2309 hastanın 1170'i (%50.7) erkek, 1139'u (%49.3) kadındı. Klinik şüphe nedeniyle 198 hastaya (%8.6) ultrasonografi uygulandı ve 24 hastada (%12.1) DVT saptandı. Genel DVT insidansı %1.0 idi. =65 yaş grubunda %1.2 oranında DVT görüldü. İleri yaş grubunda oran daha yüksek olmakla birlikte fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($\chi^2=0.669$, $p=0.413$).

Sonuç: İleri yaş bilinen bir risk faktörü olmasına rağmen, uygun tromboprolaksi uygulanan hastalarda DVT ile yaş arasında anlamlı ilişki saptanmadı. Bu bulgular, uygun tedavi ile ileri yaşa bağlı tromboemboli riskinin azaltılabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Derin ven trombozu, alt ekstremitte kırıkları, yaş, yaşlı hastalar, ortopedik cerrahi

POSTOPERATIVE DEEP VEIN THROMBOSIS IN PATIENTS AGED 65 YEARS AND OLDER AFTER LOWER EXTREMITY FRACTURE SURGERY: A COMPARATIVE ANALYSIS

Purpose: Deep vein thrombosis (DVT) is an important postoperative complication following lower extremity fractures and may lead to significant morbidity and mortality. In orthopedic surgery patients, immobilization, surgical trauma, and hypercoagulability contribute to thrombus formation. DVT is clinically important due to its potential progression to life-threatening complications such as pulmonary embolism. Although advanced age is associated with venous thromboembolism, its role in DVT development should be evaluated together with clinical and perioperative factors. This study aimed to evaluate the relationship between age and postoperative DVT in patients undergoing lower extremity fracture surgery.

Methods: This retrospective, single-center study included adult patients who underwent surgical treatment for lower extremity fractures between January 2021 and December 2025. Patients with suspected DVT were evaluated using duplex ultrasonography. All patients received perioperative thromboprophylaxis with low-molecular-weight heparin. Patients were divided into =65 years groups. Evaluated parameters included age, sex, use of ultrasonography, and presence of DVT. The incidence of DVT was compared using the chi-square test.

Results: Of the 2,309 patients, 1,170 (50.7%) were male and 1,139 (49.3%) were female. Duplex ultrasonography was performed in 198 patients (8.6%), and DVT was detected in 24 (12.1%), corresponding to an overall incidence of 1.0%. DVT occurred in 0.9% of patients under 65 and 1.2% of those aged ≥65. Although higher in older patients, the difference was not statistically significant ($\chi^2=0.669$, $p=0.413$).

Conclusion: Although advanced age is a known risk factor for venous thromboembolism, no significant association was found between age and DVT in patients receiving thromboprophylaxis. These findings suggest that thromboembolic risk associated with advanced age may be reduced with appropriate treatment.

Keywords: Deep vein thrombosis, lower extremity fractures, age, elderly, orthopedic surgery

MENOPAZ DÖNEMİ SEMPTOM YÖNETİMDE TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF YÖNTEMLER

Gizem AYDEMİR, Sümeyra DAMSARSAN, Ebru İnan KIRMIZIGÜL, Nazan KARAHAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi/Ebelik

Amaç: Bu çalışmanın amacı, menopoz dönemi semptom yönetiminde tamamlayıcı ve alternatif yöntemlerin literatür ışığında incelemektir.

Yöntem: Menopoz, kadın yaşamının fizyolojik bir parçası olup ve over aktivitesinin kaybıyla karakterizedir. Bu süreçte özellikle östrojen hormonunun azalmasına bağlı kadınlar; vazomotor, psikolojik-ruhsal, genitoüriner ve somatik semptomlar ile uzun süreli sağlık sorunları yaşamaktadır. Bu sorunlar kadınların yaşam kalitesini önemli ölçüde düşürmektedir. Menopoz semptomlarının yönetiminde sıklıkla kullanılan hormon replasman tedavisine yönelik kanser riski korkusu ve yan etki endişeleri, kadınları daha güvenli ve doğal olarak algıladıkları tamamlayıcı ve alternatif tedavi (TAT) yöntemlerine yöneltmektedir.

Bulgular: TAT yöntemleri içerisinde doğal ürünler kategorisinde yer alan fitoöstrojenler (özellikle soya izoflavonları) vazomotor semptomların sıklığını ve şiddetini azaltmaktadır. Karayılan otu (Black Cohosh) sıcak basmasının, sarı kantaron (St. John's Wort) ise psikolojik semptomların iyileştirilmesinde başarılı sonuçlar vermektedir. Kemik sağlığını korumada ise D vitamini ve kalsiyum desteği önerilmektedir. Zihin-beden uygulaması olan yoga-meditasyonun uyku kalitesini artırdığı ve stresi azalttığı, klinik hipnozun sıcak basması sıklığını azalttığı bilinmektedir. Akupunktur, aküpresür ve refleksoloji gibi yöntemler ise enerji dengesini sağlayarak vazomotor ve ürogenital yakınmaların hafifletmektedir. Aromaterapi ve masaj uygulamaları anksiyete düzeyini düşürerek genel iyilik halini desteklemektedir.

Sonuç: TAT yöntemleri çeşitli menopoz semptomlarının yönetiminde umut verici seçenekler sunmaktadır. Ancak bu uygulamaların 'doğal' olması, her zaman 'tamamen riskiz' oldukları anlamına gelmemekte; özellikle kontrolsüz kullanımlarda ilaç etkileşimleri ve yan etki potansiyelleri göz ardı edilmemelidir. Bu yöntemlerin etkinliği ve güvenliği konusunda kanıt düzeyi yüksek çalışmaların yapılması önerilmektedir. Sağlık profesyonellerinin, TAT kullanımını rutin değerlendirmelerine dahil etmeleri ve kanıta dayalı uygulama rehberliği sunmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Menopoz, Semptom Yönetimi, Sağlık

COMPLEMENTARY AND ALTERNATIVE METHODS FOR MANAGING MENOPAUSE SYMPTOMS

Purpose: The aim of this study is to examine complementary and alternative methods for managing menopausal symptoms in light of literature.

Methods: Menopause is a physiological part of a woman's life and is characterized by the loss of ovarian function. During this process, women—particularly due to a decline in estrogen levels—experience vasomotor, psychological, genitourinary, and somatic symptoms, as well as long-term health issues. These issues significantly reduce women's quality of life. Fears of cancer risk and concerns about side effects associated with hormone replacement therapy a treatment frequently used to manage menopause symptoms are leading women to turn to complementary and alternative therapies (CAT), which they perceive as safer and more natural.

Results: Among CAT methods, phytoestrogens (particularly soy isoflavones) in the natural products category reduce the frequency and severity of vasomotor symptoms. Black cohosh is effective in alleviating hot flashes, while St. John's wort yields successful results in improving psychological symptoms. To maintain bone health, vitamin D and calcium supplements are recommended. In the mind-body practices category, it is known that yoga-meditation improves sleep quality and reduce stress, while clinical hypnosis reduces the frequency of hot flashes. Methods such as acupuncture, acupressure, and reflexology help alleviate vasomotor and urogenital symptoms by restoring energy balance. Aromatherapy and massage therapies support overall well-being by reducing anxiety levels.

Conclusion: CAT methods offer promising options for managing various menopause symptoms. However, the fact that these practices are "natural" does not necessarily mean they are "completely risk-free"; potential drug interactions and side effects, particularly with uncontrolled use, should not be overlooked. It is recommended that high-level evidence-based studies be conducted regarding the efficacy and safety of these methods. It is recommended that healthcare professionals incorporate the use of TAT into their routine assessments and provide evidence-based practice guidelines.

Keywords: Menopause, Symptom Management, Health

HUZUREVİ VE YAŞLI BAKIM EVLERİNDE KALAN YAŞLI BİREYLERE UYGULANAN PSİKOSOSYAL HEMŞİRELİK MÜDAHALELERİ: SİSTEMATİK DERLEME**Sedef DOĞAN¹, Arzu AYDOĞAN²**¹ Yüksek İhtisas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi² Yüksek İhtisas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doktora Öğrenim Üyesi

Amaç: Bu sistematik derleme 2021 ve 2026 yılları arasında İngilizce olarak yayınlanmış huzurevi ve yaşlı bakım evlerinde yaşayan yaşlı bireylere uygulanan psikososyal hemşirelik müdahalelerini ve bu müdahalelerin etkisini belirlemek için yapılmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada Google Scholar, PubMed, Science Direct veri tabanları kullanılarak Ocak 2021-Mart 2026 tarihleri arasında ("nursing home" OR "care home") AND "nurse" AND "nursing intervention" AND "psychosocial" AND ("elderly" OR "aged" OR "older people") AND ("experimental" OR "quasi-experimental") İngilizce anahtar kelimeleri ile yapılan taramalar sonucunda yarı deneysel ve deneysel desende yürütülen toplam 1068 çalışmaya ulaşılmıştır. Seçim kriterlerine uygun ve tam metnine ulaşılabilen 9 psikososyal hemşirelik müdahale araştırması çalışmaya dahil edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilen çalışmalar incelendiğinde 9 çalışma; bilişsel stimülasyon (MAKS-s, IRHEST), sanat temelli mandala, yapılandırılmış sosyal aktiviteler, zihin-beden teknikleri (Benson gevşeme, kahkaha terapisi), mHealth destekli duygu izlemi, eğitici hemşirelik oturumları ve çok bileşenli uyku bakımı müdahalelerini içermektedir. Hemşirelik müdahalelerinin yaşlılarda ölüm kaygısı, stres, öfke ve anksiyete düzeylerini anlamlı derecede azalttığı saptanmıştır. Eğitim modelinin yaşam memnuniyeti ve mutluluğu artırdığı, manevi stresi ise düşürdüğü görülmüştür. Ayrıca dijital izlem ve sosyal aktivitelerin depresif belirtileri geriletmediği, uyku odaklı girişimlerin ise klinik iyileşme sağladığı belirlenmiştir.

Sonuç: Bu inceleme, huzurevlerinde uygulanan hemşirelik müdahalelerinin yaşlıların ruh sağlığı ve yaşam kalitesi üzerinde iyileştirici etkisi olduğunu kanıtlamaktadır. Hemşirelik bakım kalitesini artırmak amacıyla, psikososyal uygulamaların bakım süreçlerine entegrasyonuna yönelik daha fazla araştırma yapılmasının önemli olacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Huzurevi, Yaşlı Bakımevi, Yaşlı Birey, Psikososyal Müdahale

PSYCHOSOCIAL NURSING INTERVENTIONS FOR ELDERLY INDIVIDUALS RESIDING IN NURSING HOMES AND ELDERLY CARE HOMES: A SYSTEMATIC REVIEW

Purpose: This systematic review was conducted to identify psychosocial nursing interventions applied to elderly individuals living in nursing and care homes between 2021 and 2026 and to determine the effects of these interventions.

Methods: A search was performed using Google Scholar, PubMed, and ScienceDirect databases for the period between January 2021 and March 2026. The search utilized English keywords including ("nursing home" OR "care home") AND "nurse" AND "nursing intervention" AND "psychosocial" AND ("elderly" OR "aged" OR "older people") AND ("experimental" OR "quasi-experimental"). A total of 1,068 studies with experimental and quasi-experimental designs were initially identified. Following the selection criteria and full-text accessibility, 9 psychosocial nursing intervention studies were included in the review.

Results: Analysis of the included studies revealed that the nine interventions encompassed cognitive stimulation (MAKS-s, IRHEST), art-based mandala, structured social activities, mind-body techniques (Benson relaxation, laughter therapy), mHealth-supported mood monitoring, educational nursing sessions, and multi-component sleep care. It was found that nursing interventions significantly reduced levels of death anxiety, stress, anger, and anxiety among the elderly. Educational models were shown to increase life satisfaction and happiness while decreasing spiritual stress. Furthermore, digital monitoring and social activities were determined to alleviate depressive symptoms, while sleep-oriented interventions provided clinical improvement.

Conclusion: This review demonstrates that nursing interventions implemented in nursing homes have a therapeutic effect on the mental health and quality of life of elderly individuals. To enhance the quality of nursing care, it is considered essential to conduct further research on the integration of psychosocial practices into care processes.

Keywords: Nurse; Nursing Home; Care Home; Elderly; Psychosocial Intervention

İŞİTME KAYIPLI YAŞLI BİREYLERDE KONUŞMA, UZAMSAL ALGI, İŞİTME KALİTESİ İLE YORGUNLUK ARASINDAKİ İLİŞKİ

Rumeysa Nur AKBAŞ¹, Anı Parabakan POLAT¹, Öykü Özbaş KES¹, Gamze Nas ÖZÜTEMİZ², Eda Çakmak AKTAN³, Evren HIZAL¹

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi / Odyoloji Bölümü

² Başkent Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Elektronik ve Otomasyon Bölümü, Biyomedikal Cihaz Teknolojisi Programı

³ Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü

Amaç: İşitme kaybı olan kişilerde yorgunluğun, işitme kaybının işitilebilirlik ve işitsel işleme üzerindeki doğrudan etkisi ve belirli dinleme koşullarında dinleme çabasının ve bilişsel yükün artması yoluyla meydana geldiği öne sürülmektedir. Çalışmamızın amacı, işitme kayıplı yaşlı bireylerde konuşma, uzamsal algı, işitme kalitesi ile yorgunluk arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmaya işitme kayıplı 65 yaş ve üzeri 60 birey dahil edilmiştir. Katılımcıların konuşma, uzamsal algı ve işitme kalitelerinin değerlendirilmesi için “Konuşma, Uzaysal Algı ve İşitme Kalitesi Ölçeği (KUİK)” ve günlük yaşam yorgunluğunun değerlendirilmesi için “Yorgunluk Değerlendirme Ölçeği (YDÖ)” ve “Yorgunluk Etki Ölçeği (YEÖ)” uygulanmış, ölçekler arası korelasyonlar incelenmiştir.

Bulgular: İşitme kayıplı yaşlı bireylerde YEÖ toplam puanı, bilişsel, sosyal alt boyut puanları ve YDÖ toplam puanı ile KUİK toplam, konuşma, uzamsal algı ve işitme kalitesi alt boyut puanları arasında negatif yönlü orta ve güçlü düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç: Çalışmamızdan elde edilen bulgular, işitme kayıplı yaşlı bireylerde işitme kaybı ile ilişkili faktörler ile yorgunluk arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Bu çalışma, yaşlılarda işitsel rehabilitasyonun sadece işitme becerilerini iyileştirmekle kalmayıp, işitme kaybına ikincil olarak gelişen bilişsel ve sosyal yorgunluk yükünü azaltmada da kritik bir rol oynayabileceğini ortaya koyması ve gelecekte bu alanda yapılacak çalışmalara yol göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşitme kaybı, yorgunluk, konuşma algısı, uzamsal algı, işitme kalitesi

THE RELATIONSHIP BETWEEN SPEECH, SPATIAL PERCEPTION, QUALITY OF HEARING, AND FATIGUE IN ELDERLY INDIVIDUALS WITH HEARING LOSS

Purpose: It is suggested that fatigue in individuals with hearing loss occurs through the direct effect of hearing loss on audibility and auditory processing, as well as through the increase in listening effort and cognitive load under specific listening conditions. The aim of our study is to examine the relationship between speech, spatial perception, hearing quality, and fatigue in elderly individuals with hearing loss.

Methods: Sixty individuals aged 65 and over with hearing loss were included in the study. To evaluate the speech, spatial perception, and hearing qualities of the participants, the “Speech, Spatial and Qualities of Hearing Scale (SSQ)” was administered; to evaluate daily life fatigue, the “Fatigue Assessment Scale (FAS)” and the “Fatigue Impact Scale (FIS)” were applied, and correlations between the scales were examined.

Results: In elderly individuals with hearing loss, significant moderate and strong negative correlations were found between the FIS total score, cognitive and social subscale scores, and the FAS total score with the SSQ total, speech, spatial perception, and hearing quality subscale scores ($p=0.05$).

Conclusion: The findings obtained from our study demonstrate the relationship between factors associated with hearing loss and fatigue in elderly individuals with hearing loss. This study is significant as it reveals that auditory rehabilitation in the elderly may play a critical role not only in improving hearing skills but also in reducing the cognitive and social fatigue load that develops secondary to hearing loss, and it serves as a guide for future studies in this field.

Keywords: Hearing loss, fatigue, speech perception, spatial perception, quality of hearing

MENOPAZUN GENİTOÜRİNER SENDROMU VE CİNSEL YAŞAMA ETKİSİ

Ebru İnan KIRMIZIGÜL, Gizem AYDEMİR, Sümeyra DAMSARSAN, Nazan KARAHAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi/Ebelik

Amaç: Postmenopozal dönemde östrojen eksikliğine bağlı ürogenital sistemdeki değişikliklerden kaynaklanan bozuklukları içeren bir dizi semptomu "Menopozun Genitoüriner Sendromu (GSM)" adı verilmektedir. Genitoüriner sendrom; vulva, vajina, üretra ve mesanede meydana gelen semptomları ifade etmektedir. Başlıca semptomları; vajinal kuruluk, vajina ve vulvada kaşıntı-tahriş, dispareni, koital kanama, dizüri, sık idrara çıkma ve inkontinans olarak bilinmektedir. Tüm bu belirti ve bulgular kadınların cinsel yaşamını pek çok yönüyle etkilemektedir. Bu derlemenin amacı; menopozun genitoüriner sendromunun cinsel yaşama etkisini literatür ışığında incelemektir.

Yöntem: Menopoz ve postmenopozda over ve adrenal sistem yaşlanması, androjen seviyelerinde ilerleyici bir düşüşe yol açarak cinsel yaşamı ve dolayısıyla yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Budönemde cinsel yaşamı etkileyen en önemli problem vajinal kuruluk ve disparenidir. Tekrarlayan ağrı deneyimi, cinsel ilişki sırasında rahatsızlık hissine neden olmakta bu da cinsel isteksizlik ve cinsellikten kaçınmayla sonuçlanmaktadır. Ürogenital sistemde görülen tüm bu değişimler cinsel tatminsizliğe neden olmaktadır.

Bulgular: Khani ve arkadaşlarının yaptığı sistematik derleme ve metaanaliz çalışmasında; postmenopozal dönemde en yaygın görülen cinsel işlev bozukluğunun vajinal kuruluk ve cinsel istek bozukluğu olduğu belirtilmiştir. Aynı çalışmada postmenopozal dönemde vajinal kuruluk prevalansı %10,7 - %93,0 iken cinsel istek bozukluğu prevalansının %4,2 - %93,0 arasında değiştiği bildirilmiştir.

Sonuç: Menopoz döneminde olan kadınların pek çok cinsel sağlık sorunları yaşadıklarını belirtmektedir. Bütüncül bakım anlayışından hareketle bu dönemdeki kadınların ayrıntılı değerlendirilerek bireye özgü danışmanlık ve bilgilendirme yapılmasını önemli kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bakım, genitoüriner sendrom, cinsel sağlık, menopoz

THE GENITOURINARY SYNDROME OF MENOPAUSE AND ITS IMPACT ON SEXUAL LIFE

Purpose: The term "Genitourinary Syndrome of Menopause (GSM)" refers to a range of symptoms resulting from changes in the urogenital system caused by estrogen deficiency during the postmenopausal period. The genitourinary syndrome refers to symptoms occurring in the vulva, vagina, urethra, and bladder. The primary symptoms include vaginal dryness, itching and irritation in the vagina and vulva, dyspareunia, coital bleeding, dysuria, frequent urination, and incontinence. All these symptoms and findings affect women's sexual lives in many ways. The aim of this review is to examine the impact of the genitourinary syndrome of menopause on sexual life in light of the literature.

Methods: During menopause and postmenopause, the aging of the ovarian and adrenal systems leads to a progressive decline in androgen levels, negatively affecting sexual life and, consequently, quality of life. The most significant issues affecting sexual life during this period are vaginal dryness and dyspareunia. Recurrent pain causes discomfort during sexual intercourse, which in turn leads to a loss of sexual desire and avoidance of sexual activity. All these changes in the urogenital system contribute to sexual dissatisfaction.

Results: In a systematic review and meta-analysis conducted by Khani and colleagues, it was noted that the most common sexual dysfunction in the postmenopausal period is vaginal dryness and hypoactive sexual desire disorder. The same study reported that while the prevalence of vaginal dryness in the postmenopausal period ranged from 10.7% to 93.0%, the prevalence of sexual desire disorder varied between 4.2% and 93.0%.

Conclusion: The literature indicates that women in the menopausal period experience numerous sexual health issues. Based on a holistic care approach, it is essential to conduct a detailed assessment of women in this period and provide individualized counseling and education.

Keywords: Care, genitourinary syndrome, sexual health, menopause

ANKİLOZAN SPONDİLİT HASTALARINDA DİYET İNFLAMATUAR İNDEKSİ İLE HASTALIK AKTİVİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Nazlı Bengü İter KÖKSAL¹, Kübra Tel ADIGÜZEL², Duygu TECER³¹ Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beslenme ve Diyetetik DR² Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik³ Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Romatoloji Kliniği

Amaç: Ankilozan spondilit (AS), omurga ve eklemleri etkileyen kronik inflammatuar bir romatizma hastalığıdır. Yapılan çalışmalar yüksek beden kütle indeksinin (BKİ), diyetle yüksek miktarda işlenmiş besin ve düşük miktarda posa alımının daha yüksek hastalık aktivitesiyle; antiinflammatuar n-3 yağ asitleri tüketiminin ve Akdeniz diyetinin ise daha düşük hastalık aktivitesiyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada AS hastalarının diyet inflammatuar indeksi (Dİİ) ile hastalık aktivitesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Romatoloji Kliniğinde 19-64 yaş aralığındaki AS tanılı 80 hasta ve sağlıklı 62 birey ile yürütülmüştür. Tüm katılımcıların genel bilgileri, fiziksel aktivite düzeyi, 3 günlük besin tüketim kaydı, besin tüketim sıklığı ve antropometrik ölçümleri alınmıştır, Dİİ hesaplanmıştır. Hastaların CRP, ESR, hemoglobin, WBC, ALT, AST bulguları kaydedilmiş ve hastalık aktivite skorları hesaplanmıştır.

Bulgular: Ankilozan spondilit tanılı hastaların BKİ (25,5 +/- 2,89 kg/m²) ve bel çevresi ortalamaları (94,2 +/- 11,25 cm), sağlıklıların BKİ (24,3 +/- 3,38 kg/m²) ve bel çevresi ortalamalarından (89,3 +/- 12,41 cm) daha yüksektir (sırasıyla p = 0,026 ve p = 0,015). Gruplar arasında enerji, makro besin öğeleri ve posa tüketimi açısından farklılık bulunmamaktadır (p > 0,05). Hastaların ortalama Dİİ (-2,6 +/- 0,92) sağlıklılara göre (-2,9 +/- 1,01) kısmen yüksektir (p = 0,063). AS tanılı bireylerin hastalık aktivite skorları (BASDAI, ASDAS-CRP, ASDAS-ESR) ile Dİİ arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (p > 0,05).

Sonuç: Ankilozan spondilit tanılı bireylerin Dİİ sağlıklı bireylere göre daha yüksektir ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. AS tanılı bireylerin sağlıklı bireylere göre daha yüksek BKİ ve bel çevresine sahip olduğu ve hastaların Dİİ ile hastalık aktivitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı gösterilmiştir. Bu hasta grubunun diyet bileşenleri ile hastalık aktivitesi ilişkisini aydınlatarak daha büyük örneklemli, daha fazla ve uzun süreli araştırma gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: ankilozan spondilit, beslenme, diyet inflammatuar indeksi, hastalık aktivitesi

RELATIONSHIP BETWEEN DIETARY INFLAMMATORY INDEX AND DISEASE ACTIVITY IN PATIENTS WITH ANKYLOSING SPONDYLITIS

Purpose: Ankylosing spondylitis (AS) is a chronic inflammatory rheumatic disease affecting the spine and joints. Previous research indicates that high body mass index (BMI), high consumption of processed foods, and low fiber intake are associated with higher disease activity. Conversely, intake of anti-inflammatory omega-3 fatty acids and adherence to the Mediterranean diet are linked to lower activity. This study investigates the relationship between the Dietary Inflammatory Index (DII) and disease activity in AS patients.

Methods: Eighty AS patients and 62 healthy controls, aged 19-64 years, were enrolled from the Gülhane Training and Research Hospital Rheumatology Clinic. Data on demographics, physical activity, three-day food intake, food frequency, and anthropometric measurements were collected from all patients, and DII was calculated. Laboratory parameters (CRP, ESR, hemoglobin, WBC, AST, ALT) and disease activity scores were recorded.

Results: AS patients had a higher mean BMI (25,5 +/- 2,89 kg/m²) and waist circumference (94,2 +/- 11,25 cm) than controls (BMI: 24,3 +/- 3,38 kg/m²; waist circumference: 89,3 +/- 12,41 cm) (p = 0,026 and p = 0,015 respectively). No significant differences were observed in energy, macronutrient, or fiber intake (p > 0,05). Mean DII was slightly higher for patients (-2,6 +/- 0,92) than controls (-2,9 +/- 1,01), but not statistically significant (p = 0,063). No significant relationship was found between DII and disease activity scores (BASDAI, ASDAS-CRP, ASDAS-ESR) in AS patients (p > 0,05).

Conclusion: While AS patients had higher DII than healthy individuals, this difference was not statistically significant. It has been showed that AS patients have a higher BMI and waist circumference compared to healthy individuals, and that there is no significant relationship between DII and disease activity in patients. Further longer-term studies are needed to better clarify dietary impacts on AS disease activity.

Keywords: ankylosing spondylitis, dietary inflammatory index, disease activity, nutrition

VESTİBÜLER KAYIP VE BİLİŞSEL GERİLEME ARASINDAKİ İLİŞKİ: GÜNCEL LİTERATÜR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Ayşe Nur BALABAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Odyoloji/ Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Geleneksel olarak vestibüler sistem, primer olarak denge ve postüral kontrolle ilişkilendirilse de güncel nörobilim çalışmaları vestibüler girdilerin kognitif süreçler, özellikle de uzamsal navigasyon ve bellek üzerindeki kritik rolünü ortaya koymaktadır. Vestibüler kayıp ile bilişsel gerileme arasındaki ilişki giderek daha güçlü kanıtlarla desteklenmektedir. Büyük ölçekli epidemiyolojik çalışmalar yaşanan popülasyonda periferik vestibüler disfonksiyonun demans ve Alzheimer hastalığı için bağımsız bir risk faktörü olabileceğini göstermektedir. Bu değerlendirmenin amacı, vestibüler sistem ile bilişsel fonksiyonlar arasındaki etkileşimi güncel literatür çerçevesinde analiz etmektir.

Yöntem: Hayvan modelleri ve insan üzerindeki nörogörüntüleme çalışmaları, kronik vestibüler kayıpların hipokampal atrofiyi tetikleyebileceğini ve bunun sonucunda uzamsal bellek performansında düşüşe yol açtığını kanıtlamaktadır.

Bulgular: Periferik vestibüler disfonksiyon ile demans ve Alzheimer hastalığı arasındaki bu ilişkinin altında yatan olası mekanizmalar arasında, vestibüler disfonksiyonun hipokampal nöroplastisiteyi ve nörogenezi olumsuz etkileyerek bellek, dikkat ve görsel-uzamsal işlevlerde bozulmaya yol açması yer almaktadır. Buna paralel olarak, vestibüler rehabilitasyonun yalnızca denge ve postüral kontrolü değil, aynı zamanda dikkat, çalışma belleği ve yürütücü işlevler gibi bilişsel alanları da olumlu yönde etkileyebileceği bildirilmiştir. Ayrıca vestibüler fonksiyonun, yaşlanmanın bilişsel performans üzerindeki etkisinde aracılık rolü oynadığı ve vestibüler disfonksiyonun bilişsel performansta anlamlı bir düşüşle ilişkili olduğu gösterilmiştir.

Sonuç: Tüm bu bulgular, vestibüler sistemin yalnızca denge değil, bilişsel sağlık açısından da önemli olduğunu ve vestibüler rehabilitasyonun bilişsel gerilemeyi önleme veya yavaşlatmada umut verici bir yaklaşım olabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vestibüler kayıp, Bilişsel gerileme, Yaşlanma, Demans, Vestibüler rehabilitasyon

THE RELATIONSHIP BETWEEN VESTIBULAR LOSS AND COGNITIVE DECLINE: A REVIEW OF CURRENT LITERATURE

Purpose: Traditionally, the vestibular system has been primarily associated with balance and postural control; however, contemporary neuroscience research demonstrates the critical role of vestibular inputs in cognitive processes, particularly spatial navigation and memory. The relationship between vestibular loss and cognitive decline is supported by increasingly robust evidence. Large-scale epidemiological studies indicate that peripheral vestibular dysfunction may be an independent risk factor for dementia and Alzheimer's disease in the aging population. The objective of this evaluation is to analyze the interaction between the vestibular system and cognitive functions within the framework of current literature.

Methods: Neuroimaging studies in both animal models and humans provide evidence that chronic vestibular loss can trigger hippocampal atrophy, consequently leading to a decline in spatial memory performance.

Results: Potential mechanisms underlying this link between peripheral vestibular dysfunction, dementia, and Alzheimer's disease include the adverse effects of vestibular dysfunction on hippocampal neuroplasticity and neurogenesis, resulting in impairments in memory, attention, and visuospatial functions. In parallel, it has been reported that vestibular rehabilitation can positively influence not only balance and postural control but also cognitive domains such as attention, working memory, and executive functions. Furthermore, it has been shown that vestibular function plays a mediating role in the impact of aging on cognitive performance, and vestibular dysfunction is associated with a significant decline in cognitive performance.

Conclusion: Collectively, these findings suggest that the vestibular system is vital not only for balance but also for cognitive health, and that vestibular rehabilitation may be a promising approach in preventing or slowing cognitive decline.

Keywords: Vestibular loss, cognitive decline, aging, dementia, vestibular rehabilitation

65 YAŞ ÜSTÜ BİREYLERDE DİJİTAL SAĞLIK OKURYAZARLIĞI, SAĞLIK ANKSİYETESİ, ORTOREKTİK EĞİLİMLER VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**Kadriye TOPRAK, Sevilay Nur TUĞRUL, Doğa HORASAN**

Ankara Medipol Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Amaç: Günümüzde yaşlı bireyler sağlıklarına ilişkin bilgi edinmede dijital bilgi kaynaklarını giderek daha fazla kullanmaktadır. Ancak internet yoluyla sağlık bilgilerine erişim becerisi ile sağlıklı beslenme takıntıları ve sağlıklarına ilişkin anksiyete arasındaki ilişki yeterince bilinmemektedir. Bu çalışma, 65 yaş ve üzeri bireylerde dijital sağlık okuryazarlığı düzeyi ile ortorektik eğilimler, sağlık anksiyetesi ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem: Kesitli tipteki bu araştırma yaş ortalaması 69,8 +/- 4,7 yıl olan 158 gönüllü katılımcı (61 erkek, 97 kadın) ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında Sosyo-demografik Form, e-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği, ORTO-R, Kısa Sağlık Anksiyetesi Ölçeği ve EUROHIS-QOL-8 Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılmıştır. İstatistiksel analizler SPSS v26 yazılımı ile yapılmış, değişkenler arası ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların %92,4'ü internet kullanmaktadır. Analiz sonucunda, dijital sağlık okuryazarlığı ile ortorektik eğilimler arasında orta düzeyde ($r=0,522$, $p<0,001$) pozitif bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca sağlık anksiyetesi arttıkça yaşam kalitesinin azaldığı gözlemlenmiştir ($r=-0,466$, $p<0,001$). Ortorektik eğilimler ile sağlık anksiyetesi ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin anlamlı bir ilişkisinin bulunmadığı saptanmıştır.

Sonuç: Çalışma bulguları, yaşlı bireylerde dijital sağlık okuryazarlığı düzeyi arttıkça beslenme konusunda takıntılı eğilimlerin de arttığını göstermektedir. Dijital sağlık okuryazarlığı düzeyindeki artışın daha yüksek sağlık anksiyetesi ve ortorektik eğilimlerle birlikte görülmesi çalışmanın en önemli bulgularından biridir. Bu sonuçlar, internet üzerinden ulaşılan sağlık bilgilerinin bireyler tarafından eleştirel olarak gözden geçirilmeden doğrudan uygulama eğiliminde olunduğunu düşündürmektedir. Sonuç olarak, yaşlı bireylerde dijital okuryazarlığın desteklenmesi hedeflenirken, bu sürecin bilgi kirliliği kaynaklı beslenme takıntılarına ve anksiyeteye neden olmayacak şekilde doğru ve güvenilir bilgi kaynaklarına yönlendirilerek yürütülmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Sağlık Okuryazarlığı, Ortoreksiya Nervosa, Sağlık Anksiyetesi, Yaşlılık, Yaşam Kalitesi.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN DIGITAL HEALTH LITERACY, HEALTH ANXIETY, ORTHORECTIC TENDENCIES, AND QUALITY OF LIFE IN INDIVIDUALS OVER 65 YEARS OF AGE

Purpose: Today, elderly individuals increasingly use digital information sources to obtain health-related information. However, the relationship between the ability to access health information via the internet, healthy eating obsessions, and health-related anxiety is not sufficiently understood. This study was conducted to determine the relationships between digital health literacy levels and orthorectic tendencies, health anxiety, and quality of life in individuals aged 65 and over.

Methods: This cross-sectional study was conducted with 158 voluntary participants (61 males, 97 females) with a mean age of 69.8 +/- 4.7 years. Data were collected using a Socio-demographic Form, the e-Health Literacy Scale (e-HEALS), ORTO-R, the Short Health Anxiety Inventory (SHA), and the EUROHIS-QOL-8 Quality of Life Scale. Statistical analyses were performed using SPSS v26 software, and the relationships between variables were evaluated using correlation analysis.

Results: It was found that 92.4% of the participants use the internet. As a result of the analysis, a moderate positive correlation ($r=0.522$, $p<0.001$) was found between digital health literacy and orthorectic tendencies. Additionally, it was observed that as health anxiety increased, quality of life decreased ($r=-0.466$, $p<0.001$). No significant relationship was found between orthorectic tendencies and health anxiety or quality of life.

Conclusion: The study findings indicate that as the level of digital health literacy increases in elderly individuals, obsessive tendencies regarding nutrition also increase. One of the most important findings of the study is that an increase in digital health literacy is accompanied by higher health anxiety and orthorectic tendencies. These results suggest that health information accessed via the internet tends to be directly applied by individuals without being critically reviewed. Consequently, while aiming to support digital literacy in the elderly, this process should be conducted by directing them to accurate and reliable information sources in a way that does not cause nutrition-related obsessions and anxiety resulting from information pollution.

Keywords: Digital Health Literacy, Orthorexia Nervosa, Health Anxiety, Old Age, Quality of Life.

YAŞLANAN TOPLUMLARDA YETERSİZ BESLENME VE DEMANS MORTALİTESİ: KARDİYOMETABOLİK DUYARLILIK İLE GECİKMELİ PANEL ANALİZİ

Aybüke COŞKUN, Muhammed Enes KARTAL, Burcu USLU
Lokman Hekim Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik

Amaç: Bu çalışma, küresel yaşlanma sürecinde beslenme uçları (obezite ve yetersiz beslenme) ile demans mortalitesi arasındaki ilişkinin zamansal gecikmeler ve doğrusal olmayan dinamikler çerçevesinde değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Demans, yaşlanan toplumlarda önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiş olup, modifiye edilebilir risk faktörlerinin belirlenmesi kritik önem taşımaktadır. Bu bağlamda, beslenme durumunun nörodejeneratif süreçler üzerindeki etkisinin kısa vadeli etkiler yerine uzun vadeli ve birikimli mekanizmalar üzerinden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yöntem: Araştırmada, 1990–2023 yıllarını kapsayan 3.271 ülke-yılı gözleminde oluşan panel veri seti ile 2019 yılına ait 164 ülkeyi içeren kesitsel veriler kullanılmıştır. Demans mortalite oranları Global Burden of Disease veritabanından elde edilmiştir. Obezite ve yetersiz beslenme prevalansları uluslararası veri kaynaklarından, 65 yaş ve üzeri nüfus oranı ise Dünya Bankası verilerinden sağlanmıştır. Analizlerde doğrusal karma etkili modeller ve 5 yıllık gecikmeli doğrusal olmayan panel regresyon modeli kullanılmıştır. Ayrıca kardiyometabolik duyarlılık analizi kapsamında hipertansiyon prevalansı modele dahil edilmiştir.

Bulgular: Geleneksel eşzamanlı modellerde obezite ve yetersiz beslenmenin demans mortalitesi ile anlamlı bir ilişkisi bulunmamıştır ($p>0.05$). Ancak 5 yıllık gecikmeli doğrusal olmayan panel regresyon modelinde, obezite prevalansı ile demans mortalitesi arasında istatistiksel olarak anlamlı U-şekilli bir ilişki saptanmıştır ($p<0.001$). Bu bulgu, beslenme uçlarının nörodejeneratif süreçler üzerindeki etkilerinin zamanla birikerek ortaya çıktığını göstermektedir. Tüm modellerde 65 yaş ve üzeri nüfus oranı demans mortalitesinin en güçlü belirleyicisi olarak bulunmuştur ($\beta\sim 0.94$; $p<0.001$). 2019 yılına ait kardiyometabolik duyarlılık analizinde hipertansiyon prevalansının demans mortalitesi ile bağımsız ve anlamlı bir ilişki gösterdiği belirlenmiştir ($p<0.001$).

Sonuç: Bu çalışma, beslenme durumunun demans mortalitesi üzerindeki etkilerinin eşzamanlı analizlerle yeterince açıklanamadığını ve uzun dönemli, gecikmeli modelleme yaklaşımlarının bu ilişkiyi daha doğru ortaya koyduğunu göstermektedir. Bulgular, beslenme faktörlerinin nörodejeneratif süreçlerde birikimli risk faktörleri olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Demans mortalitesini azaltmaya yönelik halk sağlığı stratejilerinde beslenme durumunun yaşam boyu perspektifte ele alınması büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Demas, Beslenme Durumu, Gecikmeli Panel Analizi

UNDERNUTRITION AND DEMENTIA MORTALITY IN AGING SOCIETIES: A LAGGED PANEL ANALYSIS WITH CARDIOMETABOLIC SENSITIVITY

Purpose: This study aims to evaluate the relationship between nutritional extremes (obesity and undernutrition) and dementia mortality within the context of global aging, considering temporal delays and nonlinear dynamics. Dementia has become a major public health concern in aging societies, and identifying modifiable risk factors is crucial. In this regard, the impact of nutritional status on neurodegenerative processes should be assessed through long-term and cumulative mechanisms rather than short-term effects.

Methods: The study utilized a panel dataset comprising 3,271 country-year observations covering the period 1990–2023, along with cross-sectional data from 164 countries for the year 2019. Dementia mortality rates were obtained from the Global Burden of Disease database. Obesity and undernutrition prevalence were retrieved from international data sources, while the proportion of the population aged 65 years and over was obtained from World Bank data. Linear mixed-effects models and a 5-year lagged nonlinear panel regression model were employed. Additionally, hypertension prevalence was included as part of a cardiometabolic sensitivity analysis.

Results: Conventional simultaneous models showed no significant association between obesity, undernutrition, and dementia mortality ($p>0.05$). However, the 5-year lagged nonlinear panel regression model revealed a statistically significant U-shaped relationship between obesity prevalence and dementia mortality ($p<0.001$), indicating cumulative effects over time. The proportion of the population aged 65 years and over emerged as the strongest predictor in all models ($\beta\sim 0.94$; $p<0.001$). In the 2019 sensitivity analysis, hypertension prevalence was independently associated with dementia mortality ($p<0.001$).

Conclusion: These findings suggest that nutritional factors influence dementia mortality through long-term and cumulative pathways. Lagged modeling approaches provide a more accurate understanding by reducing reverse causation bias. Public health strategies should address nutritional status from a life-course perspective.

Keywords: Demas, Nutritional Status, Lagged Panel Analysis

ERGOTERAPİ VE SANAL GERÇEKLIK MÜDAHALELERİNİN SEREBRAL PALSİLİ BİR OLGUDA EL FONKSİYONLARI VE DENGİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ**Betül KIYIKCI, Tuana HARMAN, Berkan TORPİL**

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü

Amaç: Serebral palsy, hareket ve postür gelişimini etkileyen, yaşam boyu süren ve aktivite kısıtlılıklarına yol açan nörolojik bir durumdur. Bu durum, bireylerin günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlığını azaltmakta ve yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Bu olgu sunumunun amacı, serebral palsili bir bireyde uygulanan ergoterapi ve sanal gerçeklik temelli müdahalelerin el fonksiyonları, denge ve psikososyal durum üzerindeki etkilerini incelemektir.

Yöntem: Serebral palsy tanısı bulunan 24 yaşında kadın olgu çalışmaya dahil edilmiştir. Olgunun ikiz kardeşinin normal gelişim gösterdiği belirlenmiştir. Kasılmaların 7 yaşında geçirilen epileptik nöbet sonrası başladığı ve son 2–3 yıldır arttığı bildirilmiştir. Müdahale programı 3 ay boyunca haftada 4 seans (2 ergoterapi, 2 sanal gerçeklik) ve her biri 40 dakika olacak şekilde uygulanmıştır.

Bulgular: Değerlendirmeler müdahale öncesi ve sonrası KAPÖ, Mini BESTest, Beck Depresyon ve Anksiyete Ölçekleri, ABILHAND ve Modifiye Düşme Etkinlik Ölçeği ile yapılmıştır. Müdahale sonrası KAPÖ performans puanı 13'ten 21'e, tatmin puanı 10'dan 22'ye yükselmiştir. Mini BESTest puanı 22'den 29'a çıkmıştır. Beck Depresyon puanı 39'dan 30'a, Beck Anksiyete puanı 25'ten 15'e düşmüştür. ABILHAND puanı 37'den 42'ye, Modifiye Düşme Etkinlik Ölçeği puanı 71'den 91'e yükselmiştir.

Sonuç: Elde edilen bulgular, ergoterapi ve sanal gerçeklik müdahalelerinin el fonksiyonlarını ve dengeyi geliştirdiğini, günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlığı artırdığını ve psikososyal durumu olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Serebral palsy, Ergoterapi, Sanal gerçeklik

THE EFFECTS OF OCCUPATIONAL THERAPY AND VIRTUAL REALITY INTERVENTIONS ON HAND FUNCTION AND BALANCE IN A CASE WITH CEREBRAL PALSY

Purpose: Cerebral palsy is a lifelong neurodevelopmental condition affecting movement and posture, leading to activity limitations and reduced independence in daily living, thereby negatively impacting quality of life. This case report aimed to investigate the effects of occupational therapy and virtual reality-based interventions on hand function, balance, and psychosocial status in an individual with cerebral palsy.

Methods: A 24-year-old female with cerebral palsy was included in this study. Her twin sibling demonstrated typical development without any neurological diagnosis. Spasticity began after a single epileptic seizure at the age of 7 and has increased over the past 2–3 years, resulting in difficulties in daily activities. The intervention program lasted 3 months and consisted of four weekly sessions (two occupational therapy and two virtual reality sessions), each lasting 40 minutes. Assessments were conducted before and after the intervention using the Canadian Occupational Performance Measure (COPM), Mini-BESTest, Beck Depression Inventory, Beck Anxiety Inventory, ABILHAND, and the Modified Falls Efficacy Scale.

Results: Following the intervention, COPM performance scores increased from 13 to 21 and satisfaction scores from 10 to 22. The Mini-BESTest score improved from 22 to 29. Beck Depression scores decreased from 39 to 30, and Beck Anxiety scores decreased from 25 to 15. ABILHAND scores increased from 37 to 42, and Modified Falls Efficacy Scale scores increased from 71 to 91.

Discussion/Conclusion:

Conclusion: These findings suggest that occupational therapy and virtual reality interventions improve hand function and balance, enhance independence in daily activities, and positively affect psychosocial status in individuals with cerebral palsy.

Keywords: Cerebral palsy, Occupational therapy, Virtual reality

GERİATRİK ODYOLOJİDE İŞİTME CİHAZI STİGMASININ PSİKOSOSYAL VE DAVRANIŞSAL ETKİLERİ: SİSTEMATİK DERLEME

Betül USTRALI, Cemre KARAKOL, Melike GÜVENÇ, Öykü Özbaş KES, Ecem Kartal ÖZCAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı, işitme kaybı olan bireylerin rehabilitasyon sürecinde önemli bir engel oluşturan stigma olgusunu güncel literatür doğrultusunda değerlendirmek ve bu olgunun işitme cihazı kullanım kararı ile sosyal katılım düzeyi üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır.

Yöntem: Bu sistematik derleme için PubMed veri tabanında yapılan kapsamlı taramada, 57 makaleye ulaşılmış olup, kriterlere uyan 14 çalışma dahil edilmiştir. Çalışmalara dahil edilme koşulu olarak 65 yaş üstü yaşlı kişilerin işitme cihazı kullanımında stigma etkisinin incelenmesi şartı aranmıştır.

Bulgular: Nicel değerlendirmelerde kullanılan HARQ (Hearing Attitudes in Rehabilitation Questionnaire), ALHQ (Attitudes Toward Loss of Hearing Questionnaire) ve AQ (Attitude Questionnaire) sonuçları, bireylerin işitme cihazı kullanımını yaşlılık ve bilişsel yavaşlama ile ilişkilendirdiğini buna bağlı olarak algılanan stigma düzeyinin yüksek olduğunu göstermiştir. Cinsiyet temelli analizlerde, erkeklerde işitme cihazı kullanımının maskülenlik kaybı algısıyla; kadınlarda ise sosyal katılım motivasyonu ile ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Deneyim temelli karşılaştırmalarda, stigma algısının aktif cihaz kullanıcılarında deneyimi olmayan bireylere kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşük olduğu ve kullanım süreci ilerledikçe olumsuz beklentilerin azaldığı gösterilmiştir. Nitel değerlendirmelerde, işitme cihazının bir yetersizlik sembolü olarak algılanmasına bağlı gelişen gizleme ve kaçınma davranışlarının cihaz edinim sürecinde önemli bir bariyer oluşturduğu saptanmıştır. ECHO (Expected Consequences of Hearing-Aid Ownership Inventory) envanteri ile gözlemsel verilerin birlikte kullanıldığı değerlendirme süreçlerinin, yalnızca öz-bildirim anketleri ile karşılaştırıldığında bireylerin stigma düzeyini ve işitme cihazı sahipliğine ilişkin beklentilerini daha kapsamlı ve çok boyutlu biçimde yansıttığı belirlenmiştir.

Sonuç: Modern işitme cihazı tasarımları ve dijital sağlık uygulamaları, stigmatın azaltılmasında önemli katkılar sağlamakla birlikte, rehabilitasyonun sürdürülebilir başarısının yalnızca teknolojik gelişmelere bağlı olmadığı anlaşılmaktadır. Literatür bulguları, etkili ve kalıcı rehabilitasyon sonuçlarının; stigmatın klinik süreçlerde sistematik biçimde yönetildiği, aile katılımının desteklendiği ve bireyin başa çıkma becerilerinin güçlendirilmesine yönelik müdahaleleri içeren bütüncül bir psikososyal destek yaklaşımı ile mümkün olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Stigma, işitme cihazı, işitme kaybı, presbiakuzi, yaşlı yetişkinler

THE IMPACT OF HEARING AID-RELATED STIGMA ON PSYCHOSOCIAL AND BEHAVIORAL OUTCOMES IN OLDER ADULTS: A SYSTEMATIC REVIEW

Purpose: The objective of this study is to evaluate the phenomenon of stigma in light of the current literature, and to elucidate its effects on the decision to use hearing aids and the level of social participation.

Methods: A comprehensive search of the PubMed database for this systematic review identified 57 articles, of which 14 studies meeting the inclusion criteria were included. The inclusion criteria required that the studies examine the effect of stigma on hearing aid use among individuals aged 65 years and older.

Results: Quantitative assessments using the HARQ (Hearing Attitudes in Rehabilitation Questionnaire), ALHQ (Attitudes Toward Loss of Hearing Questionnaire), and AQ (Attitude Questionnaire), indicated that individuals often associate hearing aid use with aging and cognitive decline, contributing to higher perceived stigma. Gender-based analyses showed that attitudes toward hearing aid use were linked to perceived loss of masculinity among men and motivation for social participation among women. Experience-based comparisons demonstrated that perceived stigma was significantly lower among active users, with negative expectations decreasing over time. Qualitative findings further identified concealment and avoidance behaviors, driven by perceiving hearing aids as a "symbol of inadequacy," as key barriers to device acquisition. Additionally, integrating the ECHO (Expected Consequences of Hearing-Aid Ownership Inventory) inventory with observational data provided a more comprehensive assessment of stigma and expectations than self-report measures alone.

Conclusion: While modern hearing aid designs and digital health solutions play a critical role in reducing stigma, the sustainable success of rehabilitation cannot be attributed to technology alone. Rather, it depends on a holistic psychosocial support model in which stigma is actively managed within clinical practice, family involvement is integrated into the process, and individuals' coping capacities are systematically strengthened.

Keywords: Stigma, hearing aid, hearing loss, presbycusis, older adults

GERİATRİK TRAVMA CERRAHİSİNDE AMELİYAT ÖNCESİ HAZIRLIK SAFHASI: CERRAHİ GECİKME NEDENLERİ

Erdal EREN, Süleyman Talha DEĞER

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eğitim Araştırma Hastanesi

Amaç: Geriatrik popülasyonda alt ekstremitte kırıkları yüksek morbidite ve mortalite ile seyretmektedir. Uluslararası kılavuzlar (AAOS, NICE), cerrahinin ilk 48 saat içinde yapılmasını "altın standart" olarak önermektedir. Bu çalışma, merkezimizde opere edilen hastaların cerrahiye kadar geçen sürelerini ve toplam yatış sürelerini etkileyen faktörleri analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Ocak 2022- Aralık 2025 tarihleri arasında alt ekstremitte kırığı nedeniyle opere edilen 65 yaş ve üzeri 441 hasta retrospektif olarak incelenmiştir. Hastaların demografik verileri, ASA skorları, istenen konsültasyonlar, cerrahi hazırlık ve toplam yatış süreleri Pearson korelasyon katsayısı (r) ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Hastaların ortalama yaşı 85,2 olup %69,8'i kadındır. En sık saptanan tanılar pertrokanterik (%56) ve femur boyun (%24,1) kırıklarıdır. Hastaların %80,5'i yüksek riskli grup olan ASA 3-4 kategorisindedir. Ortalama cerrahi bekleme süresi 3,52 gün (yaklaşık 83 saat), toplam hastane kalış süresi ise 7,74 gündür. ASA skoru yükseldikçe yatış süresinin arttığı gözlemlenmiştir (ASA 2 için 7,4 gün; ASA 4 için 8,8 gün). Konsültasyon sayısı ile yatış süresi arasında orta-güçlü pozitif korelasyon ($r=0,47$) saptanmıştır. 1-2 konsültasyon istenenlerde yatış süresi 6,9 gün iken, 3 ve üzeri branş dahil olduğunda bu süre 11,3 güne çıkmaktadır. Süreci en fazla uzatan branş Nefroloji (4,65 gün) olarak belirlenmiştir. Yaş ile kalış süresi arasında anlamlı bir bağ bulunmamıştır ($r=0,01$).

Sonuç: Merkezimizdeki cerrahi hazırlık süresi (83 saat), 48 saatlik hedef eşiğin üzerindedir. Gecikmenin temel belirleyicisi kronolojik yaş değil, hastanın sistemik ek hastalık yükü (ASA) ve buna bağlı gelişen konsültasyon trafiğidir. Gecikmeleri önlemek adına "multidisipliner hızlı geçiş" (fast-track) protokollerinin uygulanması ve konsültasyon süreçlerinin standartlaştırılması, ameliyat masası ve yoğun bakım yatağı rezervasyonu ile ilgili idari önlemler geriatrik hastalarda komplikasyon riskini azaltmak adına kritik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Geriatrik kalça kırığı, ASA skoru, Konsültasyon yönetimi, Preoperatif bekleme süresi.

PREOPERATIVE PREPARATION PHASE IN GERIATRIC TRAUMA SURGERY: CAUSES OF SURGICAL DELAY

Purpose: Lower extremity fractures in the geriatric population are associated with high morbidity and mortality. International guidelines (AAOS, NICE) recommend surgery within the first 48 hours as the "gold standard". This study aims to analyze the factors affecting the time to surgery and total length of hospital stay (LOS) in our center.

Methods: 441 patients (aged ≥ 65) operated on for lower extremity fractures between January 2022 and December 2025 were retrospectively reviewed. Demographic data, ASA scores, requested consultations, and LOS were analyzed using Pearson correlation coefficient (r).

Results: The mean age was 85.2 years (69.8% female). Most frequent diagnoses were pertrochanteric (56%) and femoral neck (24.1%) fractures. 80.5% of patients were high-risk (ASA 3-4). The average surgical waiting time was 3.52 days (83 hours), and the total LOS was 7.74 days. LOS increased with higher ASA scores (7.4 days for ASA 2; 8.8 days for ASA 4). A moderate-to-strong positive correlation ($r=0.47$) was found between the number of consultations and LOS. While LOS was 6.9 days for 1-2 consultations, it reached 11.3 days for ≥ 3 specialties. Nephrology prolonged the process the most (4.65 days). No significant relationship was found between age and LOS ($r=0.01$).

Conclusion: Our surgical preparation time (83 hours) exceeds the 48-hour target. The primary determinant of delay is not chronological age, but the patient's systemic disease burden (ASA) and subsequent consultation traffic. Implementing "multidisciplinary fast-track" protocols and standardizing consultation processes and administrative measures regarding operating table and intensive care unit bed reservations are critical to reducing geriatric complication risks.

Keywords: Geriatric hip fracture, ASA score, Consultation management, Preoperative waiting time.

TÜRKİYE'DE AKTİF YAŞLANMA VE YAŞLI REFAHI: SOSYAL KATILIM VE TOPLUMSAL HAZIRLIK SÜREÇLERİNİN ANALİZİ

Sümeyye ŞİMŞEK

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Halk Sağlığı/ Tıp Fakültesi

Amaç: Bu derleme çalışmasının amacı, Türkiye’de yaşlı refahı ve aktif yaşlanma olgusunu sosyal katılım ve toplumsal hazırlık bağlamında halk sağlığı perspektifiyle incelemektir. Çalışmada aktif yaşlanmanın belirleyicilerinin yaşlı bireylerin yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi, sosyal katılımın yaşlılık dönemindeki rolünün ortaya konulması ve Türkiye’nin yaşlanan nüfus yapısı doğrultusunda toplumsal hazırlık düzeyinin analiz edilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca mevcut politika ve uygulamalar çerçevesinde güçlü ve geliştirilmesi gereken alanların belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma literatür derlemesi niteliğindedir. Ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış bilimsel çalışmalar incelenmiştir. Veri toplama sürecinde PubMed, Google Scholar, ResearchGate ve Dergipark veri tabanları kullanılmıştır. Nisan 2026 tarihinde gerçekleştirilen taramada “aktif yaşlanma”, “yaşlı refahı”, “politika” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. 2020–2025 yılları arasında yayımlanmış, konu ile doğrudan ilişkili ve bilimsel niteliği uygun çalışmalar dahil edilmiştir. Elde edilen veriler halk sağlığı perspektifiyle analiz edilmiştir.

Bulgular: Bulgular Türkiye’de aktif yaşlanma sürecinin demografik dönüşümle birlikte önem kazandığını göstermektedir. Sosyal katılımın yaşam kalitesi, fiziksel fonksiyon ve psikolojik iyi oluş üzerinde belirleyici olduğu; eğitim ve gelir düzeyi ile kentsel-kırsal farklılıkların sosyal katılımı anlamlı biçimde etkilediği saptanmıştır. Kentsel alanlarda sosyal katılımın daha yüksek olduğu, kırsal bölgelerde ise sınırlı kaldığı belirlenmiştir. Fiziksel aktivite ile sosyal katılım ve yaşam kalitesi arasında pozitif ilişkiler bulunmuş; sosyal katılımın fiziksel zayıflık ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkide aracı rol oynadığı görülmüştür. Türkiye’de yaşlı bakım sisteminin ağırlıklı olarak aile temelli olduğu ve kurumsal bakım hizmetlerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Literatür, aktif yaşlanmanın sosyal katılım, ekonomik koşullar ve çevresel faktörlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Sosyal katılım yaşam kalitesinin temel belirleyicisi olup, yalnızlık ve sosyal izolasyon yaşlı refahını olumsuz etkilemektedir. Uzun dönem bakım hizmetlerinin güçlendirilmesi, yaşlı dostu çevrelerin geliştirilmesi ve çok sektörlü politika entegrasyonu aktif yaşlanmanın sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir. Bu doğrultuda geliştirilecek bütüncül politikalar, hem bireysel yaşam kalitesini hem de toplumsal refahı artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: aktif yaşlanma, yaşlı refahı, politika

ACTIVE AGING AND ELDERLY WELFARE IN TÜRKİYE: AN ANALYSIS OF SOCIAL PARTICIPATION AND COMMUNITY PREPARATION PROCESSES

Purpose: This review examines elderly welfare and active aging in Türkiye from a public health perspective within the context of social participation and societal preparedness. It aims to evaluate the effects of active aging determinants on older adults' quality of life, explore the role of social participation in later life, and analyze Türkiye's societal preparedness in relation to its aging population. It also seeks to identify strengths and improvement areas in current policies and practices.

Methods: This is a literature review based on peer-reviewed articles published in national and international journals. Data was collected from PubMed, Google Scholar, ResearchGate, and Dergipark. The search was conducted in April 2026 using the keywords “active aging,” “elderly welfare,” and “policy.” Studies published between 2020 and 2025 that were relevant and methodologically appropriate were included. Findings were analyzed from a public health perspective.

Results: Findings indicate that active aging in Türkiye has gained importance due to demographic transition. Social participation is a key determinant of quality of life, physical function, and psychological well-being in older adults. Education, income, and rural–urban differences significantly influence participation. Older adults in urban areas show higher engagement, while rural areas remain limited. Physical activity is positively associated with social participation and quality of life, and social participation mediates the relationship between physical frailty and quality of life. The elderly care system in Türkiye is mainly family-based, with a need to expand institutional and community-based care services.

Conclusion: Active aging is shaped by social, economic, and environmental factors. Social participation is central to maintaining quality of life, while loneliness and social isolation negatively affect older adults' well-being. Strengthening long-term care systems, developing age-friendly environments, and ensuring multi-sectoral policy integration are essential for sustainable active aging. These approaches may improve both individual well-being and societal welfare.

Keywords: active aging, elderly welfare, policy

GERİATRİK AKUT PANKREATİTTE ERKEN RİSK SINIFLAMASI: CONUT SKORUNUN YOĞUN BAKIM YATIŞI VE MORTALİTEYİ ÖNGÖRMEDEKİ ROLÜ**Fatma ERSEVEN¹, Ali TOPRAK²**¹ Ankara Dr.Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji EAH, Yoğun bakım² Ankara Dr.Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji EAH, Genel Cerrahi

Amaç: Akut pankreatit (AP), geriatric popülasyonda yüksek morbidite ve mortaliteyle seyreden, yönetimi oldukça kompleks bir klinik tablodur. Yaşlanma süreciyle birlikte gelişen fizyolojik rezerv kaybı ve immün yaşlanma, sistemik inflammatuar yanıtı karşı savunmasız kalmasına yol açmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 65 yaş ve üzeri AP tanılı hastalarda; serum albümin, total kolesterol ve mutlak lenfosit sayısını temel alan Controlling Nutritional Status (CONUT) skorunun, yoğun bakım ünitesi (YBÜ) yatışı ve hastane içi mortalite üzerindeki prognostik değerini ve öngördürücü performansını değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışma, 2020–2026 yılları arasında üçüncü basamak bir sağlık merkezinde AP tanısıyla yatarak tedavi gören 65 yaş ve üzeri 116 hastanın verilerinin retrospektif analiziyle gerçekleştirildi. Hastaların demografik ve laboratuvar verileri analiz edilerek, başvuru anındaki CONUT skorları üzerinden nutrisyonel risk sınıflaması (normal, hafif, orta, ağır) yapıldı. Skorum mortalite ve YBÜ ihtiyacını öngördürücü doğruluğu (ROC) eğrisi analizi ve (AUC) hesaplamaları ile belirlendi.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen 116 geriatric hastanın yaş ortalaması 74.9 +/- 7.2 yıl olup, örneklemin %51.7'sini kadın hastalar oluşturmaktaydı. Grubun ortalama CONUT skoru 3.17 +/- 2.19 (dağılım: 0–9) olarak saptandı. Nutrisyonel risk sınıflamasına göre hastaların sadece %24.1'i normal sınırlar içerisindeyken, geri kalan %75.9'unda değişen derecelerde malnütrisyon riski (%50 hafif, %23.3 orta, %2.6 ağır) tespit edildi. Klinik izlemde YBÜ yatış oranı %6.9 ve hastane içi mortalite oranı %7 olarak gerçekleşti. Yapılan analizlerde, YBÜ ihtiyacı gelişen tüm hastaların mortaliteyi seyrettiği görüldü. ROC analizi sonucunda CONUT skorunun mortaliteyi öngörmeye istatistiksel olarak anlamlı ve ayırt edici bir güce sahip olduğu belirlendi (AUC: 0.749). YBÜ ihtiyacı olan hastalarda skor ortalaması sayısal olarak daha yüksek izlenmekle birlikte (4.63 vs 3.06), fark istatistiksel anlamlılığa ulaşmadı (p=0.220).

Sonuç: Geriatric AP vakalarında başvuru anındaki CONUT skorunun, mortalite riskini ön göremede basit, hızlı ve maliyet etkin bir biyobelirteç olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle YBÜ yatışı ile mortalite arasında korelasyon, bu kırılğan hasta grubunda erken dönemde immün-nutrisyonel temelli risk sınıflamasının hayati önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akut Pankreatit, Geriatri, CONUT Skoru, Mortalite, Yoğun Bakım.

EARLY RISK STRATIFICATION IN GERIATRIC ACUTE PANCREATITIS: THE ROLE OF THE CONUT SCORE IN PREDICTING INTENSIVE CARE UNIT ADMISSION AND MORTALITY

Purpose: Acute pancreatitis (AP) is a complex clinical condition associated with high morbidity and mortality in the geriatric population. Age-related decline in physiological reserves and immunosenescence increase vulnerability to systemic inflammatory responses. This study aimed to evaluate the prognostic value and predictive performance of the Controlling Nutritional Status (CONUT) score, based on serum albumin, total cholesterol, and lymphocyte count, in predicting intensive care unit (ICU) admission and in-hospital mortality in patients aged ≥ 65 years with AP.

Methods: This retrospective study included 116 patients aged ≥ 65 years who were hospitalized with AP between 2020 and 2026 in a tertiary care center. Demographic and laboratory data were analyzed, and CONUT scores at admission were calculated. Patients were categorized into nutritional risk groups (normal, mild, moderate, severe). The predictive performance of the CONUT score for mortality and ICU admission was assessed using receiver operating characteristic (ROC) curve analysis and area under the curve (AUC) calculations.

Results: The mean age was 74.9 +/- 7.2 years, and 51.7% were female. The mean CONUT score was 3.17 +/- 2.19 (range: 0–9). According to nutritional classification, 24.1% were normal, while 75.9% had varying degrees of malnutrition (50% mild, 23.3% moderate, 2.6% severe). ICU admission rate was 6.9%, and in-hospital mortality rate was 7%. Patients requiring ICU admission had higher CONUT scores (4.63 vs. 3.06), although the difference was not statistically significant (p=0.220). ROC analysis showed that the CONUT score had moderate discriminative ability for predicting mortality (AUC: 0.749).

Conclusion: The CONUT score appears to be a simple, rapid, and cost-effective tool for predicting mortality risk in geriatric patients with AP. Although its association with ICU admission was not statistically significant, higher scores in this group suggest potential clinical relevance. Early assessment of immunonutritional status may aid risk stratification in this patient population.

Keywords: Acute Pancreatitis, Geriatrics, CONUT Score, Mortality, Intensive Care.

ENDOMETRİAL KANSERİN RİSK FAKTÖRLERİ VE EPİDEMİYOLOJİK DEĞİŞİMİN YAŞ VE METABOLİK FAKTÖRLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**Yasemin SEZGİN**

Başkent Üniversitesi, SHMY- Patoloji laboratuvar Teknikleri

Amaç: Endometrial kanser, dünya genelinde kadınlarda en sık görülen altıncı malignite olup, gelişmiş ülkelerde en yaygın jinekolojik kanserdir. Geleneksel olarak postmenopozal döneme ait bir hastalık olarak kabul edilmesine rağmen, son yıllarda genç ve premenopozal kadınlarda görülme sıklığında artış dikkat çekmektedir. Bu çalışmanın amacı, endometrial kanser gelişiminde rol oynayan başlıca risk faktörlerini, özellikle metabolik sendrom ve yaş dağılımındaki değişim bağlamında değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışma, güncel literatürün derlenmesine dayanan bir derleme niteliğindedir. Epidemiyolojik veriler ile metabolik, hormonal ve üreme ile ilişkili risk faktörleri kapsamlı olarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Obezite, endometrial kanser için en güçlü risk faktörü olup, vücut kitle indeksindeki her 5 kg/m² artış riskte %59 artışa yol açmaktadır. Bu durum, yağ dokusunda androjenlerin östrojene dönüşümü sonucu gelişen karşılanmamış östrojen maruziyeti ile ilişkilidir. Hipertansiyon ve tip II diyabet sırasıyla riski 1,37 ve 1,86 kat artırmakta; insülin direnci ve hiperglisemi, IGF-1 düzeylerini yükselterek tümör gelişimini desteklemektedir. Hiperlipidemi, cerrahi öncesi tanı almayan gizli endometrial kanser vakalarıyla güçlü ilişki göstermektedir. Erken menarş ve nulliparite gibi faktörler de riski artırmaktadır. Ortalama tanı yaşı 61 olup, vakaların %75–80'i postmenopozaldır. Ancak bazı gruplarda premenopozal olguların oranı %44,8'e kadar yükselmiştir. Ayrıca, anormal p53 ekspresyonu kötü prognoz ile ilişkilidir.

Sonuç: Endometrial kanser, yaşlanma ve metabolik bozuklukların etkileşimi sonucu gelişen multifaktöriyel bir hastalıktır. Artan obezite prevalansı, hastalığın daha genç yaş gruplarında görülmesine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, özellikle anormal uterin kanama ile başvuran genç kadınlarda klinik şüphe artırılmalı ve metabolik durum ile genetik faktörleri içeren kişiselleştirilmiş risk değerlendirmeleri yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Endometrial kanser, obezite, metabolik sendrom, epidemiyoloji, risk faktörleri

ANALYSIS OF RISK FACTORS AND EPIDEMIOLOGICAL CHANGES IN ENDOMETRIAL CANCER IN THE CONTEXT OF AGE AND METABOLIC FACTORS

Purpose: Endometrial cancer is the sixth most common malignancy among women worldwide and the most prevalent gynecological cancer in developed countries. Although traditionally considered a postmenopausal disease, recent evidence indicates an increasing incidence among younger and premenopausal women. This study aims to evaluate the major risk factors associated with endometrial cancer, with a particular focus on metabolic syndrome and changing age demographics.

Methods: This study is a narrative review based on current literature. Epidemiological data, as well as metabolic, hormonal, and reproductive risk factors associated with endometrial cancer, were comprehensively analyzed.

Results: Obesity is the strongest risk factor, with each 5 kg/m² increase in body mass index associated with a 59% increase in risk, largely due to unopposed estrogen exposure resulting from peripheral aromatization in adipose tissue.

Hypertension and type II diabetes increase the risk by 1.37 fold and 1.86 fold, respectively. Insulin resistance and hyperglycemia promote tumor growth through elevated insulin-like growth factor-1 levels. Hyperlipidemia has been strongly associated with occult endometrial cancer cases. Hormonal and reproductive factors, particularly prolonged exposure to estrogen unopposed by progesterone, play a critical role in pathogenesis. Early menarche (<=11 years) and nulliparity further increase the risk. The mean age at diagnosis is 61 years, with 75–80% of cases occurring in postmenopausal women. However, the proportion of premenopausal cases has risen to as high as 44.8% in certain groups. Additionally, abnormal p53 expression is associated with poor prognosis.

Conclusion: Endometrial cancer is a multifactorial disease driven by the interaction between aging and metabolic dysregulation. The increasing prevalence of obesity contributes to a shift toward younger age groups. Therefore, increased clinical awareness (particularly in young women presenting with abnormal uterine bleeding) and the implementation of personalized risk stratification strategies, including metabolic and genetic assessment, are essential for early diagnosis and improved outcomes.

Keywords: Endometrial cancer, obesity, metabolic syndrome, epidemiology, risk factors

KUŞAKLAR ARASI SÜRDÜRÜLEBİLİR FARKLILIKLAR: BESLENME DAVRANIŞLARI VE GIDA OKURYAZARLIĞI

Aybüke SARIOĞLU, Gözde Dumlu BİLGİN, Asu Aslıhan TAŞKIN, Ceren SEZMEN, Rumeysa Ceren TEKTAŞ, İrem Kaya CEBİOĞLU

Yeditepe Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Amaç: Sürdürülebilirlik; beslenme davranışları, bireysel sağlık ve çevresel etkiler açısından kritik belirleyici olup, kuşaklara göre farklılık gösterebilmektedir. Farklı kuşakların yetiştikleri sosyokültürel ortam, yaşam deneyimleri, teknolojiye maruziyetleri sürdürülebilir beslenme ve gıda okuryazarlığı üzerinde belirleyici rol oynamaktadır (1,2). Bu araştırmada, Bebek Patlaması 1946-1964, X 1965-1980, Y 1980-1999 ve Z 2000 ve sonrası kuşaklarında sürdürülebilir beslenme davranışları ve sürdürülebilir gıda okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Ankete dayalı gözlemsel çalışma, Ocak-Mayıs 2025 tarihleri arasında 695 katılımcı ile yürütülmüş, veriler; demografik form, Sürdürülebilir Beslenmeye Yönelik Davranış Ölçeği (SBYD) ve Sürdürülebilir Gıda Okuryazarlığı (SGO) Ölçeği ile yüz yüze ve çevrim içi olarak toplanmıştır (3–5). İstatistiksel analizlerde tanımlayıcı yöntemler ve parametrik testler kullanılmış, $p < 0,05$ istatistiksel anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Kuşaklar arası karşılaştırmada, beden kütle indeksi (BKİ) ortalaması en yüksek Bebek Patlaması, en düşük Z kuşağında saptandı ($27,8 \pm 3,6$ vs. $22,9 \pm 3,5$ kg/m²; $p < 0,001$). SBYD toplam ve alt ölçek ("Gıda Tercihi", "Gıda İsrafını Azaltma" ve "Mevsimlik ve Yerel Gıda Tüketimi") puanları Bebek Patlaması kuşağında Z kuşağına göre daha yüksek bulunurken, "Gıda Satın Alma" alt ölçeği X kuşağında daha yüksek saptandı ($p < 0,001$). SGO açısından toplam puan ve özellikle "Yemek Pişirme ve Mutfak Becerileri" ve "Harekete Geçme Niyeti ve Harekete Geçme Stratejileri" alt ölçekleri X kuşağında Z kuşağına kıyasla anlamlı yüksekti. Ayrıca SBYD ve SGO skorları, hem kendi aralarında hem de yaş ile anlamlı pozitif ilişkiydi.

Sonuç: Bulgular, literatürle uyumlu olarak ileri yaş kuşaklarının daha yüksek sürdürülebilir beslenme davranışları ve gıda okuryazarlığına sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum ileri yaşta artan sağlık farkındalığı, deneyim ve geleneksel beslenme alışkanlıklarıyla açıklanabilirken; Z kuşağında sosyal medya etkisi ve tüketim odaklı eğilimler sürdürülebilir davranışları azaltabilmektedir (6-11). Kuşaklar arası farklılıklar dikkate alınarak genç kuşaklara yönelik sürdürülebilir beslenme eğitimleri planlanmalıdır. Kesitsel tasarım nedensel çıkarımı sınırlayabilmekte ve bazı kuşaklardaki düşük katılımcı sayısı, bulguların genellenebilirliğini kısıtlayabilmektedir.

Bu çalışma Tübitak 2209-A tarafından desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: kuşaklar arası, sürdürülebilir beslenme, beslenme davranışı, gıda okuryazarlığı

INTERGENERATIONAL DIFFERENCES IN SUSTAINABILITY: EATING BEHAVIORS AND FOOD LITERACY

Purpose: Sustainability is a critical determinant in terms of dietary behaviors, individual health, and environmental impacts, and may vary across generations. The sociocultural context, life experiences, and exposure to technology shape sustainable nutrition and food literacy among different generations (1,2). This study aimed to examine sustainable dietary behaviors and sustainable food literacy levels among Baby Boomers 1946–1964, X 1965–1980, Y 1980–1999, and Z 2000 and more.

Methods: Survey-based observational study was conducted between January–May 2025 with 695 participants. Data were collected both face-to-face and online using demographic form, Sustainable Nutrition Behavior Scale (SNB), Sustainable Food Literacy (SFL) Scale (3–5). Descriptive statistics and parametric tests were used, $p < 0.05$ was considered statistically significant.

Results: In generational comparisons, mean body mass index (BMI) was highest in Baby Boomers and lowest in Generation Z (27.8 ± 3.6 vs. 22.9 ± 3.5 kg/m²; $p < 0.001$). Total SDBS scores and subscales ("Food Choice," "Reducing Food Waste," and "Seasonal and Local Food Consumption") were higher in Baby Boomers compared to Generation Z, while the "Food Purchasing" subscale was higher in Generation X ($p < 0.001$). Regarding SFL, total scores and particularly the "Cooking and Kitchen Skills" and "Intention to Act and Action Strategies" subscales were significantly higher in Generation X compared to Generation Z. Additionally, SNBS and SFL scores were positively correlated with each other and with age.

Conclusion: Consistent with the literature, older generations demonstrated higher levels of sustainable dietary behaviors and food literacy. This may be explained by increased health awareness, experience, and adherence to traditional dietary patterns, whereas social media influence and consumption-oriented tendencies in Generation Z may reduce sustainable behaviors (6–11). Generation-specific strategies are needed, particularly targeting younger groups. The cross-sectional design limits causal inference, and the relatively lower sample size in some generations may restrict generalizability.

Acknowledgment: Supported by TÜBİTAK 2209-A.

Keywords: intergenerational, sustainable nutrition, eating behavior, food literacy

YAŞLI CERRAHİ HASTALARDA ERAS TEMELLİ BÜTÜNCÜL HEMŞİRELİK BAKIMININ İYİLEŞME SÜRECİNE ETKİSİ

Sona PASHAEI, Belçim Ede SARIKAYA
İstanbul Kent Üniversitesi, Hemşirelik

Amaç: Yaşlı bireyler, fizyolojik rezervlerin azalması, çoklu komorbiditelerin varlığı ve fonksiyonel bağımlılık nedeniyle cerrahi girişimler sonrasında iyileşme sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaşmakta ve postoperatif komplikasyonlar açısından daha yüksek risk altına girmektedir. Enhanced Recovery After Surgery (ERAS) programları, cerrahi stres yanıtını azaltmak, ağrı kontrolünü iyileştirmek ve perioperatif bakımın standardizasyonu yoluyla hastaların iyileşme sürecini hızlandırmak amacıyla geliştirilen kanıta dayalı yaklaşımlardır. Önceki çalışmalar, ERAS protokollerinin hastanede kalış süresini kısalttığını, komplikasyon oranlarını azalttığını ve özellikle yaşlı hastalarda fonksiyonel iyileşmeyi desteklediğini göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, yaşlı cerrahi hastalarda ERAS temelli bütüncül hemşirelik bakımının iyileşme süreci üzerine etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışma yarı deneysel tasarımda planlanmış olup bir eğitim ve araştırma hastanesinin cerrahi servislerinde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini elektif cerrahi geçiren 65 yaş ve üzeri toplam 80 hasta oluşturmuştur. Deney grubunda ERAS temelli bütüncül hemşirelik bakım protokolü uygulanırken, kontrol grubuna rutin bakım verilmiştir. ERAS protokolü; preoperatif eğitim, beslenme desteği, perioperatif ağrı yönetimi, normotermiinin sürdürülmesi, erken oral alımın başlatılması ve erken mobilizasyon uygulamalarını içermektedir. Veriler, Hasta Tanıtım Formu, Postoperatif Komplikasyon İzlem Formu ve Fonksiyonel Durum Değerlendirme Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Ayrıca hastanede kalış süresi ve mobilizasyona başlama zamanı gibi iyileşme sürecine ilişkin göstergeler değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve uygun karşılaştırmalı testler kullanılmıştır.

Bulgular: ERAS temelli bütüncül hemşirelik bakımı uygulanan deney grubundaki hastalarda, kontrol grubuna kıyasla postoperatif komplikasyon oranlarının daha düşük olduğu, hastanede kalış süresinin daha kısa olduğu ve mobilizasyonun daha erken gerçekleştiği belirlenmiştir. Ayrıca deney grubundaki hastaların fonksiyonel iyileşme düzeylerinin anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Bu çalışmanın bulguları, ERAS temelli bütüncül hemşirelik bakımının yaşlı cerrahi hastalarda iyileşme sürecini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. ERAS uygulamalarının etkin bir şekilde yürütülebilmesi için multidisipliner iş birliği ve kanıta dayalı bakım uygulamalarına uyum büyük önem taşımaktadır. ERAS ilkelerinin rutin klinik uygulamalara entegrasyonu, komplikasyonların azaltılması, hastanede kalış süresinin kısaltılması ve yaşlı hastalarda fonksiyonel bağımsızlığın korunmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Bütüncül hemşirelik bakımı, Cerrahi hemşireliği, Postoperatif iyileşme

THE EFFECT OF ERAS-BASED HOLISTIC NURSING CARE ON THE RECOVERY PROCESS IN ELDERLY SURGICAL PATIENTS

Purpose: Older adults face significant challenges during the recovery process following surgical procedures due to decreased physiological reserves, multiple comorbidities, and functional dependency. These factors increase the risk of postoperative complications and delayed recovery. Enhanced Recovery After Surgery (ERAS) programs are evidence-based approaches designed to reduce the surgical stress response, improve pain management, and accelerate recovery through standardized perioperative care. Previous studies have shown that ERAS protocols shorten the length of hospital stay, reduce complication rates, and enhance functional recovery, particularly in elderly patients. However, the role of holistic nursing care integrated with ERAS principles in supporting the recovery process of elderly surgical patients remains an important area of investigation.

The aim of this study was to evaluate the effect of ERAS-based holistic nursing care on the recovery process in elderly surgical patients.

Methods: This quasi-experimental study was conducted in the surgical units of a training and research hospital. The sample consisted of 80 patients aged 65 years and older who underwent elective surgery. Patients were assigned to intervention and control groups. The intervention group received ERAS-based holistic nursing care, while the control group received routine perioperative care. Data were collected using a Patient Information Form, a Postoperative Complication Monitoring Form, and a Functional Status Assessment Scale.

Results: Patients in the intervention group demonstrated lower postoperative complication rates, shorter hospital stays, and earlier mobilization compared to the control group. Functional recovery levels were significantly higher among patients receiving ERAS-based holistic nursing care.

Conclusion: ERAS-based holistic nursing care positively influenced the recovery process in elderly surgical patients. Integrating ERAS principles into routine nursing practice may reduce complications, shorten hospitalization, and support functional independence in older adults.

Keywords: Holistic nursing care, Surgical nursing, Postoperative recovery

YAŞLI YETİŞKİNLERDE DİYET MODİFİKASYONLARI: ARALIKLI ORUÇ UYGULAMALARININ KLİNİK POTANSİYELİ VE SINIRLARI**İrem DOĞAN, Fatma KILIÇ**

Bitlis Eren Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik

Amaç: Yaşlanmaya eşlik eden sistemik gerileme ve artan kronik hastalık yükü, sağlıklı yaşlanma sürecinde metabolik dengeyi koruyacak biyolojik müdahalelerin önemini artırmaktadır. Bu süreçte bütüncü bir parça olan diyet modifikasyonları ve yaşam tarzı değişimleri yaşlılıkta görülen olumsuz klinik durumların önlenmesinde önemli bir potansiyele sahiptir. Bu inceleme yaşlılarda aralıklı orucun (IF) farklı türlerinin yaşlı yetişkinlerdeki vücut kompozisyonu, metabolik hastalıklar, bilişsel süreçler ve hücresel otofaji mekanizması üzerindeki etkilerini güncel literatür ışığında bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Literatür taraması Google Scholar, PubMed/Medline, Web of Science, Scopus ve ScienceDirect veritabanları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Son 10 yılda İngilizce olarak yayınlanan tam metin araştırmalar değerlendirmeye dahil edilmiş olup şu anahtar kelimeler kullanılmıştır: "aralıklı oruç", "yaşlı yetişkinler", "vücut kompozisyonu", "obezite", "bilişsel bozukluk", "diyabet", "otofaji" ve "hipertansiyon". Dahil edilen yayınlar orijinal araştırma makaleleri, derlemeler, sistematik derlemeler, meta-analizler, klinik insan çalışmaları ve hayvan çalışmalarıdır.

Bulgular: Aralıklı oruç stratejileri yağ kütlelerinde azalmaya bağlı olarak vücut kompozisyonu ve BKİ üzerinde olumlu rol oynayarak obezite, diyabet ve hipertansiyon ile ilişkili metabolik parametrelerde anlamlı bir iyileşme sağlayabilmekte ayrıca osteoporoz gelişimini yavaşlatabilmektedir. IF diyet modelleri aynı zamanda yaşlı bireylerde bilişsel fonksiyonları desteklemekte ve otofajiyi aktifleştirerek yaşlanmanın sistemik etkilerine karşı biyolojik direnç oluşturabilmektedir.

Sonuç: Yaşlılarda IF diyeti uygulamaları bilişsel fonksiyonlar, antropometrik ve metabolik parametrelerde olumlu değişiklikler sağlamıştır. Öte yandan IF diyet uygulamaları sırasında yetersiz besin ögesi alımı ve sedanter yaşam kas ve denge üzerinde olumsuz etkilere yol açabilmektedir ve sıkı takip gerektirmektedir. Limitasyonlar ise mevcut çalışmaların çoğunlukla kesitsel veya küçük örneklemli olup nedenselliğin sınırlı olmasıdır. Aralıklı oruç uygulamaları yaşlılarda umut verici bir yaklaşım olsa da uygulama süresi, yöntemi ve bireysel farklılıklar dikkate alınarak daha geniş ölçekli kontrollü çalışmalar gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Aralıklı oruç, yaşlılıkta beslenme, yaşlanma

DIETARY MODIFICATIONS IN OLDER ADULTS: CLINICAL POTENTIAL AND LIMITATIONS OF INTERMITTENT FASTING

Purpose: The systemic decline and increasing burden of chronic diseases accompanying aging highlight the importance of biological interventions to maintain metabolic balance in the healthy aging. Dietary and lifestyle modifications, as key components, have substantial potential to prevent adverse clinical outcomes old age. This review aims to evaluate the effects of different types of intermittent fasting (IF) on body composition, metabolic diseases, cognitive processes, and cellular autophagy mechanisms in older adults using a holistic approach in light of current literature.

Methods: The literature search was conducted using Google Scholar, PubMed/Medline, Web of Science, Scopus, and ScienceDirect. Full-text English studies published within the last 10 years were included using the keywords: "intermittent fasting", "older adults", "body composition", "obesity", "cognitive impairment", "diabetes", "autophagy", and "hypertension". Included publications are original research articles, reviews, systematic reviews, meta-analyses, human clinical studies and animal studies.

Results: Intermittent fasting strategies play a positive role in body composition and BMI due to the reduction in fat mass, leading to significant improvement in metabolic parameters associated with obesity, diabetes, and hypertension, and can also slow the development of osteoporosis. IF diet models also support cognitive functions in older individuals and can create biological resistance against the systemic effects of aging by activating autophagy.

Conclusion: IF diet applications in the elderly have resulted in positive changes in cognitive functions, anthropometric, and metabolic parameters. On the other hand, inadequate nutrient intake and sedentary lifestyle during IF diet applications can lead to negative effects on muscle and balance and require close monitoring. The limitations are that most existing studies are cross-sectional or have small sample sizes, resulting in limited causality.

Although intermittent fasting applications are a promising approach in the elderly, larger-scale controlled studies are needed, taking into account the duration, method, and individual differences of the application.

Keywords: Intermittent fasting, nutrition in elderly, aging

CERRAHİ BAKIMDA BÜTÜNCÜL HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI: YAŞLILARDA ENFEKSİYONUN ÖNLENMESİ VE İYİLEŞME SONUÇLARINA ETKİSİ**Sona PASHAEI**

İstanbul Kent Üniversitesi, Hemşirelik

Amaç: Cerrahi bakım sürecinde enfeksiyonların önlenmesi ve iyileşmenin desteklenmesi, özellikle çok boyutlu bakım gereksinimi olan yaşlı hastalarda önemli bir klinik öncelik olarak kabul edilmektedir. Enfeksiyon gelişimi, fonksiyonel iyileşmenin gecikmesine ve bakım sürecinin uzamasına neden olabilmektedir. Bu nedenle perioperatif dönemde hastanın fizyolojik, psikolojik ve fonksiyonel gereksinimlerinin birlikte ele alındığı bütüncül hemşirelik yaklaşımı, komplikasyonların azaltılması ve güvenli iyileşmenin sağlanması açısından kritik rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı, cerrahi bakımda uygulanan bütüncül hemşirelik yaklaşımının yaşlı hastalarda enfeksiyonun önlenmesi ve iyileşme sonuçlarına etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu araştırma retrospektif kohort tasarımında gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya elektif cerrahi girişim geçiren toplam 63 hasta dahil edilmiştir. Hastalar bütüncül hemşirelik bakımı uygulanan grup ve rutin bakım uygulanan kontrol grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Gruplar arasında karşılaştırılabilirliği sağlamak amacıyla eğitim skoru eşleştirme yöntemi kullanılmıştır. Bütüncül bakım modeli; bireyselleştirilmiş preoperatif değerlendirme, intraoperatif güvenlik yönetimi, postoperatif erken mobilizasyon, ağrı yönetimi, enfeksiyon kontrol önlemleri ve taburculuk sonrası izlem süreçlerini içermektedir. Veriler enfeksiyon oranları, inflamatuvar belirteçler ve iyileşme sürecine ilişkin klinik göstergeler açısından analiz edilmiştir.

Bulgular: Bütüncül hemşirelik bakımı uygulanan hastalarda toplam enfeksiyon oranının rutin bakım alan hastalara göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu belirlenmiştir (%8,3'e karşı %25,0). Ayrıca bu grupta postoperatif inflamasyon belirteçlerinin daha düşük olduğu ve profilaktik antibiyotik kullanım süresinin daha kısa olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte erken mobilizasyon ve fonksiyonel iyileşme göstergelerinde olumlu sonuçlar gözlenmiştir.

Sonuç: Cerrahi bakımda bütüncül hemşirelik yaklaşımının uygulanması, yaşlı hastalarda enfeksiyonların önlenmesi ve iyileşme sürecinin desteklenmesinde etkili bir strateji olarak değerlendirilebilir. Bu yaklaşımın klinik uygulamalara entegre edilmesi, hasta güvenliğinin artırılmasına ve bakım kalitesinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Bütüncül hemşirelik, Cerrahi bakım, Yaşlı sağlığı

HOLISTIC NURSING APPROACH IN SURGICAL CARE: EFFECTS ON INFECTION PREVENTION AND RECOVERY OUTCOMES IN OLDER ADULTS

Purpose: Preventing infections and supporting recovery are essential priorities in surgical care, particularly in older patients who often require comprehensive and coordinated management. The development of postoperative infections may delay functional recovery, prolong hospitalization, and negatively affect overall clinical outcomes. Therefore, a holistic nursing approach that simultaneously addresses physiological, psychological, and functional needs throughout the perioperative period plays a critical role in ensuring safe recovery and reducing complications. This study aimed to evaluate the effect of a holistic nursing approach in surgical care on infection prevention and recovery outcomes in older patients.

Methods: This retrospective cohort study included a total of 63 patients who underwent elective surgical procedures. Patients were divided into two groups: a holistic nursing care group and a conventional care group. Propensity score matching was applied to ensure comparability between groups. The holistic care model consisted of individualized preoperative assessment, intraoperative safety management, postoperative early mobilization, pain management, infection control measures, and structured post-discharge follow-up. Data were analyzed in terms of infection rates, inflammatory markers, and clinical indicators related to recovery.

Results: Patients who received holistic nursing care demonstrated significantly lower infection rates compared with those receiving routine care (8.3% vs 25.0%). In addition, postoperative inflammatory markers were lower and the duration of prophylactic antibiotic use was shorter in the holistic care group. Positive improvements were also observed in early mobilization and overall recovery indicators.

Conclusion: The implementation of a holistic nursing approach in surgical care can be considered an effective strategy for preventing infections and promoting recovery in older patients. Integrating holistic care principles into surgical practice may enhance patient safety and improve the quality of care.

Keywords: Holistic nursing, Surgical care, Older adult health

GÖRÜNMEZ TEHLİKELERİN İZİNDE: HUZUREVLERİNDE MİMARİ STANDARTLAR VE DÜŞME RİSKİ

İkbal Feyza ÖZTÜRK, Ayşe GÖKTAŞ
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ergoterapi

Amaç: Yaşlı birey için "ev", bağımsızlığın merkezidir; ancak huzurevlerindeki mimari detaylar bazen sessiz birer tehde dönüştürebilmektedir. Dünya genelinde yaşlı düşmelerinin %50'ye yakını çevresel faktörlerden kaynaklanırken, bu risklerin TSE standartları ışığında denetimi kritiktir. Bu çalışma, huzurevlerindeki fiziksel çevreyi yaşlı dostu tasarım perspektifiyle analiz ederek güvenli yaşam alanları oluşturmayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada, TSE 11400 ve TS 9111 standartlarını temel alan, 11 ana başlıkta 121 risk noktasını sorgulayan özgün bir değerlendirme formu kullanılmıştır. Katılımcıların en sık kullandığı rotalar ve "darboğaz" alanları fiziksel çevre analizi yöntemiyle taranmış; riskler 0-121 puan arasında standardize edilmiştir.

Bulgular: Yaşlıların son bir yıl içindeki düşme puan ortalamaları; çevre düzenlemesi öncesi 2.65 ± 1.20 iken, gerçekleştirilen müdahale sonrası anlamlı bir düşüşle 1.18 ± 1.02 düzeyine gerilemiştir ($p < 0.001$). Çevre düzenlemesi öncesinde grubun tamamının en az bir kez düştüğü; özellikle %40'ının üç kez, %18'inin ise dört veya daha fazla kez düşme öyküsüne sahip olduğu saptanmıştır. Düzenlemeler sonrası katılımcıların %38'inin hiç düşmemesi ve çoklu düşme vakalarının ortadan kalkması, modifikasyonların başarısını kanıtlamaktadır. Çevresel analizde; dış çevre (0.00 ± 0.00), yemekhane (1.12 ± 0.00), asansör (1.10 ± 0.00), zemin (1.67 ± 1.11) ve mutfak (2.10 ± 0.00) düşük riskli bulunurken; banyo ve tuvalet (10.38 ± 0.41), mobilya (4.55 ± 0.25) ve merdiven (4.00 ± 0.00) yüksek riskli alanlar olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Çalışma, düşme riskinin sadece biyolojik değil, mimari akasia (standartların uygulanmaması) ile doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bütüncül yaşlı sağlığı; bireyi tedavi etmek kadar, onu düşüren eşiği ve yetersiz tutamağı da tedavi etmeyi gerektirir. Elde edilen bulgular, huzurevi yönetimleri için somut bir modifikasyon rehberi sunmakta ve fiziksel çevrenin koruyucu sağlıktaki temel rolünü kanıtlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mimari Riskler, Yaşlı Güvenliği, Çevresel Modifikasyon, Ergoterapi

IN PURSUIT OF INVISIBLE DANGERS: ARCHITECTURAL STANDARDS AND FALL RISK IN NURSING HOMES

Purpose: For the elderly, "home" is the center of independence; however, architectural details in nursing homes can sometimes turn into silent threats. While nearly 50% of elderly falls worldwide originate from environmental factors, the inspection of these risks in light of TSE standards is critical. This study aims to create safe living spaces by analyzing the physical environment in nursing homes through an age-friendly design perspective.

Methods: In the research, an original assessment form based on TSE 11400 and TS 9111 standards, questioning 121 risk points under 11 main headings, was used. The routes most frequently used by participants and "bottleneck" areas were scanned using the physical environment analysis method; risks were standardized between 0-121 points.

Results: The mean fall scores of the elderly within the last year were 2.65 ± 1.20 before the environmental arrangement, whereas they decreased to 1.18 ± 1.02 after the intervention ($p < 0.001$). It was found that prior to the arrangement, the entire group had fallen at least once; specifically, 40% had fallen three times, and 18% four or more times. After modifications, 38% of participants did not fall at all and multiple fall cases were eliminated. In environmental analysis; outdoor environment (0.00 ± 0.00), dining hall (1.12 ± 0.00), elevator (1.10 ± 0.00), flooring (1.67 ± 1.11), and kitchen (2.10 ± 0.00) were low-risk; while bathrooms/toilets (10.38 ± 0.41), furniture (4.55 ± 0.25), and stairs (4.00 ± 0.00) were high-risk areas.

Conclusion: The study reveals that fall risk is directly related not only to biological factors but also to architectural akasia (failure to implement standards). Holistic elderly health requires treating the threshold and inadequate handrail that cause the fall as much as treating the individual. The findings provide a concrete modification guide for nursing home managements and prove the fundamental role of the physical environment in preventive health.

Keywords: Architectural Risks, Elderly Safety, Environmental Modification, Occupational Therapy

KRONİK HASTALIĞI OLAN YAŞLI BİREYLERDE BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ VE SOSYAL KATILIM

Esma Özkan, Amine Zeynep Çelik, Melike Tüncal, Esra Zeynep Özlü, Fatma Nur Demiralp, İclal Çelik, Ayşenur Uslu, Zeynep Şen, Muhammet Mustafa Göydeniz, Ceren Erol, Esma Çevik
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü

Amaç: Küresel yaşlanma ile birlikte kronik sistemik hastalıkların artışı, geriatrik bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal iyilik hâllerini olumsuz etkileyerek sosyal izolasyon riskini artırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kronik sistemik hastalığı olan geriatrik bireylerde başa çıkma stratejileri ile sosyal katılım düzeyi arasındaki ilişkiyi ve sosyodemografik değişkenlerin katılım düzeyi açısından farklarını incelemektir.

Yöntem: Araştırmaya, çevrim içi anket yöntemiyle ulaşılan, 65 yaş ve üzeri, en az bir kronik sistemik hastalığı bulunan 148 birey (yaş ortalaması: 72,02±/-6,6 yıl) dâhil edilmiştir. Veriler; Kişisel Bilgi Formu, Kötümserliği Aktive Eden Olaylarla Başa Çıkma Ölçeği (KAO-BÇÖ) ve Katılım Ölçeği (KÖ) kullanılarak toplanmıştır. İstatistiksel analizlerde bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson korelasyon analizi kullanılmış, anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların %70,95'inin orta düzeyde başa çıkma becerisine sahip olduğu ve %73,65'inde sosyal katılımda anlamlı bir kısıtlılık bulunmadığı belirlenmiştir. Katılım kısıtlılığı ile KAO-BÇÖ'nün alt boyutlarından iyimser düşünme ($r=-0,329$), sosyal destek ($r=-0,301$), öz değer ($r=-0,231$) ve problem çözme ($r=-0,221$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü ilişkiler saptanmıştır ($p<0,05$). Ölçek toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde genel başa çıkma düzeyinin artmasıyla sosyal katılım kısıtlılığının azaldığı bulunmuştur ($r=-0,250$, $p<0,05$). Ayrıca, bekâr bireylerin ve yalnız yaşayanların sosyal katılım kısıtlılık düzeylerinin, evli ve ailesiyle yaşayan bireylere kıyasla anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

Sonuç: Bu çalışmanın bulguları, kronik hastalığı olan yaşlı bireylerde başa çıkma becerilerinin sosyal katılım ile ilişkili olduğunu göstermektedir. İyimser düşünme, sosyal destek, öz değer ve problem çözme gibi başa çıkma stratejilerinin artmasıyla sosyal katılım kısıtlılığının azaldığı belirlenmiştir. Ayrıca, bekâr ve yalnız yaşayan bireylerde sosyal katılımın daha fazla kısıtlandığı görülmüştür. Özellikle yalnız yaşayan ve bekâr yaşlı bireylerde, iyimser düşünme, problem çözme becerileri ve sosyal destek mekanizmalarını güçlendirmeye yönelik psikososyal müdahaleler, toplumsal katılımın artırılmasında kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Geriatri, kronik sistemik hastalık, sosyal katılım, başa çıkma stratejileri

COPING STRATEGIES AND SOCIAL PARTICIPATION IN OLDER ADULTS WITH CHRONIC CONDITIONS

Purpose: This study aimed to examine the relationship between coping strategies and social participation levels in older adults with chronic systemic diseases and to investigate differences in participation levels according to sociodemographic variables.

Methods: A total of 148 individuals aged 65 years and older (mean age: 72.02±/-6.6 years) with at least one chronic systemic disease, reached via an online survey, were included in the study. Data were collected using the Personal Information Form, the Coping Strategies for Pessimism Activated Events Scale, and the Participation Scale. Independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Pearson correlation analysis were used for statistical analyses. The level of significance was set at $p<0.05$.

Results: It was determined that 70.95% of participants had moderate coping skills, and 73.65% had no significant restriction in social participation. Statistically significant negative correlations were found between participation restriction and the optimistic thinking ($r = 0.329$), social support ($r = 0.301$), protecting self-value ($r = 0.231$), and problem-solving ($r = 0.221$) subdimensions of the KAO-BÇÖ ($p<0.05$). Examination of total scale scores revealed that higher overall coping levels were associated with lower participation restriction ($r = 0.250$, $p<0.05$). Additionally, single individuals and those living alone had significantly higher levels of participation restriction compared to married individuals and those living with family ($p<0.05$).

Conclusion: The findings indicate that coping skills are associated with social participation in older adults with chronic diseases. Increased levels of optimism, social support, self-worth, and problem-solving were associated with reduced participation restriction. Furthermore, social participation was more limited among single and individuals living alone. Psychosocial interventions aimed at strengthening optimism, problem-solving skills, and social support mechanisms, particularly for older adults who live alone or are single, may play a critical role in enhancing community participation.

Keywords: Geriatrics, chronic systemic disease, social participation, coping strategies

TİP 2 DİYABETLİ BİREYLERDE YEME FARKINDALIĞI, YAŞAM KALİTESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BESLENME DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**Neslihan Arslan, Emine Merve Ekici**

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye

Amaç: Tip 2 diyabet, beslenme davranışları ve yaşam tarzı ile yakından ilişkili kronik bir hastalıktır. Yeme farkındalığı, yaşam kalitesi ve sürdürülebilir beslenme davranışları diyabet yönetiminde önemli rol oynayan çok boyutlu faktörlerdir. Bu çalışma, tip 2 diyabetli bireylerde bu değişkenleri değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Veriler, sosyodemografik bilgi formu, yeme farkındalığı ölçeği, yaşam kalitesi ölçeği ve sürdürülebilir beslenmeye yönelik davranış ölçeği kullanılarak toplanmıştır. İstatistiksel analizlerde gruplar arası karşılaştırmalar ve değişkenler arası ilişkiler uygun testler kullanılarak incelenmiş, anlamlılık düzeyi $p<0.05$),

Bulgular: Sürdürülebilir beslenme davranışlarının besin tercihi ($p=0.002$) besin satın alma ($p=0.033$) alt boyutlarında ve toplam puan açısından ($p=0.031$) anlamlı farklılık saptanmıştır.

Sonuç: Sonuç olarak, yeme farkındalığı genel yaşam kalitesi ve sürdürülebilir beslenme davranışlarının tamamını belirlememekte, ancak bazı davranışsal alanlarla ilişkili görünmektedir. Yeme farkındalığının artırılması, daha bilinçli ve sürdürülebilir beslenme alışkanlıklarının gelişimine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: diyabet, yeme farkındalığı, sürdürülebilir beslenme

EVALUATION OF MINDFUL EATING, QUALITY OF LIFE, AND SUSTAINABLE NUTRITIONAL BEHAVIORS IN INDIVIDUALS WITH TYPE 2 DIABETES

Purpose: Type 2 diabetes is a chronic disease closely associated with dietary behaviors and lifestyle factors. Mindful eating (ME), quality of life (QOL), and sustainable dietary behaviors are multidimensional factors that play an important role in diabetes management. This study aimed to evaluate the relationships among these variables in individuals with type 2 diabetes.

Methods: Data were collected using a sociodemographic questionnaire, MEQ scale, QOL scale, and behaviors scale towards sustainable nutrition.

Results: This cross-sectional and descriptive study included 120 participants with a mean age of 47.76 ± 14.32 years. Of the participants, 54.5% were female and 44.6% were male. Regarding income status, 53.7% reported that their income was lower than their expenses, while 46.3% reported equal or higher income. In terms of education, 37.2% had a university degree, 28.9% were high school graduates, 14.9% had primary school education, 14% had middle school education, and 4.1% were literate. Based on body mass index, 36.7% were classified as obese, 35% as overweight, 23.3% as normal weight, and 4.2% as underweight. According to ME status, a significant difference was found only in the vitality/energy subdimension of QOL, with higher scores observed in individuals without ME ($p=0.001$). No significant difference was found in total sustainable nutrition scores ($p=0.165$), whereas individuals with ME had higher scores in the seasonal and local food consumption subdimension ($p=0.003$). In analyses by gender, no significant differences were observed in ME or QOL ($p>0.05$). However, significant differences were found in sustainable nutrition behaviors, specifically in food preference ($p=0.002$), food purchasing ($p=0.033$), and total scores ($p=0.031$).

Conclusion: In conclusion, ME is not a determinant of overall QOL or all aspects of sustainable dietary behaviors, but it appears to be associated with specific behavioral domains. Promoting ME may contribute to more conscious and sustainable eating habits.

Keywords: Diabetes, mindful eating, sustainable nutrition

DİJİTAL ÇAĞDA YAŞLI SAĞLIĞINDA YENİ BİR PARADİGMA: ERGOTERAPİ ODAKLI SOSYAL REÇETELEME VE TEKNOLOJİ DESTEKLİ YAŞAM BİÇİMİ DÜZENLEME SENTEZİ**İkbal Feyza Öztürk¹, Esmâ Özkan²**¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ergoterapi

Amaç: Küresel demografik değişimler, sağlık sistemlerinin yalnızca tıbbi model odaklı değil, sosyal belirleyicileri ve yaşam rutinlerini de kapsayan bütüncül modellere geçmesini zorunlu kılmaktadır. Ergoterapi, bireyin anlamlı aktivitelerle katılımını merkeze alarak sağlık ve refahı geliştiren bir disiplin olarak bu dönüşümde stratejik bir role sahiptir. Bu derlemenin amacı, 2026 projeksiyonları çerçevesinde Ergoterapistlerin "Sosyal Reçeteleme" (Social Prescribing) süreçlerindeki rolünü ve "Teknoloji Destekli Yaşam Biçimi Düzenleme" (Lifestyle Redesign) müdahalelerinin yaşlı sağlığı üzerindeki etkilerini güncel literatür ışığında analiz etmektir.

Yöntem: Çalışma, 2021-2026 yılları arasındaki son beş yıllık dönemi kapsayan sistematik derlemeleri, randomize kontrollü çalışmaları ve gerontechnoloji odaklı politika raporlarını içeren bir anlatısal sentez (narrative synthesis) çalışmasıdır. Literatür taraması; PubMed, Scopus, Web of Science ve TR Dizin veri tabanlarında "ergoterapi", "sosyal reçeteleme", "teknoloji", "yaşam biçimi düzenleme" ve "okupasyonel adalet" anahtar kelimeleri kullanılarak yürütülmüştür.

Bulgular: Sosyal reçeteleme modellerinin, yaşlılarda yalnızlık ve sosyal izolasyonu azaltarak yaşam doyumunu artırdığı ve bilişsel gerileme hızını yavaşlattığı belirlenmiştir. Ergoterapistlerin bu sistemde navigasyon uzmanı olarak karmaşık ihtiyaçları yönettiği gözlemlenmiştir. YZ destekli giyilebilir teknolojilerin, biyometrik verileri işleyerek Lifestyle Redesign müdahalelerinde kişiselleştirme sağladığı görülmüştür. Sanal gerçeklik (VR) uygulamalarının ise özellikle düşme öz-yeterliliği ve denge gelişiminde geleneksel yöntemlere göre daha yüksek uyum sergilediği görülmüştür.

Sonuç: Ergoterapi odaklı sosyal reçeteleme ve teknolojik entegrasyon, yaşlı sağlığında sürdürülebilirliğin ve yerinde yaşlanma stratejilerinin temelidir. Ancak dijital bölünme ve etik mahremiyet sınırları bu süreçte kritik engelleyicilerdir. Sonuç olarak, yüksek teknolojinin insani temasla sentezlendiği modeller, 2026 ve sonrası için geriatrik rehabilitasyonda temel standart olarak kabul edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Ergoterapi, Sosyal Reçeteleme, Yaşam Biçimi Düzenleme, Teknoloji, Yaşlı Sağlığı.

A NEW PARADIGM IN ELDERLY HEALTH IN THE DIGITAL AGE: A SYNTHESIS OF OCCUPATIONAL THERAPY-FOCUSED SOCIAL PRESCRIBING AND TECHNOLOGY-SUPPORTED LIFESTYLE REDESIGN

Purpose: Global demographic shifts necessitate a transition of health systems from purely medical models toward holistic frameworks encompassing social determinants and daily routines. By centering individual engagement in meaningful activities to enhance health and well-being, Occupational Therapy holds a strategic role in this transformation. This review aims to analyze the role of Occupational Therapists in "Social Prescribing" processes and the impact of "Technology-Supported Lifestyle Redesign" interventions on elderly health within the framework of 2026 projections and current literature.

Methods: This study is a narrative synthesis covering the last five years (2021–2026), including systematic reviews, randomized controlled trials, and gerontechnology-focused policy reports. The literature search was conducted across PubMed, Scopus, Web of Science, and TR Dizin databases using the keywords "occupational therapy," "social prescribing," "technology," "lifestyle redesign," and "occupational justice."

Results: Social prescribing models have been found to increase life satisfaction and slow the rate of cognitive decline by reducing loneliness and social isolation in the elderly. It was observed that Occupational Therapists manage complex needs as navigation specialists within this system. AI-supported wearable technologies provided personalization in Lifestyle Redesign interventions by processing biometric data. Virtual reality (VR) applications demonstrated higher compliance compared to traditional methods, particularly in improving fall self-efficacy and balance.

Conclusion: Occupational therapy-focused social prescribing and technological integration form the foundation of sustainability and aging-in-place strategies in elderly health. However, the digital divide and ethical privacy boundaries remain critical barriers. In conclusion, models where high technology is synthesized with human touch should be accepted as the primary standard in geriatric rehabilitation for 2026 and beyond.

Keywords: Occupational Therapy, Social Prescribing, Lifestyle Redesign, Technology, Geriatric Health.

DISFAJİLİ YAŞLI HASTALARDA PROTEİN HİDROLİZATLARININ BESLENME YÖNETİMİNDEKİ ROLÜ: KLİNİK VE DENEYSEL UYGULAMALAR**Hasibe Özer¹, Nalan Yazıcıoğlu²**¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik, Gülhane Sağlık Bilimleri Enstitüsü²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Disfaji, yaşlanmanın beraberinde getirdiği fizyolojik değişimler nedeniyle özellikle yaşlı bireylerde sıklıkla görülen bir sağlık sorunu olup malnütrisyon, sarkopeni, aspirasyon pnömonisi gibi birçok hastalık riskini arttıran bir faktördür. Disfaji yönetim stratejisinde geleneksel olarak kullanılan tekstür modifiye diyetler, enerji ve protein gereksinimlerini karşılamada yetersiz kalabilmektedir ve kabul edilebilirlikleri düşüktür. Bu nedenle disfajili yaşlı bireylerde protein hidrolizatları önemli bir stratejik beslenme alternatifi olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, yaşlı disfajili bireylerde protein hidrolizatlarının, fonksiyonel beslenme bileşeni olarak etkinliğini, sindirilebilirlik ve beslenme desteği üzerindeki potansiyel katkısını incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada, hidrolize edilmiş proteinlerin yaşlı disfajili bireyler için tasarlanmış formülasyonlardaki etkinliğini değerlendiren son 10 yıla ait klinik ve deneysel araştırmalar, yapılan literatür taraması ile kapsamlı olarak incelenmiştir. Literatür, konu ile ilgili anahtar kelimeler kullanılarak PubMed, Scopus ve Web of Science veri tabanlarında taranmıştır. Özellikle hidrolizatların yutma güvenliği, sindirilebilirlik ve besin alımı üzerindeki etkileri detaylı olarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Protein hidrolizatları içerdiği kolay sindirilebilir peptitler ile kas protein sentezini desteklemekte ve sarkopeni riskini azaltmaktadır. Ayrıca, son yıllarda dikkat çeken protein açısından zengin gıda sanayi yan ürünlerinden elde edilen hidrolizatların, kaynaklarına bağlı olarak kardiyometabolik sağlık üzerinde potansiyel yararlı etkilerinin bulunduğu bildirilmektedir. Bu hidrolizatların tekstür modifiye diyetlere entegrasyonu, besin alımını artırırken yutma güvenliğini de koruyucu etki göstermektedir.

Sonuç: Protein hidrolizatları, yaşlı disfajili bireylerde yutma kolaylığı sağlayan, besin alımını ve makro besinlerin biyoyararlanımını arttıran etkili stratejilerdir. Bu hidrolizatların disfajiye özel formülasyonlarda kullanımı, yaşlı bireylerde besin alımına pozitif etki sağlayarak malnütrisyon ve sarkopeni riskini azaltıcı, yutma güvenliğini artırıcı ve yaşam kalitesini iyileştirici umut vadeden bir beslenme stratejisi potansiyeli taşımaktadır. Ancak, disfajili yaşlılarda protein hidrolizatlarının etkinliğini değerlendirmeye yönelik klinik çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu nedenle daha kapsamlı çalışmaların yürütülmesine duyulan gereksinim açıkça görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Disfaji, yaşlı bireyler, protein hidrolizatları, beslenme yönetimi

THE ROLE OF PROTEIN HYDROLYSATES IN NUTRITIONAL MANAGEMENT OF ELDERLY PATIENTS WITH DYSPHAGIA: CLINICAL AND EXPERIMENTAL APPLICATIONS

Purpose: Dysphagia is a common health problem, particularly in elderly individuals, due to physiological changes associated with aging. It is a risk factor for many diseases like malnutrition, sarcopenia, aspiration pneumonia. Traditionally texture-modified diets used in dysphagia may be insufficient in ensuring energy and protein requirements and have low acceptability. Therefore, protein hydrolysates stand out as an important strategic nutritional alternative in elderly individuals with dysphagia. This study aims to investigate the effectiveness of protein hydrolysates as a functional nutrition component in elderly individuals with dysphagia, and their potential contribution to digestibility and nutritional support.

Methods: In this study, clinical and experimental research from the last 10 years evaluating the effectiveness of hydrolyzed proteins in formulations designed for elderly individuals with dysphagia was comprehensively reviewed through a literature search. The literature was searched in PubMed, Scopus, and Web of Science databases using relevant keywords. Specifically, the effects of hydrolysates on swallowing safety, digestibility, and nutrient intake have been analyzed in detail.

Results: Protein hydrolysates, with their easily digestible peptides, support muscle protein synthesis and reduce the risk of sarcopenia. Furthermore, hydrolysates derived from protein-rich food industry by-products, which have attracted attention in recent years, are reported to have potentially beneficial effects on cardiometabolic health depending on their source. Integration of these hydrolysates into texture-modified diets increases nutrient intake while also protecting swallowing safety.

Conclusion: Protein hydrolysates are effective strategies for facilitating swallowing, increasing nutrient intake, bioavailability of macronutrients in elderly individuals with dysphagia. The use of these hydrolysates holds the potential for a promising nutritional strategy in elderly individuals, positively impacting nutrient intake, reducing the risk of malnutrition and sarcopenia, increasing swallowing safety, and improving quality of life. However, clinical studies evaluating the effectiveness of protein hydrolysates in elderly individuals with dysphagia are limited. Therefore, the need for more comprehensive studies is clearly evident.

Keywords: dysphagia, elderly individuals, protein hydrolysates, nutritional management

65 YAŞ VE ÜZERİ SERVİSTE YATAN PSİKİYATRİ HASTALARININ KLİNİK ÖZELLİKLERİ VE HASTANEDE YATIŞ SÜRESİNİN BAĞIMSIZ YORDAYICILARI**Elif Küçük¹, Feride Uysal²**¹Yüksek İhtisas Üniversitesi, Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı²Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, İstanbul, Türkiye

Amaç: Yaşlı psikiyatri hastalarında yatarak tedavi gereksinimi; tanı dağılımı, fiziksel komorbidite yükü ve klinik seyir açısından heterojen bir yapı göstermektedir. Önceki çalışmalar, bu hasta grubunda majör depresif bozuklukların, tıbbi ek hastalıkların ve hastane kullanım örüntülerinin belirgin olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada, 65 yaş ve üzeri psikiyatri servisinde yatarak tedavi gören hastaların sosyodemografik ve klinik özelliklerinin tanı gruplarına göre incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Retrospektif kesitsel tasarımdaki çalışmaya, 65 yaş ve üzeri 59 hasta dahil edildi. Sürekli değişkenler medyan [IQR], kategorik değişkenler n (%) olarak sunuldu. Tanı grupları arası karşılaştırmalarda Kruskal–Wallis ve exact testler kullanıldı. Yatış süresinin bağımsız yordayıcılarını değerlendirmek amacıyla Gamma genelleştirilmiş doğrusal model kuruldu.

Bulgular: Hastaların yaş medyanı 71,0 [68,0–75,5] yıl olup %61,0'i erkekti. En sık tanılar majör depresif bozukluk (%33,9), bipolar bozukluk (%25,4) ve psikotik bozukluklar (%16,9) idi. Fiziksel ek hastalık %78,0, polifarmasi %33,9 oranında saptandı. Tanı grupları arasında hastalık süresi (p=0,002), önceki yatış sayısı (p=0,009) ve yatış süresi (p=0,025) açısından anlamlı fark bulundu. Bipolar/duygudurum bozuklukları grubunda hastalık süresi ve önceki yatış sayısı, majör depresif bozukluklar grubuna göre daha yüksekti; yatış süresi ise alkol kullanım bozukluğu grubuna göre daha uzundu. Çok değişkenli analizde psikotik bozukluklar daha uzun yatış süresiyle (p=0,035), alkol kullanım bozukluğu ise daha kısa yatış süresiyle ilişkili bulundu.

Sonuç: Bulgularımız, yaşlı psikiyatri hastalarında majör depresif bozuklukların ve yüksek fiziksel komorbidite yükünün ön planda olduğunu bildiren literatürle uyumludur. Tanı gruplarına göre farklılaşan klinik yük ve yatış süresi, yaşlı psikiyatri hastalarında tanıya özgü izlem ve bakım planlamasının önemini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Geriatrik psikiyatri, psikiyatrik yatış, hastanede yatış süresi, fiziksel komorbidite

CLINICAL CHARACTERISTICS AND INDEPENDENT PREDICTORS OF LENGTH OF HOSPITAL STAY AMONG PSYCHIATRIC INPATIENTS AGED 65 YEARS AND OLDER

Purpose: The need for inpatient treatment among older psychiatric patients represents a heterogeneous clinical entity in terms of diagnostic distribution, burden of physical comorbidity, and clinical course. Previous studies have shown that major depressive disorder, medical comorbidities, and patterns of hospital utilization are prominent in this population. This study aimed to evaluate the sociodemographic and clinical characteristics of psychiatric inpatients aged 65 years and older according to diagnostic groups.

Methods: This retrospective cross-sectional study included 59 patients aged 65 years and older. Continuous variables were presented as median [IQR], and categorical variables as n (%). Comparisons between diagnostic groups were performed using the Kruskal-Wallis test and exact tests. A Gamma generalized linear model was constructed to identify independent predictors of length of hospital stay.

Results: The median age was 71.0 [68.0–75.5] years, and 61.0% of patients were male. The most frequent diagnoses were major depressive disorder (33.9%), bipolar disorder (25.4%), and psychotic disorders (16.9%). Physical comorbidity and polypharmacy were present in 78.0% and 33.9% of patients, respectively. Significant between-group differences were found in duration of illness (p=0.002), number of previous hospitalizations (p=0.009), and length of hospital stay (p=0.025). In the bipolar/mood disorder group, both duration of illness and number of previous hospitalizations were higher than in the major depressive disorder group, whereas length of hospital stay was longer than in the alcohol use disorder group. In multivariable analysis, psychotic disorders were independently associated with a longer hospital stay (p=0.035), whereas alcohol use disorder was associated with a shorter hospital stay (p=0.001).

Conclusion: Major depressive disorder and a high burden of physical comorbidity were prominent among older psychiatric inpatients. Diagnostic-group differences in clinical burden and length of stay highlight the importance of diagnosis-specific follow-up and individualized care planning in geriatric psychiatry.

Keywords: Geriatric psychiatry, psychiatric hospitalization, length of hospital stay, physical comorbidity

İLERİ YAŞTA İYİ OLUŞUN KORUYUCU BİR TAMPONU OLARAK DAYANIKLILIK

Elif Saraç¹, Esra Yıldız²¹MSB, Yönetim Hizmetleri GN MD., Özel Bakım Merkezi, Bilkent²Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı Başkanı

Amaç: Psikolojik dayanıklılık (adversite karşısında olumlu biçimde uyum sağlama kapasitesi), kronik hastalık, işlevsel gerileme, yas (kayıp sonrası durum) ve sosyal izolasyon gibi stres yaratan etkenlere karşı yaşlı bireyleri tamponlayabilecek önemli bir iç kaynak olarak öne çıkmıştır. Küresel ölçekte nüfus yaşlandıkça, dayanıklılığın yaşam kalitesini sürdürmedeki rolünün anlaşılması bireyler, aileler ve sağlık sistemleri açısından giderek daha önemli hale gelmektedir. Bu çalışma yaşlı bireylerde psikolojik dayanıklılık ile iyi oluş arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Çalışma 196 gönüllü bireyle yürütülmüştür. Veriler; demografik özellikler formu, "Dayanıklılık Değerlendirme Ölçeği" ve "Dünya Sağlık Örgütü İyi Oluş İndeksi" kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Yaşlı bireylerin ortalama yaşı 68.07 +/- 2.71'dir. "Psikolojik dayanıklılık" ve "iyi oluş" için ortalama puanlar 22.47 +/- 7.45 ve 10.35 +/- 6.39 olarak bulunmuştur. Cinsiyet, eğitim durumu, kronik hastalığa sahip olma ve sağlık çalışanı olan bir akrabaya sahip olma gibi değişkenlere göre dayanıklılık ve iyilik hali puanlarında anlamlı bir fark gözlemlenirken.

Sonuç: Çalışmamızda yer alan 65 yaş ve üzeri yetişkinlerin "dayanıklılık" düzeyleri orta seviyede, "iyilik hali" düzeyleri ise daha düşüktü. Daha yüksek dayanıklılık puanları, artan iyilik haliyle ilişkilirdi. Ayrıca, katılımcılar öz yeterlilik ve öz saygı puanlarında ortalamanın biraz üzerinde bir sonuç bildirdiler. Dayanıklılığın yaşam kalitesine nasıl katkıda bulunduğunu açıklayan bu araştırma, yaşlanan nüfusta iyilik halini korumak ve geliştirmek için tasarlanabilecek müdahaleleri ve politikaları vurgulayarak gelecekteki araştırmalara ışık tutabilir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Dayanıklılık, iyilik hali, yaşlı yetişkinler, yaşam kalitesi

RESILIENCE AS A BUFFER FOR WELL-BEING IN LATER LIFE

Purpose: Psychological resilience, the capacity to adapt positively in the face of adversity, has emerged as a key internal resource that may buffer older adults against stressors such as chronic illness, functional decline, bereavement, and social isolation. As populations age globally, understanding the role of resilience in sustaining quality of life becomes increasingly important for individuals, families, and healthcare systems. The aim of this study is to examine the association between psychological resilience and well-being among older adults.

Methods: The study was conducted with 196 volunteer individuals. Data were collected using the demographic characteristics form, the "Resilience Evaluation Scale," and "World Health Organization Well-Being Index"

Results: The mean age of older adults was 68.07 +/- 2.71. The average scores for "psychological resilience" and "well-being" were 22.47 +/- 7.45 and 10.35 +/- 6.39. The findings indicated a significant positive correlation between psychological resilience and overall well-being. While a significant difference was observed in resilience and well-being scores according to variables such as gender, educational status, having a chronic disease and having a relative who is healthcare worker ($p=0.05$).

Conclusion: Adults aged 65 and above in our study had a moderate level of "resilience" and lower "well-being". Higher resilience scores correlated with increased well-being. Furthermore, participants reported a slightly above-average score of self-efficacy and self-esteem. By explaining how resilience contributes to quality of life, the current research can inform future research by highlighting interventions and policies that can be designed to protect and enhance well-being in the aging population.

Keywords: Psychological resilience, Well-being, Older adults, Quality of life

GENÇ ERİŞKİNLERDE EMPATİ DÜZEYİ İLE YAŞLILARA YÖNELİK TUTUM ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Tuana Harman, Betül Kırıkcı, Berkan Torpil

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü

Amaç: Bu araştırmanın temel amacı, genç erişkinlik dönemindeki bireylerin empati düzeyleri ile yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Ayrıca, çeşitli sosyodemografik özelliklerin ve yaşam tarzı alışkanlıklarının bu tutum üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı ve kesitsel türde tasarlanmıştır. Örneklemi, gönüllü katılım sağlayan 52 genç erişkin oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında; "Sosyodemografik Bilgi Formu", "Empatik Eğilim Ölçeği (EEÖ)" ve "Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS programında; tanımlayıcı istatistikler, Independent Samples T-Test, One-Way ANOVA ve Pearson Korelasyon analizi ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 19,37 +/- 1,41 (Min: 18, Max: 24) olarak saptanmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonucunda, katılımcıların empatik eğilim düzeyleri ile yaşlı ayrımcılığı tutumları arasında pozitif yönlü, orta şiddetli ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = 0,451$; $p = 0,001$). Cinsiyet, sigara/alkol kullanımı, fiziksel aktivite düzeyi ve geçmişte bir yaşlı yetişkin ile birlikte yaşama deneyimi gibi değişkenlerin tutum puanları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür ($p > 0,05$).

Sonuç: Araştırma sonuçları, genç erişkinlerde empati yeteneği arttıkça yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutumların (ayrımcılığın azalması yönünde) geliştiğini kanıtlamaktadır. Sosyodemografik değişkenlerin tutum üzerinde anlamlı bir fark yaratmaması, yaşlılara yönelik algının dışsal faktörlerden ziyade bireyin içsel empatik kapasitesiyle şekillendiğini desteklemektedir. Ergoterapi perspektifinden, toplumda yaşlı refahını artırmak ve yaşlı ayrımcılığını (ageism) önlemek adına genç erişkinlere yönelik empati odaklı eğitim ve müdahale programlarının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Genç Erişkin, Yaşlı Ayrımcılığı, Empati.

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN EMPATHY LEVELS AND ATTITUDES TOWARDS THE ELDERLY IN YOUNG ADULTS

Purpose: The primary objective of this study is to determine the relationship between empathy levels and attitudes toward ageism among individuals in the young adulthood period. Furthermore, the impact of various sociodemographic characteristics and lifestyle habits on these attitudes was examined.

Methods: The study was designed as descriptive and cross-sectional research. The sample consists of 52 young adult volunteers. Data were collected using a "Sociodemographic Information Form", the "Empathic Tendency Scale (ETS)", and the "Ageism Attitude Scale (AAS)". Data analysis was performed using SPSS software, employing descriptive statistics, Independent Samples T-Test, One-Way ANOVA, and Pearson Correlation analysis.

Results: The mean age of the participants was determined to be 19,37 +/- 1,41 (Min: 18, Max: 24). As a result of the correlation analysis, a positive, moderate, and statistically significant relationship was found between the participants' empathic tendency levels and their attitudes toward ageism ($r = 0,451$; $p = 0,001$). It was observed that variables such as gender, smoking/ alcohol consumption, physical activity level, and previous experience of living with an older adult did not create a statistically significant difference in attitude scores ($p > 0,05$).

Conclusion: The research results demonstrate that as empathy skills increase in young adults, positive attitudes toward ageism (in the direction of decreasing discrimination) develop. The lack of significant difference in attitudes based on sociodemographic variables supports the idea that perceptions of older adults are shaped by an individual's internal empathic capacity rather than external factors. From an occupational therapy perspective, it is recommended to expand empathy-oriented education and intervention programs for young adults to enhance elderly welfare in society and prevent ageism.

Keywords: Young Adult, Ageism, Empathy.

YAŞLILARDA SICAK HAVANIN RUHSAL ETKİLERİNİ ÖNLEME STRATEJİLERİ VE YAKLAŞIMLARI

Reyhhan Betbaşı¹, Sevda Pınar Mehel Tutuk²

¹Galata Üniversitesi, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, MYO

²İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı

Amaç: Yaşlılık toplumsal normlar ve değerlerle, hayat koşulları, sosyal ve kültürel özelliklerle iç içe olan bir kavramdır. Ruh sağlığında özel ve riskli gruplar arasında yer alan yaşlılar sıcak havanın ruh sağlığı üzerindeki etkilerinden fazlasıyla etkilenebilir.

Yöntem: Literatürde hava sıcaklığının artmasıyla birlikte yaşlı yetişkinlerde sosyal sorunlar görüldüğü ve yaşam kalitelerinin düştüğü belirtilmektedir. Artan hava sıcaklıkları nedeniyle sığa adapte olmak diğer yaş süreçlerine göre yaşlılıkta çok daha zordur. Bu yaşanan zorluk yaşlı yetişkinlerde hem kronik hastalıklara hem de bilişsel bozulmalar gibi sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Bu olumsuz etkilerin yaşanmaması adına ruh sağlığı alanında uzman kişilerin ve hükümetlerin iş birliği içerisinde çalışarak yaşlı bireyler özelinde çevre düzenlemeleri, teknoloji alt yapı ve uygulamalarını hayata geçirmeleri gerekmektedir. Bu nedenle yüksek hava sıcaklıklarının etkilediği bireyler ve özellikle yaşlıları bütüncül bir biçimde değerlendirmek önemlidir. Nitekim sıcak havaların ruh sağlığında yaşatacağı olumsuz etkiler, fiziksel olarak dezavantajlı olan yaşlıları dahada olumsuz etkileyecektir.

Sonuç: Bunların önlenmesi adına ruh sağlığı profesyonelleri ve hükümetlerce ortak bir proje geliştirilerek hayata geçirilmesi gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Ruh Sağlığı, Sıcak Hava

STRATEGIES AND APPROACHES TO PREVENT THE PSYCHOLOGICAL EFFECTS OF HOT WEATHER IN THE ELDERLY

Purpose: Aging is a concept intertwined with social norms and values, living conditions, and social and cultural characteristics. Older adults, who are among the special and at-risk groups in mental health, are significantly affected by the impact of hot weather on mental health.

Methods: The literature indicates that with increasing air temperatures, social problems are observed among older adults and their quality of life declines. Due to rising temperatures, adapting to heat is much more difficult in old age compared to other life stages. This difficulty leads to health problems in older adults, including chronic diseases and cognitive impairments.

In order to prevent these negative effects, it is necessary for mental health professionals and governments to work collaboratively and implement environmental arrangements, technological infrastructure, and applications specifically for older individuals. Therefore, it is important to evaluate individuals affected by high temperatures—especially older adults—in a holistic manner. As a matter of fact, the negative effects of hot weather on mental health will further impact older individuals who are already physically disadvantaged.

Conclusion: To prevent these outcomes, it is essential for mental health professionals and governments to develop and implement joint projects.

Keywords: Elderly, Mental Health, Hot Weather

POLİKLİNİĞE BAŞVURAN 65 YAŞ ÜSTÜ HASTALARDA İDRAR YOLU ENFEKSİYONLARININ KLİNİK VE
MİKROBİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ**Dilek Asiltürk, Zeynep Oktay, Halime Araz**¹Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji

Amaç: İdrar yolu enfeksiyonları (İYE), ileri yaş popülasyonda sık görülen bakteriyel enfeksiyonlar arasında yer almakta olup klinik özellikleri ve etken mikroorganizmaları genç popülasyondan farklılık gösterebilmektedir. Bu çalışmada, poliklinik başvuru 65 yaş ve üzeri hastalarda İYE'nin klinik özellikleri ile etken mikroorganizmaların ve antibiyotik direnç paternlerinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Yöntem: Bu retrospektif tanımlayıcı çalışma, 1 Şubat 2026–31 Mart 2026 tarihleri arasında Ankara Şehir Hastanesi Onkoloji Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Polikliniği'ne başvuran hastalarda gerçekleştirildi. Çalışmaya 65 yaş ve üzeri, idrar yolu enfeksiyonu tanısı alan ve idrar kültüründe üreme saptanan hastalar dahil edildi. Asemptomatik bakteriüri saptanan hastalar ve 65 yaş altındaki hastalar çalışma dışı bırakıldı. Hastaların demografik özellikleri, başvuru semptomları, klinik tanıları ve idrar kültüründe izole edilen mikroorganizmalar ile antibiyotik direnç özellikleri retrospektif olarak değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmaya toplam 80 hasta dahil edildi. Hastaların ortalama yaşı 73,4 yıl olup, %57,5'i kadın idi. En sık başvuru semptomu dizüri (%88,7) olarak saptanırken, pollakiüri (%42,5), karın ağrısı (%37,5), bulantı (%30) ve üşüme-titrete (%30) diğer sık semptomlar arasında yer aldı. Hastaların %71,2'si sistit, %28,8'i pyelonefrit tanısı aldı. İdrar kültürlerinde en sık izole edilen mikroorganizma *Escherichia coli* (%50) olurken, bunu *Klebsiella pneumoniae* (%26,2), *Enterococcus spp.* (%8,7), *Enterobacter spp.* (%7,5) ve *Pseudomonas aeruginosa* (%5) izledi. İzolatların %50,6'sında genişlemiş spektrumlu beta-laktamaz (ESBL) üretimi saptanırken, %19'unda çoklu ilaç direnci (MDR) tespit edildi. Hastalara tedavi olarak en sık oral antibiyotikler tercih edildi. Tedavi seçiminde klinik bulgular, yerel direnç paternleri varsa hastanın kültür sonuçları göz önünde bulunduruldu. Hastaların büyük çoğunluğu ayaktan izlenirken, sistemik bulguları olan sınırlı sayıda hastada hastane yatışı ve intravenöz antibiyotik tedavisi gereksinimi gelişti.

Sonuç: Poliklinik başvuru 65 yaş ve üzeri İYE hastalarında en sık etken *E. coli* olmakla birlikte dikkat çekici oranda non-*E. coli* etkenler ve dirençli izolatlar saptanmıştır. İleri yaş popülasyonda antibiyotik direncinin yüksekliği göz önünde bulundurularak ampirik tedavi planlanırken yerel mikrobiyolojik verilerin dikkate alınması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: İdrar yolu enfeksiyonu, Yaşlı hastalar, Poliklinik hastaları, Antibiyotik direnci, İdrar kültürü

CLINICAL AND MICROBIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF URINARY TRACT INFECTIONS IN OUTPATIENTS AGED
≥65 YEARS

Purpose: Urinary tract infections (UTIs) are common bacterial infections in the elderly, and their clinical presentation and causative pathogens may differ from those in younger populations. This study aimed to evaluate the clinical features, causative microorganisms, and antimicrobial resistance patterns of UTIs in outpatients aged ≥65 years.

Methods: This retrospective descriptive study included patients aged ≥65 years who presented to the Infectious Diseases Outpatient Clinic of Ankara City Hospital Oncology Hospital between February 1 and March 31, 2026. Patients with symptomatic UTI and positive urine cultures were included. Those with asymptomatic bacteriuria and patients younger than 65 years were excluded. Demographic characteristics, presenting symptoms, clinical diagnoses, isolated microorganisms, and antimicrobial resistance patterns were evaluated retrospectively.

Results: A total of 80 patients were included. The mean age was 73.4 years, and 57.5% were female. Dysuria was the most common symptom (88.7%), followed by pollakiuria (42.5%), abdominal pain (37.5%), nausea (30%), and chills (30%). Cystitis was diagnosed in 71.2% of patients and pyelonephritis in 28.8%. *Escherichia coli* was the most frequently isolated pathogen (50%), followed by *Klebsiella pneumoniae* (26.2%), *Enterococcus spp.* (8.7%), *Enterobacter spp.* (7.5%), and *Pseudomonas aeruginosa* (5%). ESBL production was detected in 50.6% of isolates and multidrug resistance in 19%. Most patients were treated with oral antibiotics and managed as outpatients.

Conclusion: Although *E. coli* remains the most common pathogen, a considerable proportion of non-*E. coli* pathogens and resistant isolates were observed. Local resistance patterns should be considered when selecting empirical therapy in elderly patients with UTIs.

Keywords: Urinary tract infection, Elderly patients, Outpatients, Antimicrobial resistance, Urine culture

TÜRKİYE'DEKİ YAŞLI POPÜLASYONDA OSTEOPOROTİK VERTEBRAL KIRIKLARIN TEDAVİSİ: 151 HASTALIK KİFOPLASTİ DENEYİMİ**Engin Fıdancı**

Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği

Amaç: Türkiye'de 2025 yılı projeksiyonlarına göre 65 yaş üzeri nüfusun 9,58 milyona ulaşması, osteoporotik vertebral kompresyon kırıklarını (VKK) kritik bir halk sağlığı sorunu haline getirmiştir. FRAX-Türkiye modelinin duyarlılık sınırları ve yaşlılardaki %70-80 oranındaki D vitamini eksikliği vaka yönetimini zorlaştırmaktadır. Bu çalışma, kliniğimizdeki deneyimler ışığında balon kifoplastinin (BK) klinik ve radyolojik etkinliğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: 2024-2026 yılları arasında kliniğimizde VKK tanısıyla perkütan BK uygulanan 151 hasta retrospektif olarak incelenmiştir. Çalışmada TÜİK 2025 demografik verileri referans alınmış; hastaların ağrı düzeyleri Görsel Analog Skala (VAS) ile, yapısal kazanımları ise vertebral yükseklikrestorasyon oranları ile analiz edilmiştir. İstatistiksel analizlerde $p<0.05$ anlamlılık düzeyi baz alınmıştır.

Bulgular: Toplam 151 hastanın %75,5'i kadın (114 hasta), %24,5'i ise erkektir (37 hasta). Bu dağılım, kadınlardaki 80,7 yıllık beklenen yaşam süresi ile paralellik göstermektedir. Kırıklar ağırlıklı olarak biyomekanik stresin yüksek olduğu torakolomber bileşkede (T12-L1) yoğunlaşmıştır. Cerrahi sonrası VAS skorlarında istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) bir azalma izlenmiştir. Tedavi edilen segmentlerde %34-58 oranında vertebral yükseklik restorasyonu sağlanarak hastaların erken mobilizasyonuna katkıda bulunulmuştur.

Sonuç: Kliniğimizdeki 151 hastalık deneyim, BK'nın yaşlı popülasyonda ağrıyı hızla dindiren, güvenli ve minimal invaziv bir yöntem olduğunu kanıtlamıştır. Türkiye'nin hızla yaşlanan demografik yapısı göz önüne alındığında, cerrahi başarının kalıcılığı için postoperatif süreçte D vitamini replasmanı ve anti-osteoporotik tedaviyi içeren multidisipliner bir takip protokolü zorunludur.

Anahtar Kelimeler: Kifoplasti, Osteoporoz, Vertebra kırığı, Geriatri.

TREATMENT OF OSTEOPOROTIC VERTEBRAL FRACTURES IN TURKEY'S ELDERLY: A KYPHOPLASTY EXPERIENCE OF 151 PATIENTS

Purpose: With Turkey's elderly population projected to reach 9.58 million by 2025, osteoporotic vertebral compression fractures (VCFs) have become a significant public health challenge. Limitations in the FRAX-Turkey model and a 70-80% prevalence of Vitamin D deficiency in the elderly complicate risk management. This study evaluates the clinical and radiological efficacy of balloon kyphoplasty (BK) based on the experience in our clinic.

Methods: A total of 151 patients who underwent percutaneous BK for VCF in our clinic between 2024 and 2026 were retrospectively analyzed. Demographic data (referenced by TURKSTAT 2025), pain scores (VAS), and radiological vertebral height restoration rates were evaluated. Statistical significance was set at $p<0.05$.

Results: Of the 151 patients, 75.5% were female (114 patients) and 24.5% were male (37 patients), correlating with the higher life expectancy of 80.7 years for women in Turkey. While fractures predominantly occurred at the thoracolumbar junction (T12-L1), all symptomatic levels were addressed. A statistically significant reduction in VAS scores ($p<0.05$) and a vertebral height restoration of 34-58% were achieved postoperatively, facilitating early mobilization.

Conclusion: Our clinical experience with 151 cases demonstrates that BK is a safe minimally invasive procedure providing rapid pain relief and stability. Given Turkey's aging demographics, a multidisciplinary approach—incorporating postoperative Vitamin D supplementation and anti-osteoporotic therapy—is essential to maintain long-term surgical success.

Keywords: Kyphoplasty, Osteoporosis, Vertebral fracture, Geriatrics.

İLERİ YAŞ HASTALARDA HEMODİYALİZ SONUÇLARI: TEK MERKEZ DENEYİMİ

Mesut Buğra Hatipoğlu, Buse Hacıoğlu, Mesudiye Bulut
SBÜ Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Nefroloji

Amaç: Kronik böbrek hastalığı (KBH) ve akut böbrek hasarı (ABH), ileri yaşta önemli morbidite ve mortalite nedenleridir. Yaşlanan nüfusla birlikte diyaliz gereksinimi artmakta olup bu artış özellikle ileri yaş grubunda belirgindir. Ancak diyalize giren yaşlı hastalarda ABH ve KBH'nin klinik sonuçlara etkisi net değildir. Bu çalışmada, ileri yaşta diyalize giren hastalarda ABH ve KBH'nin klinik sonuçlara etkisinin karşılaştırılması amaçlandı.

Yöntem: Bu retrospektif çalışmaya, Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nefroloji Kliniği'nde 01.05.2024–30.12.2025 tarihleri arasında diyalize alınan ≥ 65 yaş hastalar dahil edildi. Hastalar, diyaliz gereksinimine yol açan böbrek hasarına göre ABH ve KBH olarak iki gruba ayrıldı. Demografik özellikler, komorbiditeler ve mortalite verileri kaydedildi. İstatistiksel analiz uygun parametrik ve non-parametrik testlerle yapıldı; $p < 0,05$). KBH grubunda hemodiyaliz oranı daha yüksekti (%82,1 vs %36,6; $p < 0,001$). Buna karşın mortalite ABH grubunda anlamlı olarak daha yüksek bulundu (%40,2 vs %14,3; $p = 0,043$).

Bulgular: Diyalize giren ileri yaş hastalarda ABH, KBH'ye kıyasla daha yüksek mortalite ile ilişkilidir. Bu durum, akut klinik bozulmanın prognoz üzerindeki belirleyici rolünü düşündürmektedir. KBH grubunda daha yüksek diyaliz gereksinimine rağmen daha düşük mortalite, bu hastaların daha stabil klinik koşullarda diyalize alındığını desteklemektedir. Çalışmanın retrospektif ve tek merkezli tasarımı, örneklem büyüklüğünün sınırlı olması ve hastaların fonksiyonel durumu ile frailty skorlarının değerlendirilememesi başlıca kısıtlılıklardır.

Sonuç: Diyalize hastalarında alta yatan böbrek hasarının tipi, ileri yaş hastalarda mortalite açısından önemli bir belirleyicidir. Bulguların doğrulanması için daha geniş örneklemli, prospektif çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Hemodiyaliz, kronik böbrek hasatlığı, akut böbrek hasarı, ileri yaş hasta

HEMODIALYSIS OUTCOMES IN ELDERLY PATIENTS: A SINGLE-CENTER EXPERIENCE

Purpose: Chronic kidney disease (CKD) and acute kidney injury (AKI) are major causes of morbidity and mortality in the elderly. With the aging population, the need for dialysis is increasing, particularly among older individuals. However, the impact of AKI and CKD on clinical outcomes in elderly patients undergoing dialysis remains unclear. This study aimed to compare the clinical outcomes of AKI and CKD in elderly patients undergoing dialysis.

Methods: In this retrospective study, patients aged ≥ 65 years undergoing dialysis between May 1, 2024 and December 30, 2025 at the Nephrology Clinic of Gülhane Training and Research Hospital were included. Patients were divided into two groups based on the underlying cause of kidney injury leading to dialysis: AKI and CKD. Demographic characteristics, comorbidities, and mortality data were recorded. Statistical analyses were performed using appropriate parametric and non-parametric tests, and $p < 0,05$). The rate of hemodialysis was higher in the CKD group (82.1% vs. 36.6%; $p < 0,001$). However, mortality was significantly higher in the AKI group (40.2% vs. 14.3%; $p = 0,043$).

Results: Among elderly patients undergoing dialysis, AKI was associated with higher mortality compared to CKD, suggesting that acute clinical deterioration plays a critical role in prognosis. Despite a higher rate of dialysis requirement, lower mortality in the CKD group may reflect more stable clinical conditions. The retrospective, single-center design, small sample size, and lack of data on functional status and frailty are the main limitations of this study.

Conclusion: The type of underlying kidney injury in patients undergoing dialysis is an important determinant of mortality in elderly patients. Larger, prospective studies are needed to confirm these findings.

Keywords: Hemodialysis, chronic kidney disease, acute kidney injury, elderly patients

KRONİK KAS-İSKELET SİSTEMİ AĞRISI OLAN YAŞLI BİREYLERDE AĞRI FELAKETLEŞTİRME DÜZEYİNİN DÜŞME KORKUSU VE YAŞAM KALİTESİ İLE İLİŞKİSİ**Elif Aygün Polat¹, Yusuf Polat²**¹Ordu Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon²Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı

Amaç: Kronik kas-iskelet sistemi ağrısı, yaşlı bireylerde işlev kaybı, düşme riski ve yaşam kalitesinde bozulma ile ilişkilidir. Ağrı felaketleştirme, ağrının bilişsel-duygusal boyutunu yansıtan ve belirleyici olabilen bir etmendir. Ancak yaşlı ve kronik ağrılı bireylerde ağrı felaketleştirme, düşme korkusu ve yaşam kalitesi arasındaki ilişki yeterince açıklığa kavuşmamıştır. Bu çalışmada, kronik kas-iskelet sistemi ağrısı olan yaşlı bireylerde ağrı felaketleştirme, düşme korkusu, sağlıklı ilişkili yaşam kalitesi ve ağrı şiddeti arasındaki ilişki araştırıldı.

Yöntem: Bu kesitsel çalışmaya, ortopedi polikliniğine başvuran, 65 yaş ve üzeri, en az 3 aydır kas-iskelet sistemi kaynaklı ağrısı olan bireyler dahil edildi. Ağrı şiddeti Visual Analog Scale (VAS), ağrı felaketleştirme Ağrı Felaketleştirme Ölçeği (AFÖ), düşme korkusu Uluslararası Düşme Etkinlik Ölçeği (UDES) ve yaşam kalitesi Kısa Form-12 Sağlık Anketi'nin fiziksel ve mental bileşen özetleri (SF-12 PCS ve SF-12 MCS) ile değerlendirildi. Değişkenler arası ilişkiler Spearman korelasyon analizi ile, son 1 yılda düşme öyküsü olan ve olmayan gruplar arasındaki karşılaştırmalar Mann-Whitney U testi ile incelendi. $p < 0,05$ anlamlı kabul edildi. Çalışma için Ordu Üniversitesi Girişimsel Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alındı (2026/91).

Bulgular: Çalışmaya 49 birey dahil edildi; katılımcıların %65,3'ü kadındı ($n=32$). Yaş ortalaması $70,73 \pm 4,78$ yıl, beden kitle indeksi ortalaması $28,90 \pm 3,78$ kg/m² idi. Katılımcıların %40,8'inde ($n=20$) son 1 yılda düşme öyküsü vardı. AFÖ ile UDES ($r=0,567$; $p < 0,001$) ve VAS ($r=0,556$; $p < 0,001$) arasında orta düzeyde pozitif; SF-12 PCS ($r=-0,455$; $p=0,001$) ve SF-12 MCS ($r=-0,613$; $p < 0,001$) arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler saptandı. VAS ile SF-12 bileşenleri arasında anlamlı ilişki izlenmedi. Düşme öyküsü olan bireylerde VAS, AFÖ ve UDES puanları daha yüksekti (sırasıyla $p=0,002$; $p=0,001$; $p=0,001$); SF-12 bileşen puanları açısından anlamlı fark saptanmadı.

Sonuç: Kronik kas-iskelet sistemi ağrısı olan yaşlı bireylerde ağrı felaketleştirme, daha yüksek ağrı şiddeti ve düşme korkusu ile daha düşük yaşam kalitesi ile ilişkilidir. Bu bulgular, yaşlı bireylerde ağrının yalnızca şiddetiyle değil, bilişsel-duygusal boyutuyla da değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik kas-iskelet sistemi ağrısı, ağrı felaketleştirme, düşme korkusu, yaşam kalitesi

RELATIONSHIP BETWEEN PAIN CATASTROPHIZING, FEAR OF FALLING, AND QUALITY OF LIFE IN OLDER ADULTS WITH CHRONIC MUSCULOSKELETAL PAIN

Purpose: Chronic musculoskeletal pain is associated with functional loss, increased fall risk, and impaired quality of life in older adults. Pain catastrophizing reflects the cognitive-emotional dimension of pain and may be determinative in this process. However, the relationship between pain catastrophizing, fear of falling, and quality of life in older adults with chronic pain remains unclear. This study investigated the relationship between pain catastrophizing, fear of falling, health-related quality of life, and pain intensity in older adults with chronic musculoskeletal pain.

Methods: This cross-sectional study included adults aged ≥ 65 years presenting to an orthopedic outpatient clinic with musculoskeletal pain for at least 3 months. Pain intensity was assessed using VAS, pain catastrophizing using the Pain Catastrophizing Scale, fear of falling using FES-I, and quality of life using SF-12 PCS and SF-12 MCS. Associations were analyzed using Spearman correlation, and comparisons according to fall history using the Mann-Whitney U test. $p < 0.05$ was accepted as significant. Ethical approval was obtained from the Ordu University Non-Interventional Scientific Research Ethics Committee (2026/91).

Results: Forty-nine individuals were included; 65.3% were female ($n=32$). Mean age was 70.73 ± 4.78 years and mean body mass index was 28.90 ± 3.78 kg/m². Twenty participants (40.8%) had a fall history in the past year. Pain catastrophizing was positively correlated with fear of falling ($r=0.567$; $p < 0.001$) and VAS ($r=0.556$; $p < 0.001$), and negatively correlated with SF-12 PCS ($r=-0.455$; $p=0.001$) and SF-12 MCS ($r=-0.613$; $p < 0.001$). Participants with a fall history had higher VAS, pain catastrophizing, and FES-I scores (respectively $p=0.002$, $p=0.001$, and $p=0.001$), whereas SF-12 component scores did not differ significantly.

Conclusion: In older adults with chronic musculoskeletal pain, pain catastrophizing is associated with greater pain intensity, greater fear of falling, and lower quality of life. These findings indicate that pain should be evaluated not only by intensity but also by its cognitive-emotional dimension.

Keywords: chronic musculoskeletal pain, pain catastrophizing, fear of falling, quality of life

EKRANDA REKABETÇİ OLAN VE OLMAYAN VİDEO OYUNLARI OYNAYAN YETİŞKİNLERİN BESLENME DURUMUNUN BESİNSEL FAKTÖRLER VE ULTRA İŞLENMİŞ BESİN TÜKETİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**Nebahat Özbek, Ayşe Emir, Elif Kuyumcu, Zeynep Begüm Kalyoncu Atasoy**

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik

Amaç: Dijital oyunlar ve özellikle e-spor, son yıllarda yetişkin bireylerin günlük yaşam alışkanlıklarını etkileyen yaygın bir rekreasyon alanı hâline gelmiştir. Rekabetçi video oyunu oynayan bireyler, uzun ekran süresi, yoğun bilişsel yük ve performans baskısı ile karakterize bir oyun tarzına sahipken, rekabetçi olmayan oyuncular oyunları daha çok eğlence ve boş zaman etkinliği olarak sürdürmektedir. Bu farklılıkların beslenme davranışları üzerinde belirleyici olabileceği düşünülmektedir. Bu derlemenin amacı, rekabetçi ve rekabetçi olmayan video oyunu oynayan yetişkinlerin beslenme durumlarını, besinsel faktörler ve ultra işlenmiş gıda tüketimi açısından literatür doğrultusunda değerlendirmektir. Ayrıca, kafein, L-teanin, kreatin ve magnezyum gibi besin bileşenlerinin bilişsel işlevler, görsel performans ve reaksiyon süresi üzerindeki potansiyel etkilerinin de değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu derlemede, video oyunları, e-spor, ekran süresi, beslenme davranışları ve ultra işlenmiş gıda tüketimi arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalar incelenmiştir. Literatür taraması PubMed, ScienceDirect, Google Scholar ve YÖKTez veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Türkçe ve İngilizce yayımlanmış özgün araştırmalar ile derlemeler değerlendirilmiş, rekabetçi ve rekabetçi olmayan oyuncuların beslenme davranışları karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Bulgular: Literatür, rekabetçi oyuncularda enerji içecekleri, kafeinli ve şekerli içecekler ile ultra işlenmiş gıdaların tüketiminin daha yaygın olduğunu göstermektedir. Uzun oyun oturumları; düzensiz öğün düzeni, gece geç saatlerde yeme ve hazır besinlere yönelim ile ilişkilendirilmektedir. Ayrıca sebze, meyve ve liften zengin besinlerin tüketiminin önerilen düzeylerin altında kaldığı bildirilmektedir. Rekabetçi olmayan oyuncularda beslenme davranışlarının görece daha düzenli olabileceği belirtilse de artan ekran süresi her iki grupta da sedanter yaşam ve enerji yoğun besin tüketimi ile ilişkilidir.

Sonuç: Mevcut bulgular, rekabetçi video oyunu oynayan bireylerin sağlıklı beslenme açısından daha yüksek risk taşıdığını göstermektedir. Özellikle ultra işlenmiş gıdaların tüketimi bu grupta daha sık bildirilmektedir. Bu durum uzun vadede metabolik sağlık risklerini artırabilir. Bu nedenle oyunculara yönelik sağlıklı beslenme farkındalığını artıracak müdahale ve eğitim çalışmalarının planlanması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Dijital oyunlar, Ekran süresi, Ultra işlenmiş gıdalar, L-theanin, Kafein

EVALUATION OF NUTRITIONAL STATUS OF COMPETITIVE AND NON-COMPETITIVE ADULT VIDEO GAME PLAYERS IN TERMS OF NUTRITIONAL FACTORS AND ULTRA-PROCESSED FOOD CONSUMPTION

Purpose: Digital games, particularly e-sports, have become a widespread recreational activity influencing adults' daily lifestyles in recent years. Competitive players are characterized by prolonged screen time, high cognitive load, and performance pressure, whereas non-competitive players engage mainly for leisure purposes. These differences may influence dietary behaviors and nutritional choices. This review aims to evaluate the nutritional status of competitive and non-competitive adult video game players in terms of nutritional factors and ultra-processed food consumption based on current literature. Additionally, the potential effects of nutrients such as caffeine, L-theanine, creatine, and magnesium on cognitive function, visual performance, and reaction time are also considered within the scope of this review.

Methods: Studies examining the relationship between video games, e-sports, screen time, dietary behaviors, and ultra-processed food consumption were reviewed. Literature searches were conducted in PubMed, ScienceDirect, Google Scholar, and YÖKThesis databases. Original research articles and review studies published in Turkish and English were included. The dietary behaviors of competitive and non-competitive players were comparatively evaluated.

Results: The consumption of energy drinks caffeinated and sugary beverages, and ultra-processed foods is more common among competitive players. Prolonged gaming sessions are associated with irregular meal patterns, late-night eating, and a preference for ready-to-eat foods. Furthermore, the intake of vegetables, fruits, and fiber-rich foods is generally below recommended levels. Although non-competitive players may exhibit relatively more regular dietary patterns, increased screen time in both groups is associated with sedentary behavior and higher consumption of energy-dense foods.

Conclusion: Competitive gamers appear to be at higher risk in terms of healthy nutrition, particularly due to increased consumption of ultra-processed foods. This may elevate long-term metabolic health risks. Therefore, developing targeted interventions and educational programs to promote healthy eating habits among gamers is essential.

Keywords: Digital games, Screen time, Ultra-processed foods, L-theanine, Caffeine

ACİL SERVİSTE REFAKATÇİSİZ YAŞLI HASTALARIN YÖNETİMİNE YÖNELİK BÜTÜNCÜL HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ**Reber Ağırman¹, Sevil Pamuk Cebeci²**¹Eskişehir Osmangazi University, Health Sciences Institute²Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Fundamentals of Nursing, Eskişehir, TÜRKİYE

Amaç: Yaşlı nüfusun dünya genelinde giderek artması sağlık sistemlerinde yaşlı hasta bakımının önemini artırmaktadır. Özellikle acil servisler yaşlı bireylerin en sık başvurduğu sağlık birimleri arasında yer almaktadır. Refakatçisi bulunmayan yaşlı hastalar ise bakım süreçlerinde çeşitli zorluklar oluşturmaktadır. Bu derleme çalışmasının amacı acil serviste refakatçisi bulunmayan yaşlı hastaların yönetimi ve bu süreçte uygulanabilecek bütüncül hemşirelik yaklaşımlarını incelemektir.

Yöntem: Literatür taraması PubMed, Google Scholar ve ScienceDirect veri tabanlarında gerçekleştirilmiş ve 2010–2025 yılları arasında yayımlanan çalışmalar değerlendirilmiştir. Tarama sürecinde; “elderly”, “geriatric patients”, “emergency department”, “unaccompanied patients”, “emergency nursing”, “holistic nursing care” anahtar kelimeleri kullanılmıştır.

Bulgular: Literatür taraması sonucunda toplam 742 çalışma belirlenmiştir. Tekrarlanan çalışmalar çıkarıldıktan sonra 614 çalışma başlık ve özet incelemesine alınmıştır. Uygun olmayan çalışmalar çıkarıldıktan sonra 146 çalışma tam metin olarak değerlendirilmiş ve 26 çalışma derlemeye dahil edilmiştir.

Sonuç: Yaşlı hasta bakımında kapsamlı değerlendirme ve bütüncül hemşirelik yaklaşımlarının bakım kalitesini artırdığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılar, acil servis, hemşirelik bakımı, bütüncül hemşirelik, geriatric bakım, refakatçisiz hasta, acil hemşireliği

AN EXAMINATION OF HOLISTIC NURSING APPROACHES TO THE MANAGEMENT OF ELDERLY PATIENTS WITHOUT A CARER IN THE ACCIDENT AND EMERGENCY DEPARTMENT

Purpose: The global increase in the elderly population is heightening the importance of elderly patient care within healthcare systems. Emergency departments, in particular, are among the healthcare units most frequently visited by older adults. Elderly patients without a caregiver, however, present various challenges in the care process. The aim of this review study is to examine the management of elderly patients without a caregiver in the emergency department and the holistic nursing approaches that can be applied in this process.

Methods: A literature review was conducted in the PubMed, Google Scholar, and ScienceDirect databases, and studies published between 2010 and 2025 were evaluated. During the search process, the following keywords were used: “elderly,” “geriatric patients,” “emergency department,” “unaccompanied patients,” “emergency nursing,” and “holistic nursing care.”

Results: As a result of the literature search, a total of 742 studies were identified. After duplicates were excluded, 614 studies were subjected to title and abstract screening. After excluding ineligible studies, 146 studies were evaluated in full text, and 26 studies were included in the review.

Conclusion: The findings indicate that comprehensive assessment and holistic nursing approaches in the care of elderly patients improve the quality of care.

Keywords: Elderly, emergency department, nursing care, holistic nursing, geriatric care, unaccompanied patients, emergency nursing

KARDİOVASKÜLER HASTALIĞI OLAN YAŞLI BİREYLERDE SAĞLIKLI YAŞLANMA, DEPRESYON VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**Hatice Ünlüsoy, Berkan Torpil**

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, Ankara, Türkiye

Amaç: Küresel ölüm nedenlerinin başında gelen kardiyovasküler hastalıklar, eşlik eden depresif semptomlar sonucunda sağlıklı yaşlanma sürecini ve yaşam kalitesini karmaşıklaştıran çok boyutlu bir sağlık sorunudur. Bu çalışma, kardiyovasküler hastalığa sahip yaşlı bireylerde sağlıklı yaşlanma, depresyon ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmaya, 65 yaş ve üzeri kardiyovasküler hastalığı olan 69 katılımcı (71,06 $\pm$ 3,64 yıl) dahil edildi. Katılımcılar; Sosyodemografik Bilgi Formu, Sağlıklı Yaşlanma Ölçeği (SYÖ), Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) ve Nottingham Sağlık Profili (NSP) ile değerlendirildi. Veriler Spearman korelasyon testi kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Katılımcıların SYÖ toplam puanı ile NSP'nin alt boyutlarından enerji ($r=-0,480$, $p<0,001$), ağrı ($r=-0,460$, $p<0,001$), emosyonel reaksiyon ($r=-0,541$, $p<0,001$), sosyal izolasyon ($r=-0,519$, $p<0,001$), uyku ($r=-0,333$, $p=0,005$), fiziksel aktivite ($r=-0,463$, $p<0,001$) ve toplam puan ($r=-0,586$, $p<0,001$) arasında negatif yönde ilişkiler bulundu. SYÖ ile BDÖ toplam puanları arasında negatif yönde orta düzeyde bir ilişki saptandı ($r=-0,609$, $p<0,001$). Ek olarak BDÖ ile NSP toplam puanları arasında pozitif yönde yüksek düzeyde bir ilişki tespit edildi ($r=0,770$, $p<0,001$).

Sonuç: Kardiyovasküler hastalığı olan yaşlı bireylerde sağlıklı yaşlanma, yüksek yaşam kalitesi ve düşük düzeyde depresif belirtilerle yakından ilişkilidir. Bu sonuçlar, bireyin işlevselliğinin bütüncül bir bakış açısıyla ele alınması gerektiği görüşünü desteklemektedir. Bununla birlikte, kardiyovasküler hastalığı olan bireylerde sağlıklı yaşlanmayı teşvik etmek ve yaşam kalitesini artırmak için psikososyal bileşenlerin de sürece dahil edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kardiyovasküler hastalık, Sağlıklı yaşlanma, Depresyon, Yaşam kalitesi

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTHY AGING, DEPRESSION AND QUALITY OF LIFE IN OLDER ADULTS WITH CARDIOVASCULAR DISEASE

Purpose: Cardiovascular diseases, a leading causes of death worldwide, are a multifaceted health issue that complicates the process of healthy aging and quality of life due to accompanying depressive symptoms. This study aims to investigate the relationship between healthy aging, depression and quality of life in older adults with cardiovascular disease.

Methods: The study included 69 participants aged 65 and older with cardiovascular disease (71.06 $\pm$ 3.64 years). Participants were assessed using the Sociodemographic Information Form, the Healthy Aging Instrument (HAI), the Beck Depression Inventory (BDI) and the Nottingham Health Profile (NHP). The data were analyzed using the Spearman correlation test.

Results: Participants' total HAI scores were negatively correlated with the NSP subscales of energy level ($r=-0.480$, $p<0.001$), pain ($r=-0.460$, $p<0.001$), emotional reaction ($r=-0.541$, $p<0.001$), social isolation ($r=-0.519$, $p<0.001$), sleep ($r=-0.333$, $p=0.005$), physical mobility ($r=-0.463$, $p<0.001$) and total score ($r=-0.586$, $p<0.001$). A negative and moderate correlation was found between the total scores of HAI and BDI ($r=-0.609$, $p<0.001$). In addition, a high-level positive correlation was detected between the total scores of BDI and NHP ($r=0.770$, $p<0.001$).

Conclusion: In older adults with cardiovascular disease, healthy aging is closely associated with a high quality of life and low levels of depressive symptoms. These findings support the idea that an individual's functioning should be addressed through a holistic perspective. However, it is believed that incorporating psychosocial components into the process is also important for promoting healthy aging and improving quality of life in individuals with cardiovascular diseases.

Keywords: Cardiovascular disease, Healthy aging, Depression, Quality of life

SAĞLIK HUKUKU VE YAŞLI SAĞLIĞI KESİŞİMİNDE ETİK: BÜTÜNCÜL BİR DEĞERLENDİRME

Ecem ERDEM

Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Hukuku/Sağlık Yönetimi

Amaç: Bu çalışmanın amacı, yaşlı bireylere sunulan sağlık hizmetlerinde ortaya çıkan etik sorunları sağlık hukuku perspektifinden ele almak ve temel etik ilkeler doğrultusunda değerlendirmektir. Yaşlı nüfusun artışı, sağlık hizmetlerinde hasta hakları, özerklik ve adalet kavramlarının daha fazla önem kazanmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda çalışma, yaşlı sağlığı alanında etik ve hukuki yaklaşımların birlikte ele alınmasının gerekliliğini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Yöntem: Araştırma, niteliksel bir derleme niteliğindedir. Yaşlı sağlığı, etik ilkeler ve sağlık hukuku konularına ilişkin literatür incelenmiş; özerklik, yararlılık, yaşlıların sağlığa erişim hakkı, yaş ayrımcılığı, zarar vermeme ve adalet ilkeleri temelinde analiz yapılmıştır. Ayrıca yaşlı bireylerin bakım süreçlerinde karşılaşılan etik ikilemler hukuki boyutlarıyla birlikte değerlendirilmiştir.

Bulgular: Elde edilen bulgular, yaşlı bireylerin sağlık hizmetlerinde çok yönlü etik ve hukuki sorunlarla karşılaştığını göstermektedir. Özellikle bilişsel işlevlerde azalma ve kronik hastalıkların artışı, bireylerin karar verme süreçlerini zorlaştırmakta ve bakım verenler açısından sorumlulukları artırmaktadır. Bilgilendirilmiş onam, hasta haklarının korunması ve bireyin onuruna saygı temel etik gereklilikler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte yaş ayrımcılığı, sağlık hizmetlerine erişimde eşitsizliklere neden olarak adalet ilkesini zedeleyebilmektedir. Randevu sistemleri, bilgi paylaşımı ve tele tıp teknolojileri gibi pek çok dijital sağlık hizmetleri yaşlı bireylerin sağlık hizmetlerine erişiminde avantaj sağladığı kadar bu hizmetlerin sürdürülebilirliği açısından zorlukları da getirmektedir. Öyle ki dijitalleşme hakkında yeterli bilgi ve becerinin olmayışı ve beceri yaşlanmayla ortaya çıkabilen görme, işitme ve motor becerilerdeki azalmalar, dijital sağlık hizmetlerinden yararlanmayı zorlaştırmaktadır.

Sonuç: Yaşlı bireyler, tıp etiği açısından özenle korunması gereken savunmasız gruptandır. Yaşlılığa ilişkin sorunlara çözüm üretirken, bütüncül politikalar geliştirilmelidir. Yaşlı sağlığı alanında etik ilkelerin sağlık hukuku ile bütünleşik şekilde uygulanması büyük önem taşımaktadır. Sağlık profesyonellerinin etik farkındalıklarının artırılması, hasta merkezli yaklaşımların güçlendirilmesi ve yaşlı bireylerin karar süreçlerine aktif katılımının sağlanması gereklidir. Bu yaklaşım hem birey haklarının korunmasına hem de sağlık hizmetlerinin niteliğinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı sağlığı, sağlık hukuku, etik, hasta hakları, yaş ayrımcılığı

ETHICS AT THE INTERSECTION OF HEALTH LAW AND ELDERLY HEALTH: A HOLISTIC EVALUATION

Purpose: This study aims to examine ethical issues in healthcare services provided to elderly individuals from a health law perspective. The increasing elderly population has amplified the importance of patient rights, autonomy, and justice in healthcare systems.

Methods: This research is designed as a qualitative review study. The literature related to elderly health, ethical principles, and health law was examined, and an analysis was conducted based on the principles of autonomy, beneficence, non-maleficence, and justice. Furthermore, ethical dilemmas encountered in the care processes of elderly individuals were evaluated together with their legal dimensions.

Results: The findings indicate that elderly individuals face multidimensional ethical and legal challenges in healthcare services. Cognitive decline and the increasing prevalence of chronic diseases complicate decision-making processes and increase the responsibilities of health professionals. Informed consent, the protection of patient rights, and respect for individual dignity emerge as fundamental ethical requirements. Additionally, ageism may lead to inequalities in access to healthcare. While digital health services such as telemedicine improve access, limited digital literacy and age-related impairments may restrict effective use. Limited digital literacy, along with age-related declines in vision, hearing, and motor skills, may hinder the effective use of such technologies.

Conclusion: Elderly individuals constitute a vulnerable group requiring special protection in medical ethics. In addressing issues related to aging, it is essential to develop comprehensive and holistic policies. The integrated application of ethical principles and health law in elderly healthcare is of critical importance. Enhancing ethical awareness among healthcare professionals, strengthening patient-centered approaches, and ensuring the active participation of elderly individuals in decision-making processes are necessary steps. Such an approach will contribute both to the protection of individual rights and to the improvement of healthcare service quality.

Keywords: Geriatrics, health law, ethics, patient rights, ageism

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KANITA DAYALI PERİFERİK VENÖZ KATETER YÖNETİMİNE İLİŞKİN BİLGİ VE MESLEKİ ÖZ-YETERLİLİK DÜZEYLERİ**Eslem Nur Yücel, Kübra Şengör, Ayşegül Savcı, Burcu Yüksel Kuru**

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD

Amaç: Periferik intravenöz kateterler (PIVK), sağlık hizmetlerinde sık kullanılan invaziv girişimlerdir. PIVK'nin güvenli yönetimi için kanita dayalı rehberlere uyum; enfeksiyon ve komplikasyonların azaltılmasında temel öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin PIVK yönetimine ilişkin bilgi ve mesleki öz-yeterlilik düzeylerini değerlendirmek.

Yöntem: Tanımlayıcı-kesitsel tasarımıyla, temel hemşirelik becerileri dersini başarıyla tamamlamış 287 öğrenci çalışmaya dâhil edildi. Veriler Google Form aracılığıyla Periferik İntravenöz Kateter Bilgi Testi ve Hemşirelik Mesleği Öz-Yeterlilik Ölçeği (HMÖYÖ) ile toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Pearson korelasyon kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin %81,9'u PIVK yönetimine yönelik ek eğitim istemiştir. Bilgi testi puanı 81,49+/-12,98; HMÖYÖ toplam puanı 67,98+/-8,68 bulunmuştur. Bilgi puanı ile HMÖYÖ toplam puanı arasında pozitif yönde, çok zayıf fakat anlamlı ilişki saptanmıştır ($r=0,121$; $p=0,040$). Ölçümlerin iç tutarlılığı, bilgi testi için KR-20=0,78; HMÖYÖ toplam için $\alpha=0,81$ 'dir.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin PIVK'ye ilişkin bilgi ve öz-yeterlilik düzeyleri genel olarak yüksektir. Öğrencilerin yüksek oranda ek eğitim talep etmesi, PIVK bakımının belirli alt boyutlarında (ör. pansuman, bağlantı noktası antisepsisi, damar koruma) hedefe yönelik ve rehber uyumlu eğitim stratejilerine gereksinim olduğunu düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Periferik intravenöz kateter, öz yeterlik, kanita dayalı hemşirelik, öğrenci hemşire

NURSING STUDENTS' KNOWLEDGE OF EVIDENCE-BASED PERIPHERAL INTRAVENOUS CATHETER MANAGEMENT AND PROFESSIONAL SELF-EFFICACY

Purpose: Peripheral intravenous catheters (PIVCs) are widely used invasive devices in healthcare. Adherence to evidence-based guidelines across insertion, maintenance, access, and removal is critical to reducing infections and other complications. To assess nursing students' knowledge of PIVC management and their professional self-efficacy.

Methods: This descriptive cross-sectional study included 287 nursing students who had successfully completed the Fundamentals of Nursing course. Data were collected via Google Forms using a 10-item PIVC Knowledge Test and the Nursing Profession Self-Efficacy Scale (NPSS; Turkish version). Analyses were performed in SPSS 24.0 using descriptive statistics and Pearson correlation ($\alpha=0.05$).

Results: Participants' mean age was 21.37+/-1.36 years (range 19–26); 73.5% were female. Outside the course, 69.7% reported not receiving any PIVC training; clinical experience was 1–5 insertions in 30.0% and ≥ 12 in 36.9%. A total of 81.9% requested additional training on PIVC management. The mean knowledge score was 81.49+/-12.98 (0–100), and the NPSS total was 67.98+/-8.68 (16–80). Knowledge and self-efficacy were positive but very weakly correlated ($r=0.121$, $p=0.040$). Internal consistency was KR-20=0.78 for the knowledge test and $\alpha=0.81$ for the NPSS total.

Conclusions: Nursing students demonstrated generally high levels of PIVC-related knowledge and professional self-efficacy. Nevertheless, the high demand for further training indicates a need for targeted, guideline-aligned educational strategies—particularly for dressing practices, hub antisepsis, and vessel-preserving gauge selection—to translate knowledge into safe clinical performance.

Keywords: Keywords: Peripheral intravenous catheter, self-efficacy, evidence-based nursing

YAŞLI BİREYLERDE SPİRİTÜEL İYİ OLUŞ İLE BAŞARILI YAŞLANMA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Didem Sarımehtem¹, Bahar Candaş Altınbaş²¹Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Trabzon, Türkiye²Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Trabzon, Türkiye**Amaç:** Bu çalışma, yaşlı bireylerde spiritüel iyi oluş ile başarılı yaşlanma arasındaki ilişkiyi incelemeyi ve spiritüel iyi oluşun başarılı yaşlanma üzerindeki yordayıcı rolünü belirlemeyi amaçlamıştır.**Yöntem:** Kesitsel ve korelasyonel türdeki çalışma, bir Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı olan 65 yaş ve üstü 603 kişi ile yürütüldü. Veriler, sosyodemografik bilgi formu, Spiritüel İyi Oluş Ölçeği ve Başarılı Yaşlanma Ölçeği kullanılarak yüz yüze toplandı. Veri analizinde R yazılımı ile kullanıldı. Katılımcı özelliklerini özetlemek için tanımlayıcı istatistikler kullanıldı. Çalışma değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmış, spiritüel iyi oluşun toplam puanı ve alt boyutlarının başarılı yaşlanma üzerindeki yordayıcı etkilerini değerlendirmek için çoklu doğrusal regresyon modelleri uygulanmıştır.**Bulgular:** Katılımcıların Başarılı Yaşlanma Ölçeği toplam puan ortalaması 57.91±/-7.35 ve Spiritüel İyi Oluş Ölçeği toplam puan ortalaması 118.24±/-15.90 olarak saptandı. Korelasyon analizi daha yüksek spiritüel iyi oluş düzeyleri, daha yüksek başarılı yaşlanma düzeyi ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur ($p<0.001$). Regresyon analizinde, toplam spiritüel iyi oluş puanının başarılı yaşlanmayı anlamlı düzeyde yordadığı belirlendi ($\beta=0.28$, $p<0.001$). Model istatistiksel olarak anlamlı ($F=52.418$, $p<0.001$) olup; toplam varyansın %7.9'unu açıklamaktadır. Alt boyutların modele dahil edildiği analizlerde ise açıklanan varyans oranının %13.4'e yükseldiği saptandı. Alt boyutlar arasında başarılı yaşlanmayı en güçlü biçimde yordayan değişken aşkınlık oldu ($\beta=0.258$, $p<0.001$).**Sonuç:** Bulgular, spiritüel iyi oluşun başarılı yaşlanmanın önemli bir psikososyal belirleyicisi olduğunu göstermektedir. Spiritüel iyi oluşun desteklenmesi, yaşlı bireylerde baş etme becerilerini, içsel dengeyi ve genel iyi oluşu güçlendirerek daha sağlıklı yaşlanma süreçlerine katkı sağlayabilir. Spiritüelitenin geriatri sağlığını geliştirme programlarına ve destekleyici girişimlere entegre edilmesi, yaşlanma deneyimini iyileştirebilir ve ileri yaşta dayanıklılığı artırabilir.**Anahtar Kelimeler:** Psikolojik İyi Oluş, Sağlık Durumu, Spiritüeliten, Yaşlanma

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN SPIRITUAL WELL-BEING AND SUCCESSFUL AGING IN OLDER ADULTS

Purpose: This study aimed to examine the relationship between spiritual well-being and successful aging in older adults and to determine the predictive role of spiritual well-being on successful aging.**Methods:** This cross-sectional and correlational study was conducted with 603 individuals aged 65 years and older who were registered at a Family Health Center. Data were collected face-to-face using a sociodemographic questionnaire, the Spiritual Well-Being Scale, and the Successful Aging Scale. Data analysis was performed using R software. Descriptive statistics were used to summarize participant characteristics. Pearson correlation analysis was conducted to examine the relationships among the study variables, and multiple linear regression models were applied to evaluate the predictive effects of total spiritual well-being and its subdimensions on successful aging.**Results:** The mean total score of the Successful Aging Scale was 57.91±/-7.35, and the mean total score of the Spiritual Well-Being Scale was 118.24±/-15.90. Correlation analysis showed that higher levels of spiritual well-being were positively associated with higher levels of successful aging ($p<0.001$). Regression analysis indicated that total spiritual well-being significantly predicted successful aging ($\beta=0.28$, $p<0.001$). The model was statistically significant ($F=52.418$, $p<0.001$) and explained 7.9% of the total variance. When the subdimensions were included in the model, the explained variance increased to 13.4%. Among the subdimensions, transcendence emerged as the strongest predictor of successful aging ($\beta=0.258$, $p<0.001$).**Conclusion:** The findings indicate that spiritual well-being is an important psychosocial determinant of successful aging. Supporting spiritual well-being may contribute to healthier aging processes by strengthening coping abilities, inner balance, and overall well-being in older adults. Integrating spirituality into geriatric health promotion programs and supportive interventions may improve the aging experience and enhance resilience in later life.**Keywords:** Aging, Health Status, Psychological Well-Being, Spirituality

YETİŞKİN KADIN BİREYLERDE PREMENSTRÜEL SENDROM YAŞAM KALİTESİ İLE AKDENİZ DİYETİ UYUMU, YAŞAM DOYUMU VE PSİKOLOJİK GIDA BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**Fatma Elif Eroğlu**

Gülhane Sağlık bilimleri Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye

Amaç: Premenstrüel sendrom (PMS), kadınların yaşam kalitesini etkileyen önemli bir halk sağlığı sorunu olup beslenme ve psikolojik faktörlerle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.**Yöntem:** Bu kesitsel çalışma 749 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler çevrim içi anket yöntemi ile toplanmış olup sosyodemografik özellikler, beden kitle indeksi (BKİ) ve ölçek verilerini içermektedir. Değişkenler arasındaki ilişkileri değerlendirmek amacıyla Pearson korelasyon analizi uygulanmış ve istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$).**Bulgular:** Benzer şekilde, Akdeniz diyeti uyumu, yaşam doyumu, psikolojik gıda bağımlılığı ve BKİ değişkenleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre, PMS toplam puanının yordanmasında psikolojik gıda bağımlılığı ve yaş istatistiksel olarak anlamlı belirleyiciler olarak saptanmıştır. Psikolojik gıda bağımlılığı PMS ile negatif yönde ilişkili bulunurken ($\beta = -0.214$, $p < 0.001$), yaşı PMS ile pozitif yönde ilişkili olduğu belirlenmiştir ($\beta = 0.134$, $p = 0.001$).**Sonuç:** Bu çalışmada, PMS yaşam kalitesi ile psikolojik gıda bağımlılığı arasında düşük düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna karşın, PMS ile Akdeniz diyeti uyumu, yaşam doyumu ve BKİ arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.**Anahtar Kelimeler:** Premenstrüel, psikolojik, bağımlılık**EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PREMENSTRUAL SYNDROME QUALITY OF LIFE, MEDITERRANEAN DIET ADHERENCE, LIFE SATISFACTION, AND PSYCHOLOGICAL FOOD ADDICTION IN ADULT WOMEN****Purpose:** Premenstrual syndrome (PMS) is a significant public health issue affecting women's quality of life and is thought to be related to nutritional and psychological factors.**Methods:** This cross-sectional study was conducted with 749 participants. Data were collected using an online questionnaire and included sociodemographic characteristics, body mass index (BMI), and scale data. In this study, the Mediterranean Diet Adherence Assessment Questionnaire, the Premenstrual Syndrome Quality of Life Scale, the Life Satisfaction Scale, and the Psychological Food Addiction Scale were used as data collection tools.**Results:** The mean age of the participants was 29.34 ± 10.92 years, and the mean BMI was 23.77 ± 4.23 kg/m². The vast majority of participants were university graduates (56.1%), single (65.4%), and within the normal BMI range (59.6%). According to Pearson correlation analysis, a low-level, negative, and statistically significant relationship was found between the total PMS score and psychological food dependence ($r = -0.229$, $p < 0.05$). Similarly, no statistically significant relationship was found between adherence to the Mediterranean diet, life satisfaction, psychological food dependence, and BMI variables. According to the results of the multiple linear regression analysis, psychological food dependence and age were found to be statistically significant predictors of the total PMS score. Psychological food dependence was negatively correlated with PMS ($\beta = -0.214$, $p < 0.001$), while age was positively correlated with PMS ($\beta = 0.134$, $p = 0.001$).**Conclusion:** This study found a low-level, negative, and significant relationship between PMS quality of life and psychological food dependence. However, no significant relationship was found between PMS and adherence to the Mediterranean diet, life satisfaction, and BMI.**Keywords:** Premenstrual, psychological, addiction

YAŞLI BİREYLER İÇİN MENÜ PLANLAMASINDA ANTİOKSİDAN KAPASİTE VE DİYET KALİTESİ: BİR HUZUREVİ ÖRNEĞİ**Nagihan Kırçalı Haznedar¹, Arife Macit²**¹Selçuk Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik²Munzur Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik

Amaç: Yaşla birlikte artan oksidatif stres ve reaktif oksijen türlerinin metabolizmadaki birikimi antioksidan alımını önemli kılmaktadır. Yapılan bu çalışma kapsamında kamuya ait bir huzurevinde uygulanan 31 günlük ilkbahar menüsünün enerji, makro ve mikro besin ögesi içeriklerinin değerlendirilmesi, toplam diyet antioksidan kapasitelerinin ve sağlıklı yeme indeksine (Healthy Eating Index- HEI-2015) uyumunun incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Menünün enerji ve makro-mikro besin değerleri BeBis (Beslenme Bilgi Sistemi) V. 9 aracılığıyla elde edilmiştir. Elde edilen değerler üzerinden Sağlıklı Yeme İndeksi'ne uyum hesaplanmıştır. Ayrıca her bir besinin 100 gramı için daha önce BeBis programına tanımlanmış olan ORAC, TRAP, FRAP, TEAC değerleri de toplam diyet antioksidan kapasite hesabının yapılabilmesi için kullanılmıştır.

Bulgular: Menünün ortalama 2668,0 $\pm$ 500,86 kcal enerji, 101,3 $\pm$ 29,32 g protein, 137,2 $\pm$ 31,22 g yağ, 250,3 $\pm$ 55,70 g karbonhidrat içerdiği saptanmıştır. Menünün toplam ORAC değeri 19002,7 $\pm$ 9002,04 μ mol Trolox eşdeğeri (TE), TEAC değeri 22,5 $\pm$ 9,44 mmol/gün, TRAP değeri 19,5 $\pm$ 6,21 mmol/gün, FRAP değeri 3,8 $\pm$ 1,22 mmol/gün TE bulunmuştur. HEI-2015 puanı ise 49,23 $\pm$ 7,00 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada HEI skoru ile antioksidan kapasite göstergeleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p>0,05$).

Sonuç: Menülerin bireylerin enerji ve besin ögesi gereksinimlerini karşılayacak şekilde hazırlandığı saptanmıştır. Ancak ORAC, TEAC, TRAP ve FRAP değerlerinde gözlenen yüksek varyasyon, antioksidan içeriğin günler arasında homojen olmadığını düşündürmektedir. Bu durumun, sebze-meyve, tam tahıl ve polifenol içeriği yüksek besinlerin menüdeki dağılımındaki farklılıklardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Literatürde yaşlılarda yüksek antioksidan alımının inflamasyon ve kronik hastalık riskini azaltabileceği belirtilirken, mevcut bulgular menü planlamasında antioksidan kapasitenin daha sistematik şekilde ele alınması gerektiğini göstermektedir. Sonuç olarak huzurevi menülerinde besin dengesinin korunarak antioksidan kapasitenin artırılması ve sağlıklı yaşlanmanın desteklenmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, oksidatif stres, antioksidan kapasite, sağlıklı yeme indeksi

ANTIOXIDANT CAPACITY AND DIET QUALITY IN MENU PLANNING FOR OLDER ADULTS: A NURSING HOME EXAMPLE

Purpose: The increase in oxidative stress with aging and the accumulation of reactive oxygen species in metabolism make antioxidant intake important. This study aimed to evaluate the energy, macro- and micronutrient contents of a 31-day spring menu implemented in a public nursing home, and to examine its total dietary antioxidant capacity and compliance with the Healthy Eating Index (HEI-2015).

Methods: The energy and macro- and micronutrient contents of the menu were obtained using the BeBis (Nutrition Information System) V.9 software. Compliance with the Healthy Eating Index was calculated based on these values. Additionally, ORAC, TRAP, FRAP, and TEAC values, previously defined in the BeBis program for 100 grams of each food, were used to calculate the total dietary antioxidant capacity.

Results: The menu was found to provide an average of 2668.0 $\pm$ 500.86 kcal of energy, 101.3 $\pm$ 29.32 g of protein, 137.2 $\pm$ 31.22 g of fat, and 250.3 $\pm$ 55.70 g of carbohydrates. The total ORAC value of the menu was 19002.7 $\pm$ 9002.04 μ mol Trolox equivalents (TE), the TEAC value was 22.5 $\pm$ 9.44 mmol/day, the TRAP value was 19.5 $\pm$ 6.21 mmol/day, and the FRAP value was 3.8 $\pm$ 1.22 mmol/day TE. The HEI-2015 score was calculated as 49.23 $\pm$ 7.00. In this study, no significant association was found between HEI score and antioxidant capacity parameters ($p>0.05$).

Conclusion: The menus met the energy and nutrient requirements of individuals. However, the variation observed in ORAC, TEAC, TRAP, and FRAP values indicates that antioxidant content was not homogeneous across days. This may reflect differences in the distribution of foods rich in vegetables, fruits, whole grains, and polyphenols within the menu. Although higher antioxidant intake in older adults has been associated with reduced inflammation and chronic disease risk, these findings highlight the need to more systematically integrate antioxidant capacity into menu planning. Enhancing antioxidant capacity while maintaining nutrient balance is important for supporting healthy aging.

Keywords: Older adults, oxidative stress, antioxidant capacity, Healthy Eating Index

GERİATRİK BİREYLERDE BİLİŞSEL İLETİŞİM, SES VE YUTMA BOZUKLUKLARINA YÖNELİK TÜRKÇE WEB İÇERİKLERİ

Özgür Bozdağ¹, Melek Köse², Merve Gök², Mümine Merve Parlak³¹Gazi Efe Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Dil ve Konuşma Terapisi³Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi

Amaç: Yaşlanma süreciyle birlikte bilişsel iletişim, ses ve yutma fonksiyonlarında çeşitli bozulmalar ortaya çıkmaktadır. Bu alanlar birbiriyle ilişkili olmasına rağmen web tabanlı sağlık içeriklerinde çoğunlukla ayrı ayrı ele alınmaktadır. Bu çalışmanın amacı, geriatrik bireylerde bilişsel iletişim, ses ve yutma bozukluklarına yönelik Türkçe web tabanlı içeriklerin kapsamını incelemektir.

Yöntem: Çalışmada nitel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Google arama motoru üzerinden “yaşlılarda iletişim bozukluğu”, “bilişsel iletişim bozukluğu nedir”, “yaşlılarda ses kısıklığı”, “yaşlılarda yutma güçlüğü”, “disfaji yaşı” ve “geriatrik konuşma bozuklukları” anahtar kelimeleri ile tarama yapılmıştır. Toplam 28 web sitesine ulaşılmış; yinelenen içerikler, yalnızca haber niteliğinde olan sayfalar ve geriatrik bağlam içermeyen içerikler dışlanmıştır. Dahil edilme kriterlerini sağlayan 16 web sitesi analiz kapsamına alınmıştır.

Bulgular: İncelenen web sitelerinin %68,75’inde (n=11) bilişsel iletişim ve dil-konuşma bozukluklarına yer verildiği, %43,75’inde (n=7) yutma güçlüğüne ilişkin bilgi bulunduğu belirlenmiştir. Buna karşın yalnızca %18,75’inde (n=3) ses bozukluklarına yer verildiği saptanmıştır. Web sitelerinin %56,25’inde içeriklerin tek bir alanla sınırlı olduğu, %31,25’inde iki alanın birlikte ele alındığı ve yalnızca %12,5’inde bilişsel iletişim, ses ve yutma fonksiyonlarının birlikte sunulduğu görülmüştür.

Sonuç: Elde edilen bulgular, geriatrik bireylerde bilişsel iletişim, ses ve yutma bozukluklarına yönelik web tabanlı içeriklerin çoğunlukla parçalı ve alanlara özgü şekilde sunulduğunu göstermektedir. Özellikle ses bozukluklarına ilişkin içeriklerin oldukça sınırlı olması dikkat çekicidir. Bu durum, geriatrik değerlendirme ve müdahale süreçlerinin bütüncül yapısının web içeriklerine yeterince yansıtılmadığını düşündürmektedir. Bu alanların klinik olarak birbiriyle ilişkili olduğu bilinmektedir. Bu nedenle web tabanlı sağlık içeriklerinin bütüncül ve multidisipliner bir yaklaşımla hazırlanması, yaşlı bireylerin ve bakım verenlerin doğru ve kapsamlı bilgiye erişimini destekleyebilmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Geriatri, bilişsel iletişim, disfaji, ses bozuklukları, web analizi

TURKISH WEB CONTENT ON COGNITIVE COMMUNICATION, VOICE, AND SWALLOWING DISORDERS IN GERIATRIC INDIVIDUALS

Purpose: With the aging process, various impairments emerge in cognitive communication, voice, and swallowing functions. Although these areas are interrelated, they are often addressed separately in web-based health content. The aim of this study is to examine the scope of Turkish web-based content related to cognitive communication, voice, and swallowing disorders in geriatric individuals.

Methods: A qualitative content analysis method was used in this study. A search was conducted on the Google search engine using the keywords “communication disorders in the elderly,” “what is cognitive communication disorder,” “hoarseness in the elderly,” “difficulty swallowing in the elderly,” “dysphagia elderly,” and “geriatric speech disorders.” A total of 28 websites were identified; duplicate content, pages that were solely news-based, and content not related to the geriatric context were excluded. Sixteen websites that met the inclusion criteria were included in the analysis.

Results: It was found that 68.75% (n=11) of the examined websites included information on cognitive communication and speech-language disorders, while 43.75% (n=7) contained information on swallowing difficulties. In contrast, only 18.75% (n=3) addressed voice disorders. Additionally, 56.25% of the websites focused on a single domain, 31.25% addressed two domains together, and only 12.5% presented cognitive communication, voice, and swallowing functions together.

Conclusion: The findings indicate that web-based content related to cognitive communication, voice, and swallowing disorders in geriatric individuals is mostly presented in a fragmented and domain-specific manner. Notably, content related to voice disorders is quite limited. This suggests that the holistic nature of geriatric assessment and intervention processes is not adequately reflected in web content. These domains are known to be clinically interrelated. Therefore, preparing web-based health content using a holistic and multidisciplinary approach is important to support access to accurate and comprehensive information for older adults and their caregivers.

Keywords: Geriatrics, cognitive communication, dysphagia, voice disorders, web analysis

BİRİNCİ BASAMAKTA FİZYOTERAPİ DANIŞMANLIĞI ALAN YAŞLI BİREYLERDE KLİNİK ÖZELLİKLER VE KONTROL UYUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ: KETEM DENEYİMİ**Fatih TÜRKMEN**

Avcılar İlçe Sağlık Müdürlüğü

Amaç: Bu çalışmanın amacı, birinci basamak sağlık kuruluşu bünyesinde yer alan Kanseri Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi (KETEM)'ne başvuran 65 yaş ve üzeri bireylerde fizyoterapi danışmanlığı alan hastaların klinik özellikleri ve kontrol randevusuna uyumlarının değerlendirilmesidir.

Yöntem: Bu retrospektif, tanımlayıcı çalışma, Ağustos 2025–Ocak 2026 tarihleri arasında Avcılar İlçe Sağlık Müdürlüğü KETEM'de fizyoterapi danışmanlığı verilen 65 yaş ve üzerindeki hastaların kayıtlarının incelenmesi ile gerçekleştirildi. Hastaların demografik özellikleri, beden kitle indeksi (BMI), tanıları, kronik hastalıkları ve egzersiz programları kaydedildi. Kontrol randevusuna gelme durumu uyum olarak değerlendirildi. Sürekli değişkenler medyan (IQR), kategorik değişkenler n (%) olarak sunuldu. Gruplar arası karşılaştırmalarda parametrik olmayan testler ve kategorik değişkenler için Fisher exact testi kullanıldı.

Bulgular: Çalışma döneminde fizyoterapi danışmanlığı alan toplam 349 hastanın %16,0'sını (n=56) 65 yaş ve üzeri bireyler oluşturmaktaydı. Çalışmaya bu 56 hasta dahil edildi. Hastaların %73,2'si (n=41) kadındı. Medyan yaş 70 (IQR: 67–74) yıl idi. Medyan BMI 30.15 (IQR: 25.6–33.3) olup hastaların %78,6'sı (n=44) fazla kilolu veya obezdi. En sık tanıları diz osteoartriti (%35,7, n=20), lomber disk hernisi (%23,2, n=13), servikal disk hernisi (%21,4, n=12) ve omuz patolojileri (%21,4, n=12) idi. Hastaların %89,3'ünde (n=50) en az bir komorbidite mevcuttu. %69,6'sında (n=39) hipertansiyon, %37,5'inde (n=21) diyabet ve %10,7'sinde (n=6) hiperkolesterolemi saptandı. Egzersiz programları en sık kuvvetlendirme (%96,4, n=54) ve esneklik (%78,6, n=44) egzersizlerini içermekteydi; egzersizler çoğunlukla haftada 5 gün (%78,6, n=43) ve hafif şiddette (%85,7, n=48) planlandı. Egzersiz süresi medyan 30 dakika (IQR: 20–30) idi. Kontrol randevusuna katılım oranı %87,5 (n=49) idi. Yaş (p=0.53), cinsiyet (p=0.17), BMI (p=1.0) ve komorbidite sayısı (p=1.0) ile uyum arasında anlamlı ilişki saptanmadı.

Sonuç: Birinci basamakta fizyoterapi danışmanlığı alan yaşlı bireylerde yüksek oranda fazla kilo/obezite ve kronik hastalık yükü bulunmasına rağmen kontrol randevusuna uyum oranı yüksekti. Uyumun hasta özelliklerinden bağımsız olarak benzer düzeyde olması, fizyoterapi danışmanlığının bu popülasyonda uygulanabilir ve kabul edilebilir olduğunu düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Birinci basamak sağlık hizmeti, fizyoterapi, geriatri

EVALUATION OF CLINICAL CHARACTERISTICS AND FOLLOW-UP ADHERENCE IN OLDER ADULTS RECEIVING PHYSIOTHERAPY COUNSELING IN PRIMARY CARE: A KETEM EXPERIENCE

Purpose: The aim of this study was to evaluate the clinical characteristics and follow-up adherence of patients aged ≥ 65 years who received physiotherapy counseling in a Cancer Early Diagnosis, Screening and Training Center (KETEM) within a primary care setting.

Methods: This retrospective descriptive study included patients aged ≥ 65 years who received physiotherapy counseling at the Avcılar District Health Directorate KETEM between August 2025 and January 2026. Demographic characteristics, body mass index (BMI), diagnoses, comorbidities, and prescribed exercise programs were recorded. Attendance at follow-up visits was defined as adherence. Continuous variables were expressed as median (IQR) and categorical variables as n (%). Group comparisons were performed using non-parametric tests and Fisher's exact test.

Results: During the study period, older adults (≥ 65 years) constituted 16.0% (n=56) of 349 patients receiving physiotherapy counseling. Of these, 73.2% (n=41) were female. The median age was 70 years (IQR: 67–74), and the median BMI was 30.15 (IQR: 25.6–33.3); 78.6% (n=44) were overweight or obese. The most common diagnoses were knee osteoarthritis (35.7%, n=20), lumbar disc herniation (23.2%, n=13), cervical disc herniation (21.4%, n=12), and shoulder pathologies (21.4%, n=12). At least one comorbidity was present in 89.3% (n=50); hypertension (69.6%, n=39) and diabetes (37.5%, n=21) were the most frequent. Exercise programs mainly included strengthening (96.4%, n=54) and flexibility exercises (78.6%, n=44), typically prescribed five days per week (76.8%, n=43) at mild intensity (85.7%, n=48). Median exercise duration was 30 minutes (IQR: 20–30). Follow-up adherence was 87.5% (n=49). No significant associations were found between adherence and age (p=0.53), sex (p=0.17), BMI (p=1.0), or number of comorbidities (p=1.0).

Conclusion: Despite a high prevalence of overweight/obesity and comorbidities, follow-up adherence was high among older adults receiving physiotherapy counseling in primary care, suggesting that this approach is feasible and acceptable across different patient groups.

Keywords: Primary care, physiotherapy, geriatrics

KOMBİNE CABG VE KAPAK CERRAHİSİNDE YAŞIN ERKEN DÖNEM MORTALİTE VE POSTOPERATİF ATRİYAL FİBRİLASYON ÜZERİNE ETKİSİ: TEK MERKEZ DENEYİMİ**Işıl Taşöz Özdaş**

Gülhane Eğitim Araştırma ve Hastanesi, Kalp ve Damar Cerrahisi Anabilim Dalı

Amaç: Bu çalışmanın amacı, kombine koroner arter baypas greftleme (CABG) ve kapak cerrahisi uygulanan hastalarda yaşı erken dönem mortalite ve postoperatif atriyal fibrilasyon (POAF) gelişimi üzerine etkisini araştırmaktır.

Yöntem: Ocak 2021 – Ağustos 2025 tarihleri arasında tek merkezde CABG ve/veya kapak cerrahisi uygulanan ardışık 133 hasta retrospektif olarak değerlendirildi. Hastalar yaşa göre =75 (n=15) olmak üzere üç gruba ayrıldı. Primer sonlanım noktası 30 günlük mortalite, sekonder sonlanım noktası yeni gelişen POAF olarak belirlendi. İstatistiksel analizde Mann–Whitney U testi, Fisher's exact test ve ki-kare testi kullanıldı.

Bulgular: Ortalama yaş 64.9±/9.1 yıl, erkek cinsiyet oranı %69.2 idi. Genel mortalite %15.8 (n=21) olarak saptandı. Yaş grubu ile mortalite arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki belirlendi ($\chi^2=7.27$, $p=0.026$): =75 yaş grubunda %20.0'ye yükseldi. Anlamlı mortalite prediktörleri arasında yaş (medyan 69'a karşı 66, $p=0.028$), preoperatif miyokard infarktüsü yokluğu ($p=0.015$), daha kısa X-klomp süresi (medyan 67'ye karşı 120.5 dk, $p=0.020$) ve daha kısa kardiyopulmoner baypas (KPB) süresi (medyan 101'e karşı 178.5 dk, $p=0.022$) yer aldı. Yeni gelişen POAF genel seride 28 hastada (%21.1), yaşlı grupta ise %42.2 oranında saptandı. Yaşlı hastalarda biyolojik protez kullanımı anlamlı biçimde yüksek bulundu (%60.8'e karşı %33.3, $p<0.05$).

Sonuç: İleri yaş, kombine CABG ve kapak cerrahisinde mortalite ve POAF açısından bağımsız bir risk faktörü olup bu bulgu geniş serilerle uyumludur. POAF insidansı ve ileri yaşla artışı, yaş ile kombine cerrahinin en güçlü POAF prediktörleri olduğunu bildiren literatürü desteklemektedir. Yaşlı hastalarda daha kısa KPB ve X-klomp sürelerinin yüksek mortaliteyle ilişkili bulunması, hasta seçiminin belirleyici rolüne işaret etmekte olup benzer paradoksal ilişkiler daha önce de bildirilmiştir. Biyolojik protez tercihinin yaşlı grupta belirgin biçimde yüksek olması güncel kılavuz önerileriyle örtüşmektedir.

Anahtar Kelimeler: CABG, kapak cerrahisi, yaşlı hasta, mortalite, atriyal fibrilasyon

THE EFFECT OF AGE ON EARLY MORTALITY AND POSTOPERATIVE ATRIAL FIBRILLATION IN COMBINED CABG AND VALVE SURGERY: A SINGLE-CENTER EXPERIENCE

Purpose: The aim of this study was to investigate the effect of age on early mortality and postoperative atrial fibrillation (POAF) in patients undergoing combined coronary artery bypass grafting (CABG) and valve surgery.

Methods: Between January 2021 and August 2025, 133 consecutive patients who underwent CABG and/or valve surgery at a single center were retrospectively evaluated. Patients were divided into three age groups: =75 (n=15) years. The primary endpoint was 30-day mortality and the secondary was new-onset POAF. Statistical analyses included the Mann–Whitney U test, Fisher's exact test, and chi-square test.

Results: The mean age was 64.9±/9.1 years and 69.2% were male. Overall mortality was 15.8% (n=21). A statistically significant association was observed between age group and mortality ($\chi^2=7.27$, $p=0.026$): mortality was 5.6% in the =75 group. Significant predictors of mortality included age (median 69 vs. 66, $p=0.028$), absence of preoperative myocardial infarction ($p=0.015$), shorter cross-clamp time (median 67 vs. 120.5 min, $p=0.020$), and shorter CPB time (median 101 vs. 178.5 min, $p=0.022$). New-onset POAF occurred in 28 patients (21.1%) overall and 42.2% of elderly patients. Bioprosthetic valve use was significantly higher in elderly patients (60.8% vs. 33.3%, $p<0.05$).

Conclusion: Advanced age is an independent risk factor for mortality and POAF in combined CABG and valve surgery, consistent with large series in the literature. The rise in POAF incidence with advancing age supports evidence identifying age and combined surgery as the strongest POAF predictors. The association of shorter CPB and cross-clamp times with higher mortality reflects the decisive role of patient selection, with similar findings previously reported. Bioprosthetic valve use was higher in elderly patients, concordant with current guidelines.

Keywords: CABG, valve surgery, elderly patient, mortality, atrial fibrillation

GERİATRİK HASTALARDA KARACİĞER TRANSPLANTASYONU SONRASI HEMŞİRELİK BAKIMINDA KANITA DAYALI YAKLAŞIMLAR

Eslem Nur Yücel, Kübra Şengör

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD

Amaç: Yaşlı nüfusun artışı ve donör havuzunun genişlemesiyle birlikte, 65 yaş ve üzeri bireylerde karaciğer transplantasyonu (KT) giderek daha sık uygulanmaktadır. Ancak bu hasta grubunda kırılabilirlik, sarkopeni, bilişsel gerileme ve immün yanıt değişiklikleri gibi yaşa bağlı fizyolojik özellikler, ameliyat sonrası sonuçları doğrudan etkilemektedir. Bu bildirinin amacı, geriatrik KT alıcılarında ameliyat sonrası hemşirelik bakımına ilişkin güncel yaklaşımları değerlendirmek ve kanıta dayalı uygulamaların bakım sürecine katkısını incelemektir.

Yöntem: Bu derlemede, geriatrik karaciğer transplant alıcılarında ameliyat sonrası bakım süreçlerini ele alan güncel çalışmalar incelenmiştir. Özellikle kırılabilirlik değerlendirmesi, beslenme desteği, nörobilişsel işlevlerin korunması ve polifarmasi yönetimine yönelik kanıta dayalı uygulamalar analiz edilmiştir.

Bulgular: Güncel literatür, geriatrik KT alıcılarında hemşirelik bakımının kırılabilirlik, beslenme desteği, bilişsel durumun korunması, erken mobilizasyon ve immünoşüpresif tedavinin güvenli izlemi üzerine yoğunlaştığını göstermektedir. Kanıtların büyük kısmı rehberlerden ziyade sistematik derlemeler ve klinik çalışmalara dayanmaktadır. Karaciğer Kırılabilirlik İndeksi (LFI), ameliyat sonrası risklerin öngörülmesinde MELD skoruna ek katkı sağlamaktadır. Hızlandırılmış iyileşme protokolleri kapsamında ilk 12–24 saat içinde enteral beslenmenin başlatılması ve geç saatlerde ek beslenme uygulanması önerilmektedir. Ayrıca, hastaya toleransına uygun erken mobilizasyon, deliryumu önlemeye yönelik çok yönlü ağrı yönetimi ve yaşa bağlı farmakokinetik değişiklikler nedeniyle immünoşüpresif ilaç düzeylerinin yakından izlenmesi bakımın temel bileşenleridir.

Sonuç: Geriatrik KT alıcılarında bakım başarısı yalnızca sağkalımla sınırlı olmayıp, fonksiyonel bağımsızlık ve yaşam kalitesinin sürdürülmesini de kapsamaktadır. Hemşireler, bireyselleştirilmiş bakım planları, taburculuk sonrası izlem ve hasta-bakım veren eğitimleri ile bu sürecin sürekliliğinde kilit rol üstlenmektedir. Bu doğrultuda, geriatrik popülasyona özgü, hemşirelik odaklı rehberlerin geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Karaciğer transplantasyonu, geriatrik hemşirelik, kanıta dayalı uygulamalar, kas kaybı, hızlandırılmış iyileşme protokolleri

EVIDENCE-BASED APPROACHES TO NURSING CARE AFTER LIVER TRANSPLANTATION IN GERIATRIC PATIENTS

Purpose: With the increasing older population and expansion of the donor pool, liver transplantation (LT) is being performed more frequently in individuals aged 65 years and older. However, age-related physiological characteristics such as frailty, sarcopenia, cognitive decline, and altered immune responses directly affect postoperative outcomes in this patient population. The aim of this presentation is to evaluate current approaches to postoperative nursing care in geriatric LT recipients and to examine the contribution of evidence-based practices to the care process.

Methods: In this review, current studies addressing postoperative care processes in geriatric liver transplant recipients were examined. Evidence-based practices related particularly to frailty assessment, nutritional support, preservation of neurocognitive function, and polypharmacy management were analyzed.

Results: Current literature indicates that nursing care for geriatric LT recipients primarily focuses on frailty, nutritional support, preservation of cognitive status, early mobilization, and safe monitoring of immunosuppressive therapy. Most of the available evidence is based on systematic reviews and clinical studies rather than guidelines. The Liver Frailty Index (LFI) provides additional value to the MELD score in predicting postoperative risks. Within enhanced recovery protocols, initiation of enteral nutrition within the first 12–24 hours and additional nutritional support at bedtime are recommended. In addition, early mobilization according to the patient's tolerance, multimodal pain management aimed at preventing delirium, and close monitoring of immunosuppressive drug levels due to age-related pharmacokinetic changes are key components of care.

Conclusion: In geriatric LT recipients, successful care is not limited to survival but also encompasses the maintenance of functional independence and quality of life. Nurses play a key role in ensuring continuity of care through individualized care plans, post-discharge follow-up, and patient and caregiver education. Accordingly, there is a need to develop geriatric-specific, nursing-focused guidelines.

Keywords: Liver transplantation, geriatric nursing, evidence-based practices, muscle loss, enhanced recovery protocols

GERİATRİK HASTALARDA BASI YARALANMALARININ İYİLEŞME SÜRECİNDE MİKRONUTRİENT DESTEKLERİ: ARJİNİN, ÇİNKO VE C VİTAMİNİNİN ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**Esra BAKANGİL¹, Oğuzcan NAZLIM¹, Oğuzhan Ekrem YORGANCI²**¹ Gülhane Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik²Yüksek İhtisas Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik

Amaç: Bası yaralanmaları, özellikle geriatric hastalarda yüksek prevalansa sahip olup, iyileşme süreci multifaktöriyel mekanizmalar tarafından belirlenmektedir. Yaşlanmaya bağlı fizyolojik değişiklikler, malnütrisyon ve komorbiditeler yara iyileşmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Son yıllarda, arjinin, çinko ve C vitamini gibi spesifik mikronutrientlerin yara iyileşmesinde kritik rol oynadığına dair kanıtlar artmaktadır. Bu derlemenin amacı, geriatric hastalarda bası yaralanmalarının iyileşme sürecinde arjinin, çinko ve C vitamini desteğinin etkilerini güncel ve kanıta dayalı literatür doğrultusunda değerlendirmektir.

Yöntem: Bu derlemede, son beş yıl içerisinde yayımlanmış güncel çalışmalar incelenmiştir. Literatür taraması PubMed, Scopus, Web of Science ve Google Scholar veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Arama sürecinde "pressure injury", "pressure ulcer", "arginine", "zinc", "vitamin C", "wound healing", "elderly" ve "nutrition support" anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Dahil etme kriterleri kapsamında, geriatric popülasyonda bası yaralanmaları ve mikronutrient desteği ile ilişkili randomize kontrollü çalışmalar, sistematik derlemeler ve meta-analizler değerlendirilmiştir.

Bulgular: Güncel literatür, arjinin, çinko ve C vitamini desteğinin yara iyileşme süreci üzerinde olumlu etkiler oluşturabileceğini göstermektedir. Arjininin nitrik oksit sentezi yoluyla doku perfüzyonunu artırdığı ve kollajen sentezini desteklediği; çinkonun hücre proliferasyonu, protein sentezi ve bağışıklık yanıtında rol oynadığı; C vitamininin ise güçlü antioksidan etkisi ve kollajen oluşumundaki kritik görevi nedeniyle yara iyileşmesini desteklediği bildirilmektedir. Bu mikronutrientleri içeren kombine beslenme desteklerinin, özellikle malnütrisyon riski taşıyan geriatric hastalarda yara boyutunda azalma ve iyileşme hızında artış ile ilişkili olduğu gösterilmiştir. Bununla birlikte, çalışmalar arasında metodolojik farklılıklar bulunmakta olup elde edilen sonuçların heterojen olduğu dikkat çekmektedir.

Sonuç: Mevcut bulgular, geriatric hastalarda bası yaralanmalarının iyileşme sürecinde arjinin, çinko ve C vitamini desteğinin potansiyel olarak faydalı olduğunu göstermektedir. Ancak bu etkilerin standardize edilmesi ve klinik uygulamalara daha güçlü şekilde entegre edilebilmesi için daha geniş örneklemli ve yüksek kalitede çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda, bireye özgü beslenme planlarının oluşturulması ve mikronutrient desteğinin uygun şekilde uygulanması, yara iyileşmesinin desteklenmesinde önemli bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bası yaralanması, Geriatric hastalar, Arjinin, Çinko, C vitamini.

EVALUATION OF THE EFFECTS OF MICRONUTRIENT SUPPLEMENTATION (ARGININE, ZINC, AND VITAMIN C) ON THE HEALING PROCESS OF PRESSURE INJURIES IN GERIATRIC PATIENTS

Purpose: Pressure injuries have a high prevalence, particularly among geriatric patients, and the healing process is determined by multifactorial mechanisms. Age-related physiological changes, malnutrition, and comorbidities adversely affect wound healing. In recent years, increasing evidence suggests that specific micronutrients such as arginine, zinc, and vitamin C play critical roles in wound healing. The aim of this review is to evaluate the effects of arginine, zinc, and vitamin C supplementation on the healing process of pressure injuries in geriatric patients in light of current evidence-based literature.

Methods: In this review, studies published within the last five years were examined. The literature search was conducted using PubMed, Scopus, Web of Science, and Google Scholar databases. The keywords used included "pressure injury," "pressure ulcer," "arginine," "zinc," "vitamin C," "wound healing," "elderly," and "nutrition support." Randomized controlled trials, systematic reviews, and meta-analyses related to pressure injuries and micronutrient supplementation in the geriatric population were included based on predefined criteria.

Results: Current literature indicates that supplementation with arginine, zinc, and vitamin C may have beneficial effects on the wound healing process. Arginine has been shown to enhance tissue perfusion through nitric oxide synthesis and to support collagen formation; zinc plays a role in cell proliferation, protein synthesis, and immune response; and vitamin C contributes to wound healing due to its strong antioxidant properties and its critical role in collagen synthesis. Combined nutritional interventions containing these micronutrients have been associated with reduced wound size and accelerated healing rates, particularly in malnourished geriatric patients. However, methodological differences among studies should be noted, and the findings are heterogeneous.

Conclusion: Current evidence suggests that arginine, zinc, vitamin C supplementation may be beneficial in pressure injury healing among geriatric patients. However, larger high-quality studies are required to standardize effects and improve clinical integration. Personalized nutrition supports healing.

Keywords: Pressure ulcers, geriatric patients, arginine, zinc, vitamin C.

CABG UYGULANAN YAŞLI HASTALARDA POSTOPERATİF ATRİYAL FİBRİLASYON:ZAMANLAMA, RİSK FAKTÖRLERİ VE KLİNİK SONUÇLAR**Işıl Taşöz ÖZDAŞ**

Gülhane Eğitim Araştırma ve Hastanesi, Kalp ve Damar Cerrahisi Anabilim Dalı

Amaç: Bu çalışmada, CABG uygulanan hastalarda ileri yaşın postoperatif atriyal fibrilasyon (POAF) gelişimi, zamanlaması ve klinik sonuçlar üzerine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Tek merkezde CABG uygulanan 166 ardışık hasta retrospektif olarak incelendi. Hastalar yaşa göre =65 (n=77) olmak üzere iki gruba ayrıldı. POAF, erken (0–24. saat) ve geç (24–96. saat) dönem olarak ayrı ayrı kaydedildi. İstatistiksel analizde Fisher's exact test ve Mann–Whitney U testi kullanıldı.

Bulgular: Ortalama yaş 62.5±/8.5 yıl olup hastaların %79,5'i erkekti. EuroSCORE II yaşlı grupta anlamlı biçimde yüksek saptandı (medyan 3.0 vs 1.0, p<0.001). Genel POAF insidansı %14,5 (n=24) olup yaşlı grupta anlamlı olarak daha yüksekti (%22,1 vs %7,9, p=0.014). Erken POAF yaşlılarda %9,1, gençlerde %3,4 (p=0.190); geç POAF ise %15,6'ya karşı %6,7 (p=0.082) oranında gözlemlendi. Univaryat analizde POAF ile ilişkili tek anlamlı değişken yaş olarak belirlendi (POAF (+) med=68 vs POAF (-) med=62, p=0.006). YBÜ kalış süresi yaşlı grupta anlamlı ölçüde daha uzundu (medyan 2 vs 1 gün, p=0.002). Mortalite, inotrop ihtiyacı ve mekanik destek oranları gruplar arasında istatistiksel fark göstermedi.

Sonuç: Yaş, CABG sonrası POAF gelişiminin en güçlü prediktörü olarak öne çıkmakta olup bu bulgu güncel çok merkezli çalışmalarla uyumludur. Literatürde CABG sonrası POAF insidansının %10–50 arasında değiştiği ve ileri yaşın bağımsız risk faktörü olduğu bildirilmektedir. Çalışmamızda geç dönem POAF'ın (24–96h) erken döneme kıyasla daha yüksek oranda gözlemlenmesi, atriyel elektrofizyolojik yeniden yapılanmanın progresif sürecini yansıtmaktadır. POAF gelişen yaşlı hastalarda uzamış YBÜ kalışı, bu komplikasyonun klinik yükünü ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, yaşlı CABG hastalarında POAF riski sistematik biçimde değerlendirilmeli ve erken müdahale stratejileri ön planda tutulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: CABG, postoperatif atriyal fibrilasyon, yaşlı hasta, AF zamanlaması, YBÜ kalış süresi

POSTOPERATIVE ATRIAL FIBRILLATION IN ELDERLY PATIENTS UNDERGOING CABG: TIMING, RISK FACTORS, AND CLINICAL OUTCOMES

Purpose: This study aimed to investigate the effect of advanced age on postoperative atrial fibrillation (POAF) incidence, timing, and clinical outcomes in patients undergoing coronary artery bypass grafting (CABG).

Methods: A total of 166 consecutive patients who underwent CABG at a single center were retrospectively analyzed. Patients were divided into two groups: =65 years (n=77). POAF was recorded separately as early-onset (0–24 h) and late-onset (24–96 h). Statistical analyses included Fisher's exact test and the Mann–Whitney U test.

Results: The mean age was 62.5±/8.5 years and 79.5% of patients were male. EuroSCORE II was significantly higher in the elderly group (median 3.0 vs. 1.0, p<0.001). Overall POAF incidence was 14.5% (n=24) and was significantly higher in elderly patients (22.1% vs. 7.9%, p=0.014). Early-onset POAF rates were 9.1% vs. 3.4% (p=0.190) and late-onset POAF rates were 15.6% vs. 6.7% (p=0.082) in elderly vs. younger patients, respectively. On univariate analysis, age was the only significant predictor of POAF (median 68 vs. 62 years, p=0.006). ICU length of stay was significantly longer in elderly patients (median 2 vs. 1 day, p=0.002). Mortality, inotropic support, and mechanical assist rates did not differ significantly between groups.

Conclusion: Age emerged as the strongest predictor of POAF after CABG, consistent with recent multicenter evidence. Literature reports POAF incidence between 10–50% following CABG, with advanced age as an independent risk factor. The predominance of late-onset POAF over early-onset in our series reflects the progressive nature of atrial electrophysiological remodeling. Prolonged ICU stay in elderly patients with POAF underscores its clinical burden. Systematic POAF risk assessment and early intervention strategies should be prioritized in elderly CABG patients.

Keywords: CABG, postoperative atrial fibrillation, elderly patient, AF timing, ICU length of stay

GERİATRİK BİREYLERİN EMOSYONEL PROZODİ ÜRETİM PERFORMANSLARININ İNCELENMESİ: PRELİMİNER SONUÇLAR

 Mete Orçun BAYRAKDAR¹, Mümmüne Merve PARLAK², Cansu YILDIRIM³¹Liya Psikolojik Danışmanlık Merkezi, Ankara, Türkiye²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, Ankara, Türkiye³İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, İzmir, Türkiye

Amaç: Emosyonel prozodi, bireyin duygusal durumu ses tonu aracılığıyla ifade etmesini sağlayan önemli bir iletişim bileşenidir. Yaşlanma süreci; bilişsel, duygusal ve iletişimsel işlevlerde çeşitli değişikliklere yol açabildiğinden, emosyonel prozodi üretiminin değerlendirilmesi geriatrik bireylerde klinik açıdan önem taşımaktadır. Bu çalışma, geriatrik bireylerin emosyonel prozodi üretim performanslarının incelenmesini amaçlamıştır.

Yöntem: Çalışmaya 65–80 yaş aralığında yaş ortalaması 69,92±4,25 olan toplam 24 geriatrik birey (12 Erkek, 12 Kadın) dahil edilmiştir. Çalışmada bireylere Emosyonel Prozodi Üretiminin Doğruluğunu Değerlendirme Protokolü (EPÜD-P), Standardize Mini-Mental Test (MMT), Beck Depresyon (BD), Beck Anksiyete (BA) ve PANAS Negatif ve Pozitif Duygu Durum Testi (PANAS) uygulanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların eğitim düzeylerinin ilkökul (%25), ortaokul (%8,3), lise (%41,7) ve üniversite (%25) olarak dağılım gösterdiği; tamamının ana dilinin ve konuşulan dilinin Türkçe olduğu, hiçbir katılımcının daha önce spikerlik ya da benzeri bir mesleki deneyime sahip olmadığı belirlenmiştir. EPÜD-P'den elde edilen alt boyut puan ortalamaları; mutluluk için 26,17±2,22, üzüntü için 21,38±1,53, korku için 26,13±3,17, öfke için 24,17±4,07, şaşkınlık için 17,79±2,48 ve nötr duygu için 12,67±5,28 olarak bulunmuştur. Semantik ilişkili anlamlılar ve semantik ilişkisiz anlamlılar puan ortalamaları 26,62±6,47 ve 28,62±8,31; anlamlı, anlamsız maddeler ve genel toplam puan ortalamaları ise 55,25±14,39, 45,08±6,68 ve 128,29±8,66 olarak bulunmuştur. MMT, PANAS pozitif, PANAS negatif, BD ve BA ortalamalarının ise 28,29±1,33, 14,42±0,50, 12,38±1,21, 0,13±0,34 ve 0,08±0,28 olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Bulgular, katılımcıların anlamlı maddelerde anlamsız maddelere göre daha yüksek puan aldığını; ayrıca semantik ilişkisiz anlamlılar puanlarının, semantik ilişkili anlamlılar puanlarından daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, geriatrik bireylerde emosyonel prozodi performansının yalnızca duygu kategorilerine değil, uyaranların anlamlılık düzeyi ve semantik yapısına göre de değişebildiğini düşündürmektedir. Duygu kategorileri açısından puanların özellikle nötr ve şaşkınlık duygularında daha düşük, mutluluk ve korku kategorilerinde ise görece daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu örüntü, bazı duygu kategorileri ile anlamsız ya da semantik olarak daha az destekleyici uyaranların işlenmesinin daha güç olabileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Prozodi, emosyonel, geriatri, yaşlı, duygu

AN EXAMINATION OF EMOTIONAL PROSODY PRODUCTION PERFORMANCE IN OLDER ADULTS: PRELIMINARY RESULTS

Purpose: Emotional prosody, which enables individuals to convey emotions through vocal tone, is a key component of communication. Because aging may affect cognitive, emotional, and communicative functions, evaluating emotional prosody production in older adults is clinically important. This study aimed to examine emotional prosody production performance in older adults.

Methods: The study included 24 older adults (12 men, 12 women) aged 65–80 years (mean age: 69.92 ± 4.25). Participants were administered the Emotional Prosody Production Accuracy Assessment Protocol (EPÜD-P), the Standardized Mini-Mental Test (MMT), the Beck Depression Inventory (BD), the Beck Anxiety Inventory (BA), and the Positive and Negative Affect Schedule (PANAS).

Results: Participants' educational levels were elementary school (25%), middle school (8.3%), high school (41.7%), and university (25%). All participants were native Turkish speakers, and none had prior experience as a news anchor or in a similar profession. Mean EPÜD-P subscale scores were 26.17 ± 2.22 for happiness, 21.38 ± 1.53 for sadness, 26.13 ± 3.17 for fear, 24.17 ± 4.07 for anger, 17.79 ± 2.48 for surprise, and 12.67 ± 5.28 for neutral emotion. Mean scores for semantically related meaningful items and semantically unrelated meaningful items were 26.62 ± 6.47 and 28.62 ± 8.31, respectively. Mean scores for meaningful items, meaningless items, and total score were 55.25 ± 14.39, 45.08 ± 6.68, and 128.29 ± 8.66. Mean MMT, PANAS-positive, PANAS-negative, BD, and BA scores were 28.29 ± 1.33, 14.42 ± 0.50, 12.38 ± 1.21, 0.13 ± 0.34, and 0.08 ± 0.28, respectively.

Conclusion: Older adults scored higher on meaningful than meaningless items, and on semantically unrelated meaningful items than semantically related ones. Performance was lower for neutral and surprise emotions than for happiness and fear, suggesting that emotional prosody production in older adults may vary according to emotion category, meaningfulness, and semantic structure of the stimuli.

Keywords: Prosody, emotional, geriatrics, elderly, emotion

GERİATRİK BİREYLERDE GÖRÜLEN YUTMA BOZUKLUĞU TÜRLERİ VE BU BOZUKLUKLARIN ALTINDA YATAN NEDENLERİN İNCELENMESİ**Melek KÖSE, Merve GÖK, Mümine Merve PARLAK**

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Dil ve Konuşma Terapisi

Amaç: Disfaji, besinlerin ağızdan mideye geçişinde yaşanan güçlük olup orofaringeal ve özofageal olarak sınıflandırılmaktadır. Yaşlanmaya bağlı fizyolojik değişiklikler geriatrik bireylerde disfaji riskini artırmakta, ancak bu durum çoğu zaman göz ardı edilmektedir. Etiyolojide nörolojik hastalıklar, kas kaybı, yapısal değişiklikler ve polifarmasi gibi faktörler yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, geriatrik bireylerde sık görülen yutma bozukluklarını ve altta yatan nedenleri inceleyerek erken tanı ve multidisipliner yönetimin önemini vurgulamaktır.

Yöntem: Bu çalışma kapsamında PubMed, Google Scholar ve Scopus bilimsel veri tabanlarında "geriatric dysphagia", "age-related dysphagia", "dysphagia", "elderly", "etiology" ve "risk factors" anahtar kelimeleri kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. Geriatrik popülasyonda disfaji ve etiolojisini inceleyen çalışmalar değerlendirmeye alınmıştır. Dahil edilme kriterlerini karşılayan 31 kayıt belirlenmiş; tekrarlar çıkarıldıktan sonra 23 çalışma incelenmiştir. Çalışmaların çoğunluğunun geriatri (n=8) ve nöroloji (n=4) alanlarında yürütüldüğü belirlenmiştir.

Bulgular: Bulgular, yaşlılarda disfajinin nörolojik hastalıklar, kas kaybı ve yapısal değişiklikler başta olmak üzere çok faktörlü bir etiolojiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Presbifajinin yaşa bağlı fizyolojik değişimlerle ilişkili olduğu ve ileri yaşla birlikte artış gösterdiği vurgulanmıştır. Nörolojik nedenlerin (özellikle inme, demans, parkinson) en önemli etiolojik grup olduğu ve inme sonrası %27–78 oranında disfaji görüldüğü belirtilmiştir. Yapısal nedenler, kötü genel tıbbi durum ve cerrahi girişimler de önemli risk faktörleri olarak belirlenmiştir. Disfaji prevalansının ise yaşanan ortama göre değiştiği; toplumda daha düşük, hastane ve huzurevlerinde ise daha yüksek oranlarda görüldüğü saptanmıştır.

Sonuç: Bulgular, yaşlılarda disfajinin çok faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ve presbifaji, nörolojik, yapısal/mekanik nedenler ile kötü genel tıbbi durumun temel etiolojik faktörler arasında yer aldığını göstermektedir. Bu durum, multidisipliner yaklaşım ve erken müdahalenin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Geriatri, disfaji, risk faktörleri, multidisipliner yaklaşım, dil ve konuşma terapisi

TYPES OF SWALLOWING DISORDERS OBSERVED IN GERIATRIC INDIVIDUALS AND AN EXAMINATION OF THE UNDERLYING CAUSES OF THESE DISORDERS

Purpose: Dysphagia is a difficulty in the passage of food from the mouth to the stomach and is classified as oropharyngeal or esophageal. Age-related physiological changes increase the risk of dysphagia in geriatric individuals, yet this condition is often overlooked. Factors contributing to etiology include neurological diseases, muscle loss, structural changes, and polypharmacy. The aim of this study is to examine common swallowing disorders in geriatric individuals and their underlying causes, thereby emphasizing the importance of early diagnosis and multidisciplinary management.

Methods: For this study, a literature search was conducted in the PubMed, Google Scholar, and Scopus databases using the keywords "geriatric dysphagia," "age-related dysphagia," "dysphagia," "elderly," "etiology," and "risk factors." Studies examining dysphagia and its etiology in the geriatric population were included in the evaluation. A total of 31 records meeting the inclusion criteria were identified; after duplicates were removed, 23 studies were analyzed. It was determined that the majority of the studies were conducted in the fields of geriatrics (n=8) and neurology (n=4).

Results: Findings show that dysphagia in the elderly has a multifactorial etiology. Main factors: neurological diseases, muscle loss, structural changes. Presbyphagia is associated with age-related physiological changes. It increases with advancing age. Neurological causes are the most significant etiological group. These include stroke, dementia, Parkinson's disease. Dysphagia is observed in 27–78% of cases after stroke. Structural causes, poor general medical condition, surgical interventions are also important risk factors. Prevalence varies depending on the setting. It is lower in the general population. It is higher in hospitals, nursing homes.

Conclusion: Dysphagia in the elderly has a multifactorial nature. Main factors include presbyphagia, neurological causes, structural/mechanical causes, poor general medical condition. These findings highlight the need for a multidisciplinary approach, early intervention.

Keywords: Geriatrics, dysphagia, risk factors, multidisciplinary approach, speech and language therapy.

GERİATRİK BİREYLERDE TEKNOLOJİ TABANLI BİLİŞSEL İLETİŞİM UYGULAMALARININ KARŞILAŞTIRMALI
İNCELENMESİHilal AĞCA¹, Ümran AKKOYUN¹, Mete Orçun BAYRAKDAR², Mümine Merve PARLAK¹¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü² Liya Psikolojik Danışmanlık Merkezi

Amaç: Geriatrik bireylerde yaşlanma ile birlikte bilişsel işlevlerde gerileme, dil ve iletişim becerilerinde değişim, sosyal etkileşimde azalma ve sosyal izolasyon riskinde artış görülebilmektedir. Bu değişimler, bireylerin işlevsel iletişim becerilerini ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu bağlamda teknoloji tabanlı bilişsel iletişim uygulamaları, geriatrik bireylerde iletişimin desteklenmesi, bilişsel süreçlerin güçlendirilmesi ve toplumsal katılımın artırılması açısından önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada, geriatrik bireylerde kullanılan teknoloji tabanlı iletişim araçlarının incelenmesi ve söz konusu araçların etkililikleri ile kullanım alanlarının karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada geriatrik bireylerde teknoloji tabanlı bilişsel iletişim uygulamalarına yönelik çalışmalar literatür taraması yöntemiyle incelenmiştir. Bu doğrultuda Google Scholar, PubMed, Web of Science ve Scopus veri tabanlarında "Geriatrik", "Teknoloji tabanlı", "Bilişsel iletişim", "Uygulamalar" anahtar kelimeleri kullanılarak Türkçe ve İngilizce olarak tarama yapılmıştır.

Bulgular: Tarama sonucunda toplam 39 çalışmaya ulaşılmış ve araştırma konusuyla doğrudan ilişkili olan 12 çalışma incelemeye dahil edilmiştir. Bu kapsamda 27 çalışma değerlendirme dışı bırakılmıştır. İncelenen çalışmaların ağırlıklı olarak gerontoloji (n=5) ve rehabilitasyon (n=2) alanlarında yürütüldüğü, tamamının 2015 yılı ve sonrasında gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Teknolojik uygulamalar açısından değerlendirildiğinde, bilgisayar tabanlı çalışmaların (n=4) öne çıktığı, Dil ve Konuşma Terapisi (DKT) alanında ise sınırlı sayıda çalışmaya (n=2) rastlandığı görülmüştür. Ayrıca web tabanlı ve bilgisayar destekli uygulamaların (n=7), mobil uygulamalara (n=3) kıyasla daha sık tercih edildiği saptanmıştır.

Sonuç: İncelenen çalışmalar, geriatrik bireylerde teknoloji tabanlı bilişsel iletişim uygulamalarına yönelik alanyazının sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmaların daha çok gerontoloji ve rehabilitasyon alanlarında yoğunlaştığı, DKT alanına özgü araştırmaların ise sınırlı sayıda kaldığı görülmektedir. Ayrıca ulaşılabilirliği ve kullanımı daha zor olan web tabanlı ve bilgisayar destekli uygulamaların mobil uygulamalara kıyasla daha sık kullanıldığı dikkat çekmektedir. Bu bulgular, geriatrik bireylerde bilişsel iletişim becerilerine odaklanan, DKT alanına özgü teknoloji tabanlı uygulamaların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekliliğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda, DKT uzmanlarının teknoloji destekli müdahale programlarına yönelmesi önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Geriatrik, Teknoloji tabanlı, Bilişsel iletişim, Uygulamalar

A COMPARATIVE REVIEW OF TECHNOLOGY-BASED COGNITIVE COMMUNICATION APPLICATIONS IN GERIATRIC
INDIVIDUALS

Purpose: Aim: With aging, geriatric individuals may experience decline in cognitive functions, changes in language and communication skills, reduced social interaction, and increased risk of social isolation. These changes can negatively affect functional communication and quality of life. In this context, technology-based cognitive communication applications are important tools for supporting communication, enhancing cognitive processes, and increasing social participation in geriatric individuals. This study aimed to review technology-based communication tools used in geriatric individuals and to comparatively evaluate their effectiveness and usage areas.

Methods: This study examined research on technology-based cognitive communication applications in geriatric individuals through a literature review. A search was conducted on Google Scholar, PubMed, Web of Science, and Scopus databases using the keywords "geriatric," "technology-based," "cognitive communication," and "applications" in Turkish and English.

Results: A total of 39 studies were identified, and 12 studies directly related to the topic were included in the analysis, while 27 were excluded. The included studies were mostly conducted in gerontology (n=5) and rehabilitation (n=2), and all were published after 2015. Regarding technological approaches, computer-based interventions were most common (n=4), while only a few studies were found in Speech and Language Therapy (SLT) (n=2). In addition, web-based and computer-assisted applications (n=7) were used more frequently than mobile applications (n=3).

Conclusion: The findings show that the literature on technology-based cognitive communication applications in geriatric individuals is limited. Studies are mainly concentrated in gerontology and rehabilitation, whereas SLT-specific research remains scarce. Moreover, web-based and computer-assisted applications are used more frequently despite their limited accessibility compared to mobile applications. These results highlight the need for SLT-focused, technology-based interventions targeting cognitive communication in geriatric individuals. Strengthening the role of SLT professionals in technology-supported intervention programs is therefore recommended.

Keywords: Geriatrics, Technology-based, Cognitive communication, Applications

ALZHEİMER HASTALIĞI OLAN BİREYLERİN ANLATI BECERİLERİNİN İNCELENMESİ: PRELİMİNER SONUÇLAR

Mümüne Merve PARLAK¹, Mete Orçun BAYRAKDAR², Özlem Bizpınar MUNİS³, Cansu YILDIRIM⁴, Merve Sapmaz ATALAR⁵¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü² Liya Psikolojik Danışmanlık Merkezi³ Etlik Şehir Hastanesi, Ortopedi-Nöroloji Hastanesi⁴ İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü⁵ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü

Amaç: Alzheimer hastalığında bilişsel yıkıma eşlik eden dil ve konuşma sorunları, bireylerin iletişim becerilerini olumsuz etkileyebilmektedir. Hastalığın ilerlemesiyle birlikte konuşma üretiminde azalma, sözcük bulma gücü, anlatımın akıcılığında bozulma ve söylem organizasyonunda yetersizlik görülebilmektedir. Kurabiye Hırsız birçok nörojenik iletişim bozukluklarında anlatı değerlendirilmesinde kullanılan bir görseldir. Bu çalışma, Alzheimer hastalığı olan bireylerde Kurabiye Hırsız metninin yorumlanma becerileri üzerinden anlatı becerilerini incelemeyi ve hastalık evrelerine göre anlatım performansındaki değişimleri karşılaştırmayı amaçlamıştır.

Yöntem: Bu çalışma TÜBİTAK 1001 tarafından desteklenen 125S677 numaralı ve "Alzheimer Hastalığı Olan Bireylerde Ses-Konuşma Üzerinden Yapay Zekâ Modeli ile Disfajinin Değerlendirilmesi" projesi kapsamında yutma öncesi kişilerden alınan Kurabiye Hırsız görselini kayıtlar analiz edilerek gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya yaş ortalaması 77,75±7,31 olan toplam 30 Alzheimer hastası dahil edilmiştir. Katılımcıların %50'si erkek (n=15), %50'si kadındır (n=15). Bireylere Kurabiye Hırsız görselini anlatma görevi uygulanmış; anlatım süresi, toplam sözcük sayısı, sözcük bulma gücü, tekrarı sayısı ve sözcük tekrarı sayısı değerlendirilmiştir. Ayrıca bilişsel performansı belirlemek amacıyla Addenbrooke Kognitif Değerlendirmesi-III Türkçe (ACE-III-TR) ve Standardize Mini-Mental Test (MMT) puanları incelenmiştir.

Bulgular: Katılımcıların ACE-3 toplam puan ortalaması 27,83±17,45, MMT toplam puan ortalaması ise 11,00±5,49 olarak bulunmuştur. Kurabiye Hırsız görselini anlatma süresi ortalama 80,23±22,28 saniye, toplam sözcük sayısı 119,83±52,53, sözcük bulma gücü sayısı 10,10±3,31 ve sözcük tekrarı sayısı 5,80±2,36 olarak saptanmıştır. Hafif, orta ve ileri evreler karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı şekilde hastalık evresi ilerledikçe anlatım süresi ve toplam sözcük sayısında azalma, sözcük bulma gücü sayısında ise artış olduğu görülmüştür (p<0.05). Özellikle ileri evrede toplam sözcük sayısının belirgin biçimde düştüğü (68,50±15,88) ve sözcük bulma gücü sayısının en yüksek düzeye ulaştığı (12,20±3,68) belirlenmiştir.

Sonuç: Bulgular, Alzheimer hastalığında Kurabiye Hırsız anlatım görevinin bilişsel-iletişimsel performanstaki değişimleri yansıtabildiğini göstermektedir. Hastalık evresi ilerledikçe anlatı üretiminin kısıldığı, sözcük erişim gücünün arttığı ve söylem üretiminin belirgin biçimde zayıfladığı görülmektedir. Bu nedenle Kurabiye Hırsız görevinin Alzheimer hastalığı olan bireylerde dil ve bilişsel iletişim becerilerinin klinik değerlendirilmesinde yararlı bir araç olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Demans, alzheimer, bilişsel iletişim, dil, anlatı

EXAMINING THE NARRATIVE SKILLS OF INDIVIDUALS WITH ALZHEIMER'S DISEASE: PRELIMINARY RESULTS

Purpose: Language and speech difficulties related to cognitive deterioration in Alzheimer's disease may hinder communication. As the condition progresses, speech production, lexical retrieval, fluency, and discourse organization may diminish. The Cookie Theft picture is employed in the narrative evaluation of many neurogenic communication disorders. This study analyzed the Cookie Theft image to evaluate the narrative capabilities of Alzheimer's disease patients and to determine variations across different phases of the illness.

Methods: The research was executed under the TÜBİTAK 1001-supported project 125S677, entitled "Evaluation of Dysphagia in Individuals with Alzheimer's Disease Through an Artificial Intelligence Model Based on Voice and Speech." The research examined recordings obtained prior to the swallowing evaluation. The study involved 30 patients with Alzheimer's disease, with an average age of 77.75±7.31 years. The participants were 50% male (n=15) and 50% female. Participants articulated the Cookie Theft image and were evaluated based on narrative duration, word count, lexical retrieval challenges, and word repeats. The Turkish version of the Addenbrooke's Cognitive Examination-III (ACE-III-TR), Standardized Mini-Mental State Examination (SMMSE) scores were analyzed for cognitive performance.

Results: Participants exhibited a mean ACE-III score of 27.83±17.45, a mean SMMSE score of 11.00±5.49. The mean duration of Cookie Theft picture descriptions was 80.23±22.28 seconds, comprising 119.83±52.53 words, 10.10±3.31 instances of word-finding difficulties, 5.80±2.36 occurrences of word repetitions. A notable reduction in narration duration, overall word count, word-finding difficulties was observed with disease development across mild, moderate, severe stages (p<0.05). In the severe stage, the word count fell markedly (68.50±15.88), word-finding difficulties reached their zenith at 12.20±3.68.

Conclusion: The Cookie Theft narrative task may indicate cognitive-communication impairments associated with Alzheimer's disease. As the condition advances, narratives shorten, lexical retrieval becomes more challenging, and discourse creation diminishes. Consequently, the Cookie Theft task may facilitate the clinical evaluation of linguistic and cognitive-communication abilities in Alzheimer's disease.

Keywords: Dementia, Alzheimer's, cognitive communication, language, narrative

GERİATRİK BİREYLERDE DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN
İNCELENMESİÜmran AKKOYUN¹, Hilal AĞÇA¹, Mete Orçun BAYRAKDAR², Mümine Merve PARLAK¹¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü² Liya Psikolojik Danışmanlık Merkezi

Amaç: Geriatrik bireylerde yaşlanmaya bağlı olarak ortaya çıkan dil, konuşma ve iletişim sorunları, bireylerin sosyal katılımını ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. İletişimin sürdürülmesi, işlevsel bağımsızlığın desteklenmesi ve yaşam kalitesinin artırılması açısından Dil ve Konuşma Terapisi (DKT), geriatrik popülasyonda önemli bir müdahale alanı oluşturmaktadır. Geriatrik bireylere yönelik DKT çalışmalarının incelenmesi, alandaki bilimsel eğilimlerin, öncelikli araştırma konularının ve mevcut boşlukların belirlenmesi açısından önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada, Türkiye’de geriatrik bireyler üzerine DKT alanında yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Geriatrik bireylerde DKT alanında yapılan lisansüstü tezler, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “Geriatric”, “Dil ve Konuşma Terapisi” ve “Dil ve Konuşma” anahtar kelimeleri kullanılarak taranmıştır. Ayrıca “yaşlı” ve “geriatric” anahtar kelimeleri ile Dil ve Konuşma Terapisi anabilim dalı seçilerek de arama yapılmıştır. Belirlenen anahtar kelimeler doğrultusunda ulaşılan tezler çalışmanın kapsamına dahil edilerek incelenmiştir.

Bulgular: Yapılan taramalar sonucunda geriatrik bireyler ve DKT alanını kapsayan toplam 10 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Bu tezlerin %10’u doktora (n=1), %90’ı yüksek lisans (n=9) tezidir. İncelenen tezlerin geriatrik bireylerde dil, konuşma, bilişsel iletişim ve yutma becerilerini farklı yönleriyle ele aldığı görülmüştür. Bu kapsamda tezlerin %40’ı dil (n=4), %30’u bilişsel iletişim (n=3), %10’u konuşma (n=1), %10’u oral motor/fizyolojik ölçümler (n=1) ve %10’u yutma (n=1) alanlarına odaklanmaktadır. İncelenen tezlerin hiçbirinin terapiye yönelik olmadığı, yalnızca değerlendirme odaklı olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Bulgular, geriatrik bireylerde DKT alanında yapılan lisansüstü çalışmaların çoğunlukla yüksek lisans düzeyinde ve değerlendirme odaklı olduğunu göstermektedir. Çalışmaların ağırlıklı olarak dil ve bilişsel iletişim alanlarında yoğunlaştığı, buna karşın konuşma, yutma ve fizyolojik ölçümlerin sınırlı kaldığı görülmektedir. Özellikle hiçbir çalışmanın terapi ya da müdahale odaklı olmaması, alanda önemli bir eksikliğe işaret etmektedir. Bu nedenle gelecekte terapi odaklı ve deneysel çalışmaların artırılması, doktora düzeyinde araştırmaların teşvik edilmesi ve disiplinler arası iş birliğinin güçlendirilmesi geriatrik DKT alanının gelişimine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Geriatri, Dil ve Konuşma Terapisi, Lisansüstü, Yaşlı, Tez

A REVIEW OF GRADUATE THESES IN THE FIELD OF SPEECH AND LANGUAGE THERAPY IN GERIATRIC
POPULATIONS

Purpose: Language, speech, and communication problems associated with aging in geriatric individuals may negatively affect social participation and quality of life. In this context, Speech and Language Therapy (SLT) is an important intervention area for maintaining communication, supporting functional independence, and enhancing quality of life in the geriatric population. Examining SLT studies conducted with geriatric individuals is essential for identifying scientific trends, priority research topics, and existing gaps in the field. Therefore, this study aimed to review graduate theses conducted in SLT focusing on geriatric individuals in Türkiye.

Methods: Graduate theses in SLT focusing on geriatric individuals were searched in the National Thesis Center database of the Council of Higher Education using the keywords “Geriatrics,” “Speech and Language Therapy,” and “Speech and Language.” Additionally, searches were conducted by selecting the Department of Speech and Language Therapy with the keywords “elderly” and “geriatrics.” Theses identified based on these keywords were included and systematically reviewed.

Results: A total of 10 graduate theses addressing geriatric individuals within SLT were identified. Of these, 10% were doctoral dissertations (n=1) and 90% were master’s theses (n=9). The theses examined language, speech, cognitive-communication, and swallowing skills from different perspectives. Specifically, 40% focused on language (n=4), 30% on cognitive-communication (n=3), 10% on speech (n=1), 10% on oral motor/physiological measurements (n=1), and 10% on swallowing (n=1). None were intervention-based; all were assessment-focused.

Conclusion: Findings indicate that graduate studies in SLT with geriatric individuals are mostly at the master’s level and assessment-oriented. Language and cognitive-communication are the most studied areas, while speech, swallowing, and physiological measurements remain limited. The absence of intervention-based studies highlights a significant gap. Increasing intervention-based and experimental research, encouraging doctoral studies, and strengthening interdisciplinary collaboration may contribute to advancing SLT for geriatric populations.

Keywords: Geriatrics, Speech and Language Therapy, Graduate, Elderly, Thesis

**YETİŞKİNLERDE YAŞAM KALİTESİ İLE YAŞLILIK DÖNEMİ KORKUSU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ:
ANKARA İLİ ÖRNEĞİ****Elif Sena KAMBUR, Türkan YILDIRIM**

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü

Amaç: Çalışmada, 18–64 yaş arası yetişkin bireylerde yaşam kalitesi ile yaşlılık dönemi korkusu arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yaşam kalitesi, bireylerin fiziksel, psikolojik, sosyal ve çevresel alanlara yönelik öznel değerlendirmelerini içeren çok boyutlu ve bütüncül bir kavram olarak ele alınmaktadır. Araştırma kapsamında yaşam kalitesinin söz konusu alt boyutları ayrı ayrı değerlendirilmiş ve bu boyutların yaşlılık dönemi korkusu ile olan ilişkisi analiz edilmiştir.

Yöntem: Araştırma, Ankara ilinde ikamet eden toplam 390 yetişkin birey üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler, yüz yüze görüşme ve çevrim içi veri toplama yöntemleri kullanılarak elde edilmiştir. Veri toplama aracı olarak, sosyo-demografik bilgi formu, WHOQOL-BREF ve Yaşlılık Dönemi Korkusu Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmış; tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların genel yaşam kalitesi puan ortalaması 3.58+/-0.45 olup orta-yüksek düzeyde; yaşlılık dönemi korkusu puan ortalaması ise 2.98+/-0.68 ile orta düzeydedir. Yaşlılık dönemi korkusu ile genel yaşam kalitesi arasında orta düzeyde, negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=-.383$, $p<.001$). En güçlü ilişkinin psikolojik alt boyutta olduğu belirlenmiştir ($r=-.391$, $p<.001$). Regresyon analizi sonuçları, yaşam kalitesinin yaşlılık dönemi korkusunu anlamlı düzeyde yordadığını ve toplam varyansın %14,7'sini açıkladığını göstermektedir ($R^2=.147$, $p<.001$).

Sonuç: Bulgular, bireylerin yaşam kalitesine yönelik olumlu algılarının yaşlılık dönemine ilişkin korkularını azaltabileceğini göstermektedir. Özellikle psikolojik iyi oluşun güçlendirilmesi, yaşlanmaya yönelik kaygıların azaltılmasında temel bir müdahale alanı olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, sağlıklı yaşlanma politikalarının bireylerin bütüncül yaşam kalitesini destekleyecek biçimde yapılandırılması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Kalitesi, Yaşlılık Dönemi Korkusu, Yetişkinler

**AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY OF LIFE AND FEAR OF OLD AGE IN ADULTS: THE
CASE OF ANKARA PROVINCE**

Purpose: This study aimed to investigate the relationship between quality of life and fear of old age among adults aged 18–64 years. Quality of life was conceptualized as a multidimensional construct encompassing individuals' subjective evaluations of their physical, psychological, social, and environmental well-being. The associations between overall quality of life, its sub-dimensions, and fear of old age were investigated.

Methods: The study sample consisted of 390 adult participants residing in Ankara. Data were gathered through both face-to-face and online modalities. The instruments included a socio-demographic information form, the WHOQOL-BREF, and the Fear of Old Age Scale. Data analysis was performed using SPSS software, employing descriptive statistics, Pearson correlation analysis, and simple linear regression analysis.

Results: The mean overall quality of life score was 3.58+/-0.45, indicating a moderate-to-high level whereas the mean fear of old age score was 2.98+/-0.68, reflecting a moderate level. A moderate, negative, and statistically significant correlation was found between fear of old age and overall quality of life ($r=-.383$, $p<.001$). The strongest association emerged within the psychological sub-dimension ($r=-.391$, $p<.001$). Regression analysis indicated that quality of life significantly predicted fear of old age, explaining 14.7% of the variance ($R^2=.147$, $p<.001$).

Conclusion: The findings suggest that more positive perceptions of quality of life are associated with lower levels of fear related to aging. In particular, strengthening psychological well-being, appears to be a critical intervention area in mitigating aging-related concerns. Accordingly, the development of healthy aging policies that support individuals' overall quality of life is of considerable importance.

Keywords: Quality of Life, Fear of Old Age, Adults

**YAŞLI BİREYLERDE EGZERSİZ DAVRANIŞININ SAĞLIK İNANÇ MODELİ ÇERÇEVESİNDE
İNCELENMESİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA****Eminenur TURHAL, Zeynep Büşra COŞAR-YILMAZ**

İstanbul Üniversitesi, Psikoloji/Edebiyat Fakültesi

Amaç: Bu çalışma, yaşlı bireylerde egzersiz davranışının Sağlık İnanç Modeli (SİM) kapsamında nasıl şekillendiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, ileri yaş döneminde fiziksel aktiviteye katılımı açıklayan nitel kanıtların sınırlı olması nedeniyle, yaşlı bireylerin egzersizin yararlarına, fiziksel inaktiviteye ilişkin algılanan tehditlere, egzersiz davranışının önündeki engellere ve egzersize yönelik öz yeterlilik algılarına dair deneyimlerini derinlemesine ortaya koymayı hedeflemektedir.

Yöntem: Araştırma nitel araştırma yaklaşımıyla tasarlanmıştır. Çalışma grubunu kartopu örnekleme yöntemiyle belirlenen, 65–74 yaş aralığında bulunan 12’si kadın ve 4’ü erkek olmak üzere toplam 16 yaşlı birey oluşturmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla katılımcıların doğal yaşam ortamlarında toplanmıştır. Analitik çerçeve olarak Sağlık İnanç Modeli temel alınmış; veriler içerik ve tematik analiz yöntemleri kullanılarak tümevarımsal ve tümdengelimsel yaklaşımla analiz edilmiştir.

Bulgular: Bulgular, katılımcıların egzersizi çoğunlukla planlı fiziksel aktiviteden ziyade günlük hareketlilik ve yürüyüş ile ilişkilendirdiğini göstermiştir. Egzersizin hareket kabiliyetini artırma, ağırları azaltma ve genel sağlık durumunu koruma açısından önemli yararlar sağladığı algılanmakla birlikte, kronik sağlık sorunları, fiziksel ağrı ve motivasyon eksikliği egzersiz davranışının sürdürülebilirliğini sınırlayan temel engeller olarak belirlenmiştir. Katılımcıların egzersize yönelik öz yeterlilik algılarının bireysel sağlık durumuna bağlı olarak değişkenlik gösterdiği saptanmıştır.

Sonuç: Araştırma bulguları, yaşlı bireylerde egzersiz davranışının SİM bileşenleri doğrultusunda şekillendiğini ortaya koymakta ve modelin ileri yaş grubunda fiziksel aktivite davranışını açıklamada uygulanabilirliğini desteklemektedir. Egzersize yönelik algılanan yararların güçlendirilmesi, engellerin azaltılması ve öz yeterliliğin desteklenmesi, yaşlılarda sürdürülebilir fiziksel aktivite davranışının geliştirilmesi ve aktif yaşlanmanın teşvik edilmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı sağlığı, egzersiz davranışı, Sağlık İnanç Modeli, nitel araştırma, aktif yaşlanma

UNDERSTANDING EXERCISE BEHAVIOR IN OLDER ADULTS: A QUALITATIVE STUDY BASED ON THE HEALTH BELIEF MODEL

Purpose: This study aims to explore how health beliefs shape exercise behavior among older adults within the framework of the Health Belief Model (HBM). Addressing the limited qualitative evidence explaining physical activity engagement in later life, the study investigates older individuals' perceptions of exercise benefits, perceived threats related to physical inactivity, perceived barriers to exercise participation, and exercise-related self-efficacy beliefs.

Methods: The study was designed using a qualitative research approach. The sample consisted of 16 older adults aged between 65 and 74 years (12 women and 4 men), recruited through snowball sampling. Data were collected through semi-structured interviews conducted in participants' natural living environments. The Health Belief Model guided the analytical framework. Data were analyzed using content and thematic analysis through both inductive and deductive analytical approaches.

Results: Findings revealed that exercise was predominantly conceptualized as routine daily mobility rather than structured physical activity, indicating that perception patterns play a critical role in sustained engagement in exercise behavior. Although exercise was widely perceived as beneficial for maintaining mobility, reducing pain, and supporting overall health, chronic health conditions, physical discomfort, and motivational challenges emerged as major perceived barriers. Self-efficacy beliefs varied considerably depending on individual health status.

Conclusion: The study provides qualitative evidence supporting the applicability of the Health Belief Model in explaining exercise behavior in older adults and emphasizes that strengthening perceived benefits, reducing perceived barriers, and enhancing self-efficacy are essential for promoting sustainable physical activity and active aging.

Keywords: Older adults, exercise behavior, Health Belief Model, qualitative research, active aging

AİLE HEKİMİNE GÜVENİNİN SAĞLIK HİZMETİ TALEP ERTELEME DAVRANIŞINA ETKİSİ

Hamza BEGEN, Rukiye KUTLUBAY, Özlem ÖZER, Okan ÖZKAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Yönetimi

Amaç: Bireylerin aile hekimine olan güven düzeyleri sağlık hizmeti talep davranışlarını etkileyen önemli unsurlardan biridir. Bu çalışmada 60 yaş ve üzeri bireylerde aile hekimine güvenin sağlık hizmeti talep erteleme davranışına etkisini incelenmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmanın evrenini Ankara'da yaşayan 60 yaş ve üzeri bireyler oluşturmaktadır. Çalışmada Kurt vd. tarafından uyarlanan "Aile Hekimine Güven Ölçeği" ile Söyler vd. geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yaptığı "Sağlık Hizmeti Talep Erteleme Davranışı Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından 1 Şubat-8 Mart 2026 tarihleri arasında yüz yüze olarak toplanmıştır. Çalışmada istatistiksel analizler SPSS 22 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmış, güvenirlik analizi, korelasyon analizi ve regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Çalışma sonucunda katılımcıların aile hekimine güven ölçeğine verdikleri puanların ortalaması 3,75+/-1,03; sağlık hizmeti talep erteleme davranışı ölçeğine verdikleri puanların ortalaması 2,49+/-0,97 olarak bulunmuştur. Yapılan korelasyon analizi sonucuna göre, aile hekimine güven ile sağlık hizmeti talep erteleme davranışı arasında anlamlı, negatif yönlü ve orta düzeyde ilişkiler tespit edilmiştir ($r=-,556$; $p<0,01$). Yürütülen regresyon analizi sonucunda aile hekimine güvenin, sağlık hizmeti talep erteleme davranışı üzerinde toplam varyansın %30,9'unu açıkladığı ve katılımcıların aile hekimine güven algılarının yükselmesinin sağlık hizmeti talep erteleme davranışlarını istatistiksel olarak azalttığı ortaya konulmuştur.

Sonuç: Çalışmanın sonucunda 60 yaş ve üzeri bireylerin aile hekimlerine güvenleri arttıkça sağlık hizmeti taleplerini erteleme davranışlarını azalttığı görülmüştür. Bu noktada da öncelikli olarak katılımcıların güven düzeylerini yükseltici uygulamaların dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile Hekimine Güven, Sağlık Hizmeti Talep Erteleme, Yaşlılar

THE EFFECT OF TRUST IN FAMILY PHYSICIANS ON HEALTH SERVICE DEMAND DELAY BEHAVIOR

Purpose: The level of trust individuals have in their family physician is one of the key factors influencing their healthcare-seeking behavior. The aim of this study was to examine the effect of trust in family physicians on the tendency to delay seeking healthcare among individuals aged 60 and older.

Methods: The study population consists of individuals aged 60 and older living in Ankara. The study utilized the "Family Physician Trust Scale," adapted by Kurt et al., and the "Health Care Demand Delay Behavior Scale," for which Söyler et al. conducted validity and reliability studies. Data for the study were collected face-to-face by the researchers between February 1 and March 8, 2026. Statistical analyses were performed using SPSS 22. Descriptive statistical methods were used in the data analysis, and reliability analysis, correlation analysis, and regression analysis were conducted.

Results: The results of the study showed that the mean score on the family physician trust scale was 3.75 +/- 1.03, while the mean score on the healthcare-seeking delay behavior scale was 2.49 +/- 0.97. According to the results of the correlation analysis, a significant, negative, and moderate relationship was found between trust in the family physician and health care-seeking delay behavior ($r = 0.556$; $p < 0.01$). The results of the regression analysis revealed that trust in the family physician explained 30.9% of the total variance in healthcare service delay behavior, and that an increase in participants' perceived trust in the family physician statistically reduced their healthcare service delay behavior.

Conclusion: The results of the study indicate that as individuals aged 60 and older develop greater trust in their family physicians, they are less likely to delay seeking healthcare services. In light of this, it is believed that priority should be given to implementing measures designed to enhance participants' levels of trust.

Keywords: Trust in Family Doctors, Delaying Healthcare Requests, Elderly People

İLERİ EVRE HASTALIK SÜRECİNDE YAŞLILARDA VE YAKINLARINDA SÜRECİ KABULÜN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ
ÜZERİNDEKİ ROLÜ

Funda ELDEMİR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Meslek Yüksek Okulu

Amaç: İleri evre hastalık süreci, yaşlı hastalar ve hasta yakınlarının yaşamlarında önemli fiziksel, psikolojik ve sosyal değişimlere yol açan kritik bir dönemdir. Manevi dayanıklılık, bireyin zorlayıcı yaşam olayları karşısında anlam bulma, baş etme ve içsel uyum geliştirme kapasitesi olarak bu süreçte önemli bir kaynak olarak değerlendirilmektedir. Bu ön çalışmanın amacı, planlanan manevi bakım uygulaması öncesinde gerçekleştirilen bir ön değerlendirme kapsamında, ileri evre hastalık sürecinde yaşlı hastalar ile yakınlarının süreci kabul düzeylerini yansıtan manevi dayanıklılıkları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini ileri evre hastalık sürecindeki 20 yaşlı hasta ve 10 hasta yakını olmak üzere toplam 30 katılımcı oluşturmuştur. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak Yetişkinler için Manevi Dayanıklılık Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Manevi dayanıklılık; maneviyat, amaç ve kararlılık alt boyutları kapsamında değerlendirilmiştir.

İstatistiksel analiz: Veriler Pearson korelasyon analizi ve Spearman–Brown korelasyon analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Manevi dayanıklılık ile psikolojik iyi oluş arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($r=.646$, $p.05$).

Sonuç: Bulgular, manevi dayanıklılık ile psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Özellikle kararlılık boyutu, bireylerin zorluklar karşısındaki içsel dirençlerinin önemine işaret etmektedir. Bu durum, anlam arayışının psikolojik uyumu desteklediğini vurgulayan çalışmalarla uyumludur. Amaç boyutunun anlamlılığı, yaşamın son döneminde anlam ve bütünlük arayışının önemini desteklemektedir. Maneviyat boyutunun tek başına anlamlı olmaması, bu yapının aktif baş etme süreçleri ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Örneklem büyüklüğünün sınırlı olması ve kesitsel tasarım genellenebilirliği kısıtlamaktadır. Manevi dayanıklılık ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bulgular, özellikle kararlılık ve amaç boyutlarını içeren manevi bakım uygulamalarının psikolojik iyi oluşu destekleyebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Manevi dayanıklılık, psikolojik iyi oluş, yaşlı hasta

THE ROLE OF ACCEPTANCE OF THE PROCESS IN PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AMONG OLDER ADULTS AND
THEIR RELATIVES DURING ADVANCED ILLNESS

Purpose: The advanced stage of illness is a critical period that leads to significant physical, psychological, and social changes in the lives of elderly patients and their relatives. Spiritual resilience is considered an important resource, reflecting the individual's capacity to find meaning, cope with difficulties, and develop internal adaptation in challenging situations. This preliminary study aims to examine the relationship between spiritual resilience, reflecting acceptance of the illness process, and psychological well-being among elderly patients and their relatives, as a pre-assessment conducted prior to a planned spiritual care intervention.

Methods: The study was conducted using a quantitative correlational survey model. The sample consisted of 30 participants, including 20 elderly patients in the advanced stage of illness and 10 relatives. Participants were selected using purposive sampling. Data were collected using the Spiritual Resilience Scale for Adults and the Psychological Well-Being Scale. Spiritual resilience was evaluated in terms of spirituality, purpose, and perseverance subdimensions. Data were analyzed using Pearson and Spearman–Brown correlation analyses.

Results: A significant and positive relationship was found between spiritual resilience and psychological well-being ($r=.646$, $p.05$).

Conclusion: Findings indicate that spiritual resilience is associated with psychological well-being. The strong role of perseverance highlights the importance of inner strength in coping with adversity, consistent with meaning-centered approaches. The significance of purpose supports the role of meaning in later life. The non-significant spirituality dimension suggests that spirituality may be more effective when combined with active coping processes. The small sample size and cross-sectional design limit generalizability. Spiritual resilience was positively associated with psychological well-being. Findings suggest that spiritual care interventions focusing on perseverance and purpose may enhance psychological well-being.

Keywords: Spiritual resilience, psychological well-being, elderly patient

YERİNDE YAŞLANMA VE SAĞLIK: KÜRESEL ARAŞTIRMA EĞİLİMLERİ, ÇEVİRİMİÇİ GÖRÜNÜRLÜK VE POLİTİKA ETKİSİ

Elif Sena KAMBUR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü

Amaç: Bu çalışmanın amacı, yerinde yaşlanma (aging in place) alanındaki araştırmaların küresel eğilimlerini, çevrimiçi görünürlüğünü ve politika etkisini incelemektir.

Yöntem: Dimensions veri tabanı kullanılarak “aging in health” ve “ageing in health” anahtar kelimeleriyle yapılan taramada 1306 yayın ve 38 politika belgesi analiz edilmiştir. Yayınların dağılımı, atıf eğilimleri, araştırma alanları ve iş birliği ağları incelenmiş; kavramsal yapı VOSviewer ile görselleştirilmiştir. Çevrimiçi görünürlük Altmetric Explorer ile değerlendirilmiş ve en yüksek etkiye sahip ilk 100 yayın incelenmiştir.

Bulgular: Yerinde yaşlanma ve yaşlıların bağımsız yaşamını destekleyen sağlık ve bakım modellerine yönelik araştırmaların arttığı görülmektedir. Çalışmalar ağırlıklı biyomedikal ve klinik bilimlerde yoğunlaşmakla birlikte halk sağlığı, psikoloji ve sağlık hizmetleri de katkı sunmaktadır. Üretim özellikle ABD ve Avrupa’da yoğunlaşmıştır. İlk 100 yayında Altmetric Attention Score 17–1082 arasında değişmektedir. 6690 çevrimiçi referansın çoğu sosyal medya kaynaklı olup paylaşımlar genellikle pozitif veya nötrdür. Araştırmalar 11 ülkede 18 politika kaynağında 32 kez referanslanmıştır. Altmetric Attention Score ile atıf sayısı arasında çok zayıf ilişki bulunmuştur ($r=0.094$).

Sonuç: Yerinde yaşlanma araştırmaları akademik literatürün yanı sıra sosyal medya ve politika belgelerinde de görünürlük kazanmaktadır. Ancak akademik etki ile çevrimiçi görünürlük farklı boyutları yansıtmaktadır. Bu nedenle değerlendirmelerde yalnızca atıf temelli değil, toplumsal ve politika etkisini içeren ölçütler de dikkate alınmalıdır. Bu durum, araştırmaların sağlık politikaları ve yaşlı sağlığı hizmetleri açısından önemli bir kaynak olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yerinde yaşlanma, yaşlı sağlığı, Altmetric Attention Score, politika etkisi, araştırma görünürlüğü

AGING IN PLACE AND HEALTH: GLOBAL RESEARCH TRENDS, ONLINE VISIBILITY, AND POLICY IMPACT

Purpose: The aim of this study is to examine the global trends, online visibility, and policy impact of research in the field of aging in place.

Methods: A search of 1306 publications and 38 policy documents was conducted using the Dimensions database with the keywords “aging in health” and “ageing in health”. The distribution of publications, citation trends, research areas, and collaboration networks were examined; the conceptual framework was visualized using VOSviewer. Online visibility was assessed using Altmetric Explorer, and the top 100 publications with the highest impact were examined.

Results: Research on aging in place and health and care models supporting independent living for older adults is increasing. While studies are predominantly concentrated in biomedical and clinical sciences, public health, psychology, and healthcare services also contribute. Production is particularly concentrated in the US and Europe. The Altmetric Attention Score for the top 100 publications ranges from 17 to 1082. Most of the 6690 online references originate from social media, and the shares are generally positive or neutral. The research was referenced 32 times in 18 policy sources across 11 countries. A very weak correlation was found between the Altmetric Attention Score and the number of citations ($r=0.094$).

Conclusion: Research on aging in situ is gaining visibility in academic literature as well as in social media and policy documents. However, academic impact and online visibility reflect different dimensions. Therefore, evaluations should consider not only citation-based criteria but also measures including societal and policy impact. This demonstrates that research is an important resource for health policies and elderly health services.

Keywords: Aging in place, elderly health, Altmetric Attention Score, policy impact, research visibility.

KIRSAL KESİMDE YAŞLI BİREYLERİN DİJİTAL SAĞLIK HİZMETLERİNİ KULLANMA DENEYİMLERİ: ŞEFAATLİ
ÖRNEĞİGizem ARITÜRK¹, Mehmet Fatih KANOĞLU², Salih Ferhat TOYĞUN³¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Çekerek Fuat Oktay Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı²Yozgat Bozok Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü³Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Hemşire; Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

Amaç: Bu çalışma, kırsal kesimde yaşayan yaşlı bireylerin dijital sağlık hizmetlerini kullanma deneyimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, yaşlı bireylerin dijital sağlık uygulamalarına erişim düzeylerini, karşılaştıkları zorlukları ve destek ihtiyaçlarını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Yöntem: Araştırma nitel desende yürütülmüş olup, Yozgat ili Şefaatlil ilçesinde yaşayan 35 katılımcıdan veri toplanmıştır. Veriler, katılımcı deneyimlerine dayalı olarak tematik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların büyük çoğunluğunun (n=24) dijital sağlık hizmetlerini kullanmadığı, yalnızca 11 katılımcının aktif kullanım sağladığı belirlenmiştir. Kullanımda en önemli engellerin bilgi eksikliği (n=23) ve dijital okuryazarlık yetersizliği (n=19) olduğu saptanmıştır. Ayrıca uygulamaların karmaşık bulunması ve teknik sorunlar diğer önemli güçlükler arasında yer almaktadır. Katılımcıların çoğunun dijital işlemleri çocukları aracılığıyla gerçekleştirdiği belirlenmiştir. Katılımcıların tamamı kırsal alanda yaşamının erişim üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını ifade etmiştir.

Sonuç: Bulgular, dijital sağlık hizmetlerine erişimde temel sorunun coğrafi koşullardan ziyade bireysel dijital yeterlilik eksikliği olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu durum, dijitalleşme sürecinde yaşlı bireylerin hizmetlere etkin katılımında önemli sınırlılıklar bulunduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, yaşlı bireylere yönelik dijital okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması, dijital sağlık uygulamalarının daha sade, anlaşılır ve kullanıcı dostu biçimde yeniden tasarlanması ve sağlık personeli tarafından sunulan rehberlik hizmetlerinin güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, bireylerin dijital sistemlere bağımlı olmadan erişimini destekleyecek alternatif ve destekleyici mekanizmaların geliştirilmesi gerekmektedir. Bu tür bütüncül yaklaşımların, yaşlı bireylerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırarak sağlık hizmetlerinden daha etkin yararlanmalarını sağlayacağı ve yaşam kalitelerini artıracağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital sağlık, yaşlı bireyler, kırsal kesim, dijital okuryazarlık

EXPERIENCES OF ELDERLY INDIVIDUALS IN RURAL AREAS IN USING DIGITAL HEALTH SERVICES: THE CASE
OF ŞEFAATLİ

Purpose: This study aims to examine the experiences of elderly individuals living in rural areas in using digital health services. It seeks to reveal their levels of access to digital health applications, the challenges they encounter, and their support needs.

Methods: The research was conducted using a qualitative design, and data were collected from 35 participants living in the Şefaatlil district of Yozgat province. The data were analyzed through thematic analysis based on participants' experiences.

Results: The majority of participants (n=24) do not use digital health services, while only 11 participants actively use them. The main barriers were identified as lack of knowledge (n=23) and insufficient digital literacy (n=19). In addition, complex applications and technical problems were among the other major difficulties. It was found that most participants perform digital tasks through their children. All participants stated that living in a rural area does not have a significant effect on access to digital health services.

Conclusion: The findings clearly demonstrate that the primary barrier to accessing digital health services is not related to geographical conditions but rather to deficiencies in individual digital competencies. This indicates that elderly individuals face significant limitations in effectively participating in digitally delivered health services. In this context, it is essential to expand digital literacy training for elderly individuals, redesign digital health applications to be simpler, more understandable, and user-friendly, and strengthen guidance services provided by healthcare professionals. Furthermore, it is necessary to develop alternative and supportive mechanisms that enable access without full dependence on digital systems. Such comprehensive approaches are expected to facilitate elderly individuals' access to healthcare services, promote more effective utilization of these services, and ultimately improve their quality of life.

Keywords: Digital health, elderly individuals, rural areas, digital literacy

YAŞLI NÖROLOJİ HASTALARINA BAKIM VERENLERİN KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER VE SAĞLIK SİSTEMİ DENEYİMLERİ

Salih Ferhat TOYGUN¹, Mehmet Fatih KANOĞLU², Gizem ARITÜRK³¹ Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi² Yozgat Bozok Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü³ Yozgat Bozok Üniversitesi, Çekerek Fuat Oktay Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı

Amaç: Bu araştırma, bir üniversite hastanesinin nöroloji servisinde yaşlı hastalara bakım veren yakınların sağlık sistemiyle etkileşimlerini ve deneyimledikleri yapısal ile işlevsel sorunları incelemeyi amaçlamaktadır. Yaşlı nüfusun artışıyla birlikte nörolojik kökenli kronik hastalıkların yönetimi yalnızca tıbbi bir mesele olmaktan çıkmış; sosyo-ekonomik ve sistemsel boyutlar kazanmıştır. Bu bağlamda çalışma, bakım verenlerin hizmetlere erişim süreçlerini, hizmet kalitesine ilişkin algılarını ve sağlık sistemi içindeki konumlarını bütüncül bir yaklaşımla ele almayı hedeflemektedir.

Yöntem: Araştırma nitel metodolojiye dayalı olup fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu, bir üniversite hastanesinin nöroloji servisinde yatan yaşlı hastalara birincil bakım sağlayan 15 katılımcıdan oluşmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve katılımcıların deneyimlerini derinlemesine ortaya koymak amacıyla tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Elde edilen bulgular, bakım verenlerin sağlık personeliyle ilişkilerinde genel bir memnuniyet olduğunu göstermektedir. Ancak bilgi akışındaki kopukluklar, birimler arası koordinasyon eksiklikleri ve çelişkili bilgilendirmeler önemli stres kaynaklarıdır. Özellikle yabancı uyruklu hekimlerle yaşanan dil ve kültürel iletişim sorunlarının bakım sürecini olumsuz etkilediği ve güvensizlik yarattığı belirlenmiştir. Ayrıca randevu sistemindeki yoğunluk, ulaşım ve fiziksel zorluklar da önemli yapısal engeller arasında yer almaktadır.

Sonuç: Evde bakım sürecinde bakım verenlerin teknik bilgi eksikliği, sosyal izolasyon ve tükenmişlik yaşadığı görülmektedir. Çalışma, sağlık sisteminin etkinliğinin bakım veren deneyimleri üzerinden de değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymakta ve mevcut politikaların bakım veren odaklı şekilde yeniden düzenlenmesi ile destek mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı bakımı, nöroloji hastaları, bakım veren deneyimi, sağlık sistemi

THE HEALTHCARE SYSTEM EXPERIENCES OF CAREGIVERS FOR NEUROLOGY PATIENTS

Purpose: This study aims to provide a comprehensive analysis of the healthcare system experiences and the structural and functional challenges faced by caregivers of elderly patients hospitalized in the neurology department of a university hospital. With the rise of an aging population, the management of chronic neurological disorders has expanded beyond a purely clinical concern into a broader socio-economic and systemic issue. In this context, the study evaluates caregivers' access to healthcare services, their perceptions of care quality, and their roles within institutional communication networks from a holistic perspective.

Methods: The study is based on a qualitative research methodology and adopts a phenomenological design. The sample consists of 15 primary caregivers providing care to elderly patients in a university hospital's neurology unit. Data were collected through semi-structured interviews, allowing for an in-depth exploration of participants' experiences, and were analyzed using thematic analysis.

Results: The results reveal that caregivers generally report positive relationships with healthcare professionals. However, fragmented information flow, lack of coordination between departments, and inconsistent medical guidance emerge as significant sources of stress. Additionally, language and cultural barriers with foreign healthcare professionals negatively affect the quality of care and contribute to feelings of uncertainty among caregivers. Structural challenges such as the complexity of the appointment system, logistical constraints, and transportation difficulties for elderly patients with limited mobility were also identified.

Conclusion: During the transition to home care, caregivers experience technical inadequacies in caregiving tasks, along with social isolation and psychological burnout. Overall, the findings suggest that evaluating healthcare systems should include caregiver experiences and emphasize the need for caregiver-centered policy reforms and stronger support mechanisms.

Keywords: Elderly care, neurology patients, caregiver experience, healthcare system

AKTİF VE SAĞLIKLI YAŞLANMA PERSPEKTİFİNDE İLERİ YAŞ TURİZMİ

Haticenur TURAN¹, Hakan Oğuz ARI²¹Yıldız Teknik Üniversitesi²Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Amaç: Nüfusun yaşlanması, tüm dünyada ve Türkiye'de demografik, sosyal ve ekonomik dönüşümleri beraberinde getiren evrensel bir fenomendir. Ortalama yaşam süresinin uzamasıyla "sağlıklı yaşlanma" kavramı daha da önem kazanmıştır. Yaşlı bireylerin artan boş zamanı ve finansal refahı, ileri yaş turizmini "gümüş ekonomi"nin en önemli itici güçlerinden biri yaparak sürdürülebilir yeni bir pazar yaratmıştır. Bu çalışmanın amacı; sağlıklı yaşlanmayı destekleyen ileri yaş turizmini, yaşlı turistlerin çok boyutlu seyahat motivasyonlarını ve uygun pazarlama stratejilerini incelemek, Türkiye'nin bu alandaki mevcut durumunu, fırsatlarını ve atılabilecek adımları ortaya koymaktır.

Yöntem: Bu araştırma, ulusal ve uluslararası ikincil veri kaynaklarının derinlemesine tarandığı anlatı derleme deseninde tasarlanmıştır. Literatür taramasında; Dünya Sağlık Örgütü ve Birleşmiş Milletler raporları, TÜİK istatistikleri, "Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı" ve "10. Kalkınma Planı" gibi politika belgeleri ile akademik araştırmalar incelenmiştir. Veriler; yaşlılık konsepti, çok boyutlu motivasyonlar, pazar segmentasyonu, dijital tanıtım stratejileri, termal turizm ve uzun yaşam köyleri temaları altında sentezlenmiştir.

Bulgular: Yaşlı turistlerin seyahat motivasyonlarının temelinde sağlık koşullarını iyileştirme, sosyal etkileşim, artan yaşam beklentisi, yüksek harcanabilir gelir ve aktif yaşam sürme isteği yatmaktadır. Bu kitlenin heterojen yapısı, pazarlamada etkili pazar segmentasyonunu zorunlu kılmaktadır. Türkiye; zengin termal potansiyeli, elverişli iklimi, Avrupa'ya coğrafi yakınlığı, alışveriş ve golf olanaklarıyla yaşlı turistler için güçlü bir destinasyondur. Ayrıca, orta yaş ve üstüne doğa içerisinde güvenli barınma, bakım ve tedavi sunan uzun yaşam köyleri, ülkenin marka değerini artıracak önemli potansiyel barındırmaktadır.

Sonuç: İleri yaş turizmi kapsamında Türkiye'nin pazar payına ulaşabilmesi için, bakım hizmetlerinin turizme tam uyumlu hale getirilmesi ve geçmiş planlamaların güncellenerek bütüncül bir yaklaşım benimsenmesi gerekmektedir. Yaşlı turistlerin seyahat engellerini aşmak ve erişimini kolaylaştırmak için yaşlı dostu dijital hizmetlerin yaygınlaştırılması ve dijital okuryazarlığın desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Sonuç olarak, uzun yaşam köyleri gibi katma değerli yatırımlarla ülkenin uluslararası rekabet gücü, turizm gelirleri ve istihdam kapasitesi artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, İleri Yaş Turizmi, Sağlıklı Yaşlanma

SENIOR TOURISM FROM THE PERSPECTIVE OF ACTIVE AND HEALTHY AGEING

Purpose: Population ageing is a global phenomenon driving demographic, social, economic transformations both worldwide and in Türkiye. With increasing life expectancy, the concept of healthy ageing has gained prominence. The expanding leisure time, financial well-being of older individuals have positioned senior tourism as a key driver of the "silver economy," creating a sustainable emerging market. This study aims to examine senior tourism as a means of promoting healthy ageing, to explore the multidimensional travel motivations of older tourists, to identify appropriate marketing strategies, while assessing Türkiye's current position, opportunities, future directions in this field.

Methods: This study adopts a narrative review design based on an in-depth analysis of national/international secondary data sources. The literature review includes reports from the World Health Organization and the United Nations, data from the TURKSTAT, policy documents such as the National Action Plan on the Rights of Older Persons, the 10th Development Plan, as well as relevant academic studies. The data were synthesized under key themes including ageing, multidimensional motivations, market segmentation, digital promotion strategies, thermal tourism, and longevity villages.

Results: The primary travel motivations of older tourists include improving health conditions, social interaction, increased life expectancy, higher disposable income, and the desire for an active lifestyle. The heterogeneous structure of this group necessitates effective market segmentation. Türkiye stands out as a strong destination due to its rich thermal resources, favorable climate, proximity to Europe, diverse tourism opportunities such as shopping, golf. Additionally, longevity villages offering safe accommodation, care, and treatment in natural environments present significant potential for enhancing national brand value.

Conclusion: To increase its market share in senior tourism, Türkiye should better integrate care services with tourism, adopt a holistic approach by updating existing policies. Expanding age-friendly digital services, promoting digital literacy are crucial for improving accessibility. Investments such as longevity villages can enhance international competitiveness, tourism revenues, employment capacity.

Keywords: Ageing, Senior Tourism, Healthy Ageing

TÜRKİYE'DE YAŞLI SAĞLIĞI YÖNETİMİNDE TOPLUM TEMELLİ VE KURUMSAL BAKIM MODELLERİNİN ARALIK 2024 VERİLERİ İŞİĞİNDA DEĞERLENDİRİLMESİ**Asiye GÖKÇE**

Gülhane Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon

Amaç: Türkiye'de yaşlı nüfus oranı (65+ yaş), 2020 yılında %9,5 iken 2024 sonunda %10,5 eşliğini aşmış, 2025 yılı itibarıyla ise %11 bandına ulaşmıştır. Bu demografik dönüşümün en somut göstergesi olan "Yaşlı Bağımlılık Oranı", 2020'de 14,1 iken 2025 başında 16,0 seviyesine yükselerek üretken nüfus üzerindeki bakım yükünün son beş yılda %13,5 arttığını kesinleştirmiştir. 9 milyonu aşan yaşlı popülasyonu karşısında toplam kurumsal kapasitenin binde 1,6 düzeyinde kalması, huzurevi odaklı stratejilerin genel bir çözüm sunamadığını ispatlamaktadır. Bu çalışmanın amacı; Aralık 2024 verileri ışığında kurumsal ve toplum temelli bakım modellerini kıyaslayarak, bakanlıklar arası stratejik iş birliği ve bütüncül yönetim önerileri geliştirmektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ikincil veri analizi olan çalışmada; TÜİK 2020-2025 verileri, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 31 Aralık 2024 resmi bültenleri ve Sağlık Bakanlığı Evde Sağlık Hizmetleri (ESH) istatistikleri (2024) kullanılmıştır. Veriler tıbbi bakım, sosyal destek ve kognitif rehabilitasyon başlıklarında "eğilim analizi" yöntemiyle yorumlanmıştır.

Bulgular: 2024 sonu itibarıyla yatılı kurumsal bakım kapasitesi yaklaşık 30.000 sınırında kalarak 9 milyonluk yaşlı nüfusun binde 3'üne hitap edebilmiştir. Buna karşın; Sağlık Bakanlığı 650.000 hastaya tıbbi ESH sunarken, Aile Bakanlığı 542.619 kişiye evde bakım yardımı sağlamaktadır. Gündüzlü Bakım Merkezi sayısı %51 artışla 41'e yükselmiş, Ulusal Vefa Programı 126.960 haneye hijyen desteği ulaştırmıştır. Sağlık katılım payı desteği alan hane sayısı ise %69 artışla 177.184 olmuştur.

Sonuç: Bulgular, kurumsal kapasitenin fiziksel sınıra ulaştığını ve çözümün "Bütüncül Toplum Temelli Bakım" modelinde olduğunu göstermektedir. Ancak iki bakanlığın hizmetlerindeki kopukluk vaka yönetimini zorlaştırmaktadır. Sonuç olarak; tıbbi ve sosyal verilerin e-Nabız üzerinden entegrasyonu, Vefa personelinin "saha gözlemcisi" olarak eğitilmesi ve Gündüzlü Bakım Merkezlerinin "Aktif Rehabilitasyon Hub"larına dönüştürülmesi önerilmektedir. 2024 verileri, mevcut sosyal altyapının tıbbi denetimle organik iş birliğine girmesinin artan geriatrik yükü yönetmede temel strateji olduğunu kanıtlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı Sağlığı, Evde Bakım, Bütüncül Yaklaşım, Geriatri Politikaları.

EVALUATION OF COMMUNITY-BASED AND INSTITUTIONAL CARE MODELS IN ELDERLY HEALTH MANAGEMENT IN TURKEY IN LIGHT OF DECEMBER 2024 DATA

Purpose: The proportion of the elderly population (65+) in Türkiye rose from 9.5% in 2020 to 10.5% by late 2024, reaching 11% in 2025. The "Elderly Dependency Ratio" increased from 14.1 to 16.0 during this period, confirming a 13.5% rise in the care burden on the productive population. Given an elderly population exceeding 9 million, the total institutional capacity remains at a mere 1.6 per thousand, proving that nursing home-oriented strategies cannot provide a universal solution. This study compares institutional and community-based care models using December 2024 data to develop recommendations for inter-ministerial strategic cooperation and holistic management.

Methods: In this descriptive secondary data analysis, TURKSTAT 2020-2025 projections, official December 31, 2024, bulletins from the Ministry of Family and Social Services, and 2024 Home Health Care (HHC) statistics from the Ministry of Health were utilized. Data was interpreted through trend analysis focusing on medical care, social support, and cognitive rehabilitation.

Results: By late 2024, residential institutional capacity remained at 30,000, addressing only 3 per thousand of the 9 million elderly individuals. Conversely, the Ministry of Health provided medical HHC to 650,000 patients, while the Ministry of Family and Social Services provided home care assistance to 542,619 individuals. Day Care Centers increased by 51% to 41, and the Vefa Program reached 126,960 households. Healthcare contribution support reached 177,184 households, a 69% increase.

Conclusion: Findings indicate that institutional capacity has reached its limit; thus, the "Holistic Community-Based Care" model is essential. However, service fragmentation between ministries complicates case management. Recommendations include integrating medical/social data via e-Nabız, training Vefa personnel as field observers, and transforming Day Care Centers into "Active Rehabilitation Hubs." Organic cooperation between social infrastructure and medical supervision is the primary strategy for managing the increasing geriatric burden.

Keywords: Elderly Health, Home Care, Holistic Approach, Geriatric Policies.

TÜRKİYE'DE BÜYÜK EBEVEYNLERİN ROLÜ VE KUŞAKLARARASI DAYANIŞMA

Özge ŞAHİN, Aybuke Yurteri TIRYAKI

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

Amaç: Toplumsal yapıda büyük ebeveynlerin çocuk bakım ve gelişim süreçlerindeki rolü, akademik yazında giderek artan bir ilgi görmektedir. Bu çalışmanın amacı, 2004–2026 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında büyük ebeveyn, torun ve kuşaklararası dinamikleri ele alan lisansüstü tezlerin genel eğilimlerini, yöntem tercihlerini ve temel bulgularını sistematik olarak incelemektir.

Yöntem: Araştırma, doküman analizi yöntemiyle yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde “büyükanne”, “büyükbaba”, “büyük ebeveyn”, “torun”, “anneanne” ve “babaanne” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. 2004 yılından itibaren ulaşılan 53 çalışmadan, başlık, özet ve kavramsal uygunluk kriterlerine göre 21 tez elenmiş; kalan 32 tez analiz edilmiştir. Veriler; üniversite, enstitü, yöntem, veri toplama araçları, örneklem ve bulgu eğilimlerine göre kodlanmıştır.

Bulgular: Akademik üretimin %59,4'ünün 2021 ve sonrasında yoğunlaştığı görülmüştür. Tezlerin %81,2'si yüksek lisans düzeyindedir. Nicel araştırmalar (%59,3) ağırlıktadır. En sık kullanılan veri toplama araçları Bağlanma Stilleri (%34,3) ve Yaşlanma/Ölüm Kaygısı (%28,1) ölçekleridir. Örneklemde büyük ebeveyn odaklı çalışmalar (%43,7) öne çıkmaktadır. Anahtar kelime kullanımında “büyükanne” (%68,7) baskınken, “büyükbaba” sınırlı düzeyde temsil edilmektedir.

Sonuç: Türkiye’de büyük ebeveynlik çalışmalarına ilgi 2004’ten itibaren artmış, özellikle 2021 sonrası belirginleşmiştir. Bu durum, modern çekirdek ailelerin bakım ihtiyaçlarıyla ilişkilendirilebilir. Bağlanma temelli yaklaşımlar, büyük ebeveynlerin yalnızca bakım sağlayıcı değil, çocuğun sosyo-duygusal gelişiminde önemli bir destek olduğunu göstermektedir. “Büyükanne” kavramının yüksek görünürlüğü, bakımın toplumsal cinsiyet temelli dağılımına işaret ederken, “büyükbaba” figürünün sınırlılığı dikkat çekmektedir. Ayrıca, geleneksel ve modern ebeveynlik anlayışları arasındaki farklılıklar kuşaklararası gerilimleri yansıtmaktadır. Bu doğrultuda, büyük ebeveynlerin erken çocukluk hizmetlerine aktif katılımı ve kuşaklararası iletişimi destekleyen politikalar önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyük Ebeveynlik, Kuşaklararası İlişkiler, Doküman Analizi.

THE ROLE OF GRANDPARENTS AND INTERGENERATIONAL SOLIDARITY IN TURKEY

Purpose: The strategic role of grandparents in childcare and development within the social structure has increasingly attracted attention in academic literature. Intergenerational relationships are being reconsidered in relation to changing family structures and caregiving practices. The aim of this study is to systematically examine the general trends, methodological preferences, and main findings of postgraduate theses focusing on grandparents, grandchildren, and intergenerational dynamics in the Council of Higher Education (YOK) National Thesis Center database between 2004 and 2026.

Methods: This study was conducted using the document analysis method. During data collection, a search was performed using the keywords “grandmother,” “grandfather,” “grandparent,” “grandchild,” “maternal grandmother,” and “paternal grandmother.” A total of 53 studies were identified without time limitation. After evaluation based on title, abstract, and conceptual relevance, 21 theses were excluded. The remaining 32 theses were analyzed. Data were coded according to university, institute, method, data collection tools, sample structure, and research trends.

Results: The findings show that 59.4% of the studies were produced after 2021. Most of theses (81.2%) are at the master’s level. Quantitative methods dominate (59.3%). The most used data collection tools are Attachment Styles scales (34.3%) and Aging/Death Anxiety scales (28.1%). Studies focusing on grandparents (43.7%) are the most frequent. In keyword usage, “grandmother” (68.7%) is dominant, while “grandfather” remains limited.

Conclusion: Academic interest in grandparenting in Turkey has increased steadily since 2004, with a notable rise after 2021. This trend reflects the care needs of modern nuclear families and working parents’ reliance on extended family support. Attachment-based approaches indicate that grandparents contribute not only as caregivers but also as important figures in children’s socio-emotional development.

Keywords: Grandparenting, Intergenerational Relationships, Document Analysis.

HUZUREVİ VE YAŞLI BAKIM HİZMETLERİ ALANINDAKİ LİSANSÜSTÜ TEZLERE YÖNELİK BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Berna Nur YILDIZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Amaç: Demografik değişimle artan yaşlı nüfusu, kurumsal bakım hizmetlerini stratejik bir araştırma odağı yapmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki farklı üniversitelerde, huzurevi ve yaşlı bakım hizmetlerini konu alan lisansüstü tezlerin genel eğilimlerini, yöntem tercihlerini, metodolojik yapılarını ve temel bulgu eğilimlerini sistematik olarak incelemektir.

Yöntem: Araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemiyle yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde; "yaşlı bakım merkezi", "huzurevi", "huzur evi" anahtar kelimeleriyle tarama yapılmıştır. Kapsamlı bir literatür taraması neticesinde ulaşılan çalışmalar arasından konu ve içerik uygunluğu kriterlerine göre seçilen 29 lisansüstü tez incelenmiştir. İnceleme sürecinde her çalışma; yayın yılı, enstitü, araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örneklem yapısı ve temel sonuçları açısından kodlanarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Analiz sonuçları, akademik üretimin %48,3'ünün 2020 ve sonrası yıllarda yoğunlaştığını göstermektedir. Metodolojik olarak nicel araştırmaların (%48,3) ağırlıkta olduğu, bunu nitel desenlerin (%37,9) takip ettiği saptanmıştır. Veri toplama aşamasında Maslach Tükenmişlik Envanteri, Yaşlılara Yönelik Tutum Ölçekleri (KAOP) ve Ölüm Kaygısı ölçeklerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Örneklem grubunda yaşlı birey odaklı çalışmalar (%44,8) ile bakım personeli odaklı çalışmaların (%41,3) başı çektiği görülmektedir. Anahtar kelime analizinde "Yaşlı Bakımı" ve "Tükenmişlik" kavramlarının baskın olduğu, son yıllarda ise ve "Afet Bilinci" temalarının literatüre eklendiği saptanmıştır.

Sonuç: Türkiye'de yaşlı bakımı üzerine akademik ilgi 2019'dan itibaren ivme kazanmış, çalışmaların %48,3'ü pandemi sonrasında yoğunlaşmıştır. İncelenen tezlerde odak noktası yalnızca yaşlılar değil, onlarla birebir temas kuran huzurevi personeli (%41,3). Personelde saptanan yüksek tükenmişlik ve ölüm kaygısı, hizmet kalitesini tehdit eden kritik bir risk faktörüdür. Bu durum, huzurevlerinin fiziksel bir alandan öte, "bakım veren ve alan" arasındaki etkileşimle şekillenen dinamik bir sosyal alan olduğunu kanıtlamaktadır. Sonuç olarak yaşlı refahı; yalnızca yaşlıya yönelik desteklerle değil, personelin çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve psiko-eğitsel olarak desteklenmesiyle mümkündür.

Anahtar Kelimeler: huzurevi, yaşlı bakım merkezi, yaşlı bakımı

A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GRADUATE THESES IN THE FIELD OF NURSING HOME AND AGED CARE SERVICES

Purpose: The increasing elderly population due to demographic change has made institutional care services a strategic focus of research. This study aims to systematically examine the general trends, methodological structures, method preferences, and main finding tendencies of postgraduate theses on nursing homes and elderly care services conducted at different universities in Türkiye.

Methods: The study was conducted using the document analysis method, one of the qualitative research designs. During data collection, searches were carried out using the keywords "elderly care center," "nursing home," and "elderly home." Following a comprehensive literature review, 29 postgraduate theses selected according to topic and content suitability criteria were examined. Each study was coded and analyzed in terms of publication year, institute, research method, data collection tools, sample structure, and main results.

Results: The analysis results show that 48.3% of academic production was concentrated in 2020 and later years. Quantitative studies (48.3%) were predominant, followed by qualitative designs (37.9%). The Maslach Burnout Inventory, Attitude Scales Toward the Elderly (KAOP), and death anxiety scales were frequently used. In the sample groups, studies focusing on elderly individuals (44.8%) and care personnel (41.3%) were most prominent. Keyword analysis revealed that "elderly care" and "burnout" were dominant concepts, while "disaster awareness" has recently been added to the literature.

Conclusion: Academic interest in elderly care in Türkiye has gained momentum since 2019, with 48.3% of studies intensifying in the post-pandemic period. The focus extends beyond older adults to nursing home personnel in direct contact with them (41.3%). High burnout and death anxiety among personnel constitute critical risk factors threatening service quality. Consequently, the welfare of older adults depends not only on elderly-focused support but also on improving staff working conditions and providing psycho-educational support.

Keywords: Nursing home, Elderly care center, elderly care

DİJİTAL YAŞLI BAKIMINDA GÖRÜNMEYEN EŞİTSİZLİKLER: AKILLI TEKNOLOJİLER GERÇEKTEN KAPSAYICI MI?

Fulya Şenay AVCI

Mersin Üniversitesi, Sosyoloji

Amaç: Küresel ölçekte hızlanan demografik yaşlanma, sağlık sistemlerini yalnızca niceliksel olarak zorlamakla kalmamakta; aynı zamanda bakım pratiklerinin epistemolojik ve yapısal yeniden yapılanmasını da zorunlu kılmaktadır. Bu dönüşüm sürecinde dijital sağlık teknolojileri, yaşlı bakımını yeniden tanımlayan başat araçlar olarak öne çıkmakta; tele-tıp uygulamaları, yapay zekâ destekli bakım sistemleri ve akıllı yaşam ortamları aracılığıyla “bağımsız ve onurlu yaşlanma” ideali yeniden kurgulanmaktadır. Ancak bu teknolojik genişleme, beraberinde çoğu zaman görünmez kılınan yeni eşitsizlik biçimlerini ve etik kırılma noktalarını da üretmektedir. Bu çalışma, dijital yaşlı bakımının kapsayıcılık iddiasını eleştirel bir perspektiften sorgulamayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Özellikle dijital okuryazarlık düzeyi, sosyoekonomik konum, bilişsel ve fiziksel sınırlılıklar gibi çok katmanlı belirleyicilerin, yaşlı bireylerin dijital sağlık ekosistemine eklenme süreçlerini nasıl şekillendirdiği analiz edilmektedir. Çalışma, nitel bir kuramsal çerçeve içerisinde, mevcut literatürün eleştirel ve bütüncül bir değerlendirmesine dayanmaktadır.

Bulgular: Analitik bulgular, dijital sağlık ve bakım teknolojilerinin yalnızca olanak üretmekle kalmayıp, aynı zamanda “algoritmik dışlanma”, “tasarımsal önyargı” ve “erişim temelli eşitsizlikler” üzerinden yeni kırılganlık alanları inşa edebildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle kullanıcı deneyiminin genç, sağlıklı ve teknolojiye hâkim bireyler temelinde kurgulanması, yaşlı bireylerin sistematik biçimde marjinalleştirilmesine yol açabilmektedir.

Sonuç: Yaşlı sağlığında bütüncül yaklaşımın etik sorumluluğu, sosyal adaleti ve kapsayıcı tasarım ilkelerini de içeren çok katmanlı bir perspektifle ele alınması gerektiği savunulmaktadır. Bu bağlamda çalışma, yaşlı dostu dijital sağlık politikalarının geliştirilmesine yönelik eleştirel ve dönüştürücü öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Dijital yaşlanma, algoritmik dışlanma, sağlık teknolojileri, eşitsizlik, etik bakım

INVISIBLE INEQUALITIES IN DIGITAL ELDERLY CARE: ARE SMART TECHNOLOGIES TRULY INCLUSIVE?

Purpose: The accelerating global demographic aging not only places quantitative pressure on healthcare systems but also necessitates an epistemological and structural reconfiguration of care practices. Within this transformative landscape, digital health technologies have emerged as pivotal instruments redefining elderly care; telemedicine applications, AI-supported care systems, and smart living environments are reconstructing the ideal of “independent and dignified aging.” However, this technological expansion simultaneously generates new forms of inequality and ethical fault lines that often remain obscured. This study aims to critically interrogate the inclusivity claims of digital elderly care.

Methods: In particular, it examines how multidimensional determinants—such as digital literacy, socioeconomic positioning, and cognitive as well as physical limitations—shape older adults’ processes of integration into the digital health ecosystem. The study is grounded in a qualitative theoretical framework and draws upon a critical and integrative review of the existing literature.

Results: The analytical insights reveal that digital health and care technologies not only create opportunities but also engender new zones of vulnerability through mechanisms such as “algorithmic exclusion,” “design bias,” and “access-based inequalities.” The construction of user experience predominantly around younger, healthier, and technologically proficient individuals contributes to the systematic marginalization of older adults.

Conclusion: In conclusion, it is argued that a holistic approach to elderly health must extend beyond technological innovation to encompass ethical responsibility, social justice, and principles of inclusive design. In this regard, the study offers critical and transformative recommendations for the development of age-friendly and equitable digital health policies.

Keywords: Keywords: Digital aging, algorithmic exclusion, health technologies, inequality, ethical care

SİGARA KULLANIMININ GERİATRİK POPÜLASYONDA SES YORGUNLUĞU ÜZERİNDEKİ ROLÜ

Rumeysa PEŞMAN¹, Tuğba YILMAZ¹, Asya Fatma MEN²¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi² Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı, geriatrik bireylerde sigara kullanım durumunun ses yorgunluğu üzerindeki etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışmaya toplam 65 yaş üstü 112 geriatrik birey dahil edildi. Araştırmada katılımcılara Demografik Bilgi Formu ve Ses Yorgunluğu Ölçeği (Vocal Fatigue Index-VFI) uygulandı. Katılımcılar sigara kullanım durumlarına göre üç gruba ayrıldı: hiç kullanmamış (n=40), bırakmış (n=35) ve hâlen kullanan (n=37). Ses yorgunluğu düzeyi standart bir değerlendirme ölçeği ile ölçüldü. Veriler ortalama $\pm$ standart sapma olarak sunuldu. Gruplar arası karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve ikili karşılaştırmalarda bağımsız örneklem t-testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Hiç sigara kullanmamış bireylerin ses yorgunluğu puanı 1.80 ± 0.52 , bırakmış bireylerin 2.01 ± 0.70 ve hâlen sigara kullanan bireylerin 2.12 ± 0.79 olarak bulundu. Üç grup arasında yapılan ANOVA analizinde fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($F(2,109) = 2.57$, $p = 0.081$).

İkili karşılaştırmalarda ise hâlen sigara kullanan bireylerin ses yorgunluğu puanlarının, hiç sigara kullanmamış bireylere göre anlamlı derecede yüksek olduğu saptandı ($t = 2.17$, $p = 0.033$). Bırakmış bireyler ile hiç kullanmamış bireyler ($p = 0.107$) ve hâlen kullanan bireyler ile bırakmış bireyler ($p = 0.538$) arasındaki farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı.

Sonuç: Geriatrik popülasyonda aktif sigara kullanımının ses yorgunluğunu artırabileceği görülmektedir. Her ne kadar grup genel karşılaştırması anlamlı bulunmasa da, ikili analizler aktif sigara kullanımının olumsuz etkisini ortaya koymaktadır. Sigaranın bırakılması, ses sağlığı açısından potansiyel olarak koruyucu bir faktör olabilir. Bu bulguların daha geniş örneklemle desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sigara, geriatrik popülasyon, ses yorgunluğu, yaşlılık, ses sağlığı

THE ROLE OF SMOKING ON VOCAL FATIGUE IN THE GERIATRIC POPULATION

Purpose: The aim of this study is to examine the effect of smoking status on vocal fatigue in geriatric individuals.

Methods: A total of 112 geriatric individuals over the age of 65 were included in the study. A Demographic Information Form and the Vocal Fatigue Index (VFI) were administered to the participants. Participants were divided into three groups based on their smoking status: never smokers (n=40), former smokers (n=35), and current smokers (n=37). Vocal fatigue levels were measured using a standardized assessment scale. Data were presented as mean $\pm$ standard deviation. One-way Analysis of Variance (ANOVA) was used for intergroup comparisons, and the independent samples t-test was used for pairwise comparisons. The level of statistical significance was set at $p < 0.05$.

Results: The vocal fatigue scores were found to be 1.80 ± 0.52 for never smokers, 2.01 ± 0.70 for former smokers, and 2.12 ± 0.79 for current smokers. In the ANOVA analysis conducted between the three groups, the difference was not statistically significant ($F(2,109) = 2.57$, $p = 0.081$).

In pairwise comparisons, it was determined that the vocal fatigue scores of current smokers were significantly higher than those of never smokers ($t = 2.17$, $p = 0.033$). The differences between former smokers and never smokers ($p = 0.107$) and between current smokers and former smokers ($p = 0.538$) were not found to be statistically significant.

Conclusion: It appears that active smoking may increase vocal fatigue in the geriatric population. Although the general group comparison did not reach significance, pairwise analyses reveal the negative impact of active smoking. Smoking cessation may be a potentially protective factor for vocal health. It is recommended that these findings be supported by larger sample sizes.

Keywords: Smoking, geriatric population, vocal fatigue, aging, vocal health

TÜRKİYE'DE MADDE BAĞIMLILIĞI SORUNU VE YAŞLI NÜFUS AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kamil ATEŞ

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.

Amaç: Türkiye'de madde bağımlılığı, günümüzde giderek artan önemiyle önemli bir halk sağlığı sorunu olarak dikkat çekmektedir. Madde kullanımının bireysel, ailesel ve toplumsal düzeyde yarattığı olumsuz etkiler, bu konunun çok boyutlu olarak ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

Yöntem: Mevcut literatür incelendiğinde, Türkiye'de yapılan çalışmaların büyük ölçüde genç ve yetişkin nüfusa odaklandığı, yaşlı bireylerin ise araştırmalarda yeterince temsil edilmediği görülmektedir. Oysa yaşlanma süreci; yalnızlık, sosyal izolasyon, emeklilik sonrası rol kaybı, kronik fiziksel ve ruhsal hastalıklar ile psikososyal stres gibi birçok risk faktörünü beraberinde getirmekte ve bu durum bağımlılık gelişimi açısından kırılganlığı artırabilmektedir. Özellikle yaşlı bireylerde hem yasa dışı maddelerin kullanımı hem de reçeteli ilaçların kötüye kullanımı önemli bir risk alanı oluşturmaktadır.

Bu çalışma, Türkiye'de madde bağımlılığının genel görünümünü ortaya koymayı ve özellikle yaşlı nüfus açısından mevcut durumu literatür temelli olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yapılan değerlendirmelerde, Türkiye'de madde kullanımına ilişkin bilimsel çalışmaların sınırlı olduğu, yaşlı popülasyona yönelik veri ve araştırma eksikliğinin ise belirgin bir şekilde öne çıktığı tespit edilmiştir. Ayrıca mevcut çalışmaların çoğunlukla klinik ve genç nüfus odaklı olduğu, yaşlı bireylerin bağımlılık davranışlarının ise yeterince görünür olmadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç: Sonuç olarak, yaşlı bireylerde madde kullanımı ve özellikle reçeteli ilaçların kötüye kullanımı ile ilgili risklerin göz ardı edilmemesi gerektiği, bu alanda daha kapsamlı epidemiyolojik ve nitel/nicel araştırmaların yapılmasının önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Madde bağımlılığı, Yaşlı nüfus, Yaşlılarda Bağımlılık

SUBSTANCE USE DISORDER IN TÜRKİYE AND ITS EVALUATION IN TERMS OF THE ELDERLY POPULATION

Purpose: Substance use disorder has increasingly emerged as a significant public health concern in Türkiye. The multidimensional impact of substance use on individuals, families, and society highlights the need for comprehensive and context-specific approaches.

Methods: A review of the existing literature indicates that most studies in Türkiye predominantly focus on adolescent and adult populations, while older adults remain underrepresented in research. However, the aging process is associated with several risk factors such as loneliness, social isolation, retirement-related role loss, chronic physical and mental illnesses, and psychosocial stress, all of which may increase vulnerability to substance use disorders.

This study aims to provide an overview of substance use in Türkiye and to evaluate the current situation from the perspective of the elderly population through a literature-based approach. The findings of the review reveal that scientific studies on substance use in Türkiye are limited, and there is a notable lack of data specifically addressing older adults. Furthermore, existing research is largely clinical and youth-oriented, which results in the underrecognition of substance use problems among elderly individuals. In particular, the misuse of prescription medications among older adults represents an emerging but underexplored risk area.

Conclusion: In conclusion, substance use among older adults, especially the misuse of prescription drugs, should not be overlooked. There is a critical need for more comprehensive epidemiological, qualitative, and quantitative studies focusing on this population in Türkiye to better understand the scope of the problem and to develop effective prevention and intervention strategies.

Keywords: Substance Abuse, Elderly Population, Dependence in the Elderly

YAŞLI BİREYLERDE YALNIZ YAŞAMA: KÜRESEL EĞİLMELER, TÜRKİYE'DEKİ DÖNÜŞÜM VE SOSYAL POLİTİKA ÇIKARIMLARI**Kamil ATEŞ¹, Emrah APAK²**¹ Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.²Bingöl Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü

Amaç: Bu çalışmanın amacı, son yıllarda dünya genelinde yaşlı nüfusun artmasıyla birlikte yükselen tek kişilik hanelerde yaşayan yaşlı bireylerin durumunu, yalnız yaşama ile yalnızlık ve sosyal izolasyon arasındaki kavramsal farkları çerçevesinde değerlendirmek; bu olgunun yaşlıların fiziksel, psikolojik ve sosyal iyi oluşları üzerindeki etkilerini incelemek ve Türkiye özelinde geliştirilmesi gereken sosyal politikalara yönelik öneriler sunmaktır.

Yöntem: Küresel demografik yaşlanma sürecinde, yalnız yaşayan yaşlıların kırılgan bir grup olarak ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Yalnız yaşama, nesnel bir yaşam düzeni olup aktif sosyal ilişkilerle birlikte var olabileceği de sıklıkla sosyal izolasyon ve yalnızlıkla kesişmektedir. Evlilik oranlarındaki düşüş, boşanma oranlarındaki artış ve uzayan yaşam süresi gibi sosyo-demografik değişimler, yalnız yaşayan yaşlı oranlarını artırmaktadır. Bu durum, yaşlılarda yürüme hızında azalma, ölüm oranlarında artış, depresyon, psikoz, madde ve alkol bağımlılığı, bilişsel bozukluklar, uyku sorunları, yaşam kalitesinde düşüş ve sağlık hizmetlerine erişimde güçlük gibi olumsuz fiziksel ve zihinsel sağlık sonuçlarıyla ilişkilidir. Sosyal bağları zayıf olan bireyler depresyona daha yatkın olduğundan, bu mesele bireysel olmaktan çıkıp toplumsal bir soruna dönüşmektedir.

Sonuç: Sonuç olarak, yalnız yaşayan yaşlıların yaşam kalitesinin artırılması için evde bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması, toplum temelli destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve “yerinde yaşlanma” yaklaşımının benimsenmesi kritik önem taşımaktadır. Türkiye'nin de yaşlanma sürecine girdiği göz önünde bulundurulduğunda, yalnız yaşayan yaşlılara yönelik bütüncül sosyal politikaların geliştirilmesi, yerel yönetimlerin sosyal bakım hizmetlerini daha erişilebilir hale getirmesi gerekmektedir. Ayrıca gümüş ekonomi kapsamında kamu ve özel sektör iş birliğiyle hizmetlerin çeşitlendirilmesi, bu kırılgan grubun toplumsal katılımını, sosyal bağlarını ve sağlık hizmetlerine erişimini güçlendirecek ve yaşlıların yaşam kalitesini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Yalnız Yaşama, Sosyal İzolasyon, Yalnızlık, Sorun ve İhtiyaçlar

LIVING ALONE IN OLDER INDIVIDUALS: GLOBAL TRENDS, TRANSFORMATION IN TURKEY, AND SOCIAL POLICY IMPLICATIONS

Purpose: The aim of this study is to evaluate the growing phenomenon of older adults living in single-person households amid the global increase in the aging population, to examine the conceptual differences between living alone, loneliness, and social isolation, and to analyze the effects of living alone on the physical, psychological, and social well-being of older individuals. Furthermore, this study seeks to offer policy recommendations for Turkey within the context of global demographic aging, emphasizing that older adults living alone constitute a vulnerable group requiring targeted social policies.

Methods: Living alone refers to an objective living arrangement and can coexist with active social relationships; however, it often intersects with social isolation and loneliness. Socio-demographic changes—such as declining marriage rates, rising divorce rates, and increased life expectancy—are contributing to higher rates of older adults living alone. This situation is associated with negative physical and mental health outcomes among older adults, including reduced gait speed, increased mortality rates, depression, psychosis, substance and alcohol dependence, cognitive impairments, sleep disorders, decreased quality of life, and difficulties in accessing healthcare services. Individuals with weak social ties are more prone to depression, transforming this issue from an individual concern into a societal problem.

Conclusion: As a result, expanding home care services, strengthening community-based support mechanisms, and adopting the “aging in place” approach are critically important for improving the quality of life of older adults living alone. Given that Turkey is also entering an aging process, the development of comprehensive social policies for older adults living alone is essential. Local governments should make social care services more accessible. Moreover, diversifying services through public-private collaboration within the framework of the silver economy will enhance the social participation, social ties, and healthcare access of this vulnerable group, ultimately improving their quality of life.

Keywords: Living Alone, Social Isolation, Loneliness, Problems and Needs

AFET VE ACİL DURUMLARDA YAŞLILARA YÖNELİK SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI

Gamze YÜKSEL

Amasya Üniversitesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi

Amaç: Afet ve acil durumların her geçen gün sıklığını ve şiddetini arttırması, küresel olarak yaşanan dünya nüfusuna yönelik savunmasızlığı artırmaktadır. Yaşanan iklim değişiklikleri yaşlı yetişkinleri orantısız bir şekilde etkilemekte ve en çok can ve mal kayıpları bu kırılgan gruplardan verilmektedir. Afetlerde yaşlıların savunmasız grup olarak sayılmasında fiziksel, ruhsal ve ekonomik faktörler etkili olmaktadır. Bu faktörlerin başında fiziksel kısıtlılıklar ve duyuşsal kayıplar, kronik hastalıklar ve tedaviye bağımlılık, ekonomik yetersizlik ve yoksulluk, sosyal izolasyon ve yalnızlık, barınma ve tahliye alanlarındaki uygunsuzluklar, bilişsel gerileme ve iletişim zorlukları, toplumsal önyargılar sayılabilir.

Yöntem: Sosyal hizmet, bir yandan afetlerin sosyal etkilerine odaklanan, diğer taraftan da afetlerin dezavantajlı grupları güçlendirmeye yönelik uygulamalarıyla dikkat çeken bir meslek ve disiplin olarak öne çıkmaktadır. Bu sistematik derlemenin amacı yaşlı yetişkinlerin afet ve acil durumlarda yaşadıkları sorunların görünür kılınmasını sağlamak ve bu sorunların çözümünde sosyal hizmet uygulamalarının rolü üzerinde durulmaktadır. Bu kapsamda sosyal hizmet mesleği, mesleki uygulamalarıyla afet ve acil durumlarda yaşlıların yaşadıkları güçlüklerle baş etme stratejileri oluşturmada, kırılganlıklarına karşın onları güçlendirmektedir. Sosyal hizmet müdahaleleri gerçekleştirilirken hak temelli yaklaşımla yaşlıların özel ihtiyaçları, fiziksel kısıtlılıkları ve kırılganlıkları göz önünde bulundurularak bütüncül uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Bu uygulamalar afet öncesi, sırası ve sonrası tüm süreçleri kapsamaktadır. Afet öncesinde yaşlı yetişkinlerin özel gereksinimleri dikkate alınarak risk planlaması ve bilinç düzeyini arttırmaya yönelik faaliyetler, yetersizlik alanlarına göre özelleştirilmiş afet eğitimleri, karar alma mekanizmalarına katılım, afet sırası ve sonrasında ise yaşlılara yönelik sosyal izolasyonu önleyici tahliye, erişilebilir barınma alanları ve sosyal bütünleşme alanları oluşturma, bireyselleştirilmiş beslenme programı oluşturma, sağlık ve ilaç desteği, sağlık merkezlerine gidemeyen yaşlılar için mobil sağlık hizmetleri, aynı yardımların önceliklendirilmesi, yaşlılara yönelik bireyselleştirilmiş psikososyal destek hizmetleri, bakım verenlerin desteklenmesi, fiziksel ve iletişimsel engellerin kaldırılması yapılan uygulamalar arasında sayılmaktadır.

Sonuç: Bu kapsamda afet ve acil durumlarda savunmasız gruplar arasında sayılan yaşlıların güçlendirilmesinde afete hazırlıktan iyileşme evresine kadar, sosyal hizmet mesleğinin vazgeçilmez rol ve sorumlulukları bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: afet, yaşlılık, sosyal hizmet, dirençlilik.

SOCIAL WORK PRACTICES FOR THE ELDERLY IN DISASTERS AND EMERGENCIES

Purpose: As the frequency and severity of disasters and emergencies increase day by day, the vulnerability of the world's aging population is growing. Climate change disproportionately affects older adults, and the greatest loss of life and property occurs among these vulnerable groups. Physical, mental, and economic factors contribute to the classification of older adults as a vulnerable group in disasters. These factors include physical limitations and sensory impairments, chronic illnesses and dependence on treatment, economic deprivation and poverty, social isolation and loneliness, inadequacies in housing and evacuation facilities, cognitive decline and communication difficulties, and social prejudices.

Methods: Social work stands out as a profession and discipline that focuses on the social impacts of disasters while also drawing attention for its practices aimed at empowering vulnerable groups. The purpose of this systematic review is to highlight the challenges faced by older adults during disasters and emergencies and to emphasize the role of social work practices in addressing these challenges.

In this context, the social work profession develops strategies to help older adults cope with the difficulties they face during disasters and emergencies through its professional practices, empowering them despite their vulnerabilities. When implementing social work interventions, a rights-based approach is adopted to address the specific needs, physical limitations, and vulnerabilities of older adults, ensuring comprehensive interventions. These practices encompass all phases before, during, and after a disaster. Prior to a disaster, activities aimed at risk planning and raising awareness—tailored to the specific needs of older adults—are conducted, along with customized disaster training based on areas of need and participation in decision-making mechanisms and during and after the disaster, measures to prevent social isolation through evacuation, the creation of accessible shelter and social integration areas, the development of individualized nutrition programs, health and medication support, mobile health services for older adults unable to visit health centers.

Conclusion: In this context, social work has essential roles and responsibilities in empowering older adults, who are considered a vulnerable group in disasters and emergencies, throughout all phases from disaster preparedness to recovery.

Keywords: disaster, aging, social work, resilience

YAŞLI BİR HASTADA BİYOKİMYASAL BİYOBELİRTEÇLER İLE FEOKROMOSİTOMA TANISI: OLGU SUNUMU**Brunilda MEZANI¹, Anila MİTRE²**¹ Biology Department, Faculty of Natural Sciences, University of the Tirana, Albania. Department of Medical Laboratory Sciences and Imaging, Western Balkans University, Tirana, Albania² Biology Department, Faculty of Natural Sciences, University of the Tirana, Albania. Immunological and Medical Director at the Intermedica Laboratories network, Albania

Feokromositoma, özellikle yaşlı bireylerde özgül olmayan ve değişken klinik bulgularla ortaya çıkabilen, nadir görülen katekolamin salgılayan bir tümördür. Plazma veya idrarda metanefrin ve normetanefrin düzeylerinin biyokimyasal olarak değerlendirilmesi, feokromositoma tanısında önemli bir rol oynamaktadır. Yetmiş dört yaşında bir kadın hasta, feokromositoma şüphesi nedeniyle değerlendirildi. Biyokimyasal analiz sonucunda idrar metanefrin ve normetanefrin düzeylerinin belirgin şekilde yüksek olduğu saptandı ve bu bulgular feokromositoma açısından güçlü bir şüphe oluşturdu. İdrar metanefrin ve normetanefrin düzeylerindeki belirgin yükseklik, feokromositomanın biyokimyasal tanısını destekledi. Hastanın değerlendirme ve takibi, bilgisayarlı tomografi (BT) ve manyetik rezonans görüntüleme (MRG) dahil olmak üzere görüntüleme yöntemleri ile sürdürüldü. Bu olgu, feokromositoma şüphesi bulunan yaşlı hastaların değerlendirilmesinde biyokimyasal testlerin önemini vurgulamaktadır. İdrar metanefrin ve normetanefrin düzeylerinin ölçülmesi, tanısal açıdan değerli bilgiler sağlayarak hastalığın erken saptanmasına ve uygun tedavinin planlanmasına katkıda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: Feokromositoma, Biyobelirteçler, Metanefrin, Normetanefrin, Yaşlı Hasta, Tanı.

DIAGNOSIS OF PHEOCHROMOCYTOMA BY BIOCHEMISTRY BIOMARKERS IN AN ELDERLY PATIENT: A CASE REPORT

Pheochromocytoma is a rare catecholamine secreting tumor that may be present with nonspecific and variable clinical features in elderly patients. Biomarkers metanephrines and normetanephrines at urine and plasma play a crucial role in improving diagnostic accuracy. Case report is an elderly patient, 74 years old women identified by biochemical analysis revealed significantly elevated levels of urine metanephrines and normetanephrines. Elevated high levels of metanephrines and normetanephrines at urine demonstrated high diagnostic sensitivity for pheochromocytoma. Patient follow-up continued with Imaging (CT/MRI). This case highlights the importance of biomarker-based diagnosis in elderly patients with suspected pheochromocytoma. Measurement of urine metanephrines and normetanephrines provides a reliable and sensitive diagnostic approach, facilitating early detection and personalized management.

Keywords: Pheochromocytoma, Biomarkers, Metanephrines, Normetanephrines, Elderly Patient, Diagnosis

